

फक्त कार्यालयीन कामासाठी उ
For official use only

कृषि विभागाची
सांख्यिकीविषयक सर्वसाधारण
जिल्हावार माहिती

[१९८८-८९]

[भाग २-महाराष्ट्रातील कृषिविषयक संक्षिप्त माहिती]

Districtwise General Statistical Information
of
Agriculture Department

[1988-89]

[Part II—Epitome of Agriculture in Maharashtra]

कृषि विभागाची
सांख्यिकीविषयक सर्वसाधारण
जिल्हावार माहिती

[१९८८-८९]

[भाग २-महाराष्ट्रातील कृषिविषयक संक्षिप्त माहिती]

Districtwise General Statistical Information
of
Agriculture Department

[1988-89]

[Part II—Epitome of Agriculture in Maharashtra]

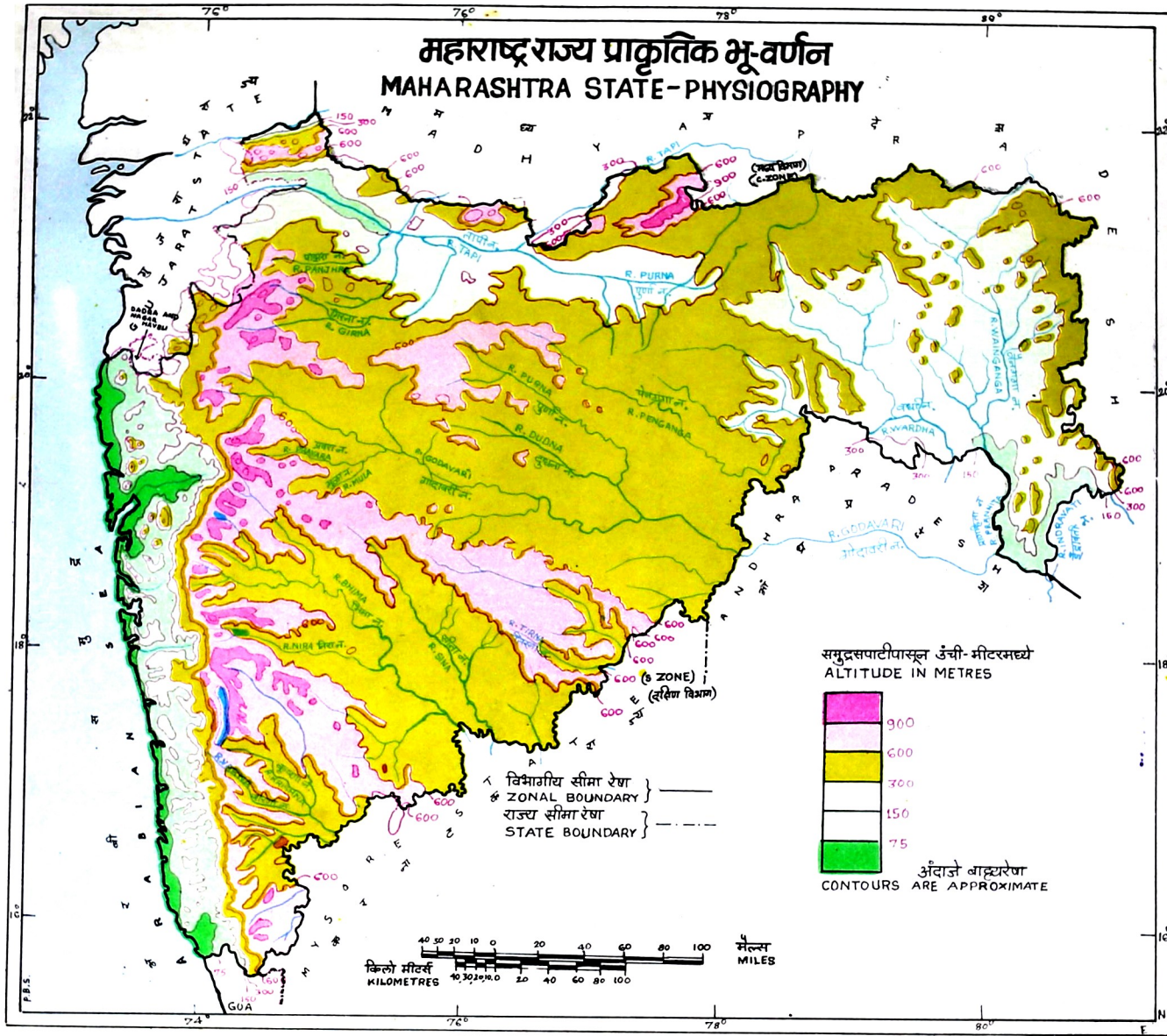
अनुक्रमणिका
Contents

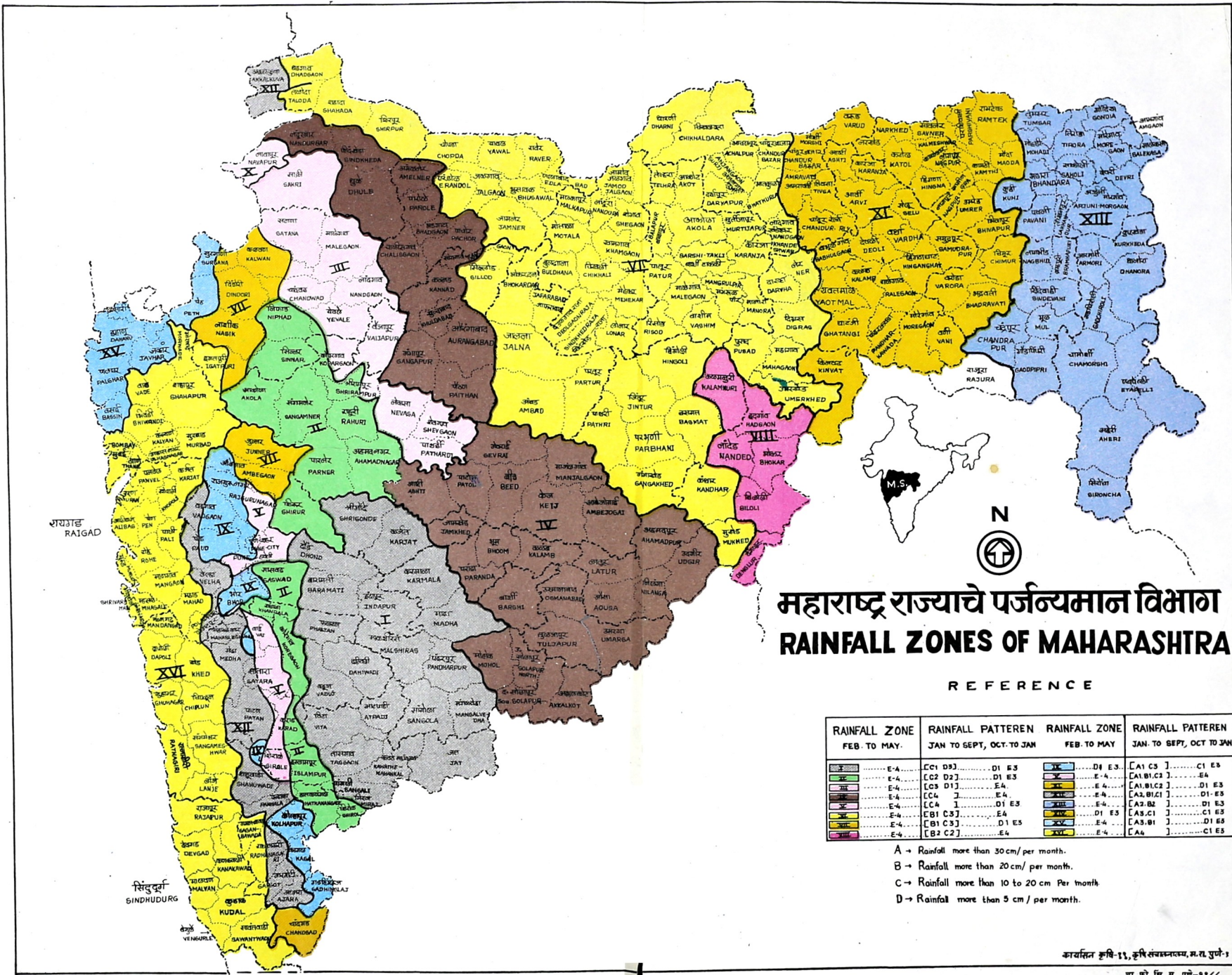
अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
1	महाराष्ट्र राज्य-प्राकृतिक भू-वर्णन दर्शविणारा नकाशा Map showing Physiography of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
2	महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान व प्रकारानुसार प्रमुख विभाग दर्शविणारा नकाशा Map showing Rainfall Zones of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
3	महाराष्ट्र राज्याचा भूद नकाशा Soil Map of Maharashtra	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
4	महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८०-८१ ते १९८५-८६ Classification of area in each district of Maharashtra State from 1980-81 to 1985-86.	एक I	8
5	जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९८२ अखेर Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1982	दोन II	18
6	जून ते नोव्हेंबर या महिन्यांचे महाराष्ट्रातील जिल्हानिहाय सरासरी पर्जन्यमान Monthly normal rainfall from June to November in different Districts of Maharashtra.	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
7	महाराष्ट्र राज्यातील सन १९८५ ते १९८८ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान Monthly rainfall data (Normal and Actual) from the years 1985 to 1988.	तीन III	24
8	पाऊसमानाचे प्रकार-पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणाची तत्त्वे Rainfall pattern-Basis of classification of Rainfall Zone	—	28
9	महाराष्ट्रातील भू-पर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र Eco-unitwise area under cultivation in Maharashtra State	चार IV	31
10	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State	पाच V	32
11	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील इको-घटकनिहाय क्षेत्र Eco-unitwise area under different crops in Maharashtra State	सहा VI	34
12	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र १९७५-७६ ते १९८०-८१. Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1975-76 to 1980-81.	सात VII	38
13	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील बागाईत क्षेत्र १९८०-८१ ते १९८६-८७. Districtwise irrigated area under different Crops in Maharashtra State from 1980-81 to 1986-87.	आठ VIII	42
14	शेतीविययक हंगाम १९८२-८३ ते १९८७-८८ या काळातील हवामान व पाऊसमान यांची थोडक्यात माहिती. Agricultural Season-Seasonal conditions obtaining during the period from 1982-83 to 1987-88.	— —	53
15	१९८५-८६ ते १९८७-८८ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रातून भात बियाणे वाटप Distribution of Paddy seed through Public Sector during 1985-86 to 1987-88	नऊ IX	65
16	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या संकरित ज्वारी बियाणांचे वाटप Distribution of Hybrid Jowar Seed through Public Sector	दहा X	66
17	सार्वजनिक क्षेत्रातून संकरित बाजरी बियाणे वाटप Distribution of Hybrid Bajra Seed through Public Sector	अकरा XI	67
18	सार्वजनिक क्षेत्रातून अधिक उत्पन्न देणाऱ्या गहू बियाणांचे वाटप Distribution of High yielding varieties of wheat seed through Public Sector	बारा XII	68
19	सन १९८६-८७ व १९८७-८८ चे प्रमाणित सत्यस्थितीदर्शक कडधान्य बियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप Distribution of certified truthful labelled seed of Pulses through Public Sector from 1986-87 and 1987-88	तेरा XIII	69
20	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या संकरित कापूस बियाणांचे वाटप १९८५-८६ ते १९८७-८८ Distribution of Hybrid Cotton Seeds through Public Sector 1985-86 and 1987-88	चौदा XIV	70

क्र. क्र. Sr. No.	तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
21	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळित धान्य वित्याचे वितरण Distribution of Oilseeds through Public Sector	पंधरा XV 73
22	राज्यातील जिल्हावार रासायनिक खत वापराने सरासरी हेक्टर प्रमाण Districtwise average use of fertiliser per hect. in the Maharashtra State	सोळा XVI 74
23	जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर Districtwise consumption of Fertilizers	सतरा XVII 75
24	निरनिराळ्या रोप संरक्षण योजनेतील कीटकनाशकांचा वापर दर्शविणारा तक्ता Consumption of Pesticides under various Plant Protection Campaigns	अठरा XVIII 81
25	१९६०-६१ ते १९८७-८८ या वर्षात महाराष्ट्रातील अन्नधान्य पिकांचे एकूण क्षेत्र हेक्टरी उत्पन्न व उत्पादन Yearwise 1960-61 to 1987-88 total area, Average yield and production of foodgrains in Maharashtra.	रंगीत नकाशा Coloured Map —
26	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७९-८० ते १९८७-८८ दाखविणारा तक्ता. Districtwise area under various crops in Maharashtra State, from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and 1979-80 to 1987-88.	एकोणिस XIX 84
27	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७९-८० ते १९८७-८८. Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76, and 1979-80 to 1987-88.	वीस XX 102
28	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७९-८० ते १९८७-८८ Districtwise average yield of principal crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and 1979-80 to 1987-88.	एकवीस XXI 122
29	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जातींच्या निरनिराळ्या पिकांखालील साध्य Achievement under different crops of High Yielding Varieties	बावीस XXII 142
30	फळे व भाजीपाला पिकांवरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable Crops	तेवीस XXIII 154
31	राष्ट्रीय गळित धान्य व कडधान्य विकास कार्यक्रम Results of Development of oil seeds and pulses	चोवीस XXIV 167
32	विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेले जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष. Results of yardstick surveys for determining additional yield due to selected development measures.	पंचवीस XXV 168
33	निरनिराळ्या राज्यांतील तांदळाचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area, production and average yield per hect. of Rice (1973-74 to 1986-87) in different States.	सन्वीस XXVI 171
34	निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area production and average yield per hect. of Jowar (1973-74 to 1986-87) in different States.	सत्तावीस XXVII 173
35	निरनिराळ्या राज्यांतील बाजरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area, production and average yield per hect. of Bajra (1973-74 to 1986-87) in different States.	अठ्ठावीस XXVIII 175
36	निरनिराळ्या राज्यांतील मक्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area, production and average yield per hect. of Maize (1973-74 to 1986-87) in different States.	एकोणतीस XXIX 177
37	निरनिराळ्या राज्यांतील रागीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area, production and average yield per hect. of Ragi (1973-74 to 1986-87) in different States.	तीस XXX 179
38	निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारवर्गीय धान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of Small Millets (1973-74 to 1986-87) in different States.	एकतीस XXXI 180
39	निरनिराळ्या राज्यांतील गहूचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of Wheat (1973-74 to 1986-87) in different States.	बत्तीस XXXII 182

अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
40	निरनिराळ्या राज्यांतील बारलीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Barli</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	तेहतीस XXXIII	184
41	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण तूणधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Total Cereals</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	चौतीस XXXIV	186
42	निरनिराळ्या राज्यांतील हरमन्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Gram</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	पस्तीस XXXV	189
43	निरनिराळ्या राज्यांतील तुरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७) Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Tur</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	छत्तीस XXXVI	191
44	निरनिराळ्या राज्यांतील इतर कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Other Pulses</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	सदतीस XXXVII	193
45	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Total Pulses</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	अडतीस XXXVIII	195
46	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण अन्नधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Total Foodgrains</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	एकोणचाळीस XXXIX	198
47	निरनिराळ्या राज्यांतील भुईमूगाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Groundnut</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	चाळीस XL	201
48	निरनिराळ्या राज्यांतील एरंडीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Casterseed</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	एकेचाळीस XLI	203
49	निरनिराळ्या राज्यांतील तिळाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Sesamum</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	बेचाळीस XLII	204
50	निरनिराळ्या राज्यांतील सरसू पिकाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Rapeseed and Mustard</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	त्रेचाळीस XLIII	206
51	निरनिराळ्या राज्यांतील जवसाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Linseed</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	चव्वेचाळीस XLIV	208
52	निरनिराळ्या राज्यांतील कारळघाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Nigerseed</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	पंचेचाळीस XLV	210
53	निरनिराळ्या राज्यांतील करडईचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Safflower</i> (1973-74 to 1986-87) in different States.	सेहेचाळीस XLVI	211
54	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-जिल्हा निहाय बहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे बहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Districtwise number of operational holdings and area operated.	सत्तेचाळीस XLVII	212

अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
55	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-आकारमान गटानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	अठ्ठेचाळीस XLVIII	213
56	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	एकोणपन्नास XLIX	214
57	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-भू-धारणेच्या संख्या प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Number and area of operational holdings by tenure and tenancy States	पन्नास L	215
58	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य आकारमान गटानुसार जमिनीच्या वापरानुसार वर्गीकरण Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Area under different land use by size class of operational holdings.	एकवावन्न LI	216
59	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांच्या अंदाजे संख्या व क्षेत्र यांचे ओलीतानुसार वर्गीकरण Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Distribution of estimated number and area of operational holdings by irrigation status	बावन्न LII	217
60	कृषि गणना १९७६-७७ निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणाऱ्या क्षेत्रांचे व खातेदारांचे वर्गीकरण Agricultural Census 1976-77-Estimated No. of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources	तेपन्न LIII	218
61	कृषि गणना १९७६-७७-प्रमुख पिकाखालील ओलीत व जिरायत क्षेत्र सन १९७६-७७. Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Estimated irrigated and unirrigated area under different crops.	चोपन्न LIV	220
62	कृषि गणना १९८०-महाराष्ट्र राज्य-वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1980-Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	पंचावन्न LV	234
63	कृषि गणना १९८०-महाराष्ट्र राज्य आकारमान गटानुसार-वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1980-Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	छपन्न LVI	235
64	कृषि गणना १९८०-८१-महाराष्ट्र राज्य-भू-धारणेच्या सत्ता प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1980-81-Maharashtra State-Number and area of operational holdings by Tenure and Tenancy status.	सत्तावन्न LVII	236
65	कृषि गणना १९८०-८१-महाराष्ट्र राज्य-जमिनीच्या वापरानुसार क्षेत्राचे वर्गीकरण Agricultural Census 1980-81-Maharashtra State-Estimated area under different land uses.	अडुवावन्न LVIII	237
66	कृषि गणना १९८०-८१-महाराष्ट्र राज्य-ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची संख्या व क्षेत्र आकारमान गटानुसार निव्वळ ओलीत क्षेत्र Agricultural Census 1980-81-Maharashtra State-Distribution of operational holdings by Irrigation status.	एकोणसाठ LIX	238
67	कृषि गणना १९८०-८१-महाराष्ट्र राज्य-निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणाऱ्या निव्वळ क्षेत्रांचे व अंदाजे वर्गीकरण. Agricultural Census 1980-81-Maharashtra State-Estimated number of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources.	साठ LX	239
68	कृषि गणना १९८०-८१-महाराष्ट्र राज्य-बागायत, जिरायत पिकाखालील आकारमान गटानुसार क्षेत्र Agricultural Census 1980-81-Maharashtra State-Estimated, irrigated and un-irrigated area under different crops.	एकसष्ट LXI	241
69	प्रशिक्षण व भेट योजनेत आयोजित करण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या प्रकारच्या प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमाची प्रगती Progress made under Various Training Programmes	बासष्ट LXII	256
70	प्रशिक्षण व भेट योजनेमधील विभागीय, जिल्हा व तालुका पातळीवरील मुख्यालये Headquarters of Divisional, District and Taluka level under training and visit Scheme	तेसष्ट LXIII	257

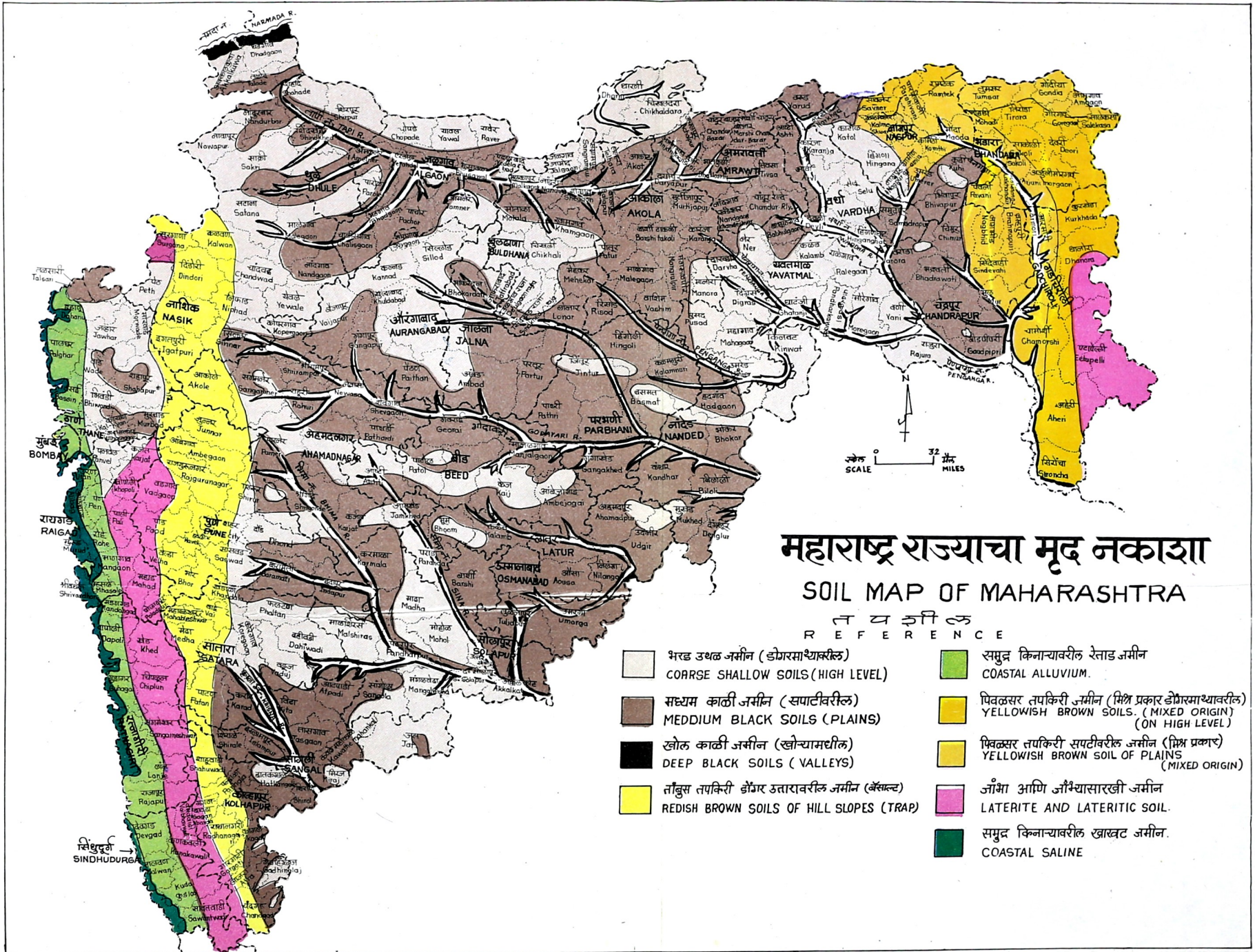
महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान विभाग

RAINFALL ZONES OF MAHARASHTRA

REFERENCE

RAINFALL ZONE FEB. TO MAY.	RAINFALL PATTERN JAN TO SEPT, OCT. TO JAN	RAINFALL ZONE FEB. TO MAY	RAINFALL PATTERN JAN. TO SEPT, OCT. TO JAN
I	E-4, C1 D3] D1 E3	II	D1 E3 [A1 C5] C1 E3
III	E-4, C2 D2] D1 E3	III	E-4 [A1 B1 C2] E4
IV	E-4, C3 D1] E4	IV	E-4 [A1 B1 C2] D1 E3
V	E-4, C4] E4	V	E-4 [A2 B1 C1] D1 E3
VI	E-4, C4] D1 E3	VI	E-4 [A3 B2] D1 E3
VII	E-4, E1 C3] E4	VII	E-4 [A3 C1] C1 E3
VIII	E-4, E1 C3] D1 E3	VIII	E-4 [A3 B1] D1 E3
IX	E-4, E2 C2] E4	IX	E-4 [A4] C1 E3

- A → Rainfall more than 30 cm/ per month.
- B → Rainfall more than 20 cm/ per month.
- C → Rainfall more than 10 to 20 cm Per month
- D → Rainfall more than 5 cm/ per month.

महाराष्ट्र राज्याचा मूढ नकाशा

SOIL MAP OF MAHARASHTRA

तय झील REFERENCE

भरड उथळ जमीन (डोंगरमाथ्यावरील)
COARSE SHALLOW SOILS (HIGH LEVEL)	समुद्र किनाऱ्यावरील रेंताड जमीन
COASTAL ALLUVIUM.
मध्यम काळी जमीन (सपाटीवरील)
MEDIUM BLACK SOILS (PLAINS)	पिवळसर तपकिरी जमीन (मिश्र प्रकार डोंगरमाथ्यावरील)
YELLOWISH BROWN SOILS. (MIXED ORIGIN)
(ON HIGH LEVEL)
खोल काळी जमीन (खोऱ्यामधील)
DEEP BLACK SOILS (VALLEYS)	पिवळसर तपकिरी सपाटीवरील जमीन (मिश्र प्रकार)
YELLOWISH BROWN SOIL OF PLAINS
(MIXED ORIGIN)
तांबूस तपकिरी डोंगर उतारावरील जमीन (बॅसाल्ट)
REDISH BROWN SOILS OF HILL SLOPES (TRAP)	जांभा आणि जांभ्यासारखी जमीन
LATERITE AND LATERITIC SOIL.
	समुद्र किनाऱ्यावरील खारवट जमीन
COASTAL SALINE

तक्ता एक Table I

तक्ता एक
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८०-८१

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	जमीन वापराच्या आकडेवारी- प्रमाणे Area for land utilisation statistics	जंगले Forest	ओसाड जमीन व मशागतीस अयोग्य क्षेत्र Barren and unculturable land	बिगर शेती उपयोगाकरिता आणलेले क्षेत्र Land put to non-Agricul- tural uses	मशागतयोग्य पडीत जमीन Culturable waste land
1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	73	209	7
२	ठाणे	9,337	3,698	816	624	407
३	रायगड	6,869	1,618	1,285	450	367
✓४	रत्नागिरी	12,788	380	3,421	326	2,927
५	सिधुदुर्ग					
	एकूण—कोकण विभाग	29,374	5,711	5,595	1,609	3,708
६	नाशिक	15,634	3,387	1,798	136	190
✓७	धुळे	14,380	5,737	611	216	56
८	जळगाव	11,639	1,645	813	117	60
	एकूण—नाशिक विभाग	41,653	10,769	3,222	469	306
९	अहमदनगर	17,020	1,841	1,579	91	129
✓१०	पुणे	15,620	1,856	1,531	452	388
११	सोलापूर	15,010	326	687	46	363
	एकूण—पुणे विभाग	47,650	4,023	3,797	589	880
१२	सातारा	10,582	1,486	1,153	285	414
१३	सांगली	8,610	472	402	277	54
१४	कोल्हापूर	8,179	1,466	422	317	657
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	27,371	3,424	1,977	879	1,125
१५	औरंगाबाद	16,272	820	269	741	200
१६	जालना					
१७	परभणी	12,503	384	157	447	438
✓१८	बीड	11,169	215	161	388	464
१९	नांदेड	10,331	801	205	402	301
२०	उस्मानाबाद	14,027	18	154	264	644
२१	लातूर					
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	64,302	2,238	946	2,242	2,047
२२	बुलढाणा	9,671	1,181	246	334	146
२३	अकोला	10,560	704	212	452	74
२४	अमरावती	12,217	3,271	192	357	127
✓२५	यवतमाळ	13,519	2,476	467	387	258
	एकूण—अमरावती विभाग	45,967	7,632	1,117	1,530	605
२६	वर्धा	6,289	671	68	403	142
२७	नागपूर	9,864	1,830	137	725	171
२८	भंडारा	9,279	2,519	179	821	297
२९	चंद्रपूर	25,834	14,474	335	1,212	642
३०	गडचिरोली					
	एकूण—नागपूर विभाग	51,266	19,494	719	3,161	1,252
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	53,291	17,373	10,479	9,923

TABLE I

Classification of area in each District of Maharashtra State, 1980-81

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

कायमची कुरणे व इतर चगाळ कुरणे	किरकोळ झाडे व झुडपे यांच्या समूहाखाली निव्वळ पेरलेल्या सामील नसलेले क्षेत्र	चालू पड	इतर पड	पेरलेले निव्वळ क्षेत्र	दुसोटा क्षेत्र	पिकाखालील एकूण क्षेत्र (म्हणजेच पिकाखालील स्थूल क्षेत्र)	District
Permanent pasture & other grazing land	Land under miscellaneous tree crop & groves not included in area sown	Current fallows	Others fallows	Net area sown	Area sown more than once	Total cropped area (i.e. gross cropped area)	
8	9	10	11	12	13	14	
6	6	64	1	65	Greater Bombay
872	61	171	169	2,519	241	2,760	Thane
400	243	234	397	1,875	328	2,203	Raigad
172	535	503	1,169	3,355	214	3,569	Ratnagiri
1,450	839	908	1,741	7,813	784	8,597	Sindhudurg
240	41	490	341	9,011	933	9,944	Total—Konkan Dn.
508	12	62	147	7,031	763	7,794	Nashik
600	6	138	74	8,186	879	9,065	Dhule
1,348	59	690	562	24,228	2,575	26,803	Jalgaon
440	...	494	715	11,731	978	12,709	Total—Nashik Dn.
947	13	171	272	9,990	1,014	11,004	Ahmadnagar
636	52	600	789	11,511	1,146	12,657	Pune
2,023	65	1,265	1,776	33,232	3,138	36,370	Solapur
831	46	104	463	5,800	798	6,598	Total—Pune Dn.
170	130	335	618	6,152	424	6,576	Satara
415	43	241	364	4,254	202	4,456	Sangli
1,416	219	680	1,445	16,206	1,424	17,630	Kolhapur
703	144	594	508	12,293	1,324	13,617	Total—Kolhapur Dn.
419	37	273	127	10,221	1,360	11,581	Aurangabad
416	22	1,124	615	7,764	479	8,243	Jalna
662	63	462	153	7,282	421	7,703	Parbhani
364	80	950	541	11,012	1,101	12,113	Beed
2,564	346	3,403	1,944	48,572	4,685	53,257	Nanded
480	14	102	320	6,848	864	7,712	Osmanabad
616	20	185	347	7,950	423	8,373	Latur
629	66	125	232	7,218	263	7,481	Total—Aurangabad Dn.
667	130	441	620	8,073	153	8,226	Buldhana
2,392	230	853	1,519	30,089	1,703	31,792	Akola
463	75	123	162	4,182	215	4,397	Amravati
1,034	53	407	466	5,041	559	5,600	Yavatmal
1,287	92	107	159	3,818	822	4,640	Total—Amravati Dn.
1,779	142	144	207	6,899	439	7,338	Wardha
4,563	362	781	994	19,940	2,035	21,975	Nagpur
15,756	2,120	8,580	9,981	1,80,080	16,344	1,96,424	Bhandara
							Chandrapur
							Gadchiroli
							Total—Nagpur Dn.
							Total—Maharashtra State

तबता एक—चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८२-८३

1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	73	190	9
२	ठाणे	9337	3675	817	651	397
३	रायगड	6869	1613	1285	371	377
४	रत्नागिरी	12788	308	3425	309	2955
५	सिधुदूर्ग					
एकूण—कोकण विभाग		29374	5611	5600	1521	3738
६	नाशिक	15633	3357	1789	46	191
७	धुळे	14380	5521	599	198	59
८	जळगाव	11640	1645	806	97	58
एकूण—नाशिक विभाग		41653	10523	3194	341	308
९	अहमदनगर	17020	1853	1465	81	144
१०	पुणे	15620	1844	1536	435	353
११	सोलापूर	15010	323	686	38	383
एकूण—पुणे विभाग		47650	4020	3687	554	880
१२	सातारा	10582	1470	1097	276	400
१३	सांगली	8610	481	433	296	97
१४	कोल्हापूर	8179	1468	420	318	689
एकूण—कोल्हापूर विभाग		27371	3419	1950	890	1186
१५	औरंगाबाद	16272	815	246	657	192
१६	जालना					
१७	परभणी	12503	379	156	457	433
१८	बीड	11169	213	176	290	452
१९	नांदेड	10331	798	202	379	284
२०	उस्मानाबाद	14027	13	156	246	670
२१	लातूर					
एकूण—औरंगाबाद विभाग		34302	2218	936	2029	2031
२२	बुलढाणा	9671	1201	251	322	118
२३	अकोला	10560	689	266	410	71
२४	अमरावती	12217	3240	182	400	73
२५	यवतमाळ	13519	2486	448	401	226
एकूण—अमरावती विभाग		45967	7616	1117	1533	488
२६	वर्धा	6289	675	71	400	141
२७	नागपूर	9864	1839	146	714	174
२८	भंडारा	9279	2627	178	863	261
२९	चंद्रपूर	25834	14574	337	1135	656
३०	गडचिरोली					
एकूण—नागपूर विभाग		51266	19715	732	3112	1232
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		307583	53122	17216	9980	9863

TABLE I—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State in 1982-83

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)
(Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	66	3	69	.. Greater Bombay
875	64	162	73	2623	127	2750	.. Thane
327	323	203	417	1953	343	2296	.. Raigad
173	388	481	1198	3551	227	3778	.. } .. } Ratnagiri .. } Sindhudurg
1381	775	849	1706	9193	700	8893	.. Total—Konkan Division
243	6	362	320	9319	190	9509	.. Nashik
489	10	13	130	7361	87	7448	.. Dhule
613	6	113	76	8226	1403	9629	.. Jalgaon
1345	22	488	526	24906	1680	26586	.. Total—Nashik Division
413	..	526	327	12211	922	13133	.. Ahmednagar
1025	..	202	175	10050	1213	11263	.. Pune
647	50	821	903	11159	767	11926	.. Solapur
2085	50	1549	1405	33420	2902	36322	.. Total—Pune Division
931	1	302	377	5728	812	6540	.. Satara
179	111	379	648	5986	510	6496	.. Sangli
411	60	314	362	4137	479	4616	.. Kolhapur
1521	172	995	1387	15851	1801	17652	.. Total—Kolhapur Divn.
685	130	404	209	12934	2325	15259	.. } .. } Aurangabad .. } Jalna
417	34	372	186	10069	1415	11484	.. Parbhani
391	15	1285	420	7927	1157	9084	.. Beed
670	51	392	92	7463	435	7898	.. Nanded
385	78	600	459	11420	2093	13513	.. } .. } Osmanabad .. } Latur
2548	308	3053	1366	49813	7425	57238	.. Total—A'bad Divn.
448	11	243	293	6784	1011	7795	.. Buldhana
637	19	58	134	8276	655	8931	.. Akola
619	80	234	191	7198	577	7775	.. Amravati
726	113	246	351	8,552	203	8755	.. Yavatmal
2430	223	781	969	30810	2446	33256	.. Total—Amravati Dn.
440	74	102	121	4265	134	4399	.. Wardha
1043	28	319	172	5429	641	6070	.. Nagpur
1365	75	224	152	3534	1021	4555	.. Bhandara
1,676	130	301	230	6795	908	7703	.. } .. } Chandrapur .. } Gadchiroli
4524	307	946	675	20023	2704	22727	.. Total—Nagpur Divn.
15834	1827	8661	8034	183016	19658	202674	.. Total—Maharashtra State

तक्ता एक—चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८३-८४

1	2	3	4	5	6	7
१	मुंबई	380	15	73	190	9
२	ठाणे	9337	3675	817	651	397
३	रायगड	6869	1613	1284	371	381
४	रत्नागिरी	12788	308	3426	310	2953
५	सिध्दपुरी					
	कोकण विभाग	29374	5611	5600	1522	3740
६	नासिक	15633	3345	1783	47	197
७	बुळे	14380	5516	601	198	59
८	जळगाव	11640	1644	806	98	62
	नासिक विभाग	41653	10505	3190	343	318
९	नगर	17020	1784	1463	84	130
१०	पुणे	15620	1844	1616	438	349
११	सोलापूर	15010	325	688	38	374
	पुणे विभाग	47650	3953	3767	560	853
		10582	1474	1101	281	395
१२	सातारा	8610	479	437	289	75
१३	सांगली	8179	1468	419	340	680
१४	कोल्हापूर	27371	3421	1957	210	1150
	कोल्हापूर विभाग					
१५	औरंगाबाद	16272	819	247	661	193
१६	जालना	12503	379	158	460	437
१७	परभणी	11169	212	170	288	437
१८	बीड	10331	800	173	379	298
१९	नांदेड	14027	13	156	254	642
२०	उस्मानाबाद					
२१	लातूर					
	औरंगाबाद विभाग	64302	2223	904	2042	2007
२२	बुलढाणा	9671	1200	256	324	90
२३	अकोला	10560	688	271	415	67
२४	अमरावती	12217	3238	182	409	75
२५	यवतमाळ	13519	2482	417	400	234
	अमरावती विभाग	45967	7608	1126	1548	466
२६	वर्धा	6289	675	70	406	122
२७	नागपूर	9864	1853	146	716	119
२८	भंडारा	9279	2666	179	817	193
२९	चंद्रपूर	25834	14534	346	1217	619
३०	गडचिरोली					
	नागपूर विभाग	51266	19728	741	3216	1053
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	307583	53049	17285	10141	9587

TABLE I-Contd.

Classification of area in each District of Maharashtra State 1983-84							(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in '00' hectares)
8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	66	2	68	Greater Bombay
875	64	162	73	2623	186	2809	Thane
327	324	200	420	1949	392	2341	Raigad
172	388	476	1193	3562	350	3912	Ratnagiri Sindhudurg
1380	776	841	1704	8200	930	9130	Total Kokan Div.
237	6	325	312	9381	747	10128	Nashik
488	10	13	128	7367	584	7951	Dhule
613	7	103	79	8228	1780	10008	Jalgaon
1338	23	441	519	24976	3111	28087	Total Nashik Div.
405	..	484	328	12342	1295	13637	Ahmednagar
968	..	191	174	10040	1532	11572	Pune
652	45	782	841	11265	1045	12310	Solapur
2025	45	1457	1343	33647	3872	37519	Total Pune Div.
919	1	306	420	5685	1763	7448	Satara
182	112	350	610	6076	605	6681	Sangli
418	59	306	369	4120	372	4492	Kolhapur
1519	172	962	1399	15881	2740	18621	Total Kolhapur Div.
683	131	361	207	12970	1318	14288	Aurangabad
420	35	351	159	10104	1567	11671	Jalna
394	15	1391	381	7881	1073	8954	Parbhani
671	50	377	110	7473	672	8145	Beed
385	73	532	394	11578	2016	13594	Nanded
..	Osmanabad
2553	304	3012	1251	50006	6646	56652	Latur
441	11	211	265	6873	1128	8001	Total A'bad Div.
637	19	54	128	8281	716	8997	Buldhana
616	81	222	189	7205	793	7998	Akola
733	111	263	340	8539	364	8903	Amravati
2427	222	750	922	30898	3001	33899	Yawatmal
441	73	93	106	4303	341	4644	Total Amravati Div.
1033	27	268	131	5571	655	6226	Wardha
1375	75	110	79	3725	1566	5291	Nagpur
1627	132	309	176	6874	932	7806	Bhandara
..	Chandrapur
4476	307	780	492	20473	344	23967	Gadchiroli
15718	1849	8243	7630	184081	23794	207875	Total Nagpur Div.
							Total-Maharashtra State

		महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण, १९८४-८५					तक्ता एक—चालू
1	2	3	4	5	6	7	
१	बृहन्मुंबई ..	380	15	73	211	7	
२	ठाणे ..	9,337	3,680	817	608	407	
३	रायगड ..	6,869	1,617	1,275	454	372	
४	रत्नागिरी ..	8,165	58	2,359	122	1,496	
५	सिंधुदुर्ग ..	5,039	342	977	203	1,718	
	एकूण—कोकण विभाग ..	29,790	5,712	5,501	1,598	4,900	
६	नाशिक ..	15,633	3,375	1,800	140	195	
७	धुळे ..	14,380	5,495	581	195	53	
८	जळगाव ..	11,640	1,644	812	130	61	
	एकूण—नाशिक विभाग ..	41,653	10,514	3,193	465	309	
९	अहमदनगर ..	17,020	1,778	1,429	111	125	
१०	पुणे ..	15,620	1,856	1,619	467	385	
११	सोलापूर ..	15,010	333	642	45	428	
	एकूण—पुणे विभाग ..	47,650	3,967	3,690	623	938	
१२	सातारा ..	10,582	1,484	1,093	303	405	
१३	सांगली ..	8,610	481	398	301	57	
१४	कोल्हापूर ..	7,763	1,446	424	299	487	
	एकूण—कोल्हापूर विभाग ..	26,955	3,411	1,915	903	949	
१५	औरंगाबाद ..	10,077	787	189	548	137	
१६	जालना ..	7,726	35	98	264	262	
१७	परभणी ..	10,972	377	173	301	387	
१८	बीड ..	11,169	262	176	387	462	
१९	नांदेड ..	10,331	826	175	393	315	
२०	उस्मानाबाद ..	7,352	10	81	136	392	
२१	लातूर ..	6,675	8	73	134	339	
	एकूण—औरंगाबाद विभाग ..	64,302	2,305	965	2,163	2,294	
२२	बुलढाणा ..	9,671	1,174	257	354	146	
२३	अकोला ..	10,560	700	224	478	78	
२४	अमरावती ..	12,217	3,256	190	376	120	
२५	यवतमाळ ..	13,519	2,488	430	396	268	
	एकूण—अमरावती विभाग ..	45,967	7,616	1,101	1,604	612	
२६	बर्धा ..	6,289	686	69	443	144	
२७	नागपूर ..	9,864	1,836	138	724	166	
२८	भंडारा ..	9,279	2,659	180	871	276	
२९	चंद्रपूर ..	10,918	3,736	223	725	319	
३०	गडचिरोली ..	14,916	10,992	120	478	264	
	एकूण—नागपूर विभाग ..	51,266	19,909	730	3,241	1,169	
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य ..	3,07,583	53,434	17,095	10,597	10,271	

टीप—पूर्णांकाने संपांतर केल्यामुळे बेरीज जुळणार नाही.

TABLE I—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State in 1984-85

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)
(Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	6	62	6	68	Gr. Bombay
873	60	112	89	2,691	108	2,799	Thane
400	243	252	410	1,846	293	2,139	Raigad
172	388	312	1,491	3,555	250	3,805	Ratnagiri
..	..	11	Sindhudurg
1,451	691	687	1,996	8,154	657	8,811	Total—Konkan Division
234	19	512	295	9,063	706	9,769	Nashik
483	11	36	138	7,388	481	7,869	Dhule
597	5	152	109	8,130	1,730	9,860	Jalgaon
1,314	35	700	542	24,581	2,917	27,498	Total—Nashik Division
426	..	725	428	11,998	1,483	13,481	Ahmadnagar
911	13	169	210	9,990	1,519	11,509	Pune
698	55	655	836	11,318	938	12,256	Solapur
2,035	68	1,549	1,474	33,306	3,940	37,246	Total—Pune Division
834	47	139	404	5,873	1,599	7,472	Satara
177	140	417	627	6,012	639	6,651	Sangli
405	44	253	276	4,129	382	4,571	Kolhapur
1,416	231	809	1,307	16,014	2,620	18,634	Total—Kolhapur Division
448	49	202	268	13,299	961	14,280	Aurangabad
291	105	770	51	Jalna
363	39	25	182	8,725	2,638	11,363	Parbhani
380	16	1,000	401	8,085	859	8,944	Beed
635	52	440	155	7,340	794	8,134	Nanded
178	5	510	446	11,207	2,385	13,592	Osmanabad
205	78	225	Latur
2,500	344	3,572	1,503	48,656	7,657	56,313	Total—Aurangabad Division
453	13	99	286	6,889	773	7,662	Buldhana
620	15	161	187	8,097	520	8,617	Akola
623	84	160	193	7,215	443	7,658	Amravati
671	126	212	290	8,640	230	8,870	Yavatmal
2,367	238	632	956	30,841	1,966	32,807	Total—Amravati Division
385	83	41	39	4,399	264	4,663	Wardha
1,049	41	185	167	5,558	576	6,134	Nagpur
1,461	90	115	95	3,532	1,553	5,085	Bhandara
687	102	143	164	4,819	700	7,510	Chandrapur
917	30	56	68	1,991	Gadchiroli
4,499	346	540	533	20,299	3,093	23,392	Total—Nagpur Division
15,582	1,953	8,489	8,211	1,81,851	22,850	2,04,701	Total—Maharashtra State

Note :—Totals may not tally due to rounding

तक्ता एक-समाप्त
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८५-८६

1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई ..	380	15	73	228	6
२	ठाणे ..	9337	3680	818	607	407
३	रायगड ..	6869	1617	1282	455	379
४	रत्नागिरी ..	8165	58	2352	130	1511
५	सिधुदुर्ग ..	5039	344	999	187	1689
	एकूण कोकण विभाग	29790	5719	5524	1607	3992
६	नाशिक ..	15633	3384	1805	141	195
७	धुळे ..	14380	5500	578	192	54
८	जळगाव ..	11640	1644	812	134	60
	एकूण नाशिक विभाग	41653	10528	3195	467	309
९	अहमदनगर ..	17020	1779	1435	117	127
१०	पुणे ..	15620	1865	1624	471	398
११	सोलापूर ..	15010	364	611	47	436
	एकूण पुणे विभाग	47650	4008	3670	635	961
१२	सातारा ..	10582	1457	1173	314	408
१३	मांगली ..	8610	480	397	300	57
१४	कोल्हापूर ..	7763	1442	420	330	472
	एकूण कोल्हापूर विभाग	26955	3379	1990	944	937
१५	औरंगाबाद ..	10077	789	188	548	137
१६	जालना ..	7726	53	97	265	256
१७	परभणी ..	10972	377	173	303	387
१८	बीड ..	11169	263	177	384	466
१९	नांदेड ..	10331	825	175	394	315
२०	उस्मानाबाद ..	7352	10	82	138	402
२१	लातूर ..	6675	8	72	132	337
	एकूण औरंगाबाद विभाग	64302	2325	964	2164	2300
२२	बुलढाणा ..	9671	1175	259	355	147
२३	अकोला ..	10560	699	222	481	77
२४	अमरावती ..	12217	3255	185	387	114
२५	यवतमाळ ..	13519	2492	436	405	253
	एकूण अमरावती विभाग	45967	7621	1102	1628	591
२६	वर्धा ..	6289	689	59	425	143
२७	नागपूर ..	9864	1821	139	734	167
२८	भंडारा ..	9279	2663	179	892	268
२९	चंद्रपूर ..	10918	3762	212	754	310
३०	गडचिरोली ..	14916	10989	127	497	250
	एकूण नागपूर विभाग	51266	19924	716	3302	1138
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	307583	53499	17161	10747	10228

TABLE I—Concl'd.

Classification of Area in each District of Maharashtra State 1985-86

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in '00' Hectares)

8	9	10	11 ✓	12	13	14		
6	7	45	5	50	.. Gr. Bombay	
869	59	112	109	2676	112	2788	.. Thane	
399	243	249	409	1836	282	2128	.. Raigad	
129	69	314	1248	2354	265	3680	.. Ratnagiri	
1	120	11	627	1061			.. Sindhudurg	
1404	491	686	2400	7972	664	8636	.. Total Konkan Division	
235	19	544	309	9001	652	9653	.. Nasik	
486	15	36	134	7385	435	7820	.. Dhule	
596	4	155	99	8136	1640	9776	.. Jalgaon	
1317	38	735	542	24522	2727	27249	.. Total Nasik Division	
426	..	779	756	11601	1490	13091	.. Ahmednagar	
906	13	175	232	9936	1530	11466	.. Pune	
701	50	689	864	11248	940	12188	.. Solapur	
2033	63	1643	1852	32785	3960	36745	.. Total Pune Division	
835	68	143	485	5699	1475	7174	.. Satara	
176	148	453	611	5988	595	6583	.. Sangli	
3	95	43	248	282	4131	403	4534	.. Kolhapur
1406	259	844	1378	15818	2473	18291	.. Total Kolhapur Division	
448	55	212	314	7386	890	14116	.. Aurangabad	
287	98	754	76	5840			.. Jalna	
361	38	427	518	8388	2563	10951	.. Parbhani	
383	16	877	484	8119	752	8871	.. Beed	
634	51	428	180	7329	810	8139	.. Nanded	
175	4	420	421	5700	2340	13470	.. Osmanabad	
204	88	213	191	5430			.. Latur	
2492	350	3331	2184	48192	7355	55547	.. Total Aurangabad Division	
450	11	100	313	6861	755	7616	.. Buldhana	
622	13	162	289	7995	538	8533	.. Akola	
620	84	155	188	7229	460	7689	.. Amravati	
676	124	212	291	8630	215	8845	.. Yavatmal	
2368	232	629	1081	30715	1968	32683	.. Total Amravati Division	
399	87	43	37	4407	260	4667	.. Wardha	
1064	41	210	161	5527	592	6119	.. Nagpur	
1437	90	104	96	3550	1575	5125	.. Bhandara	
674	106	115	106	4879	726	7597	.. Chandrapur	
883	31	77	70	1992			.. Gadchiroli	
4457	355	549	470	20355	3153	23508	.. Total Nagpur Division	
15477	1788	8417	9907	180359	22300	202659	.. Total Maharashtra State	

तबता दोन
TABLE II

जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९८२ अखेर

Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1982

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District			
१	ठाणे	तळसरी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Talsari	Thane			
		धामणी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Dhamni				
		जव्हार	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Jawhara				
		मोखाडा	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Mokhada				
		पालघर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Palghar				
		वाडा	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Vada				
		वसोीन	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Vasai				
		भिवडी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Bhiwandi				
		शहापूर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Shahapur				
		मुरबाड	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Murbad				
		कल्याण	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Kalyan				
		२	रायगड	पोलादपूर	मभा/MH	म/M		मभा/MH	Poladpur	Raigad
				महाड	मभा/MH	ह/L		मभा/MH	Mahad	
				माणगाव	मभा/MH	ह/L		मभा/MH	Mangaon	
रोहा	मभा/MH			ह/L	म/M	Roha				
अलीबाग	म/M			ह/L	ह/L	Alibag				
श्रीवर्धन	मभा/MH			म/M	मभा/MH	Shriwardhan				
मुरूड	म/M			ह/L	मभा/MH	Murud				
म्हसाळा	म/M			म/M	मभा/MH	Mhasala				
खालापूर	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Khalapur				
सुधागड	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Sudhagad				
पेण	म/M			ह/L	म/M	Pen				
पनवेल	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Panwel				
उरण	म/M			मभा/MH	म/M	Uran				
करजत	मभा/MH			म/M	मभा/MH	Karjat				
३ ४	रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग	देवरुख	मभा/MH	अतिहलकी/VL	म/M	Deorukh	Ratnagiri and Sindhudurg			
		मंडणगड	म/M	ह/L	मभा/MH	Mandangad				
		खेड	मभा/MH	ह/L	भा/H	Khed				
		दापोली	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Dapoli				
		चिपळूण	भा/H	ह/L	मभा/MH	Chiplun				
		गुहागर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Guhagar				
		संगमेश्वर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Sangmeshwar				
		रत्नागिरी	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Ratnagiri				
		लंजा	भा/H	ह/L	मभा/MH	Lanja				
		राजापूर	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Rajapur				
		देवगड	भा/H	ह/L	मभा/MH	Deogad				
		मालवण	मभा/MH	ह/L	म/M	Malwan				
		कुडाळ	म/M	ह/L	म/M	Kudal				
		कणकवली	मभा/MH	ह/L	म/M	Kankawali				
वेंगुर्ला	म/M	मभा/MH	म/M	Vengurla						
५	नाशिक	सावंतवाडी	म/M	मभा/MH	म/M	Sawantwadi	Nashik			
		नाशिक	म/M	ह/L	भा/H	Nashik				
		बागलान [सटाणा]	म/M	ह/L	भा/H	Baglan (Satana)				
		मालेगाव	म/M	ह/L	भा/H	Malegaon				
		सुरगणा	मभा/MH	ह/L	भा/H	Surgana				
		कळवण	म/M	म/M	भा/H	Kalwan				
		पेठ	ह/L	म/M	मभा/MH	Peth				
		दिंडोरी	म/M	ह/L	भा/H	Dindori				
		चांदवड	म/M	ह/L	भा/H	Chandwad				
		निफाड	म/M	ह/L	भा/H	Niphad				
		येवला	म/M	ह/L	भा/H	Yeola				
		सिन्नर	म/M	ह/L	भा/H	Sinnar				
		इगतपुरी	म/M	म/M	भा/H	Igatpuri				
		नांदगाव	म/M	ह/L	भा/H	Nandgaon				

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नद/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District			
६	धुळे	धुळे	म/M	ह/L	म/M	Dhule	Dhule			
		नवापूर	म/M	म/M	भा/H	Nawapur				
		साकरी	म/M	ह/L	भा/H	Sakari				
		नंदूरवार	म/M	ह/L	भा/H	Nandurbar				
		अक्कलकुवा	म/M	ह/L	भा/H	Akkalkuwa				
		आकरणी महाल	मह/MH	म/M	भा/H	Akarni Mahal				
		शहादा	म/M	ह/L	मभा/MH	Shahada				
		शिरपूर	म/M	ह/L	भा/H	Shirpui				
		सिदखेडा	म/M	ह/L	भा/H	Sinkheda				
		तळोदा	म/M	म/M	भा/H	Taloda				
		७	जळगाव	अमळनेर	म/M	ह/L		भा/H	Amalner	Jalgaon
				एदलाबाद	ह/L	म/M		भा/H	Edlabad	
				एरंडोल	ह/L	ह/L		भा/H	Erandol	
				चाळीसगाव	म/M	ह/L		भा/H	Chalisgaon	
चोपडा	म/M			ह/L	भा/H	Chopda				
जळगाव	म/M			म/M	भा/H	Jalgaon				
जामनेर	म/M			म/M	भा/H	Jamner				
पाचोरा	म/M			म/M	भा/H	Pachora				
पारोळा	म/M			म/M	ह/L	Parola				
भडगाव	म/M			ह/L	भा/H	Bhadgaon				
भुसावळ	म/M			ह/L	भा/H	Bhusawal				
यावल	म/M			ह/L	मभा/MH	Yawal				
रावेर	म/M			म/M	म/M	Rawer				
८	अहमदनगर			अहमदनगर	म/M	म/M	भा/H	Ahmednagar	Ahmednagar	
		राहुरी	म/M	म/M	अभा/VH	Rahuri				
		श्रीरामपूर	म/M	म/M	भा/H	Shrirampur				
		नेवासा	म/M	म/M	भा/H	Nevasa				
		शेवगाव	म/M	म/M	अभा/VH	Shevgaon				
		जामखेड	म/M	भा/H	भा/H	Jamkhed				
		पाथर्डी	म/M	मभा/MH	अभा/VH	Pathardi				
		कर्जत	म/M	म/M	भा/H	Karjat				
		श्रीगोंदा	म/M	म/M	भा/H	Shrigonda				
		पारनेर	म/M	म/M	भा/H	Parner				
		अकोला	म/M	म/M	भा/H	Akola				
		संगमनेर	म/M	म/M	भा/H	Sangamner				
		कोपरगाव	म/M	म/M	भा/H	Kopergaon				
		९	पुणे	हवेली	म/M	मभा/MH	भा/H	Haveli		Pune
आंबेगाव	म/M			म/M	भा/H	Ambegaon				
खेड	म/M			म/M	म/M	Khed				
जुन्नर	म/M			म/M	भा/H	Junnar				
शिरूर	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Sirur				
दौंड	म/M			म/M	भा/H	Dhond				
इंदापूर	म/M			म/M	भा/H	Indapur				
बारामती	म/M			म/M	मभा/MH	Baramati				
पुरंधर	म/M			म/M	भा/H	Purandhar				
भोर	म/M			म/M	भा/H	Bhor				
वेलहे	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Velhe				
मुळशी	म/M			म/M	भा/H	Mulshi				
मावळ	म/M			म/M	भा/H	Maval				
१०	सोलापूर			उत्तर सोलापूर	म/M	म/M	भा/H	North Solapur	Solapur	
		बारशी	म/M	म/M	अभा/VH	Barshi				
		अक्कलकोट	म/M	म/M	अभा/VH	Akkalkot				
		दक्षिण सोलापूर	म/M	म/M	भा/H	South Solapur				
		मोहोळ	म/M	म/M	भा/H	Mohol				
		मंगळवेढा	ह/L	म/M	भा/H	Mangalwedha				

तक्ता दोन-चाल
TABLE II-Contd.

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नद/N	स्फुरद/P	पालाग/K	Taluka	District
१०	सोलापूर-चालू	पंढरपूर	म/M	म/M	अभा/VH	Pandharpur	Solapur- Contd.
		सांगोला	म/M	म/M	भा/H	Sangola	
		माळशिरस	म/M	म/M	भा/H	Malshiras	
		करमाळा	म/M	म/M	भा/H	Karmala	
		माढा	म/M	म/M	अभा/VH	Madha	
११	सातारा	खंडाळा	म/M	म/M	मभा/MH	Khandala	Satara
		फलटन	म/M	म/M	मभा/MH	Phaltan	
		वाई	म/M	म/M	मभा/MH	Wai	
		कोरेगाव	म/M	म/M	मभा/MH	Koregaon	
		दहीवडी	म/M	म/M	मभा/MH	Dahiwadi	
		जावळी	म/M	म/M	मभा/MH	Jawali	
		पाटण	म/M	म/M	मभा/MH	Patan	
		कराड	म/M	म/M	मभा/MH	Karad	
१२	सांगली	तासगाव	म/M	म/M	मभा/MH	Tasgaon	Sangli
		खानापूर	ह/L	म/M	म/M	Khanapur	
		मिरज	म/M	म/M	मभा/MH	Miraj	
		जत	म/M	म/M	म/M	Jath	
		कवठे महांकाळ	म/M	म/M	मभा/MH	Kawathe Mahankal	
		शिराळा	म/M	म/M	मभा/MH	Shirala	
		सांगली	म/M	म/M	मभा/MH	Sangli	
१३	कोल्हापूर	करवीर	म/M	म/M	म/M	Karvir	Kolhapur
		हातकणंगले	म/M	म/M	म/M	Hatkanangale	
		शिरोळ	म/M	म/M	मभा/MH	Shirol	
		कागल	म/M	ह/L	म/M	Kagal	
		चंदगड	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Chandgad	
		आजरा	म/M	ह/L	म/M	Ajra	
		गर्डाहिंगलज	म/M	ह/L	म/M	Gadhinglaj	
		पन्हाळा	म/M	म/M	मभा/MH	Panhala	
		शाहुवाडी	म/M	म/M	मभा/MH	Shahuwadi	
		भुदरगड	मभा/MH	अह/VL	म/M	Bhudargad	
		राधानगरी	मभा/MH	म/M	म/M	Radhanagari	
		गगनबावडा	भा/H	ह/L	मभा/MH	Gaganbavda	
		१४	औरंगाबाद	औरंगाबाद	म/M	म/M	
पैठण	भा/H			म/M	भा/H	Paithan	
सोयगाव	मभा/MH			म/M	भा/H	Soegaon	
सिल्लोड	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Sillod	
खुलदाबाद	म/M			ह/L	भा/H	Khuldabad	
कन्नड	म/M			म/M	भा/H	Kannad	
वैजापूर	म/M			म/M	भा/H	Vaijapur	
गंगापूर	म/M			भा/H	भा/H	Gangapur	
१५	जालना	जालना	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Jalna	Jalna
		परतूर	म/M	म/M	अभा/VH	Partur	
		अंबड	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Ambad	
		भोकरदन	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Bhokardan	
		जाफराबाद	भा/H	मभा/MH	अभा/VH	Jafarabad	
१६	परभणी	परभणी	म/M	म/M	अभा/VH	Parbhani	Parbhani
		गंगाखेड	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Gangakhed	
		जिंतूर	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Jintur	
		पाथरी	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Pathri	
		बसमत	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Basmath	
		हिंगोली	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Hingoli	
		कळमनुरी	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kalamnuri	

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ. क्र./S.No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
१७	बीड	बीड	मभा/MH	म/M	भा/H	Beed	Beed
		आप्टी	मभा/MH	म/M	भा/H	Ashti	
		गेवराई	मभा/MH	म/M	भा/H	Georai	
		केज	मभा/MH	म/M	भा/H	Kej	
		माजलगाव	म/M	ह/L	भा/H	Majalgaon	
		अंबिजोगाई	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Ambejogai	
		पाटादा	मभा/MH	म/M	भा/H	Patoda	
		१८	नांदेड	नांदेड	मभा/MH	म/M	
हदगाव	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Hadgaon	
भोकर	म/M			म/M	भा/H	Bhokar	
कंधार	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Kandhar	
देगलूर	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Deglur	
विलोली	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Biloli	
मुक्खेड	मभा/MH			म/M	भा/H	Mukhed	
किनवट	मभा/MH			म/M	म/M	Kinwat	
१९ २०	उस्मानाबाद व लातूर	उस्मानाबाद	म/M	म/M	अभा/VH	Osmanabad	Osmanabad and Latur
		परांडा	म/M	म/M	भा/H	Paranda	
		भूम	मभा/MH	म/M	भा/H	Bhoom	
		लातूर	मभा/MH	म/M	भा/H	Latur	
		तुळजापूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Tuljapur	
		कळंब	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kalamb	
		उदगीर	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Udgir	
		औसा	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Ausa	
		उमरगा	म/M	म/M	भा/H	Umarga	
		निलंगा	म/M	म/M	भा/H	Nilanga	
		अहमदपूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Ahmedpur	
२१	बुलढाणा	चिखली	म/M	ह/L	भा/H	Chikhali	Buldhana
		मलकापूर	मभा/MH	ह/L	भा/H	Malkapur	
		मेहेकर	म/M	ह/L	भा/H	Mehekar	
		खामगाव	ह/L	ह/L	भा/H	Khamgaon	
		जळगाव (जामोद)	ह/L	ह/L	अभा/VH	Jalgaon (Jamod)	
		बुलढाणा	म/M	ह/L	अभा/VH	Buldhana	
		देउळगावराजा	म/M	अह/VL	अभा/VH	Deulgaonraja	
		नांदुरा	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Nandura	
		मोताळा	ह/L	ह/L	भा/H	Motala	
		संग्रामपूर	ह/L	ह/L	अभा/VH	Sangrampur	
		शेगाव	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Shegaon	
		लोणार	ह/L	ह/L	अभा/VH	Lonar	
		शिंदसेडराजा	अह/VL	अह/VL	अभा/VH	Sindkhedraja	
		२२	अकोला	अकोला	ह/L	ह/L	
बाळापूर	ह/L			ह/L	भा/H	Balapur	
मंगरुळपीर	म/M			ह/L	भा/H	Mangrulpir	
मुतिझापूर	म/M			ह/L	भा/H	Murtijapur	
आकोट	ह/L			ह/L	भा/H	Akot	
वाशिम	म/M			ह/L	भा/H	Washim	
बाशी	ह/L			ह/L	अभा/VH	Barshi	
नेल्हारा	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Nelhara	
पातूर	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Patur	
मालगाव	ह/L			ह/L	ह/L	Malegaon	
करंजा	ह/L			ह/L	अभा/VH	Karanja	
मानोरा	म/M	ह/L	अभा/VH	Manora			
२३	अमरावती	अमरावती	ह/L	ह/L	म/M	Amravati	Amravati
		भातकली	ह/L	ह/L	म/M	Bhathkali	
		आचलपूर	ह/L	ह/L	म/M	Achalpur	

तक्ता दोन-समाप्त
TABLE II-*Concl'd.*

अ. क्र./S.No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District			
२३	अमरावती-चालू	नांदगाव	ह/L	ह/L	अभा/VH	Nandgaon	Amravati— <i>Contd.</i>			
		मोर्शी	ह/L	ह/L	भा/H	Morshi				
		अंजनगाव	मभा/MH	अह/VL	अभा/VH	Anjangaon				
		दर्यापूर	ह/L	ह/L	भा/H	Daryapur				
		चांदूर (रेल्वे)	ह/L	ह/L	भा/H	Chandur (Railway)				
		चांदूर (बाजार)	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Chandur (Bazar)				
		तिवसा	ह/L	ह/L	अभा/VH	Tivasa				
		चिखलदरा	म/M	ह/L	अभा/VH	Chikhaldara				
		मेलघाट	म/M	ह/L	भा/H	Melghat				
		वरुड	ह/L	ह/L	अभा/VH	Warud				
		धारणी	म/M	ह/L	भा/H	Dharni				
		२४	यवतमाळ	यवतमाळ	म/M	ह/L		भा/H	Yavatmal	Yavatmal
				पुसद	ह/L	अह/VL		भा/H	Pusad	
केळापूर	म/M			ह/L	भा/H	Kelapuri				
वणी	ह/L			ह/L	भा/H	Wani				
झारव्हा	ह/L			ह/L	भा/H	Darwha				
कळंब	ह/L			अह/VL	भा/H	Kalamb				
बाभूळगाव	ह/L			ह/L	अभा/VH	Babhulgaon				
नेर	ह/L			ह/L	अभा/VH	Ner				
दिग्रस	म/M			अह/VL	अभा/VH	Digras				
उमरखेड	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Umarkhed				
महागाव	ह/L			ह/L	अभा/VH	Mahagaon				
पांढरकवडा	ह/L			ह/L	अभा/VH	Pandharkawada				
राळेगाव	म/M			अह/VL	अभा/VH	Ralegaon				
घटंजी	ह/L	ह/L	अभा/VH	Ghatanji						
२५	वर्धा	मोरगाव	ह/L	ह/L	अभा/VH	Morgaon	Wardha			
		आर्वी	ह/L	ह/L	मं/M	Arwai				
		वर्धा	म/M	म/M	भा/H	Wardha				
२६	नागपूर	हिंगणघाट	ह/L	ह/L	मभा/MH	Hinganghat	Nagpur			
		नागपूर	ह/L	म/M	म/M	Nagpur				
		सावनेर	म/M	म/M	भा/H	Saoner				
		काटोल	ह/L	म/M	मभा/MH	Katol				
		उमरेड	ह/L	ह/L	मभा/MH	Umred				
२७	भंडारा	रामटेक	ह/L	म/M	मभा/MH	Ramtek	Bhandara			
		भंडारा	म/M	म/M	म/M	Bhandara				
		साकोली	म/M	म/M	म/M	Sakoli				
		गोंदिया	म/M	म/M	म/M	Gondia				
२८	चंद्रपूर व	चंद्रपूर	ह/L	म/M	म/M	Chandrapur	Chandrapur and			
		गडचिरोली	ह/L	म/M	मभा/MH	Warora				
२९	गडचिरोली	ब्रम्हपुरी	ह/L	म/M	मभा/MH	Bramhapuri	Gadchiroli			
		राजुरा	म/M	म/M	मभा/MH	Rajura				
		सिरोंचा	ह/L	मभा/MH	म/M	Sironcha				
		गडचिरोली	ह/L	म/M	म/M	Gadchiroli				

टीप :— ह-हलकी L-Low
म-मध्यम M-Medium
भा-भारी H-High

अह-अतिहलकी VL-Very Low
मभा-मध्यम भारी MH-Medium High
अभा-अतिभारी VH-Very High

तबता तीन
TABLE III

तक्ता तीन

महाराष्ट्र राज्यातील सन १९८५ ते १९८८ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान दाखविणारा तक्ता

जिल्हा	एप्रिल April				मे May				जून June			
	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
१ मुंबई (कुलाबा)*	1.5	0.0	0.0	0.0	18.3	1.4	1.2	0.0	464.8	1280.2	558.1	415.3
२ ठाणे (डहाणू)*	17.5	0.0	0.0	0.0	1.8	7.6	0.0	0.0	287.0	317.7	385.5	230.3
३ रायगड (अलिबाग)*	2.5	0.0	0.0	0.0	17.8	11.4	0.0	0.0	511.1	1283.9	519.5	466.7
४ रत्नागिरी } *	3.6	0.0	0.2	2.7	30.7	103.4	5.0	22.7	769.9	1219.7	731.2	857.3
५ सिधुदुर्ग }												
६ नाशिक (ओझर)*	2.8	12.9	0.0	0.3	12.9	22.4	29.2	43.8	78.9	24.3	100.2	79.3
७ धुळे (नंदुरबार)*	1.3	N. A.	N. A.	N. A.	7.5	N. A.	N. A.	N. A.	108.1	N. A.	192.5	N. A.
८ जळगाव *	1.8	15.2	0.0	N. A.	11.7	8.8	0.0	N. A.	128.8	101.4	103.6	N. A.
९ अहमदनगर*	10.7	0.0	0.0	0.0	20.8	25.0	0.9	N. A.	128.3	60.2	102.5	50.2
१० पुणे*	14.2	11.8	0.0	4.0	27.4	9.0	3.0	77.4	107.4	87.8	264.1	52.7
११ सोलापूर*	13.2	14.2	3.5	0.0	22.3	42.2	2.9	33.8	113.5	93.6	245.0	125.3
१२ सातारा	18.3	3.9	1.6	N. A.	34.8	7.5	N. A.	N. A.	134.4	67.8	417.5	72.4
१३ सांगली (मिरज)*	22.1	37.0	19.5	N. A.	48.3	55.0	8.0	N. A.	71.1	90.0	131.5	N. A.
१४ कोल्हापूर*	25.1	16.8	22.8	3.9	95.5	52.5	58.2	49.7	66.3	189.3	249.8	130.1
१५ औरंगाबाद } *	5.8	1.3	0.0	0.5	16.8	6.2	0.0	51.6	134.1	127.2	202.3	123.6
१६ जालना }												
१७ परभणी*	9.7	9.8	0.1	1.4	18.8	6.3	7.3	17.2	153.9	179.4	129.4	150.8
१८ बीड	24.5	8.0	0.0	0.0	22.8	42.4	13.8	30.0	104.9	107.4	198.8	143.6
१९ नांदेड	20.2	15.2	0.0	0.0	21.2	28.5	11.0	13.6	147.9	154.4	116.8	273.5
२० उस्मानाबाद } *	16.8	9.0	0.0	N. A.	21.1	0.0	0.0	N. A.	148.1	102.4	113.8	N. A.
२१ लातूर }												
२२ वुल्हाणा*	8.9	28.3	0.0	0.0	18.1	4.2	0.0	29.4	159.4	150.4	67.0	209.8
२३ अकोला* City	4.1	10.0	0.0	0.0	10.7	0.0	2.8	2.4	35.6	287.9	174.2	217.8
२४ अमरावती*	8.4	14.2	0.0	0.0	13.2	7.4	12.6	5.6	55.2	192.6	135.0	120.5
२५ यवतमाळ*	16.2	13.0	0.0	0.0	12.8	10.5	23.6	29.7	85.1	396.6	218.2	78.2
२६ वर्धा*	13.2	4.2	0.0	0.0	15.7	6.4	16.2	31.8	192.3	242.6	234.4	89.8
२७ नागपूर* A. P.	16.3	11.0	0.0	N. A.	20.8	19.2	26.9	22.2	222.0	191.8	209.1	107.5
२८ भंडारा (गोंदिया)*	2.0	0.0	0.0	2.0	2.0	17.2	0.0	10.3	210.1	78.5	535.4	49.6
२९ चंद्रपूर }	19.6	30.9	45.8	4.4	3.7	5.2	8.5	5.9	194.6	220.2	154.9	71.8
३० गडचिरोली }												

* वेधशाळेचे केंद्र

N. A. माहिती अद्याप उपलब्ध नाही.

सन १९८८ ची माहिती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

TABLE III

Statement showing the Monthly Rainfall data (Normal and Actual) for the years 1985 to 1988

(आंकडे मिलीमीटरमध्ये)
(Figures in M. M.)

सरासरी Normal	जुलै July			ऑगस्ट August				सप्टेंबर September				Raingauge Centre
	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
613.4	592.6	172.8	690.7	328.9	293.8	426.0	426.0	286.0	113.3	N. A.	N. A.	Bombay (Colaba)*
817.3	569.6	266.4	574.1	437.6	574.8	271.3	271.3	265.7	95.3	N. A.	N. A.	Thane (Dahanu)*
600.7	668.4	128.7	794.7	351.0	322.1	376.1	376.1	340.9	175.1	114.4	114.4	Raigad (Alibag)*
849.9	900.2	261.7	957.3	483.1	838.6	649.3	649.3	333.3	144.3	N. A.	N. A.	Ratnagiri* Sindhudurg
156.2	87.1	70.4	115.6	153.4	94.6	55.5	55.5	150.6	25.9	44.8	N. A.	Nashik (Ozar)*
208.7	169.9	205.8	N. A.	130.3	114.7	147.5	147.5	118.7	12.8	5.7	5.7	Dhule (Nandurbar)*
249.7	163.6	196.6	N. A.	164.1	84.1	164.1	164.1	148.6	6.9	47.0	N. A.	Jalgaon*
97.5	54.6	41.3	49.2	73.7	8.8	105.2	105.2	175.5	198.1	N. A.	N. A.	Ahmednagar*
168.9	125.2	63.9	61.0	96.5	80.0	99.9	99.9	130.1	59.2	N. A.	N. A.	Pune*
109.2	71.6	13.8	90.7	103.9	71.6	99.0	99.0	189.7	65.1	N. A.	N. A.	Solapur*
370.3	195.7	57.5	214.0	196.9	149.9	127.2	127.2	125.0	111.2	N. A.	N. A.	Satara
108.7	98.5	16.3	A. N.	79.8	49.0	53.7	53.7	99.6	82.5	76.7	76.7	Sangli (Miraj)*
374.9	263.0	83.9	223.6	231.4	152.0	202.6	202.6	110.2	54.5	N. A.	N. A.	Kolhapur*
173.5	266.6	102.0	152.0	122.7	32.7	127.7	127.7	170.2	29.4	29.9	29.9	Aurangabad* A. P. Jalna
191.8	191.0	178.9	160.2	144.0	136.3	139.4	139.4	215.1	77.1	72.2	72.2	Parbhani*
145.5	111.2	103.0	70.4	170.0	11.3	69.1	69.1	193.4	134.4	78.6	78.6	Beed
253.5	134.2	207.8	154.2	244.1	47.4	142.8	142.8	207.3	38.0	117.5	117.5	Nanded
160.8	161.8	34.0	N. A.	149.3	23.0	104.6	104.6	210.8	217.6	210.1	210.1	Osmanabad Latur
224.2	139.6	161.2	156.0	191.0	77.7	190.7	190.7	206.0	1.0	57.0	57.0	Buldhana*
237.5	230.0	417.4	65.4	159.8	141.0	221.4	221.4	151.9	7.3	3.4	3.4	Akola* City
248.2	111.8	137.4	59.9	179.2	104.0	234.6	234.6	165.1	77.6	N. A.	N. A.	Amravati*
310.8	165.0	N. A.	157.3	267.0	134.7	N. A.	N. A.	211.2	62.0	N. A.	N. A.	Yavatmal*
337.8	261.0	294.4	94.6	231.9	47.2	305.0	305.0	213.4	180.0	21.2	21.2	Wardha*
376.2	371.7	198.7	264.1	286.3	307.1	274.2	274.2	184.7	82.8	113.5	113.5	Nagpur* A. P.
451.6	478.7	378.6	305.8	439.7	278.3	329.9	329.9	185.4	148.8	136.5	136.5	Bhandara (Gondia)
392.9	251.0	465.7	245.3	308.1	247.7	N. A.	N. A.	215.4	82.9	N. A.	N. A.	Chandrapur* Gadchiroli

Note.—*Observatory Stations.

N. A.=Data is not yet received.

Data for 1987 is provisional.

जिल्हा	ऑक्टोबर October				नोव्हेंबर November				डिसेंबर December			
	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987	सरासरी Normal	१९८५ 1985	१९८६ 1986	१९८७ 1987
	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
१ मुंबई (कुलाबा)*	64.5	142.4	N. A.	47.3	17.5	0.0	26.5	0.3	2.3	0.0	2.8	33.3
२ ठाणे (डहाणू)*	20.6	128.2	N. A.	33.2	57.9	0.0	6.9	18.2	0.0	0.0	34.8	11.7
३ रायगड (अलिबाग)*	95.3	93.7	0.0	98.3	34.3	0.0	11.2	0.6	3.1	0.0	0.3	39.8
४ रत्नागिरी* ५ सिध्दुर्ग	103.9	159.2	N. A.	187.6	35.3	0.0	34.2	N. A.	4.3	0.0	N. A.	18.8
एकूण कोकण वि.												
६ नाशिक (ओझर)*	37.3	95.1	N. A.	42.3	14.7	0.0	N. A.	3.6	20.7	0.0	N. A.	N. A.
७ धुळे (नंदूरबार)*	38.2	N. A.	N. A.	N. A.	13.8	N. A.	0.0	N. A.	2.7	N. A.	N. A.	N. A.
८ जळगाव* एकूण नाशिक वि.	37.3	79.4	0.0	N. A.	22.1	0.0	0.0	N. A.	7.4	0.0	0.0	N. A.
९ अहमदनगर*	57.7	55.1	N. A.	N. A.	36.1	16.8	N. A.	29.4	8.9	0.0	N. A.	44.6
१० पुणे*	76.2	146.1	N. A.	166.4	30.5	110.4	N. A.	8.3	4.3	0.0	35.5	35.3
११ सोलापूर* एकूण पुणे वि.	69.9	85.3	N. A.	195.5	31.5	0.0	N. A.	36.3	9.1	0.0	40.3	17.3
१२ सातारा	81.5	97.5	N. A.	262.5	49.3	51.8	N. A.	66.4	6.9	0.0	0.4	100.4
१३ सांगली (मिरज)*	95.8	49.0	10.6	63.5	33.5	11.5	40.7	23.4	6.9	0.0	0.0	18.7
१४ कोल्हापूर* एकूण कोल्हापूर वि.	97.0	69.9	N. A.	38.6	44.5	2.3	N. A.	41.3	5.1	0.0	4.6	53.4
१५ औरंगाबाद* १६ जालना	47.0	111.9	87.7	220.0	31.0	0.5	0.5	26.7	8.9	0.0	0.0	15.2
१७ परभणी*	49.0	133.1	106.2	121.7	34.0	0.0	0.0	43.3	9.4	2.9	40.1	2.9
१८ बीड	58.5	59.0	0.0	207.6	22.8	0.0	11.0	19.8	25.1	0.0	2.3	12.8
१९ नांदेड	30.8	41.8	0.0	64.3	13.9	0.0	3.5	79.3	12.1	7.0	8.8	5.0
२० उस्मानाबाद* २१ लातूर	54.4	56.4	5.6	N. A.	23.6	0.0	18.0	N. A.	8.4	0.0	0.0	N. A.
एकूण औरंगाबाद वि.												
२२ बुलढाणा*	12.8	185.0	0.0	209.0	22.0	0.0	10.0	34.6	5.9	0.0	34.2	16.8
२३ अकोला*	37.3	48.2	0.0	48.6	23.4	0.0	0.0	50.2	11.2	0.0	9.2	N. A.
२४ अमरावती*	14.2	185.0	12.0	107.2	21.3	0.0	31.6	43.4	9.1	0.8	76.0	N. A.
२५ यवतमाळ* एकूण अमरावती वि.	53.6	120.8	11.3	N. A.	1.9	0.0	11.3	N. A.	3.3	0.0	72.8	N. A.
२६ वर्धा*	58.7	0.0	0.0	83.4	19.8	0.0	39.0	113.4	8.9	0.0	58.6	28.0
२७ नागपूर (A.P.)*	54.6	363.1	6.6	69.6	19.8	0.0	15.9	73.7	0.9	0.0	77.3	12.3
२८ भंडारा (गोंदिया)*	51.8	25.4	52.1	55.3	46.2	0.0	1.4	63.9	2.5	0.0	40.2	5.8
२९ चंद्रपूर* ३० गढचिरोली	56.4	170.0	49.6	15.0	15.7	0.0	5.4	69.5	3.8	0.0	40.2	0.0
एकूण नागपूर वि.												
एकूण महाराष्ट्र राज्य												

* वेधशाळेची केंद्रे

N. A.—माहिती अद्याप उपलब्ध नाही.

सन १९८८ ची माहिती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

TABLE III—Concl'd.

(आकडे मिलीमीटरमध्ये) (Figures in MM)

जानेवारी January			फेब्रुवारी February			मार्च March			वार्षिक Annual						Raingauge Centre	
सरा- १९८६ सरी	१९८७	१९८८	सरा- १९८६ सरी	१९८७	१९८८	सरा- १९८६ सरी	१९८७	१९८८	सरा- ८५-८६ सरी	८६-८७	८७-८८	Normal	८५-८६	८६-८७	८७-८८	
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	
4.1	0.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	N.A.	1804.8	2423.7	1187.4	1890.2	.. Bombay (Colaba)*
3.6	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	N.A.	1909.1	1693.4	964.2	1526.1	.. Thane (Dahanu)*
2.5	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	N.A.	1959.8	2554.6	1150.2	2470.5	.. Raigad (Alibag)*
1.8	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	1.9	1.9	0.3	0.0	0.0	N.A.	2617.1	3365.4	1683.5	3400.0	.. {Ratnagiri* Sindhudurg
																.. Total Konkan Dn.
0.1	0.0	0.0	0.0	3.3	0.0	0.2	0.0	1.8	0.0	0.3	N.A.	632.7	362.3	255.5	681.5	.. Nashik (Ozer)*
6.1	N.A.	N.A.	N.A.	0.7	N.A.	N.A.	N.A.	0.7	N.A.	N.A.	N.A.	637.2	N.A.	551.5	N.A.	.. Dhule (Nandurbar)*
8.9	2.4	N.A.	N.A.	3.1	73.0	N.A.	N.A.	4.1	0.0	N.A.	N.A.	786.6	533.8	463.7	N.A.	.. Jalgaon*
																.. Total Nashik Dn.
7.1	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	8.8	N.A.	4.1	0.0	10.0	N.A.	621.9	418.6	258.7	377.6	.. Ahmednagar*
2.5	0.0	5.2	0.0	1.3	0.0	2.5	0.0	2.0	0.0	0.0	N.A.	661.3	629.5	474.1	671.8	.. Pune*
5.8	25.0	4.6	0.0	3.8	0.0	0.8	2.8	5.8	0.0	0.0	N.A.	677.7	468.6	409.9	828.9	.. Solapur*
																.. Total Pune Dn.
3.1	1.2	0.0	0.0	1.3	0.0	7.4	0.0	3.3	1.5	0.0	N.A.	1025.1	688.0	611.6	903.9	.. Satara
3.8	0.1	0.1	0.1	0.5	0.0	N.A.	0.0	5.3	0.0	N.A.	N.A.	568.5	472.5	357.1	252.2	.. Sangli (Miraj)*
5.3	5.4	0.0	0.1	0.3	0.0	2.7	0.0	14.5	0.0	10.3	N.A.	107.0	805.7	624.7	771.0	.. Kolhapur*
																.. Total Kolhapur Dn.
7.4	0.0	2.4	0.0	4.3	3.3	10.1	N.A.	4.1	0.1	4.5	N.A.	725.8	576.2	562.6	797.8	.. {Aurangabad* Jalna
9.1	15.8	29.9	0.0	7.6	21.9	3.5	0.0	11.4	0.4	3.7	N.A.	853.8	774.0	707.0	845.0	.. Parbhani*
5.9	1.2	N.A.	0.0	5.2	8.2	5.2	0.0	7.3	0.4	0.0	N.A.	785.6	483.5	481.8	779.6	.. Beed
9.9	26.6	6.5	0.0	1.6	0.0	5.8	0.0	9.7	0.0	N.A.	N.A.	982.2	493.1	620.5	821.0	.. Nanded
5.3	24.5	N.A.	N.A.	3.6	0.0	N.A.	N.A.	7.4	0.0	N.A.	N.A.	809.0	596.7	486.1	N.A.	.. {Osmanabad Latur
																.. Total A'bad Dn.
7.7	0.4	0.0	0.0	0.3	39.2	19.6	0.0	6.3	2.3	10.4	N.A.	892.6	558.1	550.1	900.2	.. Bidhaha*
10.7	0.0	12.2	0.0	10.4	50.8	9.6	0.0	7.9	0.0	2.2	N.A.	800.5	775.2	840.2	678.6	.. Akola*
12.9	0.0	6.8	N.A.	16.0	104.6	24.4	0.0	9.4	6.2	0.0	N.A.	876.5	808.6	663.6	357.8	.. Amravati*
10.9	12.9	72.8	N.A.	14.1	96.9	14.6	N.A.	19.2	5.0	2.7	N.A.	1096.1	1017.4	264.4	523.5	.. Yavatmal*
																.. Total Amravati Dn.
12.5	12.5	5.2	0.0	18.8	33.6	16.4	0.0	11.4	8.8	12.8	N.A.	1134.4	796.2	998.0	709.8	.. Wardha*
11.4	24.0	15.2	0.0	23.4	42.8	10.2	0.1	16.8	0.5	24.5	N.A.	1242.2	1418.0	972.1	866.9	.. Nagpur (A.P.)*
40.4	17.4	34.2	0.0	30.7	92.4	17.4	0.0	8.9	0.0	19.3	N.A.	1471.0	1136.7	1511.3	723.2	.. Bhandara (Gondia)*
7.6	23.3	25.4	0.0	24.9	46.0	0.0	67.2	14.7	28.3	50.4	N.A.	1267.4	1105.5	674.9	944.0	.. {Chandrapur* Gadchiroli
																.. Total Nagpur Dn.
																Total Maharashtra State

Note.—*Observatory Stations

N.A.—Data is not yet received.

Data for 1988 is provisional.

पाऊसमानाचे प्रकार :

पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणाने तत्त्वे :

भारतात बहुतांश भागात पडणाऱ्या वार्षिक सरासरी पावसापैकी ७० ते ७५ टक्के इतका नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस (जून ते सप्टेंबर) असतो. याला फक्त भारताच्या आग्नेय दिशेकडील भाग, काश्मीर व त्याजवळील डोंगराळ प्रदेश हे अपवाद आहेत. मान्सूनचा आणि एकूण वर्षात पडणारा पाऊस यात प्रत्येक वर्षात अतिशय तफावत आढळते त्यामध्ये कोठल्याही प्रकारचा ताळमेळ किंवा सुसंबद्धता आढळत नाही. कृषि उत्पादनात एकूण पडणाऱ्या पावसापेक्षा पिकाच्या निरनिराळ्या वाढीच्या अवस्थेच्या काळात कसा पाऊस झाला याला अधिक महत्त्व असते. पाऊसमानाप्रमाणे वर्गीकरण करताना आठवड्याचा, पंधरवड्याचा वा महिन्याचा पडलेला पाऊस विचारात घ्यावा. याबाबत संख्या शास्त्रज्ञांनी विचार करून शेतीमध्ये महिन्याचा पाऊस विचारात घेऊन नियोजन करणे सुलभ व सोयीचे असल्याचा निष्कर्ष काढला.

प्रत्येक पिकास लागणारा काळ व पाण्याची आवश्यकता विचारात घेऊन उत्पादनाशी सांगड घालून कोठले पीक कुठल्या पावसाळी विभागात घेता येईल याचा ढोबळपणे अंदाज बांधता येतो. तयार केलेल्या माहितीवरून आणि बहुतेक पिके ९० दिवसांत भरिपक्व होत असल्यामुळे खालील मुख्य तर्मास ठरविता येतील.

- १) जर लागोपाठ किमान ३ महिन्यांत प्रत्येक महिन्यातील प्रपावसाची सरासरी ३० से. मी. पेक्षा अधिक असेल तर अशा देशात भाताचे पीक घेणे श्रेयस्कर ठरेल.
- २) जर लागोपाठ ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण प्रत्येक महिन्यात २० ते ३० से. मी. असेल तर अशा प्रदेशात भातापेक्षा कमी पाण्याची गरज असणारी पिके उदा. मका, उडीद घ्यावीत.
- ३) जर लागोपाठ ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण १०-२० से. मी. असेल तर त्याहून पाण्याची कमी आवश्यकता असलेली पिके उदा. बाजरी किंवा त्यासारखी तृणधान्ये घ्यावीत.
- ४) सतत ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण जर ५ ते १० से. मी. असेल तर अशा भागात कमी पाणी लागणारे गवतासारखे पीक घेण्यात यावे.
- ५) सतत ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण ५ से. मी. पेक्षा कमी असेल तर ते कृषि उत्पादनाला योग्य नाही.

महिन्यात पडलेल्या पावसाच्या वेरजांचा उपयोग करून वार्षिक पर्जन्य वाटप दर्शविण्यासाठी खालीलप्रमाणे इंग्रजी अद्याक्षरांचा उपयोग करून योग्य अशी चिन्हांची संहिता (Code) शोधून काढण्यात आलेली आहे. तक्ता १ मध्ये इंग्रजी अद्याक्षरे "अ" ते "इ" हे मासिक पर्जन्यमानाचे टप्पे दर्शवितात व त्यात जोडलेली संख्या ही पर्जन्यमानाच्या टप्प्यात येणाऱ्या महिन्यांची संख्या दर्शविते. उदा. अ-२ हे चिन्ह दरमहा ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडणारे दोन महिने असे सुचविते.

Rainfall Pattern :

Basis of Classification of Rainfall Zone :

A major feature of Indian rainfall is that the south-west monsoon season (June to September) accounts for 70 to 95 per cent of the annual rainfall throughout the country except in the south-east peninsula and Kashmir and adjoining hill areas, the monsoon as well as the annual rainfall show large fluctuations from year to year but, as stated in chapter 13 on climate and Agriculture, there is no significant evidence of any trend or periodicity in either of them. Considered in relation to crop production, the total annual or seasonal rainfall does not have much significance and what is important is its distribution during the period of growth of different crops. As relevant question, therefore, is whether rainfall should be examined on a weekly, fortnightly or monthly basis. The coefficient of variation (CV) of monthly rainfall is as high as 40-50 per cent even in the rainiest month of July over most of the central, northern and eastern India. In the south, excluding the west coast, CV is higher and varies from 60 to 100 per cent. The variability of weekly or fortnightly rainfall being still greater, makes the use of either of them undependable as indicators of rainfall distribution. For a macro study like the present, monthly rainfall data which are more dependable and also the most convenient to handle have been used.

In order to relate crop production with rainfall, certain norms have to be assumed depending on the duration of the crops and their water requirements. On the basis of available information and the fact that most crops mature in about 90 days, the following broad norms have been drawn up :—

- i) Rainfall greater than 30 cm. per month (cm. pm.) for at least three consecutive months would be suitable for a crop like paddy whose water need is very high.
- ii) 20-30 cm. pm. for not less than three consecutive months would be suitable for crops whose water need is high but less than that of paddy for example, maize and black gram.
- iii) 10-20 cm. pm. for at least three consecutive months would be suitable for crops requiring much less water e. g. bajra and small millets.
- iv) 5-10 cm. for three consecutive months would be just sufficient for crops which have low water requirements, e. g. month (P. aconitifolius) and ephemeral grasses.
- v) Rainfall less than 5 cm. pm. for three consecutive months is not of much significance for crop production.

For denoting the year's rainfall distribution using monthly totals a convenient code in letter symbols with numerical subscripts explained below, has been evolved. The letters A to E in Table I indicate the ranges of monthly rainfall and the subscripts to these refer to the number of months having these ranges of rainfall e. g. A-2 indicates two months with rainfall greater than 30 cm. pm.

पर्जन्यमान दर्शविणारी संहिता

चिन्ह	मासिक पर्जन्यमान से. मी. मध्ये
अ +	३० पेक्षा जास्त
ब	२०-३०
क	१०-२०
ड +	५-१०
ड +	५ पेक्षा कमी

+ देशातील मासिक पर्जन्यमानाचा अभ्यास केला असता असे आढळून येते की, भारताचा पश्चिम किनारपट्टीचा भाग व ईशान्येकडील डोंगराळ प्रदेश वगळता सरासरी महिन्याचे पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. पेक्षा जास्त नाही.

पर्जन्यमानाप्रमाणे विभागण्यात आलेल्या भागात "अ" आणि "ब" प्रकार आहेत त्या प्रकारात १० से. मी. पेक्षा कमी पाऊसमान असल्यामुळे महत्त्वाचे वाटत नाही. पाऊसमानाप्रमाणे पाडण्यात येणारे गट कमी होण्याच्या दृष्टीने "अ" आणि "ब" प्रकारात "ड" प्रकार घेण्यात आलेला नाही. त्याच्याऐवजी "ई" प्रकारचा समावेश करण्यात आलेला आहे. हा प्रकार असा दर्शवितो की, पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी आहे. अशा प्रकारे ब-२, इ-२ हा गट असे दर्शवितो की, दोन महिन्यांचे पाऊसमान २० ते ३० से. मी. प्रति महिना ब २ महिने १० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी पाऊस.

जून ते सप्टेंबरमध्ये होणाऱ्या नैर्ऋत्येकडील पाऊसाचा मुख्य हंगाम देशाच्या पर्जन्य वाटपामध्ये अग्रक्रम ठरतो. हंगामाचे महत्व लक्षात घेण्याकरिता जून ते सप्टेंबर महिन्यात पडणारा पाऊस (वार्षिक पर्जन्यमानामध्ये) कसात दर्शविलेले आहे. मान्सून हंगामानंतर (ऑक्टोबर ते जानेवारी) पडणारा पाऊस कसाच्या उजवीकडे दाखविण्यात आला आहे. तर कसाच्या डावीकडे मान्सूनपूर्व (फेब्रुवारी ते मे) पडणारा पाऊस दर्शविण्यात आला आहे. पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण महिन्याप्रमाणे कळण्यासाठी एखाद्या सुत्राची आवश्यकता असते. त्याकरिता जे सुत्र तयार केले आहे ते असे आहे. ३१ इ३ (अ२ ब१ क१) क१ इ३ यामध्ये दर्शविलेली चिन्हे कमी कमी होणाऱ्या पाऊसमानाप्रमाणे आहेत. त्यामध्ये महिन्याचा क्रम अनुक्रमे येईलच असे नाही. हे पुढील स्पष्टीकरणावरून दिसून येईल.

१) ३१ इ३ हे फेब्रुवारी ते मे हा काल दर्शवून त्यामध्ये एका महिन्यात बहुतांशी "मे" या महिन्यात पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण ५ ते १० से. मी. असून बाकीच्या ३ महिन्यात ५ से. मी. पेक्षा कमी पाऊस पडतो.

२) अ२ ब१ क१ हे जून ते सप्टेंबर हा काल दर्शविताना पैकी २ महिन्यांत (बहुतांशी जुलै-ऑगस्ट) ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडतो. एका महिन्यात (सप्टेंबर) २०-३० से. मी. आणि उरलेल्या एका महिन्यात (जून) १०-२० से. मी. पाऊस पडतो.

३) क१, इ३ हे ऑक्टोबर ते जानेवारी हा काल दर्शविताना त्यामध्ये एका महिन्यात (ऑक्टोबर) १०-२० से. मी. आणि राहिलेल्या तीन महिन्यांत (नोव्हेंबर-जानेवारी) ५-१० से. मी. पाऊस पडतो.

पावसाळी विभागाच्या सीमा :

जवळ जवळच्या भागात मासिक, हंगामी व वार्षिक पाऊसमानात विशेष फरक आढळून येत नाही. त्यामुळे पाऊसमानाच्या आकडेवारीसाठी "लिनियर-इंटरलेशन" पद्धत चालू शकेल. पावसाचे आकडे हे त्या ठिकाणाचे मापन असल्याने एकाच पद्धतीचे पाऊसमान किंवा तशाच प्रकारच्या पाऊसमानाकरिता समपातळीरेषा काढता येतील. ह्या समपातळीरेषा सीमेप्रमाणेच येतील असे नाही. याकरिता पुढीलप्रमाणे पद्धत अंमलात आणली आहे.

Code for Rainfall Data

Symbol	Monthly rainfall cm. pm.
A+	Greater than 30
B	20-30
C	10-20
D+	5-10
E+	Less than 5.

+ An examination of monthly rainfall in the country shows that except for areas in the west coast and some hill stations in extreme north-east, normal monthly seldom exceeds 40 cm.

In distributions containing ranges of rainfall covered by A or B termed briefly as A & B types amounts less than 10 cm. are not so significant and their frequency is generally small. To reduce the number of combinations, D is omitted in A or B type distributions, instead E is used to denote less than 40 cm. pm. Thus B2 E2 would denote two months of 20-30 cm. pm. and two months less than 10 cm. pm. rainfall.

The south-west monsoon months of June to September being the principal rainy seasons dominate the rainfall distributions of the country. To indicate the season's importance monthly rainfall distribution during June to September is shown in brackets in the annual pattern. To the right of the bracket is the distribution for the post-monsoon months, namely, October to January and to the left that for the pre-monsoon months namely February to May. In order to explain how much a coded rainfall distribution written in symbols with numerical subscripts has to be interpreted, a hypothetical example may be considered. D1 E3 (A2 B1 C1) C1 D3, in which for each of the three periods, the symbols are in order of decreasing rainfall which is not necessarily the calendar sequence, can be explained as under :—

i) D1 E3 represents the period February to May in which one month's rainfall (usually May) is in the range of 5-10 cm. and the remaining three months get less than 5 cm. pm.

ii) A2 B1 C1 represents the period June to September in which two months (usually July and August) get more than 30 cm. pm. rainfall, one month (September) gets 20-30 cm. and the remaining month, i. e. June gets 10-20 cm.

iii) C1 D3 represents the period October to January in which October gets 10-20 cm rainfall and the rest 5-10 cm. pm.

Boundaries of Rainfall Zones :

Since differences in monthly, seasonal and annual rainfall are not large within short distances. Linear interpolation of rainfall data is permissible. Rainfall data being point measures isolines for the same or nearly the same type of distribution of monthly rainfall can, therefore, be drawn. These isolines may not necessarily follow the boundaries of talukas which are taken to be unit of area in this study and hence for delineation of boundaries the following procedure has been adopted :

१) ज्या ठिकाणी फारसा फरक नाही तेथे समपातळीरेषा तालुक्याच्या सीमेप्रमाणेच राहतील.

१) ज्या ठिकाणी पाऊसमानात बराच फरक आहे त्या ठिकाणी समपातळीरेषा ह्या पावसाळी विभागाच्या सीमा राहतील.

२) ज्या तालुक्याचा ३/४ भाग विभागाच्या बाहेर राहिल तो तालुका त्या विभागात समाविष्ट करण्यात येणार नाही.

जवळील दोन किंवा जास्त तालुक्यातील पाऊसमान सारखे असेल तर ते एक पाऊसमान ठरेल व जे काही क्षेत्र त्या खाली येईल त्याला विभाग म्हणता येईल. त्याची चिन्हे रोमन आकड्यात दर्शविण्यात आली आहेत याप्रमाणे संपूर्ण देशाचे पाऊसमान ठरविण्यात आले आहे.

पावसाळी विभाग :

महाराष्ट्र राज्यात एकंदर १६ पावसाळी विभाग पडतात. ते खाली दर्शविले आहेत. त्यामध्ये येणाऱ्या तालुक्याची संख्या व अंदाजित क्षेत्रही दर्शविले आहे.

पावसाळी विभाग	पाऊसमान	एकंदर तालुके		अंदाजे क्षेत्र चौ. कि. मी.
		पूर्ण	अंशतः	
१	२	३	४	५
१)	इ४ (क १ ड ३) ड १ इ ३	२०	—	२६,६४७
२)	इ४ (क २ ड २) ड १ इ ३	१४	२	१६,९५०
३)	इ४ (क ३ ड १) इ४	१०	३	१४,२६७
४)	इ४ (क ४) इ४	३७	१	४७,४६५
५)	इ४ (क ४) ड १ इ ३	२	५	२,८१९
६)	इ४ (ब १ क ३) इ४	४३	३	७१,८७५
७)	इ४ (ब १ क ३) ड १ इ ३	३	४	६,२७९
८)	इ४ (ब २ क २) इ४	६	—	७,२०८
९)	ड १ इ ३ (अ १ क ३) क १ इ ३	३	८	५,६२२
१०)	इ४ (अ १ ब १ क २) इ४	१	—	९६१
११)	इ४ (अ १ ब १ क २) ड १ इ ३	१३	३	२९,७५४
१२)	इ४ (अ २ ब १ क १) ड १ इ ३	९	९	९,९१५
१३)	इ४ (अ २ ब २) ड १ इ ३	७	१	३१,२९३
१४)	ड १ इ ३ (अ ३ क १) क १ इ ३	१	—	९६५
१५)	इ४ (अ ३ ब १) ड १ इ ३	६	१	५०६०
१६)	इ४ (अ ४) क १ इ ३	३६	४	२६,२८५

i) where variations are small, isolines follow the taluka boundaries :

ii) where variations are large, isolines delineate the zone boundaries; and

iii) any taluka, more than three quarters of which lies outside of a zone is not considered a part of that zone.

If an identical distribution is observed over two or more adjacent talukas a pattern is said to have evolved and the area covered by it is distinguished as a zone and indicated suitable by a roman numeral. Rainfall patterns have been identified for the whole country using the methodology described above.

Rainfall Zones :

The State is divided into 16 rainfall zones. These are indicated below together with the number of talukas included and their total approximate area.

Zone	Rainfall pattern	Number of talukas		Approximate (Sq. km.
		Full Talukas	Part Talukas	
1	2	3	4	5
I	E4 (C1 D3) D1 E3	20	..	26647
II	E4 (C2 D2) D1 E3	14	2	16950
III	E4 (C3 D1) E4	10	3	14267
IV	E4 (C4) E4	37	1	47465
V	E4 (C4) D1 E3	2	5	2819
VI	E4 (B1 C3) E4	43	3	71875
VII	E4 (B1 C3) D1 E3	3	4	6279
VIII	E4 (B2 C2) E4	6	..	7208
IX	D1 E3 (A1 C3) C1 E3	3	8	5622
X	E4 (A1 B1 C2) E4	1	..	961
XI	E4 (A1 B1 C2) D1 E3	13	3	29754
XII	E4 (A2 B1 C1) D1 E3	9	9	9915
XIII	E4 (A2 B2) D1 E3	7	1	31293
XIV	D1 E3 (A3 C1) C1 E3	1	..	965
XV	E4 (A3 B1) D1 E3	6	1	5060
XVI	E4 (A4) C1 E3	36	4	26285

तक्ता चार

TABLE No. IV

महाराष्ट्रातील भूपर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र

Eco-unitwise area under cultivation in Maharashtra State

जमिनीचा प्रकार पावसाळी विभाग	अ A	ब B	क C	ड D	इ E	फ F	ग G	ह H	आय I		Type of Soil Rainfall Zone	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
एक ..	7291 (I-A)	7380 (I-B)	3370 (I-C)	.. (I-D)	.. (I-E)	.. (I-F)	.. (I-G)	.. (I-H)	.. (I-I)	18041	..	I
दोन ..	6291	2913	1007	38	590	10839	..	II
तीन ..	3834	6638	621	20	45	11158	..	III
चार ..	10316	18819	7830	36965	..	IV
पाच ..	195	748	257	36	726	1962	..	V
सहा ..	12642	33705	12118	58465	..	VI
सात ..	507	793	51	406	1448	3205	..	VII
आठ ..	954	2711	1422	5087	..	VIII
नऊ ..	704	399	375	161	679	2318	..	IX
दहा ..	407	205	612	..	X
अकरा ..	6252	5093	3584	..	2082	487	510	18008	..	XI
बारा ..	351	308	107	706	1259	2831	..	XII
तेरा	86	3293	553	1660	3050	2576	11218	..	XIII
चौदा	54	39	44	115	252	..	XIV
पंधरा ..	478	443	..	96	236	56	1309	..	XV
सोळा ..	1131	1313	146	2856	12	40	271	5769	..	XVI
एकूण ..	51353	81608	34220	4916	8852	96	271	3537	3086	187939	..	Total

टिप्पणी— सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा तक्त्यापूर्वीच्या टिप्पणीत केलेला आहे.

Note— Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note.

तक्ता पाच
TABLE V

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप
Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State.

(क्षेत्र लाख हेक्टरमध्ये)
(Area in lakh Ha.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	लागवडी-	भरड	मध्यम	खोल	जांभ्या	डोंगर	किनाऱ्या	किनाऱ्या	पिवळसर	सपाटी-	District
		लायक क्षेत्र	उथळ जमीन	काळी जमीन	काळी जमीन	मातीच्या जमिनी	उतारा- वरील तांबूस तपकीरी जमीन	वरील (समुद्र किनार) पानथळ जमीन	वरील खरवट जमीन	तपकीरी जमिनी	वरील पिवळसर जमीन	
1	2	3	अ A 4	ब B 5	क C 6	ड D 7	ई E 8	फ F 9	ग G 10	ह H 11	आय I 12	2
१	ठाणे	3.16	0.90	1.52	0.29	0.45	Thane
२	रायगड	3.39	0.91	1.43	0.80	0.25	Raigad
३	रत्नागिरी	6.41	4.51	0.02	1.69	0.19	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग											
५	नाशिक	9.82	3.06	2.91	0.60	0.39	0.86	Nashik
६	धुळे	5.75	3.62	1.04	0.73	Dhule
७	जळगांव	7.24	2.48	3.26	1.50	Jalgaon
८	पुणे	10.97	2.27	2.06	0.86	1.19	4.59	Pune
९	अहमदनगर	12.90	4.87	5.29	1.66	..	1.08	Ahmednagar
१०	सोलापूर	12.36	3.11	6.02	3.23	Solapur
११	कोल्हापूर	4.70	0.84	0.84	0.22	1.26	1.54	Kolhapur
१२	सातारा	7.62	2.84	1.11	0.53	0.71	2.43	Satara
१३	सांगली	7.39	2.50	3.21	1.68	Sangli
१४	औरंगाबाद	14.19	5.31	6.46	2.42	Aurangabad
१५	जालना											
१६	परभणी	11.29	1.18	6.56	3.55	Parbhani
१७	बीड	9.83	2.35	5.35	2.13	Beed
१८	नांदेड	8.27	2.00	4.01	2.26	Nanded
१९	उस्मानाबाद	13.42	1.53	10.11	1.78	Osmanabad
२०	लातूर											
२१	अमरावती	7.63	1.84	4.58	1.21	Amravati
२२	अकोला	8.27	0.71	6.12	1.44	Akola
२३	बुलढाणा	7.32	3.50	2.69	1.13	Buldhana
२४	यवतमाळ	8.65	5.73	0.91	2.01	Yavatmal
२५	नागपूर	5.66	1.11	1.34	0.34	0.33	2.54	Nagpur
२६	वर्धा	6.93	2.51	2.64	1.78	Wardha
२७	भंडारा	4.13	0.15	2.20	.78	Bhandara
२८	चंद्रपूर	6.53	0.65	0.78	1.32	0.84	1.44	1.50	Chandrapur
२९	गडचिरोली											
एकूण	..	203.83	55.82	80.60	33.33	9.15	10.81	2.14	0.19	3.97	5.82	Total

तक्ता सहा
TABLE VI

तक्ता
TABLE
महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या
Eco-unitwise area under different

भू-पर्जन्य गट	भात Paddy (Pd)	ख. जवार K. Jowar (Kj)	बाजरी Bajra (B)	नागली Nagli (N)	र. जवार R. Jowar (Rj)	गहू Wheat (W)	इतर तुणधान्य Other cereals (Oc)	तूर Tur (T)	मूग Mug (Mu)	उडीद Udid (U)
एक-अ	2	346	2132	15	3332	89	59	63
एक-ब	75	771	596	..	3648	414	168	221
एक-क	57	330	185	..	1782	240	44	45
दोन-अ	2	344	2982	1	2087	19	30	64	..	1
दोन-ब	92	275	523	..	711	346	29	67	5	4
दोन-क	53	87	74	..	174	351	15	25	3	2
दोन-ड	10	4
दोन-ई	74	58	49	59	182	19	2	14
तीन-अ	7	10	2968	..	30	35	197	15	50	10
तीन-ब	58	323	1261	..	2404	688	18	121	60	39
तीन-क	10	28	103	..	82	242	55	..	10	1
तीन-ड	20
तीन-ई	33	5
चार-अ	11	1587	2803	..	1566	228	161	608	234	171
चार-ब	497	3063	1078	..	5284	1162	204	1383	365	203
चार-क	128	845	316	1	2984	724	41	363	372	146
पांच-अ	..	30	96	..	15	..	1	3
पांच-ब	30	216	23	..	157	25	5	13
पांच-क	14	87	61	8	2	1
पांच-ड	12	9	1	2	1
पांच-ई	78	115	190	6	206	12	5	15
सहा-अ	165	4931	709	..	154	154	147	431	666	728
सहा-ब	239	13701	363	..	2400	1464	94	1306	1151	758
सहा-क	181	2058	124	..	1632	1024	46	478	798	357
सात-अ	212	..	150	..	19	12
सात-ब	..	67	120	..	139	250
सात-क	50
सात-ड	208	10	..	137	..	7
सात-ई	67	42	400	267	228	36	20	6
आठ-अ	21	515	6	5	11	40	..
आठ-ब	171	882	7	..	222	155	14	174	15	..
आठ-क	37	236	118	125	22	83	6	..
नऊ-अ	60	28	210	51	200	1	13	1
नऊ-ब	111	45	14	21	23	13	10	14	4	1
नऊ-क	44	82	2	7	45	19	8	5	3	4
नऊ-ड	39	22	..	49	1	6	5	1	1	1
नऊ-ई	249	96	20	2	61	55	35	2	1	1

टिपणी :- १) सांख्यिकीक शब्दप्रयोगाचा खुलासा मागील तक्त्याच्या तक्त्यापूर्वीच्या टिपणीत केलेला आहे.
२) भूपर्जन्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

सहा
VIपिकाखालील इकोवटकनिहाय क्षेत्र
crops in Maharashtra State(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in '00' Hcctares)

हरभरा	इतर कडधान्ये	भुईमूग (खरीप)	भुईमूग (उन्हाळी)	करडई	तीळ	जवस	सूर्यफूल	इतर गळीत धान्ये	कापूस	एकूण	Eco-Unit
Gram (Gr)	Other Pulses (OP)	Kharif Ground- nut (KG)	Summer Ground- nut (SG)	safflower (Sf)	Sesamum (Sc)	Linseed (L)	Sunflower (S)	Other Oilseeds (OO)	Cotton (C)	Total	
21	887	158	..	172	8	7	7291	.. I-A
213	499	264	..	423	26	62	7380	.. I-B
187	130	31	..	267	1	71	3370	.. I-C
47	418	174	..	114	8	..	6291	.. II-A
111	241	236	..	241	17	15	2913	.. II-B
46	65	75	..	18	5	14	1007	.. II-C
..	19	5	38	.. II-D
38	60	30	5	..	590	.. II-E
3	272	177	4	53	1	..	2	3834	.. III-A
221	526	626	18	196	2	19	1	36	21	6638	.. III-B
6	10	5	..	4	..	10	..	4	51	621	.. III-C
..	20	.. III-D
..	..	7	45	.. III-E
113	712	856	94	264	41	13	294	244	316	10316	.. IV-A
919	1257	864	154	773	10	213	573	136	681	18819	.. IV-B
444	99	72	61	518	6	88	166	10	446	7830	.. IV-C
..	20	25	..	5	195	.. V-A
17	36	193	..	33	748	.. V-B
3	7	72	..	2	257	.. V-C
1	5	5	36	.. V-D
15	19	52	13	..	726	.. V-E
75	322	505	41	675	32	5	5	121	2776	12642	.. VI-A
413	1137	796	173	996	75	173	3	254	8209	33705	.. VI-B
303	471	371	53	239	54	166	..	61	3702	12118	.. VI-C
..	107	7	507	.. VII-A
100	..	117	793	.. VII-B
..	1	51	.. VII-C
22	22	..	406	.. VII-D
69	150	139	24	..	1448	.. VII-E
..	86	21	..	2	19	228	954	.. VIII-A
77	188	66	..	59	..	9	..	34	638	2711	.. VIII-B
68	92	22	..	21	..	10	..	17	565	1422	.. VIII-C
4	40	68	..	8	20	..	704	.. IX-A
15	26	96	5	1	399	.. IX-B
13	19	119	..	1	4	375	.. IX-C
4	4	28	161	.. IX-D
49	22	71	15	..	679	.. IX-E

Note :- 1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.
2) Eco-unit indicates rainfall pattern and soil type.

भू-पर्यंत्य गट	भात Paddy (Pd)	ख. जवार K. Jowar (Kj)	बाजरी Bajra (B)	नागली Nagli (N)	र. जवार R. Jowar (Rj)	गहू Wheat (W)	इतर तृणधान्ये Other cereals (Oc)	तूर Tur (T)	मूग Mug (Md)	उडीद Udid (U)
दहा-अ	50	17	1	8	38	9	141	15	20	8
दहा-ब	57	10	..	3	43	11	..	2
अकरा-अ	66	2409	40	..	10	185	8	421	67	29
अकरा-ब	181	1154	6	..	229	500	..	277	15	4
अकरा-क	131	985	4	..	93	395	..	228	29	9
अकरा-ई	186	834	128	105	1	170
अकरा-ह	55	10	91	100	1	25
अकरा-आयू	15	15	169	20	1	30
बारा-अ	115	33	1	41	1	8	115
बारा-ब	93	28	32	17	35	17	16	5
बारा-क	31	14	10	9	2	1	1	..
बारा-ड	252	23	..	177	29	28	55	1
बारा-ई	373	168	1	137	197	48	67	11
तेरा-ब	..	40	40
तेरा-क	684	643	569	805	4	32	4	61
तेरा-ड	493	22
तेरा-ई	380	51	628	180	5	43
तेरा-ह	1755	455	108	23	38
तेरा-आयू	1699	3	244	158	19	42	..	2
चौदा-ब	37	1	3	3
चौदा-क	28	2	3
चौदा-ड	14	21	9
चौदा-ई	15	72	22
पंधरा-अ	244	81	60	27	2	31
पंधरा-ब	344	4	10	1	..
पंधरा-ड	75	10	4
पंधरा-ई	183
पंधरा-फ	56
सोळा-अ	568	296	97	29	10	48
सोळा-ब	1135	3	..	8	3	15	5	5	2	..
सोळा-क	132
सोळा-ड	1508	848	277	1
सोळा-ई	1	8	2
सोळा-फ	40
सोळा-ग	271
एकूण महाराष्ट्र राज्य	13906	38139	17619	2405	32592	10853	2440	6986	3951	2627

टीप : १) शांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा मागील तक्त्याच्या तक्त्यापूर्व टिपणीत केलेला आहे.

२) भू-पर्यंत्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

सहा-समप्त
VI-Concl'd.

हरभरा Gram (Gr)	इतर कडधान्ये Other Pulses (OP)	भुईमग (खरीप) Kharif Ground- nut(KG)	भुईमग (उन्हाळी) Summer Ground- nut(SG)	करडई Safflower (Sf)	तीळ Sesamum (Sc)	जवस Linseed (L)	सूर्यफूल Sunflower (S)	इतर गळीत धान्ये Other Oilseeds (OO)	कापूस Cotton (C)	एकूण Total	Eco Unit
2	31	59	8	..	407	.. X-A
4	7	20	1	..	2	45	205	.. X-B
57	157	295	2	..	17	37	..	45	2407	6252	.. XI-A
100	207	102	3	..	196	55	..	104	1960	5093	.. XI-B
60	39	41	1	..	64	92	..	20	1393	3584	.. XI-C
26	96	19	50	..	186	281	2082	.. XI-E
21	110	40	..	34	..	487	.. XI-H
16	120	70	54	510	.. XI-I
4	4	22	7	..	351	.. XII-A
10	10	28	1	16	308	.. XII-B
5	5	14	15	107	.. XII-C
18	30	82	11	..	706	.. XII-D
27	43	176	..	1	10	..	1259	.. XII-E
..	6	86	.. XIII-B
112	134	10	40	138	..	27	30	3293	.. XIII-C
..	38	553	.. XIII-D
32	233	48	20	..	30	10	1660	.. XIII-E
56	283	63	194	..	75	..	3050	.. XIII-H
57	160	2	..	4	23	163	2576	.. XIII-I
..	5	5	54	.. XIV-B
1	5	39	.. XIV-C
..	44	.. XIV-D
..	..	5	1	..	115	.. XIV-E
..	5	1	1	26	..	478	.. XV-A
34	38	8	4	443	.. XV-B
3	..	4	96	.. XV-D
..	53	236	.. XV-E
..	56	.. XV-F
..	41	2	6	34	..	1131	.. XVI-A
67	60	9	1	1313	.. XVI-B
1	13	146	.. XVI-C
..	138	25	59	..	2856	.. XVI-D
..	1	..	12	.. XVI-E
..	40	.. XVI-F
..	271	.. XVI-G
4330	10011	7275	605	5096	756	1549	1043	1783	23973	187939	.. Total Maha- rashtra State

Note— 1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.

2) Eco Unit indicates rainfall pattern and soil type.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र सन १९७५-७६ ते १९८०-८१

(क्षेत्र '००' हेक्टर)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	निव्वळ बागाईत क्षेत्र Net area Irrigated									
		विहिरी व्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र Surface irrigation*						विहिरीखालील क्षेत्र Well irrigation			
		१९७५-७६ 1975-76 3	१९७६-७७ 1976-77 4	१९७७-७८ 1977-78 5	१९७८-७९ 1978-79 6	७९-८० 1979-80 7	८०-८१ 1980-81 8	७५-७६ 1975-76 9	७६-७७ 1976-77 10	७७-७८ 1977-78 11	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
१	बृहन्मुंबई	..	2	2	7	6	7
२	ठाणे	..	18	4	6	6	6	4	54	55	62
३	रायगड	..	54	59	59	60	66	79	28	21	22
४	रत्नागिरी	}	110	116	126	129	129	76	47	39	33
५	सिधुदूर्ग										
	एकूण—कोकण विभाग	..	184	181	191	195	201	159	136	121	124
६	नाशिक	..	132	189	249	254	298	251	862	785	787
७	पुणे	..	137	157	169	173	191	187	447	484	487
८	जळगाव	..	168	245	208	212	167	115	818	754	715
	एकूण—नाशिक विभाग	..	437	591	626	639	656	553	2,127	2,023	1,989
९	अहमदनगर	..	556	635	1,084	1,107	873	642	1,360	1,317	1,038
१०	पुणे	..	694	628	775	792	812	905	747	709	626
११	सोलापूर	..	307	270	303	310	273	370	1,008	1,011	951
	एकूण—पुणे विभाग	..	1,557	1,533	2,162	2,209	1,958	1,917	3,115	3,037	2,615
१२	सातारा	..	376	405	401	410	460	464	465	495	531
१३	सांगली	..	187	211	211	217	219	188	478	443	585
१४	कोल्हापूर	..	439	446	439	448	450	440	133	141	148
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	..	1,002	1,062	1,051	1,075	1,129	1,092	1,076	1,079	1,264
१५	औरंगाबाद	}	277	307	292	298	289	259	1,038	1,120	1,120
१६	जालना										
१७	परभणी	..	139	213	279	285	290	229	251	253	304
१८	बीड	..	174	249	202	206	205	210	543	583	741
१९	नांदेड	..	130	223	209	214	221	237	139	129	142
२०	उस्मानाबाद	}	194	242	254	260	239	231	1,235	1,225	1,135
२१	लातूर										
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	..	914	1,234	1,236	1,263	1,244	1,166	3,206	3,310	3,442
२२	बुलढाणा	..	70	45	39	39	56	36	178	200	212
२३	अकोला	..	44	32	43	44	49	38	133	168	146
२४	अमरावती	..	31	12	28	29	25	12	256	267	265
२५	यवतमाळ	..	48	92	61	62	83	89	115	119	149
	एकूण—अमरावती विभाग	..	193	181	171	174	213	175	682	754	772
२६	वर्धा	..	49	51	55	56	57	20	161	259	267
२७	नागपूर	..	167	191	240	245	274	188	251	247	237
२८	भंडारा	..	1,475	1,252	1,221	1,278	1,308	1,340	61	59	83
२९	चंद्रपूर	}	1,195	1,137	1,140	1,165	1,188	1,186	27	30	29
३०	गडचिरोली										
	एकूण—नागपूर विभाग	..	2,886	2,631	2,656	2,744	2,827	2,734	500	595	616
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	..	7,173	7,413	8,093	8,299	8,228	7,796	10,842	10,919	10,822

* विहिरी व्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र—कालवे, तलाव व इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र.

TABLE VII
Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1975-76 to 1980-81

(Area in '00' hectare)

एकण निव्वळ बागाईत क्षेत्र Total net area irrigated										District
१९७८-७९ 1978-79 11	७९-८० 1979-80 12	८०-८१ 1980-81 13	७५-७६ 1975-76 14	१९७६-७७ 1976-77 15	१९७७-७८ 1977-78 16	७८-७९ 1978-79 17	७९-८० 1979-80 18	८०-८१ 1980-81 19		
8	9	9	9	8	7	8	9	9	.. Greater Bombay	
58	65	36	72	59	68	64	71	40	.. Thane	
23	21	21	82	80	81	83	87	100	.. Raigad	
23	26	27	157	155	159	152	155	103	.. { Ratnagiri Sindbudurg	
112	121	93	320	302	315	307	322	252	Total—Konkan Division	
868	879	719	994	974	1,036	1,122	1,177	970	.. Nasik	
471	492	498	584	641	656	644	683	685	.. Dhule	
722	832	886	986	999	923	934	999	1,001	.. Jalgaon	
2,061	2,203	2,103	2,564	2,614	2,615	2,700	2,859	2,656	Total—Nasik Division	
991	1,057	1,271	1,916	1,952	2,122	2,098	1,930	1,913	.. Ahmednagar	
762	790	812	1,441	1,337	1,401	1,554	1,602	1,717	.. Pune	
930	1,031	833	1,315	1,281	1,254	1,240	1,304	1,203	.. Solapur	
2,683	2,878	2,916	4,672	4,570	4,777	4,892	4,836	4,833	Total—Pune Division	
569	527	555	841	900	932	979	987	1,019	.. Satara	
463	486	500	665	654	796	680	705	688	.. Sangli	
136	164	185	572	587	587	584	614	625	.. Kolhapur	
1,168	1,177	1,240	2,078	2,141	2,315	2,243	2,306	2,332	Total—Kolhapur Division	
1,123	1,077	901	1,315	1,427	1,412	1,421	1,366	1,160	.. { Aurangabad Jalna	
318	367	395	390	466	583	603	657	624	.. Parbhani	
720	782	721	717	832	943	926	987	931	.. Beed	
149	157	149	269	352	351	363	378	386	.. Nanded	
1,153	1,139	617	1,429	1,467	1,389	1,413	1,378	848	.. { Osmanabad Latur	
3,463	3,522	2,783	4,120	4,544	4,678	4,726	4,766	3,919	Total—Aurangabad Division	
227	245	252	248	245	251	266	301	288	.. Buldhana	
146	154	170	177	200	189	190	203	208	.. Akola	
289	298	322	287	279	293	318	323	334	.. Amravati	
176	156	145	163	211	210	238	239	234	.. Yavatmal	
838	853	889	875	935	943	1,012	1,066	1,064	Total—Amravati Division	
263	268	161	210	310	332	319	325	181	.. Wardha	
259	272	247	418	438	477	504	546	435	.. Nagpur	
85	84	85	1,536	1,311	1,304	1,363	1,392	1,425	.. Bhandara	
35	30	36	1,222	1,167	1,169	1,200	1,218	1,222	.. { Chandrapur Gadchiroli	
462	654	529	3,386	3,226	3,282	3,386	3,481	3,263	Total—Nagpur Division	
10,967	11,408	10,553	18,015	18,332	18,915	19,266	19,636	18,349	Total—Maharashtra State	

*Surface irrigation including area irrigated by Canals, Tanks and other sources of irrigation.

(क्षेत्र '००' हेक्टरस)
(Area in '00' hectares)

तक्ता सात-समाप्त

अ. क्र. Serial No.	जिल्हा	दुसोटा बागाईत क्षेत्र Area irrigated more than once					
		१९७५-७६ 1975-76 18	१९७६-७७ 1976-77 19	१९७७-७८ 1977-78 20	१९७८-७९ 1978-79 21	७९-८० 1979-80 22	८०-८१ 1980-81 23
1	2						
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	12	5	7	7	8 5
३	रायगड	..	4	2	3	3	2 13
४	रत्नागिरी	} ..	16	13	13	13	13 70
५	सिध्दुर्ग						
एकूण—कोकण विभाग		..	32	20	23	23	23 88
६	नाशिक	..	323	369	373	377	325 504
७	धुळे	..	137	157	214	218	208 236
८	जळगाव	..	253	239	278	282	235 347
एकूण—नाशिक विभाग		..	713	765	865	877	768 1,087
९	अहमदनगर	..	441	543	736	755	695 893
१०	पुणे	..	385	414	464	475	450 301
११	सोलापूर	..	334	358	333	343	338 534
एकूण—पुणे विभाग		..	1,160	1,315	1,533	1,573	1,483 1,728
१२	सातारा	..	247	209	248	258	285 265
१३	सांगली	..	176	160	275	280	305 308
१४	कोल्हापूर	..	62	94	87	97	76 87
एकूण—कोल्हापूर विभाग		..	485	463	610	635	666 660
१५	औरंगाबाद	} ..	246	291	281	289	356 595
१६	जालना						
१७	परभणी	..	97	94	143	148	144 231
१८	बीड	..	141	128	164	168	169 274
१९	नांदेड	..	83	76	96	97	91 79
२०	उस्मानाबाद	} ..	273	336	312	314	307 181
२१	लातूर						
एकूण—औरंगाबाद विभाग		..	840	925	996	1,016	1,067 1,360
२२	बुलढाणा	..	55	55	58	60	75 110
२३	अकोला	..	43	45	42	45	53 54
२४	अमरावती	..	54	63	77	79	81 105
२५	यवतमाळ	..	23	37	38	40	44 47
एकूण—अमरावती विभाग		..	175	200	215	224	253 316
२६	वर्धा	..	34	31	39	40	45 60
२७	नागपूर	..	74	113	116	120	114 148
२८	भंडारा	..	126	175	166	171	181 248
२९	चंद्रपूर	} ..	53	81	98	100	79 108
३०	गडचिरोली						
एकूण—नागपूर विभाग		..	287	400	419	431	419 564
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		..	3,692	4,088	4,661	4,779	4,679 5,803

TABLE VII—Concl'd.

एकूण बागाईत क्षेत्र Gross area irrigated						District
१९७५-७६ 1975-76 23	१९७६-७७ 1976-77 24	१९७७-७८ 1977-78 25	१९७८-७९ 1978-79 26	१९७९-८० 1979-80 27	८०-८१ 80-81 28	
9	8	7	8	9	9	.. Bombay S. D.
84	64	75	71	79	45	.. Thane
86	82	84	86	89	113	.. Raigad
173	168	172	165	168	173	.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
352	322	338	330	345	340	.. Total-Konkan Division
1,317	1,343	1,409	1,499	1,502	1,474	.. Nashik
721	798	870	862	918	921	.. Dhule
1,239	1,238	1,201	1,216	1,207	1,348	.. Jalgaon
3,277	3,379	3,480	3,577	3,627	3,743	.. Total-Nashik Division
2,357	2,495	2,858	2,853	2,625	2,806	.. Ahmadnagar
1,826	1,751	1,865	2,029	2,052	2,018	.. Pune
1,649	1,639	1,587	1,583	1,642	1,737	.. Solapur
5,832	5,885	6,310	6,465	6,319	6,561	.. Total-Pune Division
1,088	1,109	1,180	1,237	1,272	1,284	.. Satara
841	814	1,071	960	1,010	996	.. Sangli
634	681	674	681	690	712	.. Kolhapur
2,563	2,604	2,925	2,878	2,972	2,992	.. Total-Kolhapur Division
1,561	1,718	1,693	1,710	1,722	1,755	.. Aurangabad
487	560	726	751	801	855	.. Jalna
858	960	1,107	1,094	1,156	1,205	.. Parbhani
352	428	447	460	469	465	.. Beed
1,702	1,803	1,701	1,727	1,685	1,029	.. Nanded
4,960	5,469	5,674	5,742	5,833	5,309	.. Osmanabad
303	300	309	326	376	398	.. Latur
220	245	231	235	256	262	.. Total-Aurangabad Division
341	342	370	397	404	439	.. Buldhana
186	248	248	278	283	281	.. Akola
1,050	1,135	1,158	1,236	1,319	1,380	.. Amravati
244	341	361	359	370	241	.. Yavatmal
492	551	593	624	660	583	.. Total-Amravati Division
1,662	1,486	1,470	1,534	1,573	1,673	.. Wardha
1,275	1,248	1,267	1,300	1,297	1,330	.. Nagpur
3,673	3,626	3,691	3,817	3,900	3,827	.. Bhandara
21,707	22,420	23,576	24,045	24,315	24,152	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
.. Total-Nagpur Division
.. Total-Maharashtra State

तक्ता आठ TABLE VIII

खरीप तांदूळ Kharif Rice

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील बागायत क्षेत्र १९८०-८१ ते १९८६-८७
Districtwise irrigated area under different crops in M. S. from 1980-81 to 1986-87

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	District	
१ बृहन्मुंबई	Greater Bombay	
२ ठाणे	Thane	
३ रायगड	Raigad	
४ रत्नागिरी	Ratnagiri	
५ सिव्हुदुर्ग	Sindhudurg	
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
६ नाशिक	78	56	70	73	74	73	43	Nashik	
७ धुळे	51	34	30	30	34	28	28	Dhule	
८ जळगांव	58	77	64	56	44	42	36	Jalgaon	
एकूण नाशिक विभाग	187	167	164	159	152	143	107	Total Nashik Division	
९ अहमदनगर	22	22	14	14	13	13	14	Ahmadnagar	
१० पुणे	53	51	33	36	34	35	34	Pune	
११ सोलापूर	39	14	12	11	14	12	12	Solapur	
एकूण पुणे विभाग	114	87	59	61	61	60	60	Total Pune Division	
१२ सातारा	148	98	85	86	78	90	159	Satara	
१३ सांगली	77	64	52	54	52	53	58	Sangli	
१४ कोल्हापूर	57	51	48	48	48	45	27	Kolhapur	
एकूण कोल्हापूर विभाग	282	213	185	198	178	188	244	Total Kolhapur Division	
१५ औरंगाबाद	..	15	20	16	13	12	6	Aurangabad	
१६ जालना	9	Jalna	
१७ परभणी	..	145	36	36	27	22	23	149	Parbhani
१८ बीड	..	25	27	24	24	24	21	10	Beed
१९ नांदेड	..	75	93	92	98	131	137	105	Nanded
२० उस्मानाबाद	38	Osmanabad	
२१ लातूर	..	94	45	35	33	73	21	12	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	354	221	203	195	263	214	329	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	..	6	4	4	3	3	1	1	Buldhana
२३ अकोला	..	3	2	2	2	Akola
२४ अमरावती	..	10	3	4	3	2	Amravati
२५ यवतमाळ	..	2	2	3	2	2	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	..	21	11	13	10	9	1	1	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	..	177	212	168	181	196	196	241	Nagpur
२८ भंडारा	..	1431	1609	1511	1350	1490	1655	1955	Bhandara
२९ चंद्रपूर	..	1183	1240	1252	847	854	864	983	Chandrapur
३० गडचिरोली	342	371	395	459	..	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	..	2791	3061	2931	2720	2911	3110	3638	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	3749	3760	3555	3333	3574	3716	4379	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

उन्हाळी तांदूळ Summer Rice

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हे	१९८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	District
	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87	
१ वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	..	3	8	8	9	9	14	Thane
३ रायगड	..	74	58	73	74	77	74	Raigad
४ रत्नागिरी	..	51	20	21	33	44	7	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	50	53	46	44	74	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	..	128	136	155	162	174	169	Total Konkan Division
६ नाशिक	Nashik
७ धुळे	Dhule
८ जळगांव	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	Ahmadnagar
१० पुणे	Pune
११ सोलापूर	3	3	3	2	2	Solapur
एकूण पुणे विभाग	3	3	3	2	2	Total Pune Division
१२ सातारा	Satara
१३ सांगली	Sangli
१४ कोल्हापूर	..	1	5	5	7	7	7	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	1	5	5	7	7	7	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	Aurangabad
१६ जालना	Jalna
१७ परभणी	..	3	Parbhani
१८ बीड	Beed
१९ नांदेड	..	22	Nanded
२० उस्मानाबाद	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	25	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	Nagpur
२८ भंडारा	..	102	120	109	161	31	52	Bhandara
२९ चंद्रपूर	..	52	61	35	19	3	12	Chandrapur
३० गडचिरोली	29	30	2	9	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	..	154	181	173	210	36	73	Total Nagpur Division
१ एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	308	325	336	382	219	251	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

बाजरी Bajra

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	District	
	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87		
१ बृहन्मंवाई	Greater Bombay	
२ ठाणे	Thane	
३ रायगड	Raigad	
४ रत्नागिरी	Ratnagiri	
५ सिधुदुर्ग	Sindhudurg	
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
६ नाशिक	..	25	138	123	110	112	123	101	Nashik
७ धुळे	Dhule
८ जळगांव	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	..	25	138	123	110	112	123	101	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	..	118	163	105	143	140	126	117	Ahmadnagar
१० पुणे	..	115	124	54	68	81	63	98	Pune
११ सोलापूर	..	32	21	13	14	13	17	34	Solapur
एकूण पुणे विभाग	..	265	308	172	225	234	206	249	Total Pune Division
१२ सातारा	..	79	75	75	96	77	87	120	Satara
१३ सांगली	..	54	43	48	57	59	37	46	Sangli
१४ कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	133	118	123	153	136	124	166	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	..	35	2	2	3	3	6	5	Aurangabad
१६ जालना	..								
१७ परभणी	Parbhani
१८ बीड	..	70	5	4	4	5	10	10	Beed
१९ नानेड	Nanded
२० उस्मानाबाद	..	13	Osmanabad
२१ लातूर	..								
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	118	7	6	7	8	16	15	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	541	571	424	495	490	469	531	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

खरीप ज्वारी Kharif Jowar

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	District	
१ बृहन्मुंबई	Greater Bombay	
२ ठाणे	Thane	
३ रायगड	Raigad	
४ रत्नागिरी	Ratnagiri	
५ सिधुदुर्ग	Sindhudurg	
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
६ नाशिक	..	9	25	24	27	25	21	Nashik	
७ धुळे	..	55	Dhule	
८ जळगांव	Jalgaon	
एकूण नाशिक विभाग	..	64	25	24	27	25	21	Total Nashik Division	
९ अहमदनगर	..	153	81	52	68	66	54	Ahmadnagar	
१० पुणे	..	82	50	33	40	43	34	Pune	
११ सोलापूर	..	21	32	24	25	27	22	Solapur	
एकूण पुणे विभाग	..	256	163	109	133	136	110	Total Pune Division	
१२ सातारा	..	52	83	51	81	63	47	Satara	
१३ सांगली	..	75	83	41	63	52	47	Sangli	
१४ कोल्हापूर	Kolhapur	
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	127	166	92	144	115	94	Total Kolhapur Division	
१५ औरंगाबाद	..	79	9	7	5	8	7	Aurangabad	
१६ जालना	5	Jalna	
१७ परभणी	..	32	2	2	2	2	2	Parbhani	
१८ बीड	..	93	11	7	6	14	13	Beed	
१९ नांदेड	Nanded	
२० उस्मानाबाद	..	76	11	10	13	11	11	Osmanabad	
२१ लातूर	7	Latur	
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	280	33	26	26	35	33	Total Aurangabad Division	
२२ बुलढाणा	Buldhana	
२३ अकोला	Akola	
२४ अमरावती	Amravati	
२५ यवतमाळ	Yavatmal	
एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division	
२६ वर्धा	Wardha	
२७ नागपूर	..	1	Nagpur	
२८ भंडारा	Bhandara	
२९ चंद्रपूर	Chandrapur	
३० गडचिरोली	Gadchiroli	
एकूण नागपूर विभाग	..	1	Total Nagpur Division	
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	728	387	251	330	311	258	237	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

गहू Wheat

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	District
	1980-81	81-82	82-83	83-84	84-85	85-86	86-87	
१ बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	465	565	428	464	418	367	273	Nashik
७ धुळे	424	448	408	492	441	308	179	Dhule
८ जळगांव	378	446	364	468	358	333	249	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	1267	1459	1200	1424	1217	1008	701	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	495	598	526	686	594	526	233	Ahmednagar
१० पुणे	254	332	300	337	338	321	222	Pune
११ सोलापूर	264	302	266	337	308	291	178	Solapur
एकूण पुणे विभाग	1013	1232	1092	1360	1240	1138	633	Total Pune Division
१२ सातारा	171	189	173	178	191	190	144	Satara
१३ सांगली	155	168	148	138	148	147	82	Sangli
१४ कोल्हापूर	113	87	85	103	123	143	149	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	439	444	406	419	462	480	375	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	598	300	280	383	261	173	162	Aurangabad
१६ जालना	..	220	200	250	208	178	170	Jalna
१७ परभणी	311	345	335	412	344	291	172	Parbhani
१८ बीड	253	192	185	211	168	133	80	Beed
१९ नांदेड	157	162	161	206	146	129	77	Nanded
२० उस्मानाबाद	121	245	216	339	258	102	92	Osmanabad
२१ लातूर	124	77	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	1440	1464	1377	1801	1385	1130	830	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	179	228	125	234	96	53	24	Buldhana
२३ अकोला	163	193	178	175	124	122	115	Akola
२४ अमरावती	196	214	186	211	193	145	163	Amravati
२५ यवतमाळ	138	151	134	134	82	81	80	Yevatmal
एकूण अमरावती विभाग	676	786	623	754	495	401	382	Total Amravati Division
२६ वर्धा	153	348	331	339	298	275	135	Wardha
२७ नागपूर	197	282	253	294	296	312	266	Nagpur
२८ भंडारा	76	65	57	59	45	51	48	Bhandara
२९ चंद्रपूर	28	42	45	44	33	38	27	Chandrapur
३० गडचिरोली	8	10	9	4	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	454	737	686	744	682	685	480	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	5289	6122	5384	6502	5481	4842	3401	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

रबी ज्वारी Rabi Jowar

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	District
१ वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	..	1	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	..	1	Total Konkan Division
६ नाशिक	..	69	52	61	62	77	73	Nashik
७ धुळे	..	14	22	23	19	15	13	Dhule
८ जळगांव	..	20	21	21	23	20	23	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	..	103	95	105	104	112	109	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	..	802	720	855	900	962	982	Ahmadnagar
१० पुणे	..	629	619	576	552	600	484	Pune
११ सोलापूर	..	621	402	382	448	443	447	Solapur
एकूण पुणे विभाग	..	2052	1741	1813	1900	2005	1913	Total Pune Division
१२ सातारा	..	374	370	366	309	323	310	Satara
१३ सांगली	..	119	125	118	123	137	130	Sangli
१४ कोल्हापूर	15	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	493	510	484	432	460	440	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	..	441	281	247	254	134	197	Aurangabad
१६ जालना	125	249	79	Jalna
१७ परभणी	..	29	61	39	32	44	45	Parbhani
१८ बीड	..	491	290	260	302	355	339	Beed
१९ नांदेड	6	Nanded
२० उस्मानाबाद	..	303	515	473	505	339	403	Osmanabad
२१ लातूर	170	498	34	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	1264	1147	1019	1093	1173	1131	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	..	1	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	..	1	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	..	2	Nagpur
२८ भंडारा	..	1	Bhandara
२९ चंद्रपूर	..	31	5	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	..	34	5	3*	2*	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	3948	3498	3424	3331	3750	3593	Total Maharashtra State

* समाविष्ट केलेली Assumed

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

हरभरा Gram

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	District
१ बृहन्मुंबई	Grater Bombay
२ ठाणे	..	2	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	..	2	Total Konkan Division
६ नाशिक	..	69	80	86	89	93	98	Nashik
७ धुळे	..	30	41	45	51	55	42	Dhule
८ जळगांव	..	37	67	55	74	80	74	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	..	136	188	186	214	228	214	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	..	63	123	108	127	141	155	Ahmadnagar
१० पुणे	..	52	85	81	84	84	85	Pune
११ सोलापूर	..	48	57	55	69	64	67	Solapur
एकूण पुणे विभाग	..	163	265	244	280	289	307	Total Pune Division
१२ सातारा	..	45	42	42	35	32	30	Satara
१३ सांगली	..	24	49	47	55	64	73	Sangli
१४ कोल्हापूर	..	6	7	5	5	7	7	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	75	98	94	95	103	110	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	..	130	165	151	198	123	67	Aurangabad
१६ जालना	74	183	29	Jalna
१७ परभणी	..	21	23	19	22	29	60	Parbhani
१८ बीड	..	62	59	48	58	51	38	Beed
१९ नांदेड	..	17	7	6	8	8	16	Nanded
२० उस्मानाबाद	..	46	113	113	132	91	39	Osmanabad
२१ लातूर	42	139	10	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	276	367	337	418	418	436	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	..	17	35	25	37	42	46	Buldhana
२३ अकोला	..	5	6	6	6	5	7	Akola
२४ अमरावती	..	27	36	35	35	49	55	Amravati
२५ यवतमाळ	..	1	5	5	9	6	6	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	..	50	82	71	87	102	114	Total Amravati Division
२६ वर्धा	..	2	4	2	2	3	7	Wardha
२७ नागपूर	..	24	30	33	35	43	47	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	..	26	42	35	37	46	54	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	728	1042	967	1131	1186	1235	Total Maharashtra State

तबता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

खरीप भुईंमूग Kharif Groundnut

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	District
	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87	
१ वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	24	27	21	19	17	7	9	Nashik
७ धुळे	7	Dhule
८ जळगाव	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	31	27	21	19	17	7	9	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	49	78	58	52	56	45	24	Ahmadnagar
१० पुणे	48	70	68	78	74	82	39	Pune
११ सोलापूर	31	82	78	76	49	24	13	Solapur
एकूण पुणे विभाग	128	230	204	206	179	151	76	Total Pune Division
१२ सातारा	4	10	10	14	13	13	12	Satara
१३ सांगली	8	4	8	6	6	6	6	Sangli
१४ कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	12	14	18	20	19	19	18	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	3	Aurangabad
१६ जालना	Jalna
१७ परभणी	36	14	11	9	9	Parbhani
१८ बीड	8	16	14	12	19	Beed
१९ नांदेड	10	Nanded
२० उस्मानाबाद	10	11	9	6	6	4	4	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	67	41	34	27	34	4	4	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	9	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	9	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	247	312	277	272	249	181	107	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

उन्हाळी भुईमूग Summer Groundnut

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	District
१ बृहन्मुंबई	Gr. Bombay
२ ठाणे	1	1	3	3	3	3	Thane
३ रायगड	1	1	2	2	2	3	Raigad
४ रत्नागिरी	1	1	1	2	3	4	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	14	19	19	20	24	22	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	17	22	25	27	32	32	Total Konkan Division
६ नाशिक ..	7	79	38	68	35	9	7	Nasik
७ धुळे ..	15	158	155	197	141	44	37	Dhule
८ जळगाव ..	59	271	114	354	111	54	37	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग ..	81	508	307	619	287	107	81	Total Nasik Division
९ अहमदनगर ..	17	160	57	132	118	13	7	Ahmadnagar
१० पुणे ..	19	65	43	62	54	8	10	Pune
११ सोलापूर ..	43	153	127	220	198	63	71	Solapur
एकूण पुणे विभाग ..	79	378	227	414	370	84	88	Total Pune Division
१२ सातारा	46	33	35	36	11	16	Satara
१३ सांगली	30	7	12	10	4	2	Sangli
१४ कोल्हापूर	1	2	8	12	10	9	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	77	42	55	58	25	27	Total Kolhanur Division
१५ औरंगाबाद ..	7	26	12	18	10	..	3	Aurangabad
१६ जालना	49	51	21	25	1	1	Jalna
१७ परभणी ..	22	72	37	199	90	14	15	Parbhani
१८ बीड ..	19	58	22	59	31	3	8	Beed
१९ नांदेड ..	18	52	62	177	45	16	22	Nanded
२० उस्मानाबाद ..	21	78	9	76	16	2	1	Osmanabad
२१ लातूर	6	33	33	2	..	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग ..	87	335	199	583	250	38	50	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	19	15	40	18	9	22	Buldhana
२३ अकोला ..	7	24	32	47	15	14	27	Akola
२४ अमरावती ..	1	20	17	31	28	7	4	Amravati
२५ यवतमाळ ..	33	77	78	106	17	37	65	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग ..	41	140	142	224	78	67	118	Total Amravati Division
२६ वर्धा ..	4	17	15	35	15	9	11	Wardha
२७ नागपूर ..	3	5	26	11	5	3	4	Nagpur
२८ भंडारा	1	2	4	7	5	4	Bhandara
२९ चंद्रपूर	3	2	3	1	1	1	Chandrapur
३० गडचिरोली	1	1	1	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग ..	7	26	46	54	29	18	20	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	295	1481	985	1974	1099	371	416	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

ऊस Sugarcane

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	District	
१ वृहन्मुंबई	Gr. Bombay	
२ ठाणे	..	1	1	Thane	
३ रायगड	Raigad	
४ रत्नागिरी	..	2	5	Ratnagiri	
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
एकूण कोकण विभाग	..	3	6	Total Konkan Division	
६ नाशिक	..	261	243	226	269	281	250	Nasik	
७ धुळे	..	98	102	115	111	126	113	Dhule	
८ जळगाव	..	71	94	110	111	99	92	Jalgaon	
एकूण नाशिक विभाग	..	430	439	451	491	506	455	Total Nasik Division	
९ अहमदनगर	..	690	848	795	750	676	586	Ahmadnagar	
१० पुणे	..	253	346	352	345	350	354	Pune	
११ सोलापूर	..	203	243	293	302	269	254	Solapur	
एकूण पुणे विभाग	..	1146	1437	1440	1797	1295	1194	Total Pune Division	
१२ सातारा	..	211	251	267	265	259	234	Satara	
१३ सांगली	..	304	312	339	287	264	226	Sangli	
१४ कोल्हापूर	..	500	584	605	564	558	542	Kolhapur	
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	1015	1147	1211	1116	1081	1002	Total Kolhapur Division	
१५ औरंगाबाद	..	203	155	189	142	148	103	Aurangabad	
१६ जालना	55	72	52	70	60	Jalna	
१७ परभणी	..	60	52	63	49	59	59	Parbhani	
१८ बीड	..	64	78	103	77	87	80	Beed	
१९ नांदेड	..	50	78	102	76	77	57	Nanded	
२० उस्मानाबाद	..	171	168	206	79	101	84	Osmanabad	
२१ लातूर	62	74	66	56	Latur	
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	548	586	735	537	616	509	Total Aurangabad Division	
२२ बुलढाणा	..	17	12	15	13	13	11	Buldhana	
२३ अकोला	..	5	4	5	3	3	3	Akola	
२४ अमरावती	..	2	3	4	4	5	5	Amravati	
२५ यवतमाळ	..	14	14	20	17	15	12	Yavatmal	
एकूण अमरावती विभाग	..	38	33	44	37	36	31	Total Amravati Division	
२६ वर्धा	..	1	2	2	2	2	..	Wardha	
२७ नागपूर	..	2	2	2	2	2	..	Nagpur	
२८ भंडारा	..	6	10	10	10	5	..	Bhandara	
२९ चंद्रपूर	..	1	1	1	1	1	..	Chandrapur	
३० गडचिरोली	Gadchiroli	
एकूण नागपूर विभाग	..	10	15	15	15	10	..	Total Nagpur Division	
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	3190	3663	3896	3593	3544	3191	3353	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—जालू TABLE VIII—Contd.

कापूस Cotton

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	District
	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87	
१ बृहन्मुंबई	Gr. Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	25	14	12	11	13	15	11	Nasik
७ धुळे	83	80	99	54	62	57	50	Dhule
८ जळगांव	217	84	54	53	79	82	133	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	325	178	165	118	154	154	194	Total Nasik Division
९ अहमदनगर	172	55	23	14	9	8	7	Ahmadnagar
१० पुणे	56	63	26	16	11	8	4	Pune
११ सोलापूर	102	131	96	98	44	39	32	Solapur
एकूण पुणे विभाग	330	249	145	128	64	55	43	Total Pune Division
१२ सातारा	70	79	74	40	19	21	20	Satara
१३ सांगली	18	15	15	11	9	9	9	Sangli
१४ कोल्हापूर	3	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	88	94	89	51	28	30	32	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	82	Aurangabad
१६ जालना	57	Jalna
१७ परभणी	39	49	42	32	32	35	46	Parbhani
१८ बीड	67	46	44	34	34	60	44	Beed
१९ नांदेड	18	16	16	16	24	24	22	Nanded
२० उस्मानाबाद	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	236	651	548	524	540	738	251	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	108	106	75	56	59	19	17	Buldhana
२३ अकोला	16	7	7	6	6	6	7	Akola
२४ अमरावती	34	46	46	45	45	..	39	Amravati
२५ यवतमाळ	16	52	74	70	70	66	83	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	174	211	202	177	180	91	146	Total Amravati Division
२६ वर्धा	24	23	30	37	34	Wardha
२७ नागपूर	9	5	8	3	3	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	33	28	38	40	37	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	1186	1411	1187	1038	1003	1068	666	Total Maharashtra State

शेतीविषयक हंगाम

१९८२-८३

चालू वर्षी महाराष्ट्रातील दक्षिण कोकण विभागात मोसमी पावसामें ११ जूनला सुरुवात झाली. राज्यातील इतर भागांत हा पाऊस १७ जूनपर्यंत पडला. परंतु पावसास जोर नव्हता. हा पाऊस फक्त कोकण भागांत व दख्खनच्या दक्षिणेकडील भागांत चांगला होता. या पावसामुळे कोकण विभागांत भाताच्या रोपवाटिका टाकण्याचे काम हाती घेण्यांत आले. राज्याच्या इतर भागांत तुरळक, विखुरलेला व अपुरा पाऊस झाला. पावसाच्या या अनिश्चित व लहरीपणामुळे राज्यांत खरीप पिकांच्या पेरणीवर बांगलाच विपरीत परिणाम झाला.

पुढे २४ जून ते ८ जुलैपर्यंत राज्यांत जवळ जवळ पाऊस झाला नाही. त्यामुळे पुणे, नगर, सोलापूर, सातारा, व सांगली जिल्ह्यांत इतकेच काय नाशिक जिल्ह्याच्या काही भागांत व विदर्भातील नागपूर, भंडारा आणि चंद्रपूर ह्या जिल्ह्यांतील काही भागांत व औरंगाबाद जिल्ह्यांतील सिल्लोड, पैठण, वंजापूर आणि गंगापूर तालुके जालना जिल्ह्यांतील भोकरदन आणि जाफराबाद तालुके, बीड जिल्ह्यांतील आष्टी आणि पाटोदा तालुके आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील भुम आणि परंडा त्या तालुक्यांतील काही भागांत अपुऱ्या पावसामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या पूर्णतः थांबल्या होत्या. मात्र ९ जुलैपासून कोकण, विदर्भ आणि मराठवाडा विभागांत चांगल्या पावसास सुरुवात झाली. या पावसामुळे भात-लावणीचे काम कोकण विभागांत तर कापूस, खरीप ज्वारी, भुईमूग, बाजरी आणि खरीप डाळी पिकांच्या पेरणीचे काम विदर्भ आणि मराठवाडा विभागांत मोठ्या प्रमाणांत हाती घेण्यांत आले. परंतु नाशिक जिल्ह्याच्या काही भागांत, अहमदनगर, पुणे आणि सोलापूर या जिल्ह्यांच्या संपूर्ण भागांत सातारा व सांगली जिल्ह्याचे पूर्वेकडील भागांत आणि औरंगाबाद, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांच्या काही भागांत या पावसाचे प्रमाण खरीपाच्या पेरण्या पूर्ण होण्याच्या दृष्टीने पहिल्यापासून कमी होते त्यामुळे या भागांत खरीपाचे हंगामात मोठ्या प्रमाणावर खरीप पिकांच्या पेरण्या होऊ शकल्या नाहीत. चंद्रपूर आणि भंडारा जिल्ह्यांत पडलेल्या तुरळक पावसामुळे भाताच्या रोपवाटिका लवकर टाकण्यात आल्या होत्या त्याही पावसाअभावी मुकण्याच्या मार्गावर होत्या. भाताच्या लावणीची कामेही खोळंबली होती.

मात्र जुलै महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यांत पडलेल्या पावसामुळे त्यांची परिस्थिती सुधारून भात लावणीचे कामासही सुरुवात झाली होती.

१० ऑगस्ट ते १८ ऑगस्टपर्यंत कोकण विभागांत आणि विदर्भातील काही भागांत चांगला पाऊस झाल्याने तेथील खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास मदत झाली. सातारा, सांगली आणि कोल्हापूर या जिल्ह्यांतील पश्चिमेकडील भागांत त्याचप्रमाणे पुढे आणि जळगांव जिल्ह्यांतील काही भागांत खरीप पिकांची परिस्थिती ती पावेतो चांगली होती. राज्यातील उरलेल्या भागांत मात्र पावसाचे प्रमाण अगदीच कमी असल्याने खरीप पिकांची वाढ सुटली होती. तर अहमदनगर, पुणे, सोलापूर या जिल्ह्यांत सातारा, सांगलीचे पूर्वेकडील भागांत, नाशिक जिल्ह्यांच्या काही भागांत आणि जळगांव, औरंगाबाद, जालना, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील अगदीच थोड्या भागांत खरीपाची उभी पिके मुकण्याच्या मार्गावर होती.

Agricultural Season

1982-83

During the year, the south west monsoon entered the south Konkan region on 11th June and spread in the interior parts of the State by the 17th June. At this stage the monsoon was active only in Konkan and south Deccan region and the sowing of paddy nurseries in Konkan was undertaken. In the remaining parts of the State, the rains received were isolated, scattered and inadequate. On account of erratic behaviour of monsoon, major kharif sowing operation in the State received a considerable set back.

Further, from 24th June onwards till 8th July there was almost a complete cessation of rains all over the State. The affected areas were Pune, Ahmadnagar, Solapur, Satara and Sangli districts, parts of Nashik, Nagpur, Bhandara and Chandrapur districts from Vidarbha region; Sillod, Paithan, Vajapur and Gangapur talukas of Aurangabad district; Bhokardan and Jaffarabad talukas of Jalna district, Ashti and Patoda talukas of Beed district and Bhoom and Paranda talukas of Osmanabad district. In these parts the sowing operations were totally held-up. From 9th July, onwards, however, there were good rains in Konkan, Vidarbha and Marathwada regions which helped in transplanting of paddy in Konkan and large scale sowing of cotton, kharif jowar, groundnut, bajra and pulses in Vidarbha and Marathwada regions. However, in parts of Nashik district, whole of Pune, Ahmadnagar and Solapur districts, eastern parts of Satara and Sangli districts and parts of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts, the rains received continued to be insufficient for completion of kharif sowings which resulted in large areas remaining unsown. In Chandrapur and Bhandara districts where paddy nurseries were sown earlier under conditions of intermittent sporadic showers, were showing signs of withering and transplantation of paddy was held-up.

On account of good rains in second week of July the condition of paddy nurseries in Chandrapur and Bhandara districts improved and transplanting could be undertaken on a small scale.

Between 10th August to 18th August, there were good rains all over Konkan region and parts of Vidarbha division which helped in improving the condition of standing kharif crops. Condition of crops in western parts of Satara, Sangli and Kolhapur districts and parts of Jalgaon and Dhule districts was satisfactory at this stage. In the remaining parts of the State the rains received were scanty resulting in stunted growth of standing kharif crops. The situation was more serious in the districts of Pune, Ahmadnagar, Solapur eastern parts of Satara, Sangli and parts of Nashik district and few pockets in Jalgaon, Aurangabad, Jalna, Beed and Osmanabad districts where the standing kharif crops were showing signs of withering.

२४ ऑगस्ट ते ५ सप्टेंबरपर्यंत राज्यात (कोकण विभाग आणि चंद्रपूर आणि भंडारा जिल्ह्यातील काही भाग वगळता) पावसांत खंड पडला. त्यामुळे विदर्भ विभागांत नांदेड, परभणी, जळगांव, धुळे, कोल्हापूर आणि सातारा व सांगली जिल्ह्यांचे पश्चिमेकडील भागांत उभ्या खरीप पिकांवर त्याचा विपरीत परिणाम झाला. नेहमीच्या दुष्काळी भागांत तर पिकांची परिस्थिती पावसाअभावी खूपच वाईट होती.

६ सप्टेंबरपासून ते १२ सप्टेंबरपर्यंत कोकण आणि विदर्भ विभागांत तसेच मराठवाड्यातील काही भागांत सर्वदूर असा पाऊस झाल्यामुळे खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास चांगली मदत झाली. सप्टेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यातही कोकण, दख्खन विभाग आणि मराठवाडा आणि विदर्भातील काही भागांत सर्वदूर असा पाऊस झाला. त्यामुळे या पावसामुळे शेतकऱ्यांना बराचसा दिलासा मिळाला. या पावसामुळे खरीपांची उभी पिके काही प्रमाणांत सुधारली गेली. व रबी पिकांच्या पेरण्या करण्यासाठी हा पाऊस उपयुक्त ठरला. आणि पुणे, अहमदनगर, सोलापूर, सातारा, सांगली, तसेच नाशिक, धुळे, जळगांव जिल्ह्यांमधील काही भागातील रबी ज्वारी आणि करडी या पिकांच्या पेरण्या उरकण्यात आल्या.

ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत रबी पिकांचा पेरा हाती घेण्यात आला. तथापि राज्याच्या विविध भागांत पेरलेल्या रबी पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने आणि उरलेल्या पेरण्या पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने अधिक पावसाची नितांत जरूरी होती. सुदैवाने ऑक्टोबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांच्या काही भागांत हलका ते मध्यम स्वरूपाचा विस्तृत पाऊस झाला. हा पाऊस उशिरा पेरा केलेल्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने तसेच अगोदर पेरा केलेल्या रबी पिकांच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरला. नोव्हेंबर महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात राज्याच्या बहुतेक भागांत रबी पिकांची पेरणी पूर्ण करण्यात आली तर डिसेंबरअखेर बागायती गहू आणि हरभरा या पिकांचा पेरा संपला. राज्यात रबी पिकांची परिस्थिती सर्वसाधारण समाधानकारक होती. मात्र राज्यातील दुष्काळी भागातील हलक्या जमिनीवरील रबी पिकांवर पुरेशा ओली-अभावी विपरीत परिणाम झाला. दख्खन आणि मराठवाडा विभागांतील विशेषेकरून हलक्या जमिनीवरील रबी ज्वारीवर पुरेशा ओलीअभावी विपरीत परिणाम होऊन या पिकांच्या उत्पादनात वरीचशी घट आली.

एकंदरीत असे म्हणता येईल की सन १९८२-८३ मधील हवामान परिस्थिती समाधानकारक नव्हती त्यामुळे निरनिराळ्या पिकांचे उत्पादन बरेचसे घटले.

१९८३-८४

चालू वर्षी राज्यात मोसमी पाऊस जवळजवळ एक आठवडा उशिरा सुरू झाला. दक्षिण कोकण विभागात १७ जूनला पावसास सुरुवात झाली तर उत्तर कोकण व दख्खनच्या पश्चिमेकडील भागात २० जूनला पावसास सुरुवात झाली. दख्खनच्या उत्तर भागात २१ जूनला आणि मराठवाडा व विदर्भ विभागात २६ जूनला मोसमी पावसास सुरुवात झाली.

From 24th August, onwards, there was almost complete cessation of rains practically all over the State except Konkan region and parts of Chandrapur and Bhandara districts. The dry spell prevailing in the State for such a long period had adversely affected the condition of the standing crops of Vidarbha, Nanded, Parbhani, Jalgaon, Dhule, Kolhapur and western parts of Satara and Sangli districts where prior to the dry spell the crop condition was otherwise satisfactory. The situation worsened in the already affected areas.

However, from 6th September, onwards till 12th September, widespread rains were received all over Konkan and Vidarbha and parts of Marathwada region which helped in improving the condition of kharif crops in these regions. In the second fortnight of September again much awaited widespread rains were received in Deccan and Konkan region, and parts of Marathwada and Vidarbha region thus giving a great relief to the cultivators. Due to these rains condition of standing kharif crops improved to some extent and sowing of rabi crops particularly rabi, jowar and safflower was done in Pune, Ahmadnagar, Solapur, Satara, Sangli districts and parts of Nashik, Dhule and Jalgaon districts by the end of September.

In Marathwada and Vidarbha regions the sowing of rabi crops was undertaken in the first fortnight of October. However, more rains were urgently needed in different parts of the State for satisfactory growth of already sown rabi crops and for completing the remaining sowing. Fortunately widespread light to moderate rains were received in parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions during the 2nd fortnight of October and first fortnight of November. These rains were beneficial for improving the condition of late kharif crops and already sown rabi crops to some extent. Sowing of rabi crops was completed in most parts of the State in the first fortnight of November and that of irrigated wheat and gram crops by the end of November. The condition of rabi crops was reported to be generally satisfactory except drought prone areas of the State where the standing rabi crops on light soil were affected adversely for want of adequate soil moisture. Particularly the crop of rabi jowar on light soil was adversely affected in parts of Deccan and Marathwada region due to moisture stress resulting in considerable reduction in yield of these crops.

On the whole, it may be stated that the seasonal conditions during 1982-83 were not favourable and hence the production of different crops were considerably gone down.

1983-84

During the current year the commencement of the monsoon was delayed by about a week. The monsoon entered south Konkan region on 18th June and covered north Konkan and south Deccan regions by 20th June. Further, it covered north Deccan region on 21st June and Marathwada and Vidarbha regions by the 26th June.

पाऊस उशिरा सुरू झाला शिवाय सुरुवातीला पावसास जोर नव्हता. त्यामुळे राज्यातील खरीपाच्या पेरण्या जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यापर्यंत होऊ शकल्या नाहीत. तरीपण भात पिकाच्या गादी वाफ्यातील पेरण्यास कोकण विभागात व नाशिक, पुणे, मातारा व कोल्हापूर विभागात सुरुवात झालेली होती. जूनच्या शेवटच्या आठवड्यात मात्र कोकणात विदर्भ विभागात व कोल्हापूर जिल्ह्यात विस्तृत प्रमाणात पाऊस झाल्याने या ठिकाणी खरीप पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती. राज्यातील इतर भागांत पावसाचे प्रमाण या वेळेपर्यंत कमीच होते त्यामुळे फक्त तुरळक ठिकाणी पेरण्या चालू होत्या.

२६ ते २९ जून या काळात कोकणात व कोल्हापूर जिल्ह्यात फारच जोराचा पाऊस झाल्याने व नद्यांना पूर आल्याने सखल भागातील गादी वाफ्यातील भात पेरणीचे व नदी काठावरील जमिनीचे बरेच नुकसान झाले.

जुलैच्या पहिल्या आठवड्यात पावसास म्हणावा तसा जोर नव्हता. त्यामुळे उशिरा सुरू झालेल्या पेरण्या पुन्हा थांबवाव्या लागल्या. यावेळी शेतकऱ्यांत चिंतेचे वातावरण निर्माण झाले होते. परंतु ९ जुलै ते १३ जुलै या काळात पुन्हा विस्तृत प्रमाणात व सर्वत्र पाऊस सुरू झाल्याने परिस्थितीत बरीच सुधारणा झाली. या पावसामुळे खरीपाच्या पेरण्या मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यात आल्या. यानंतर ८ ऑगस्टपर्यंत राज्यात अघूनमधून पाऊस पडत राहिला. तरीमुद्दा दखन विभागाच्या उत्तरेकडील काही भागांत आणि मराठवाडा विभागातील काही भागांत हा पाऊस या वेळेपर्यंत कमीच होता. आणि या ठिकाणी पेरलेल्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने अधिक पावसाची जरूरी होती. या वेळेपावेतो बहुतेक खरीप पिकांची पेरणी जवळजवळ संपत आलेली होती. फक्त विदर्भ विभागात भात लावणीची कामे चालू होती. पुन्हा राज्याच्या विविध भागांत ९ ऑगस्ट ते १५ ऑगस्ट या काळात विस्तृत प्रमाणात व सतत पाऊस झाला. हा पाऊस खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने जरी फायदेशीर ठरला असला तरी कोकण, दखन आणि मराठवाडा या विभागांतील काही भागांत हा पाऊस जोरदार स्वरूपाचा होता. या पावसामुळे या विभागातील नद्यांना पूर येऊन सखल भागातील खरीप पिकांचे आणि शेतातील बांधाचे काही प्रमाणात नुकसान झाले होते. याशिवाय आठवडाभर सतत पडणाऱ्या पावसामुळे काही भागांतील खरीप पिके पिवळी पडण्याच्या अवस्थेत होती आणि उभ्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने पावसातील उघडीप आणि कडक ऊन या परिस्थितीची अधिक जरूरी भासत होती. सुदैवाने १६ ऑगस्टपासून ऑगस्टअखेर ही परिस्थिती निर्माण झाल्याने खरीप पिकांच्या वाढीस उपयुक्त ठरली.

राज्याच्या विविध भागांत २८ सप्टेंबरपर्यंत विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस उभ्या असलेल्या खरीप पिकांच्या चांगल्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर झाला. मात्र दखन, मराठवाडा व विदर्भ या विभागांतील काही भागांत या सततच्या पावसामुळे बाऱोरी, खरीप ज्वारी आणि कापूस या पिकांना काही प्रमाणात नुकसान पोहचले. या विभागात उभ्या खरीप पिकांच्या चांगल्या वाढीच्या दृष्टीने पावसातील खंड आणि स्वच्छ हवामान यांची नितांत जरूरी होती. सुदैवाने राज्यातील बहुतेक भागांत ही परिस्थिती २९ सप्टेंबरपासून निर्माण झाली आणि ही परिस्थिती उभ्या खरीप पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरली. मात्र कपाशी या पिकावर त्याचा विपरीत परिणाम दिसून आला. मराठवाडा विभागातील परभणी आणि नंदेड जिल्ह्यांत पुन्हा ६ आणि ७ ऑक्टोबरला जोरदार पाऊस झाल्यामुळे उभ्या खरीप पिकांना विशेषतः कपाशी पिकांचे या जिल्ह्यांतील काही भागांत काही प्रमाणात नुकसान झाले.

Besides, delay in the commencement of the monsoon it was feeble hence sowing operations were not possible even till third week of June. However, paddy nursery sowing was taken up in Konkan districts and Ghat tract of Nashik, Pune, Satara and Kolhapur districts. With moderate to heavy rains received in the last week of June, large scale kharif sowing operations commenced in all the districts of Vidarbha region. Kharif sowings in other parts of the State were taken up on a small scale in certain regions.

There were heavy and incessant showers during the period from 26th June to 29th June all over Konkan districts and in parts of Kolhapur district which resulted in considerable damage particularly to paddy nurseries in low lying areas.

On account of partial cessation of rains in the first week of July, the sowing operations which had already commenced though late, received a set-back. Considerable anxiety was prevailing in the farming community at this particular stage. However, rains received from 9th July onwards till 13th July were almost widespread and this helped in revival of the situation prevailing earlier to a considerable extent. Due to receipt of these rains, sowing of kharif crops was taken up on a large scale. In the subsequent period till 8th August, intermittent rains were received in different parts of the State. However, these rains were short of requirement particularly in parts of north Deccan and Marathwada regions and more rains were needed in these parts for proper growth of already sown kharif crops. Most of the sowing of kharif crops was nearing completion by this time. Only the transplanting of paddy was in progress in Vidarbha region. Again from 9th August to 15th August, widespread rains were received in all the parts of the State. These rains though beneficial for improving the condition of Kharif crops were rather heavy in certain parts of Konkan area, Marathwada and Deccan regions. Rivers, in these areas, were in spate causing damage to standing crops in low-lying areas in fields and the bunds to some extent. Moreover, due to continuous rains for about a week the crops in some parts were showing signs of yellowing and break in rains with bright sunshine was needed for the proper growth of the standing Kharif crops. Fortunately from 16th August, onwards, such situation prevailed, which continued practically till end of August with intermittent showers. This was helpful in improving the condition of standing crops.

In the subsequent period till 28th September widespread light to moderate rains were received in different parts of the State. These rains were beneficial for the satisfactory growth of standing kharif crops. However, the standing kharif crops of bajri, kharif jowar and cotton were affected to some extent in parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions, due to continuous rains. In these regions break in rains and clear sunshine were needed for satisfactory growth of standing kharif crops. Fortunately such a situation prevailed since 29th September in most parts of the State and it was beneficial for satisfactory growth of standing kharif crops. However, due to receipt of heavy rains in Parbhani and Nanded districts of Marathwada region on 6th and 7th October, the standing kharif crops were damaged to some extent in parts of these districts.

सप्टेंबर महिन्यात झालेला पाऊस हा रब्बी पिकांच्या पेरण्या हाती घेण्याच्या दृष्टीने फायदेशीर झाला. सप्टेंबरअखेर दख्खन विभागाच्या काही भागांत जेथे जेथे वापसा परिस्थिती निर्माण झाली तेथे रब्बी ज्वारी आणि करडई यांच्या पेरण्या सुरू झाल्या. ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांनंतर पावसातील खंड आणि कडक ऊन ही परिस्थिती रब्बी ज्वारी आणि करडई या पिकांच्या पेरण्या मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्याच्या दृष्टीने फायदेशीर झाली. या पिकांचा पेरण दख्खन आणि मराठवाडा विभागांत संपला. त्याचप्रमाणे राज्यात जवस आणि तीळ यांचीही पेरणी उरकण्यात आली. राज्याच्या बहुतेक भागांत जिराईत गहू आणि हरभरा या पिकांची पेरणी ऑक्टोबर महिन्याच्या मध्यावर हाती घेण्यात येऊन या पिकांची पेरणीपण संपली. या पिकांची उगवण आणि परिस्थिती समाधानकारक आहे. मात्र अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा, सांगली, औरंगाबाद, लातूर आणि जालना या जिल्ह्यांतील काही भागांत हलक्या जमिनीवरील जिराईत खरीप पिकांवर पुरेशा ओली अभावो विपरीत परिणाम होईल असा अंदाज आहे.

डिसेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यांत व दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत तुरळक स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. या पावसामुळे जिराईत पेरण केलेल्या जिराईत रब्बी पिकांना काही प्रमाणात फायदा होण्याची शक्यता आहे.

राज्यांत बागायती गहू आणि हरभरा या पिकांचा पेरण डिसेंबरअखेर संपला. या पिकांची उगवण आणि परिस्थिती समाधानकारक होती. ६ नोव्हेंबर १९८३ पासून राज्यांत पडलेली थंडी ही रब्बी पिकांना विशेषकरून गहू आणि हरभरा या पिकांनासुद्धा फायदेशीर झाली.

जानेवारी ते १८ एप्रिल १९८४ पर्यंत राज्याच्या विविध भागांत ह्यामान कोरडे होते. मात्र जानेवारी आणि फेब्रुवारी या महिन्यांच्या पहिल्या पंधरवड्यांत दख्खन आणि विदर्भ विभागांच्या काही ठिकाणी तुरळक स्वरूपाचा हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. त्याचप्रमाणे एप्रिल महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत दख्खन विभागांत तुरळक स्वरूपाचा हलका पाऊस झाला. मात्र पडलेला पाऊस हा रब्बी पिकांच्या दृष्टीने उपयुक्त नव्हता.

उन्हाळी भाताचा पेरण सुद्धा राज्यांत आटोपला असून राज्याच्या भात पिकविणाऱ्या भागांत या पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. त्याचप्रमाणे राज्याच्या विविध भागांत उन्हाळी भुईमूग आणि वैशाखी मूगाची पेरणी एप्रिल महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत उरकण्यांत आली. मात्र अहमदनगर, पुणे आणि सोलापूर जिल्ह्यांच्या काही भागांत या पिकांची पेरणी अद्यापही प्रगतीपथावर आहे. या पिकांची परिस्थिती समाधानकारक आहे.

दख्खन विभागांतील कालव्याच्या क्षेत्रात बागायती कपाशीची पेरणी एप्रिल महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत सुरू होऊन पुढे ती प्रगतीपथावर आहे.

एकंदरीत १९८३-८४ चा खरीप आणि रब्बी हंगाम हा सर्वसाधारण समाधानकारक होता. मात्र ऑगस्ट आणि सप्टेंबर महिन्यांतील पुरामुळे काही ठिकाणी उभ्या खरीप पिकांना काही प्रमाणात नुकसान पाहिले गेले.

१९८४-८५

चालू वर्षी राज्यात नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस वेळेवर सुरू होऊन ८ जूनला कोवण व दख्खन विभागाचा दक्षिण भाग व्यापला. पुढे १२ जूनला उत्तरेकडील दख्खन विभागाचा उत्तर, मराठवाड्याचा काही भाग व पूर्व विदर्भ व्यापून १४ जूनला राहिलेला मराठवाडा व विदर्भ विभाग व्यापला.

Rains received during the month of September were also beneficial for undertaking the sowing of rabi crop. Sowing of rabi jowar and safflower was started in parts of Deccan region by the end of the September wherever wapsa condition were available. The break in rains and bright sunshine prevailed during the month of October which continued thereafter was very much helpful for undertaking the sowing of rabi jowar and safflower on large scale. Sowing of these crops was over in Deccan and Marathwada regions. So also sowing of linseed and sesamum is also completed in the State. Similarly the sowing of Rainfed wheat and gram was also started in different parts of the State in middle of October and is nearly completed. Germination and condition of already sown rabi crops is reported to be satisfactory. Except in parts of Ahmदनगर, Pune, Solapur, Satara Sangli, Aurangabad Jalna, Latur where the standing unirrigated rabi crops on light soil were affected due to inadequate soil moisture.

In the last week of December scattered light to moderate rains were received in parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions. These rains were beneficial to some extent for late sowing unirrigated rabi crops.

Sowing of irrigated wheat and gram crops was completed by December in the State. Germination and condition of these crops reported to be satisfactory. Cold weather prevailing in the State since 6th November 1983 was also beneficial to standing rabi crops particularly wheat and gram crops.

During the period from January to 18th April the weather in different parts of the State was dry except first fortnight of January and February 1984 when scattered light to moderate rains were received in some pockets of Deccan and Vidarbha regions. Similarly, Deccan region experienced isolated light rains in the first week of April. However, these rains were not useful to standing rabi crops.

Sowing of summer paddy was also completed in the State and the condition of the crop was satisfactory in all the paddy tract. Similarly the sowing of summer groundnut and vaishakhi mung was completed in different parts of the State in the first fortnight of April. However, it was still in progress in parts of Ahmदनगर Pune and Solapur districts. Condition of these crops is reported to be satisfactory.

The sowing of irrigated cotton was started in Deccan cannal areas in the first week of April and was in progress thereafter.

On the whole the season during 1983-84 was generally satisfactory in hharif as well as rabi season except few pockets where damage was caused to some standing hharif crops due to floods in August and September.

1984-85

During the current year the south-west monsoon arrived in the State in time. It was advanced over south Konkan and south Deccan regions on 8th June. Further, it was advanced over north Deccan region and some parts of Marathwada and east Vidarbha regions on the 12th June and covered the remaining parts of Marathwada and Vidarbha regions by the 14th June.

चाळू वर्षी मान्यून राज्यात जरी वेळेवर सुरू झाला असला तरी जूनमध्ये कोंकण विभाग वगळता राज्यातील इतर बहुतेक भागात त्याचा जोर कमी होता. कोंकण विभागात जूनमध्ये विस्तृत ठिकाणी हलका ते मध्यम पाऊस झाला. जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यात कोंकण विभागात काही ठिकाणी जोरदार पर्जन्यवृष्टी झाली. पावसाच्या अतिशयततेमुळे या वर्षी कोंकण विभागात झालेल्या भात रोपवाटिकांच्या पेरण्या वगळता राज्याच्या बहुतेक भागात पेरण्या वेळेवर झालेल्या नव्हत्या. जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यात झालेल्या काहीशा विस्तृत पावसामुळे व त्यानंतर जूनअखेर काही ठिकाणी विखुरलेल्या स्वरूपाचा पाऊस झाल्यामुळे दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत जेथे पेरणी योग्य पाऊस झाला तेथे अल्प प्रमाणावर पेरण्यास सुरुवात झाली. मुदयाने १ जुलैपासून राज्यात मान्यूनला सुरुवात होऊन ऑगस्टच्या तिसऱ्या आठवड्यापर्यंत कोंकण विभागांत विस्तृत स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. तर राज्याच्या इतर भागात १ जुलै ते ३ जुलै व १४ जुलै ते १९ जुलैपर्यंत विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. जुलै महिन्याच्या इतर दिवशी मान्यूनचा जोर कमी होता. या पावसामुळे अवर्षणग्रस्त भागासह राज्याच्या बहुतेक भागात पेरण्यांना गती मिळाली. तसेच पेरणी झालेल्या पिकांच्या वाढीसाठी ती उपयुक्त झाली.

भात व नागली पिकांच्या लावणीची कामे कोंकण विभागांत जुलैअखेर तर दख्खन विभागाच्या घाट भागांत व विदर्भाच्या पूर्वेकडील जिल्ह्यांत ऑगस्टच्या मध्यापर्यंत संपली. राज्यात बहुतेक भागांत खरीप पिकांच्या पेरण्या जुलैअखेर संपल्या होत्या. तथापि दख्खन विभागातील नाशिक, अहमदनगर, सोलापूर, नागली जिल्ह्यांतील काही भागांत, मराठवाड्यातील बीड, उस्मानाबाद, त्यातून व विदर्भातील वृद्धाणा व अकोला जिल्ह्यांत खरीप पिकांच्या पेरण्यांना उशीर होऊन त्या ऑगस्टच्या मध्यापर्यंत संपल्या.

संपूर्ण ऑगस्टमध्ये झालेल्या सर्वदूर हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाने कोंकणातील सर्व जिल्ह्यांत दख्खनच्या घुळे, जळगांव, सातारा, सांगली (प. भाग), कोल्हापूर जिल्ह्यांतील उभ्या खरीप पिकांची स्थिती सन्धानकारक होती. विदर्भातही २, ३ ऑगस्ट व १७ ते १९ ऑगस्टमध्ये सर्वदूर हलका ते मध्यम पाऊस झाल्याने पीक स्थिती सन्धानकारक होती. राज्याच्या इतर भागांत पाऊस तुरळक असल्याने पीक परिस्थिती बरी होती.

दख्खन विभागातील अहमदनगर, सोलापूर आणि पुणे जिल्ह्यांत व मराठवाड्यातील बहुतेक भागांत ऑगस्टमध्ये पडलेल्या अपुऱ्या व खंडीत पावसामुळे उभ्या खरीप पिकांची वाढ खुंटून ती मुकलेल्या अवस्थेत होती. त्यानंतर १९ सप्टेंबरपर्यंत मराठवाडा वगळता राज्याच्या बहुतेक भागांत काहीसा विखुरलेल्या स्वरूपाचा पाऊस झाला. नाशिक, घुळे व जळगांव जिल्हाचा काही भाग, आणि सांगली (वाळवा व गिराळा हे तालुके सोडून) जिल्ह्यांत हवामान कोरडे होते. अमरावती व मराठवाड्याच्या बहुतेक जिल्ह्यांत खंडीत पाऊस, कोरडे हवामान त्यामुळे या भागातील खरीप पिकांची परिस्थिती अधिकच खालावली. हलक्या जमिनीवरील पिकांची वाढ खुंटून ती निस्तेज होती. तथापि, मध्यम व भारी जमिनीवरील पिकांची परिस्थिती सर्वसाधारण बरी होती. पावसातील खंड व ओलीच्या अभावामुळे हलक्या जमिनीवरील

Though the monsoon arrived in time in the State, its intensity during the month of June was feeble in most parts of the State except Konkan region where monsoon was active with widespread light to moderate rains. Heavy rainfall was also recorded in parts of Konkan region in the second week of June. On account of erratic behaviour of the monsoon during the year the sowing operations could not be taken-up in time in most parts of the State except paddy nurseries in Konkan. With the receipt of fairly widespread rains in the second week of June and subsequently scattered and isolated rains till the end of June kharif sowings were started on small scale in parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions wherever, adequate sowing rains were received. Fortunately monsoon revived in the State since 1st July with widespread light to moderate rains in Konkan region till the 3rd week of August. Rest parts of the State received widespread light to moderate rains only from 1st July to 3rd July and from 14th July to 19th July. While on the remaining days of July the monsoon was weak. These rains were beneficial to speed-up sowing operations in most parts of the State including the drought prone areas. Rains were also useful for proper growth of the already sown kharif crops.

Transplanting of paddy and ragi crops in Konkan region was completed by the end of July while the operations were ended in ghat tract of Deccan region and in far eastern districts of Vidarbha region by the middle of August. Major sowing of kharif crops was completed by the end of July except parts of Nashik, Ahmadnagar, Solapur and Sangli (eastern part) districts of Deccan region, Beed, Osmanabad and Latur districts of Marathwada region and Buldhana and Akola districts of Vidarbha region, where the sowing of kharif crops was completed late *i. e.* by the middle of August.

Condition of standing kharif crops in different parts of the State was then reported to be satisfactory particularly in parts of Konkan districts, parts of Dhule, Jalgaon, Satara, Sangli (western part) and Kolhapur districts of Deccan region and Vidarbha region due to receipt of widespread light to moderate rains in Konkan and south Deccan regions from 1st August to 31st August and in Vidarbha region from 2nd to 3rd August and from 17th to 19th August. Rest parts of the State experienced scattered and isolated rains and the condition of standing kharif crops in these parts was reported to be fair.

Growth of standing kharif crops was stunted in parts of Nashik, Ahmadnagar, Solapur and Pune districts from Deccan region and most parts of Marathwada region for want of adequate rains and intermittent dry spells in the month of August. As such, standing kharif crops were showing signs of withering. Further, till 19th September, most parts of the State except districts from Marathwada region experienced few isolated rains. Weather was mainly dry in parts of north Deccan districts *viz.* Nashik, Dhule and parts of Jalgaon and parts of Sangli districts except Walva and Shirala talukas where crop condition was better. The dry weather and intermittent dry spells were also experienced in most districts of Marathwada and Amravati divisions. The condition of standing kharif crops in these areas further deteriorated for want of

खरीप कडधान्ये, बाजरी, ज्वारी, भूईमूग आणि कापूस या पिकांवर विपरीत परिणाम होऊन ही पिके सुधारण्याच्या पलिकडे वाईट होऊन नुकसान झाले.

सुदैवाने ११ ते १४ सप्टेंबरपर्यंत आणि त्यानंतर ऑक्टोबरच्या पहिल्या पंधरवड्यात राज्यांच्या बहुतेक भागांत विस्तृत आणि पुरेसा पाऊस झाल्याने उशिरा पेरलेल्या खरीप पिकांस व रब्बी पिकांच्या पेरण्या सुरू करण्यासाठी उपयुक्त झाला.

ऑक्टोबरच्या दुसऱ्या पंधरवड्यापासून ते १० डिसेंबर १९८४ पर्यंत राज्यांतील हवामान कोरडे होते. तथापि ६ नोव्हेंबर रोजी दख्खन विभागाच्या काही भागात तुरळक हलक्या स्वरूपाचा पाऊस झाला.

नोव्हेंबरच्या पहिल्या पंधरवड्यात रब्बी ज्वारी, करडई, जवस आणि जिरायत गहू व हरभरा या पिकांची पेरणी पूर्ण झाली होती. त्याचप्रमाणे राज्यातील बागायत गहू व हरभरा या पिकांच्या पेरण्या डिसेंबर अखेर पूर्ण झाल्या होत्या. राज्यातील उम्या रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. तथापि अवर्षणग्रस्त भागातील जिरायत रब्बी पिके पुरेशा ओली अभावी सुकू लागली होती.

फेब्रुवारीच्या तिसऱ्या आठवड्यात कोकण विभागांत आणि विदर्भाच्या पूर्वे भागातोल भंडारा व चंद्रपूर जिल्हांत उन्हाळी भाताच्या पुनर्लावणीची कामे पूर्ण झाली होती. त्याचप्रमाणे मार्चअखेर राज्यातील काही भागात उन्हाळी भूईमूगाची पेरणी आटोपली होती. विहिरीमधून अपुरा पाणीपुरवठा होत असल्यामुळे उन्हाळी भूईमूगाच्या क्षेत्रांमध्ये मागील वर्षाच्या तुलनेत यावर्षी घट होण्याची शक्यता आहे.

१९८५-८६

१९८५-८६ सालात मान्सूनचा पाऊस अनिश्चित स्वरूपाचा झाला. तशी मोसमी पावसास वेळेवर सुद्धात झाली. परंतु ११ जुलैपर्यंत राज्याच्या बहुतेक भागात त्याचा जोर कमी होता. कोकण विभागात मात्र तो सक्रिय होता. जूनच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात कोकण विभागातील काही ठिकाणी जोरदार पर्जन्यवृष्टी झाली. राज्यातील इतर भागात हवामान अधूनमधून ढगाळ राहून विखुरलेल्या स्वरूपाचा हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. जूनच्या दुसऱ्या व शेवटच्या आठवड्यात तसेच जुलैच्या पहिल्या आठवड्यात मराठवाडा व विदर्भ या भागात विस्तृत स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. पावसाच्या अनिश्चिततेमुळे राज्याच्या बहुतेक भागात खरीप पिकांच्या पेरण्या उशिरा सुरू झाल्या. तथापि जूनच्या दुसऱ्या व शेवटच्या आठवड्यात पाऊस पडल्यामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यात सुरू होऊन ऑगस्टच्या मध्यापर्यंत पूर्ण झाल्या होत्या. जुलैच्या पहिल्या आठवड्यात व ऑगस्टच्या सुदृढातीच्या पंधरवड्यात राज्याच्या बहुतेक भागात विस्तृत स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस खरीप पिकांच्या बाढीसाठी उपयुक्त झाला. त्यानंतर मात्र १६ ऑगस्ट ते १९ सप्टेंबर पर्यंत कोकण व नागपूर विभागाचा काही भाग वगळता राज्याच्या बहुतेक भागात पावसात मोठा खंड पडला. परिणामी राज्यातील हलक्या जमिनीतील खरीप पिकांच्या बाढीवर त्याचा विपरीत परिणाम होऊन पिकांची वाढ खंडली व त्यापासून काहीच उत्पन्नाची आणा राहिली नाही.

९ ते १२ सप्टेंबरच्या दरम्यान अहमदनगर, पुणे आणि सांगली जिल्हाच्या काही भागात तसेच सातारा जिल्हातील तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला.

adequate rains. The growth of standing kharif crops on light soils was stunted and they were showing signs of withering. However, the condition of kharif crops on medium and heavy soils were somewhat better. The crops like early pulses, bajri, jowar, groundnut and cotton on light soils were adversely affected due to moisture stress and dry spells. These crops were beyond recovery and the damage caused was considerable.

Fortunately, widespread and adequate rains were received from 11th to 14th September in most parts of the State and subsequently in the first fortnight of October. These rains were beneficial for satisfactory growth of the late sown standing kharif crops and for undertaking the sowing of rabi crops.

From the second fortnight of October to 10th December 1984, weather in the State was dry except few isolated light rains in parts of Deccan region on the 6th November.

Sowing of rabi jowar, safflower, linseed and rainfed wheat and gram crops was completed in the State by the first fortnight by November. The sowing of irrigated wheat and gram crops also completed in the State by the end of December. Condition of standing rabi crops was reported to be satisfactory in parts of the State. However, unirrigated rabi crops particularly in drought prone areas of the State were showing the signs of withering due to moisture stress.

Transplanting of summer paddy crop was completed in Konkan region and in Bhandara and Chandrapur districts of east Vidarbha region in the 3rd week of February. Sowing of summer groundnut was also ended in parts of the State by the end of March. It is expected that the area under summer groundnut crop may go down considerably as compared to that of last year due to shortage of irrigation water in wells.

1985-86

During 1985-86 the behaviour of monsoon has been very erratic. The south-west monsoon though commenced in time, its intensity from the beginning till 11th July was feeble in most parts of the State except Konkan region where it was active. Heavy rainfall was recorded in parts of Konkan region during the second fortnight of June. In rest parts of the State weather was intermittently cloudy with scattered and isolated light to moderate rains. Marathwada and Vidarbha regions experienced widespread light to moderate rains during second and last week of June and in first week of July. Due to erratic behaviour of monsoon, the sowing of kharif crops was delayed in parts of State. However, due to receipt of rains in the second and last week of June and first week of July the kharif sowing were undertaken in the third week of June and were completed in the middle of August. During the first fortnight of August widespread rains were received in almost all parts of the State. These rains were beneficial for proper growth of kharif crops. Subsequently there was a long dry spell from 16th August to 19th September in most parts of the State except Konkan and parts of Nagpur division. Consequently the kharif crops on light soil were adversely affected and practically no yield is expected from the crops on light soil.

Light to moderate rains were received in parts of Ahmadnagar, Pune and Solapur districts and in few pockets of Satara district from the 9th to

त्याचप्रमाणे ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यात वित्तुत स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. हा पाऊस रब्बी पिकांच्या पेरण्या हाती वेण्यासाठी व उशिरा पेरलेल्या कपाशी तुर आणि ज्वारी या खरीप पिकांची स्थिती सुधारण्यास व त्याच्या योग्य वाढीसाठी उपयुक्त ठरला.

राज्याच्या काही भागात रब्बी ज्वारी, करडई, सूर्यफूल आणि जवस या पिकांच्या सप्टेंबरच्या शेवटच्या आठवड्यात सुरू झाल्या तर जिराईत गहू व हरभरा या पिकांच्या पेरण्या ऑक्टोबरच्या मध्यात सुरू झाल्या. त्या नोव्हेंबरच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत जवळजवळ संपल्या होत्या. तथापि बागायत गहू व हरभरा या पिकांच्या पेरण्या मात्र प्रगती पथावर होत्या व डिसेंबर अखेर संपल्या. राज्याच्या काही भागात बागायती रब्बी पिकांची तसेच भारी जमिनीतील रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. मात्र हलक्या व मध्यम जमिनीवरील उम्या जिरायती रब्बी पिकांचा वाढ पुरेशा ओलांअभावी खूटन ती पिके वाळण्याच्या मार्गावर होती. तथापि १५ जानेवारीत झालेल्या हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पवसामुळे मराठवाडा आणि विदर्भ विभागाच्या काही भागात विशेषकरून उशिरा पेरणी केलेल्या रब्बी पिकांना काही प्रमाणात जीवदान मिळाले. फेब्रुवारीअखेर राज्याच्या काही भागात जिरायती रब्बी पिकांच्या कापण्या जवळजवळ संपत आलेल्या होत्या. त्याचप्रमाणे एप्रिलच्या सुरुवातीच्या आठवडाअखेर राज्याच्या काही भागात बागायत गहू व हरभरा या पिकांच्या कापण्या जवळजवळ आटोपल्या होत्या.

फेब्रुवारी महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात मराठवाडा आणि विदर्भ विभागात तसेच नाशिक विभागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा वादळी व गारांचा पाऊस झाला. त्याचप्रमाणे विदर्भ विभागाच्या पश्चिमेकडील जिल्ह्यातही फेब्रुवारी महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात गारपीट झाली. या गारपीटीमुळे व वादळी पावसामुळे वरील विभागातील उम्या रब्बी पिकांचे काही, प्रमाणात नुकसान झाले आहे.

डिसेंबर महिनाअखेर कोकण विभागात तर पूर्व विदर्भातील भंडारा व चंद्रपूर जिल्ह्यात फेब्रुवारी महिन्याच्या सुरुवातीस उन्हाळी भाताच्या रोपवाटिका टाकण्याचे काम आटोपण्यात आले. फेब्रुवारीअखेर राज्यातील भात पिकविण्याचा भागात उन्हाळी भात लावणीची कामे आटोपली होती. तथापि कोकण विभागातील ठाण व रायगड जिल्ह्यात ती मार्च महिन्याच्या मध्यात आटोपली होती. मार्च महिन्याच्या मध्यापासून सिंधुदुर्ग जिल्ह्याच्या काही भागात उन्हाळी भात पिकांच्या कापणीस अल्पप्रमाणात सुरुवात होऊन यानंतर ती प्रगतीपथावर होती. कोकण विभागाच्या राहिलेल्या भागात भात पीक फुटोयावर होते. तसेच विदर्भ विभागातील भंडारा व चंद्रपूर जिल्ह्याच्या काही भागात व कोल्हापूर जिल्ह्याच्या काही भागात ते फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत/शेठरीत होते. मार्चअखेर राज्याच्या काही भागात भुईमूग, वैशाखी मूग आणि सूर्यफूल या उन्हाळी पिकांच्या पेरण्या जवळजवळ पूर्ण होण्याच्या मार्गावर होत्या मात्र दख्खन विभागाच्या काही भागात त्या प्रगतीपथावर होत्या भात, भुईमूग, वैशाखी मूग आणि सूर्यफूल या उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती.

राज्यातील दुष्काळी परिस्थितीमुळे विहिरींना व कालव्यांना पाणी कमी प्रमाणात असल्याने उन्हाळी पिकांखालील क्षेत्रात घट होईल व पेरलेल्या पिकांना पाण्याचा ताण पडत आहे.

राज्याच्या निरनिराळ्या भागात शेतकरी रब्बी पिकांची मळणी करणे. उन्हाळी पिकांना, भाजीपाला तसेच फळबागा यांना पाणी देणे, शेजात शेणखत वाहून नेऊन ते पसरविणे, त्याचप्रमाणे शेताची नांगरणी करून खरीप हंगामासाठी जमिन तयार करणे, भाताच्या शेतातील वांधाची दुरुस्ती करणे तसेच नवीन वांध घालणे इत्यादी कामे करत होते.

12th September. Similarly the State experienced widespread light to moderate rains during the first week of October. These rains were beneficial for undertaking the sowing of rabi crops and for improvement and for proper growth of late sown kharif crops such as cotton, tur and jowar.

Sowing of rabi jowar, safflower, sunflower and linseed was commenced in parts of the State towards the last week of September and that of unirrigated wheat and gram crops in middle of October. The sowing of rabi crops was nearly completed in parts of the State in the first fortnight of November except irrigated wheat and gram crops. The sowing of irrigated rabi crops was also completed in parts of the State by the end of December 1985. Germination and growth of irrigated rabi crops and unirrigated rabi crops on heavy soil was reported to be satisfactory. The growth of standing unirrigated rabi crops on light and medium soils was stunted and they were showing signs of withering due to moisture stress. Light to moderate rains received on 15th January 1986 were beneficial to some extent to late sown rabi crops particularly in parts of Marathwada and Vidarbha regions. Interculturing operations in rabi fields were in progress. Harvesting of unirrigated rabi crops was nearing completion in parts of the State towards the end of February. Similarly the harvesting of irrigated wheat and gram crops was also nearing completion in the first week of April in parts of the State.

However, during the first fortnight of February light to moderate rains accompanied with hailstorm were received in parts of Marathwada and Vidarbha regions and in parts of Nasik division. Western Vidarbha region also experienced hailstorm in the last week of February. Consequently the standing rabi crops were adversely affected in the above-mentioned regions.

Sowing of summer of paddy nursery was ended in parts of Konkan region towards the end of December 1985 and that of in far eastern districts of Bhandara and Chandrapur by the first week of February 1986. Transplanting of summer paddy crop was completed by the end of February except Thane and Raigad districts of Konkan region where the operation was completed in the middle of March. Harvesting of summer paddy crop was started on small scale in parts of Sindhudurg districts in the middle of March and was in progress thereafter. The crop of summer paddy was in flowering in the rest parts of Konkan region. The crop was in tillering/flag leaf stage in parts of Bhandara and Chandrapur districts of Vidarbha region and in parts of Kolhapur districts. The sowing of summer crops of groundnut, vaishakhi mung and sunflower was also nearing completion in parts of the State. Condition of summer crops already sown was reported to be satisfactory in parts of the State.

Due to scarcity condition prevailing in different districts irrigation water is not sufficiently available to summer crops and hence area under summer groundnut will decrease considerably this year.

Cultivators in different parts of the State were busy in threshing the harvested product of rabi crops, irrigating summer crops, vegetable and fruit gardens and transporting and spreading Farm Yard Manures in the fields. The other operations were in progress where ploughing and preparation of land for the ensuing kharif season, constructing new paddy bunds and repairing the old ones in paddy tract

चालू वर्षी दक्षिण कोंकण व दक्षिण दख्खन भागात १४ जुलैला नैऋत्य मान्सूनच्या पावसास सुरुवात होऊन १५ जूनपर्यंत हे विभाग पावसाने व्यापून टाकले. तदनंतर १६ जूनला मान्सूनचा पाऊस दख्खन विभागाच्या उत्तरेकडील भागात व मराठवाडा विभागाच्या काही भागात पुढे सरकून या पावसाने १७ जूनपर्यंत राज्याचा बहुतेक भाग व्याप्त केला.

कोंकण आणि दक्षिण दख्खन या विभागात १४ जूनपासून विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. मात्र राज्याच्या उरलेल्या भागात विखुरलेल्या व तुरळक स्वरूपाचा पाऊस झाला. तथापि उत्तर दख्खन व मराठवाडा विभागात १५ ते १६ जूनला तसेच विदर्भ विभागात १२, १५, १७, २०, २२ व २५ जूनला विस्तृत स्वरूपाचा पाऊस झाला. या पावसामुळे राज्याच्या भात पिकाविषयाच्या भागात जूनअखेर भात व नागली या पिकांच्या रोपवाटिका टाकण्याचे काम संपविण्यात आले. तसेच इतर खरीप पिकांच्या पेरण्या दख्खन व मराठवाडा विभागाच्या काही भागात जूनच्या मध्यावर आणि विदर्भ विभागात जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यात जरी सुरु झाल्या असल्या तरी पुढे त्या जुलै महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात किरकोळ स्वरूपाचा पाऊस वगळता पावसात मोठा खंड पडल्यामुळे राज्याच्या बहुतेक भागात स्थगीत झाल्या. त्याचप्रमाणे जुलै महिन्याच्या सुरुवातीस कोंकण व दख्खन विभागाच्या घाट भागात सुरु झालेल्या भात व नागली पिकांच्या लावणीची कामेही पावसाअभावी जुलैच्या पहिल्या पंधरवड्यात स्थगीत करण्यात आली. राज्याच्या दुष्काळग्रस्त भागात हलक्या जमिनीवरील उभ्या खरीप पिकांवर पुरेच्या ओळीअभावी विपरीत परिणाम झाला. स्थगीत झालेल्या पेरण्या पुन्हा हाती घेण्याच्या दृष्टीने व पेरणी झालेल्या पिकांची स्थिती सुधारण्याच्या व योग्य वाढीच्या दृष्टीने राज्याच्या बहुतेक भागात अधिक पावसाची नितांत जरूरी होती.

सुदैवाने जुलै महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात आणि ऑगस्ट महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात राज्याच्या काही भागात चांगला पाऊस झाला. हा पाऊस राज्यातील खरीप पिकांच्या स्थगीत झालेल्या पेरण्या पुन्हा हाती घेण्याच्या दृष्टीने व पेरणी केलेल्या खरीप पिकांची स्थिती व योग्य वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरला. या पावसामुळे राज्यात खरीप पिकांच्या पेरण्या ऑगस्ट महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात उरकण्यात आल्या. त्याचप्रमाणे राज्याच्या भात पिकाविषयाच्या भागातही भात व नागली या पिकांच्या लावणीची कामेही ऑगस्ट महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात उरकण्यात आली. लावणी केलेल्या भात व नागली या पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. त्याचप्रमाणे राज्यात इतर खरीप पिकांची परिस्थितीही समाधानकारक होती. मात्र नासिक, धुळे, सातारा, सांगली आणि पुणे या जिल्ह्यांच्या पूर्वेकडील भागात तसेच अहमदनगर, सोलापूर, औरंगाबाद, उस्मानाबाद व लातूर या जिल्ह्यांत उभ्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने तसेच रब्बी पिकांच्या पेरणीसाठी जमिनी तयार करण्याच्या दृष्टीने अधिक पावसाची नितांत जरूरी होती. ऑगस्ट महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यात विदर्भ विभागाच्या पूर्वेकडील भागात सततच्या पावसामुळे आणि पुरामुळे सखल भागांतील उभ्या खरीप पिकांवर काही प्रमाणात विपरीत परिणाम झाला.

१६ ऑगस्ट ते १४ सप्टेंबरपर्यंत राज्याच्या बहुतेक भागांत पुन्हा दीर्घकाल असा पावसात खंड पडला मात्र २३ ऑगस्ट ते ३१ ऑगस्टपर्यंत राज्यातील पश्चिम महाराष्ट्रातील काही भागांत बऱ्यापैकी पाऊस झाला तर पूर्व विदर्भात १० सप्टेंबर ते १३ सप्टेंबरपर्यंत पाऊस झाला. सप्टेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात दख्खन विभागातील अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा, सांगली आणि कोल्हापूर या जिल्ह्यांत आणि मराठवाडा विभागाच्या काही भागांत बऱ्यापैकी पाऊस झाला. मात्र राज्याच्या उरलेल्या भागांत किरकोळ स्वरूपाचा पाऊस झाला.

During the current year the south-west monsoon entered into south Konkan and south Deccan region on the 14th June and covered these regions by the 15th June. Further, it advanced over north Deccan region and parts of Marathwada region on the 16th June and covered the entire State by the 17th June.

Konkan and south Deccan regions experienced widespread light to moderate rains since 14th June. In rest parts of the State rains were scattered and isolated in nature except from 15th to 16th June and from 21st & June 2nd when fairly widespread rains were received in parts of north Deccan and Marathwada regions. Vidarbha region also experienced widespread rains on 13th, 15th, 17th, 20th and 22nd and 25th June. Due to these rains the sowing of paddy and ragi nurseries was completed in paddy tract of the State by the end of June. The sowing of other kharif crops though commenced in parts of Deccan and Marathwada regions in the middle of June and in parts of Vidarbha region in the third week of June, further sowing was heldup in most parts of the State due to long dry spell during the first fortnight of July. Similarly, the transplanting of paddy and ragi crops commenced in early July in parts of Kankan and Ghat tract of Deccan region was also heldup in the first fortnight of July for want of adequate rains. The crops on light soil particularly in drought prone areas were affected adversely due to lack of soil moisture. More rains were urgently needed in most parts of the State to resume the sowing of kharif crops and for improvement and proper growth of already sown kharif crops.

Fortunately State experienced good rains in the second fortnight of July and first fortnight of August. These rains were beneficial to resume the remaining sowing of kharif crops and for improvement and proper growth of already sown kharif crops. Similarly transplanting of paddy and ragi crops was also ended in third week of August in paddy tract of the State and their condition was reported to be satisfactory. The condition of other kharif crops was also satisfactory in parts of the State except eastern parts of Nasik, Dhule, Satara, Sangli and Pune districts and whole of Ahmednagar, Solapur, Aurangabad and Osmanabad districts where more rains were needed for proper growth of standing kharif crops and for preparatory tillage operations and for undertaking the sowing of rabi crops. The standing kharif crops particularly in low lying areas in eastern parts of Vidarbha region was affected to some extent due to continuous rains and flood during the second week of August.

State experienced complete dry spell from 16th August to 14th September in most parts of the State except fairly widespread rains from 22nd August to 31st August in parts of western Maharashtra region and from 10th to 13th September in east Vidarbha region. In the second fortnight of September fairly widespread rains were received in parts of Ahmednagar, Pune, Solapur, Satara, Sangli and Kolhapur districts of Deccan region and in parts of Marathwada region. In rest parts of the State rains were isolated.

सप्टेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात झालेला पाऊस हा भात, ज्वारी, तूर, कापूस, भईमूग आणि सूर्यफूल या उशिरा पेरणी केलेल्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने काही प्रमाणात फायदेशीर झाला तसेच दखन आणि मराठवाडा या विभागाच्या काही भागात रब्बी पिकांची पेरणी हाती घेण्याच्या दृष्टीनेही फायदा झाला. मात्र हा पाऊस हलक्या व मध्यम जमिनीवरील पुरेशा ओलीअभावी वाळून गेलेल्या उभ्या खरीप पिकांच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरला नाही. राज्याच्या भात पिक-विणाच्या भागांत हळक्या व निमगरच्या जातीचे भात व नागली या पिकावर पुरेशा ओलीअभावी अनिष्ट परिणाम झाला.

दखन विभागातील अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा, सांगली आणि कोल्हापूर या जिल्ह्यांच्या काही भागांत आणि मराठवाडा विभागाच्या काही भागांत सप्टेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात झालेल्या पावसामुळे रब्बी ज्वारी, करडई, जवस, सूर्यफूल आणि जिरायती हरभरा या पिकांच्या पेरणीस सप्टेंबर महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात सुरुवात झाली. मात्र रब्बी पिकांच्या पेरण्या नासिक, धळे, जळगाव या जिल्ह्यांत व विदर्भ विभागात ऑक्टोबर महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात सुरुवात झाली. तथापि २६ सप्टेंबर ते ३ नोव्हेंबरपर्यंत राज्याच्या बहुतेक भागांत पावसात दुसरा खंड पडल्यामुळे रब्बी पिकांच्या पुढील पेरण्या राज्याच्या काही भागांत स्थगित झाल्या. यामुळे रब्बी पिकांखालील क्षेत्रात घट झाली. तसेच हलक्या व मध्यम जमिनीवरील उभ्या रब्बी पिकांची परिस्थिती पुरेशा ओलीअभावी आणखीनच खालावली. हलक्या व मध्यम जमिनीवरील उभ्या रब्बी पिकांची वाढ खंडली जाऊन ही पिके वाळू लागली. नोव्हेंबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यात विखुरलेला व किरकोळ स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पडलेला पाऊस रब्बी पिकांची तसेच उशिरा पेरणी केलेल्या उभ्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने काही प्रमाणात फायदेशीर ठरला. ऑक्टोबर महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात राज्याच्या निरनिराळ्या भागांत वागायती गहू व हरभरा या पिकांच्या पेरणीस सुरुवात होऊन डिसेंबर अखेर या पेरण्या जवळ जवळ उरकण्यात आल्या. वागायती रब्बी पिकांची उगवण व परिस्थिती समाधानकारक होती. तदनंतर ८ नोव्हेंबर ते २४ डिसेंबरपर्यंत राज्यात कोरडे हवामान होते. मात्र १० डिसेंबर ते १४ डिसेंबरपर्यंत विदर्भ विभागात विखुरलेल्या व किरकोळ स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस या विभागात उभ्या रब्बी पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने काही प्रमाणात फायदेशीर ठरला.

२५ ते २८ डिसेंबर ८६ या काळात पश्चिम महाराष्ट्रातील सोलापूर, पुणे, अहमदनगर, नाशिक आणि सातारा जिल्ह्यांतील काही भागांत, मराठवाड्यातील औरंगाबाद, जालना, परभणी, बीड, लातूर आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील काही गावांत, तसेच विदर्भातील बुलढाणा, अकोला, अमरावती, नागपूर, वर्धा आणि चंद्रपूर जिल्ह्यांतील काही गावांत, विखुरलेल्या स्वरूपाचा गारा व वादळासहित पाऊस झाला. या गारपिटींमुळे फळवागांसहित उभ्या खरीप व रब्बी पिकांचे नुकसान झाले. ९ ते १५ जानेवारीच्या दरम्यान विदर्भ, दखन व मराठवाडा विभागांतील विखुरलेल्या टिकाणी विखुरलेल्या स्वरूपाचा हिवाळी पाऊस झाला व उभ्या रब्बी पिकांना काही प्रमाणात तो फायदेशीर झाला.

कोकण विभागाच्या काही भागात उन्हाळी भाताच्या रोपवाटिका टाकण्याची कामे जानेवारीच्या पहिल्या पंधरवड्यात उरकण्यात आली. तसेच कोल्हापूर जिल्ह्याच्या काही भागांत आणि विदर्भ विभागाच्या पूर्वेकडील जिल्ह्यांच्या काही भागांत ही कामे मार्चच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात पूर्ण झाली. कोकण विभागाच्या काही भागात उन्हाळी भाताच्या लावणीची कामे फेब्रुवारी महिन्याच्या अखेरीस संपविण्यात आली तर विदर्भ विभागाच्या पूर्वेकडील जिल्ह्यांतील काही भागात ती मार्चच्या तिसऱ्या आठवड्यात संपविण्यात आली. उन्हाळी भाताची परिस्थिती समाधानकारक होती. कोकण

Rain received during the second fortnight of September were beneficial to some extent for improvement of late sown kharif crops of paddy, jowar, tur, cotton, groundnut and sunflower and for undertaking the sowing of rabi crops particularly in parts of Deccan and Marathwada regions. These rains were not beneficial to the standing kharif crops on light and medium soils, as these crops were already withered for want of adequate soil moisture. In paddy tract of the State early and midlate varieties of paddy and ragi crops were also adversely affected for want of adequate rains.

Sowing of rabi Jowar, safflower, linseed, sunflower and unirrigated gram crops was commenced in parts of Ahmednagar, Pune, Solapur, Satara, Sangli and Kolhapur districts of Deccan region and in parts of Marathwada region in the third week of September due to receipt of rains in the second fortnight of September. The sowing operations was started in parts of Nasik, Dhule and Jalgaon districts and in parts of Vidarbha region in the 3rd week of October. However, due to second long dry spell from 26th September to 3rd November in most parts of the State, the further sowing of rabi crops was held-up in parts of the State. This has resulted in reduction of area under rabi crops. Similarly the condition of sown standing rabi crops on light and medium soils was further deteriorated for want of adequate soil moisture. The growth of sown rabi crops on light and medium soils was stunted and they were withering. Scattered and isolated rains were received in parts of the State in the first week of November. These rains were beneficial to some extent for improvement of standing rabi and late sown kharif crops. Sowing of irrigated wheat and gram crops was commenced in the 3rd week of October in different parts of the State and completed by the end of December. Germination and condition of irrigated rabi crops was reported to be satisfactory. In the subsequent period from 8th November to 24th December State experienced dry weather except from 10th December to 14th December when isolated and scattered rains were received in parts of Vidarbha region. These rains were beneficial to some extent for improvements of standing rabi crops.

Scattered and isoalted rains accompanied with hail-storm were received from 25th to 28th December 1986 in parts of Solapur, Pune, Ahmednagar, Nasik, Satara districts of Deccan region, Aurangabad, Jalna, Parbhani, Beed Latur, and Osmanabad districts of Marathwada region and Buldhana, Akola, Amravati, Nagpur, Wardha and Chandrapur districts of Vidarbha region. The standing kharif and rabi crops including horticultural crops were adversely affected due to hail-storm. Scattered and isolated rains were received in parts of Vidarbha, Deccan and Marathwada regions from 9th to 15th January. These rains were beneficial to some extent for standing rabi crop.

Sowing of summer paddy nursery was ended in parts of Konkan region in the first fortnight of January and in parts of Kolhapur district and in far eastern districts of Vidarbha region in the second fortnight of March. Similarly the transplanting of summer paddy was ended in parts of Konkan region by the end of February and in far eastern districts of Vidarbha region in the third week of March. Condition of summer paddy crop was reported to be satisfactory. Harvesting of

विभागाच्या काही भागात उन्हाळी भाताच्या लावणीची कामे मार्चच्या तिसऱ्या आठवड्यात सुरू होऊन पुढे ती प्रगतीपथावर होती. उरलेल्या भात विभागात उन्हाळा भाताचे पीक हे फुलोऱ्यावर होते. उन्हाळी भुईमूग, वैशाखी मूग आणि सूर्यफूल या उन्हाळी पिकांची पेरणी मार्चअखेर जवळ जवळ संपत आली होती. या उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक असून उन्हाळी भुईमूगाचे पीक हे फुलावर होते.

राज्यात खरीप पिके व जिरायती रब्बी पिकांची कापणी अगोदरच संपलेली होती तर बागायती रब्बी पिकांची कापणी जवळ जवळ संपलेली होती.

राज्यात मोसमी पाऊस एकंदरीत कमी प्रमाणात पडल्यामुळे आणि डिसेंबरच्या शेवटच्या आठवड्यात झालेल्या गारपिटीमुळे राज्यातील खरीप पिकांची परिस्थिती समाधानकारक नव्हती. परिणामी या वर्षीच्या खरीप हंगामातील उत्पादनात बऱ्याच मोठ्या प्रमाणात घट झाली.

राज्यातील खरीप अन्नधान्याचे उत्पादन अंदाजे ५३.९२ लाख टन असून उत्पादनाचे लक्ष्य ८३.५० लाख टन ठरवलेले होते. लक्ष्याशी तुलना करता २९.५८ लाख टन इतकी उत्पादनात घट आली. यावर्षी रब्बी अन्नधान्याचे उत्पादन अंदाजे १७.५२ लाख टन येण्याची शक्यता असून एकूण लक्ष्य ३४.९० लाख टन इतके होते. अशाप्रकारे एकूण अन्नधान्याचे अंदाजे उत्पादन ७१.४४ लाख टन होईल अशी अपेक्षा आहे. अन्नधान्याचे उत्पादनाचे लक्ष्य ११८.४० लाख टन इतके होते. या लक्ष्याशी तुलना करता एकूण उत्पादनात ४६.९६ लाख टन इतकी (म्हणजे ३८ टक्के कमी) घट येईल असे वाटते.

१९८७-८८ (३० एप्रिल १९८८ अखेर)

चालू वर्षी दक्षिण कोकण विभागात ५ जूनला नैऋत्य मान्सूनच्या पावसास सुरुवात होऊन ९ जून पर्यंत या पावसाने उत्तर कोकण विभाग आणि दख्खन विभागाचा काही भाग व्यापला होता. तदनंतर १४ जूनला मान्सूनचा पाऊस दख्खन विभागाच्या राहिलेल्या भागांत आणि मराठवाडा विभागांत पुढे सरकून या पावसाने १५ जून पर्यंत विदर्भ विभागासह राज्याचा बहुतेक भाग व्याप्त केला होता.

राज्यात नैऋत्य मान्सूनच्या पावसास जरी वेळेवर सुरुवात झाली असली तरी राज्याच्या बहुतेक भागांत या पावसाचा जोर सुरुवातीपासूनच कमी होता. मात्र कोकण विभागांत ६ ते १७ जूनपर्यंत व जून महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. नाशिक अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा आणि सांगली या जिल्ह्यांचा काही भाग तसेच नागपूर विभागाचा काही भाग वगळता राज्याच्या उरलेल्या भागांत ११ जून ते १७ जून पर्यंत विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला होता.

मान्सूनच्या पावसातील अनियमितपणामुळे वर निर्देश केलेल्या भागांत भात व नागली पीके वगळता इतर खरीप पिकांची पेरणी वेळेवर करता आली नाही. जूनच्या मध्यावर कोकण विभागाच्या काही भागांत आणि दख्खन विभागातील घाट भागात भात व नागली या पिकांच्या रोपवाटिका टाकण्याचे काम अल्प प्रमाणात सुरू झाले होते तर विदर्भ विभागाच्या अति पूर्वेकडील जिल्ह्यांत ते जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यात सुरू झाले होते. जूनच्या शेवटच्या दोन ते तीन दिवसात व जुलै महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत झालेल्या विस्तृत स्वरूपाच्या पावसामुळे भात व नागली पिकांच्या रोपवाटिका टाकण्याचे काम राज्याच्या बहुतेक भागांत जुलैच्या मध्यावर पूर्ण झाले होते. त्याचप्रमाणे राज्याच्या निरनिराळ्या भागांत इतर खरीप पिकांच्या पेरण्या देखील जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यात सुरू होऊन त्या जुलैच्या पहिल्या पंधरवड्यापर्यंत जोरात सुरू होत्या. तथापि

the crop was commenced in parts of Konkan region in the 3rd week of March and the operation was in progress thereafter. In remaining parts of paddy tract the crop was in flowering stage. The sowing of other summer crops of groundnut, sunflower and vaishakhi mung was also nearing completion towards the end of March. Condition of these crops was reported to be satisfactory. The crop of summer groundnut was in flowering stage.

Harvesting of kharif crops and unirrigated rabi crops was already over in the State and that of irrigated crops was also nearing completion.

Over all the condition of kharif crops was not satisfactory in the State due to inadequate rains during monsoon season and secondly due to hail-storm occurred in the last week of December. This has resulted in considerable reduction in the production of kharif crops.

The production of kharif foodgrains was estimated at 53.92 lakh tonnes as against the target of 83.50 lakh tonnes i. e. reduction of 29.58 lakh tonnes. The rabi foodgrain production was expected to be of the order of only 17.52 lakh tonnes as against the target of 34.90 lakh tonnes. Thus the total foodgrain production is expected to be only 71.44 lakh tonnes as compared to the target of 118.40 lakh tonnes i. e. 46.96 lakh tonnes over all reduction in foodgrain production i. e. 38 per cent less.

1987-88 (As on 30th April 1988)

During the current year the south west monsoon advanced into south Konkan region on 5th June and covered the north Konkan region and parts of Deccan region on 9th June. Further, the monsoon advanced over the remaining parts of Deccan region and Marathwada regions by the 14th June and covered the Vidarbha region and thus the entire State by the 15th June.

Though, the monsoon arrived in time in the State, it's intensity in the beginning was feeble in most parts of the State except Konkan region where the monsoon was active with widespread light to moderate rains from 6th to 17th June and last week of the month. In the remaining parts of the State widespread light to moderate rains were received between 11th to 17th June except parts of Nasik, Ahmadnagar, Pune, Solapur, Satara, Sangali districts and parts of Nagpur division.

On account of erratic behaviour of the monsoon, as above, the sowing operation could not be taken up in time in above parts of the State except paddy and ragi nurseries. Sowing of paddy and ragi nurseries was commenced on small scale in parts of Konkan region and ghat areas of Deccan region in the middle of June and in far eastern districts of Vidarbha region in the third week of June. Due to receipt of widespread rains during the last two-three days of June and first week of July sowing of paddy and ragi nurseries was completed in most parts of the State in the middle of July. Sowing of other kharif crops was also commenced in the third week of June in different parts of the State and was in full sowing till mid July. However, it was held up in parts of

पुरेशा पावसा अभावी खरीप पिकांच्या पेरण्या नागपूर विभागाच्या चंद्रपूर, भंडारा व गडचिरोली या जिल्ह्यांत तसेच नाशिक, जळगाव, अहमदनगर, पुणे, सोलापूर आणि सातारा या जिल्ह्यांच्या काही भागांत खोळंबल्या होत्या.

कोंकण आणि मराठवाडा विभाग वगळता राज्याच्या बहुतेक भागांत जुलैच्या मध्यापासून ३ ते ४ आठवडे पावसात खंड पडून राज्यात कोठेच पाऊस झाला नाही. कोंकण विभागांत मात्र भात व नागली या पिकांच्या लावणीची कामे तर मराठवाडा विभागांत खरीप पिकांच्या पेरणीची कामे जोरात चालू होती. व या विभागांतील पिकांची परिस्थितीही चांगली होती. राज्याच्या उरलेल्या भात घेण्यांत येत असलेल्या भागांत पुरेशा पावसाअभावी लावणीची कामे आंगण्ट महिन्याच्या मध्यापर्यंत खोळंबली होती. या वेळेपावेतो दखन विभागाच्या घाट भागात तसेच विदर्भ विभागाच्या अतिपूर्वकडील जिल्ह्यांत लावणी झालेले भात पीक व भातांची रोपे पुरेशा पावसाअभावी सुकण्याच्या मार्गावर होती. लावणीची कामे पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने तसेच लावणी झालेल्या भात व नागली या पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने पावसाची नितांत गरज होती.

खरीप पिकांच्या पेरण्या जमिनीतील उपलब्ध असणाऱ्या ओलाव्यावर हाती घेण्यांत आल्या होत्या. कोंकण आणि मराठवाडा विभागांत उभ्या खरीप पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. तर जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सोलापूर आणि सातारा या जिल्ह्यांच्या काही भागात तसेच विदर्भ विभागाच्या काही भागांत ३ ते ४ आठवडे पडलेल्या पावसातील प्रदीर्घ खंडामुळे जमिनीतील अपुऱ्या ओलीमुळे हलक्या जमिनीवरील उभ्या खरीप पिकांची वाढ खटली होती व ही पीके सुकण्याची चिन्हे दिवू लागली होती. अगोदर पेरलेल्या भुईमूग, मूग आणि उडीद या पिकांवर पावसातील खंडामुळे विपरीत परिणाम होऊन ह्या पिकांच्या उत्पादनांत घट आली.

सुदैवाने ५ ते ९ आंगण्टपर्यंत राज्याच्या निरनिराळ्या जिल्ह्यांत चांगल्या स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस उभ्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने व पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर झाला. मात्र विदर्भ विभागाच्या अतिपूर्वकडील जिल्ह्यांत तसेच दखन विभागाच्या घाट भागांत भात पिकांची लावणी हाती घेण्याच्या दृष्टीने अद्यापही अधिक पावसाची नितांत जरूरी होती.

१५ आंगण्ट पासून राज्याच्या दुष्काळी भागासह बहुतेक भागांत विस्तृत स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस उभ्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरला. तसेच पुणे आणि मराठवाडा विभागाच्या काही भागांत रबी ज्वारी आणि करडई या पिकांच्या पेरण्याही हाती घेता आल्या.

आंगण्ट मधील झालेल्या पावसामुळे पुणे विभागातील काही भागांत सप्टेंबरच्या पहिल्या आठवड्यात रबी ज्वारी आणि करडई या पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती. सप्टेंबर महिन्याच्या मध्यापासून मात्र राज्यात पुन्हा ३ ते ४ आठवडे पावसात खंड पडला. या परिस्थितीमुळे शेतकऱ्यांमध्ये चिंतेचे वातावरण निर्माण झाले होते परंतु सुदैवाने ३ ते ६ ऑक्टोबर पर्यंत राज्याच्या बहुतेक भागांत विस्तृत स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस उभ्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरला. तथापि ज्या ठिकाणे खरीप ज्वारी आणि वाजरी ही पीके परिपक्वतेच्या अवस्थेत होती. त्या ठिकाणी या पिकांच्या दाण्यावर या पावसामुळे काही प्रमाणात विपरीत परिणाम झाला व दाण्यांचे प्रत खराब झाली. या पावसामुळे रबी पिकांच्या पेरणीस मात्र चांगलाच वेग आला व आधी पेरणी केलेल्या रबी पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने चांगलाच फायदा झाला. या वेळेपावेतो जिरायती रबी पिकांची पेरणी

Nagpur division and parts of Nasik, Jalgaon, Ahmadnagar, Pune, Solapur and Satara districts due to inadequate rains. The rains till 10th July were widespread and were helpful for proper germination and growth of already sown crops.

From mid-July there was a dry spell of about 3 to 4 weeks and practically no rains were received in most parts of the State except Konkan region and Marathwada region. In Konkan and Marathwada regions transplanting of paddy and ragi and sowing of kharif crops was in fullswing and crop condition was also good. In rest paddy tract of the State the transplanting operation heldup till the middle of August for want of adequate rains. At this time the transplanted paddy crop and paddy seedlings were showing the signs of withering particularly in ghat areas of the State and in far eastern districts of Vidarbha region. More rains were needed in paddy tract of the State particularly in ghat areas of Deccan region and in eastern districts of Vidarbha region for completing the transplanting operation and for proper growth of transplanted paddy and ragi crops.

Sowing of other kharif crops was undertaken on the available soil moisture by taking risk. Condition of standing kharif crops was reported to be satisfactory in Konkan and Aurangabad divisions while in parts of Jalgaon, Nasik, Ahmadnagar, Pune, Solapur and Satara districts the parts of Vidarbha region. The growth of standing Sharif crops on light soil was stunted and the crops were showing signs of withering for want of adequate soil moisture due to prolonged dry spell for about 3 to 4 weeks. Crops already sown and germination on light soil was effected adversely due to dry spell. The early crops like groundnut, mung and urid were affected adversely and may result in lowering down their production.

Fortunately, much awaited rains received from 5th to 9th August in different districts in the State were beneficial for improvement and proper growth of standing kharif crops. At this time more rains were still needed in far eastern districts of Vidarbha and in ghat tract for undertaking of paddy as they were still inadequate.

Further widespread rains were received from 15th August in most parts of the State including drought prone areas and those rains were useful for the proper growth of the standing kharif crops and for undertaking sowing of rabi jowar and safflower in Pune division and parts of Marathwada regions.

Sowing of rabi jowar and safflower was commenced in parts of Pune division during the first week of September due to receipt of rains in the month of August. There was again a dry spell for about 2-3 weeks from mid September. This has again created an anxiety in the mind of cultivators but fortunately widespread rains were received in most parts of the State from 3rd October to 6 October and from 17th to 19th October. These rains were beneficial for proper growth of late sown kharif crops. However, the quality of again of kharif jowar and bajara was adversely affected to some extent due to these rains wherever the crops was at maturity stage. The rains were also helpful to speed the sowing operation of rabi crops in parts of the State and for proper growth of already sown rabi crops. Sowing of unirrigated rabi crops is completed while the sowing of irrigated

राज्याच्या काही भागांत नोव्हेंबर अखेरपर्यंत पूर्ण झाली होती. तसेच बागायती गहू आणि हरभरा या पिकांची पेरणी जानेवारी १९८८ च्या पहिल्या पंधरवड्यात संपली. तूर या पिकाच्या काढणीची कामे फेब्रुवारी अखेरीस संपली होती.

राज्यात उभ्या बागायती त्याचप्रमाणे जिऱायती रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती मात्र विदर्भ विभागातील पूर्वेकडील जिल्ह्यांत उभ्या जिऱायती पिकांच्या परिस्थितीवर जमिनीतील पुरेशा ओली अभावी काही प्रमाणात विपरीत परिणाम झाला होता.

रब्बी पिकांच्या काढणीची कामे एप्रिल अखेर पूर्ण झाली होती आणि भुईमूग, वैशाखी मूग आणि सुर्यफल या उन्हाळी पिकांची पेरणीही संपली होती. त्याचप्रमाणे उन्हाळी भाताची लावणीही संपली होती आणि सर्व उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. काही ठिकाणी माचें आणि एप्रिलमध्ये झालेला हलक्या स्वरूपाचा पाऊस उन्हाळी पिकांची योग्य वाढ होण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरला.

चालू वर्षाचे मुख्य पिकांखालील अंदाजित क्षेत्र व उत्पादन त्याचप्रमाणे मागील वर्षाचे या पिकांखालील क्षेत्र व उत्पादन सोबत जोडलेल्या तक्त्यात दाखविले आहे. या तक्त्यावरून असे दिसून येते की चालू वर्षाचे अन्नधान्य उत्पादन १०६.५६ लाख टन असून मागील वर्षी (१९८६-८७) ते ७१.४४ लाख टन होते. चालू वर्षी खरीप ज्वारी या पिकांच्या उत्पादनाने उच्चांक गाठला असून ते ३८.९१ लाख टन एवढे आहे.

सन १९८७-८८ या चालू वर्षात तेलवियांचे उत्पादन १३.३१ लाख टन असून ते मागील वर्षात १९८६-८७ मध्ये ते ८.३८ लाख टन होते.

wheat and gram crops is nearly completed in first fortnight of January, 1988.

Harvesting of tur crop was completed by February end.

Condition of standing irrigated as well as unirrigated rabi crops was reported to be satisfactory in parts of the State except eastern districts of Vidarbha region were the standing unirrigated rabi crops were adversely affected to some extent for want of adequate soil moisture.

The harvesting of rabi crops was completed by April end. And sowing of summer crops of groundnut, vaishakhi mung and sunflower was also completed. Similarly the transplanting of summer paddy crop was also completed. And the condition of all summer crops is reported to be satisfactory. Light rains received in March and April localised areas were helpful for proper growth of summer crops.

The estimates of area and production of principal crops during the current year as also the previous year are presented in the statement enclosed. It is seen from the statement that the current years production of foodgrain is estimated to be of the order of 106.56 lakh tonnes as against 71.44 lakhs tonnes during previous year i.e. 1986-87. The highest production in case of kharif jowar has been achieved during the current year i.e. 38.91 lakh tonnes.

The production of oilseed is estimated at 13.31 lakh tonnes during 1987-88 has against 8.38 lakh tonnes during 1986-87.

तक्ता नऊ
TABLE IX

१९८५-८६ ते १९८७-८८ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रांतून भात वियाणे वाटप
Distribution of Paddy Seed through Public Sector during 1985-86 to 1987-88

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात वियाणे वाटप क्विंटलमध्ये Paddy Seed distributed in Quintals			District
		१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	
१	वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	2160.00	2012.00	1238.40	Thane
३	रायगड	1415.78	1304.64	1482.15	Raigad
४	रत्नागिरी	773.00	206.88	225.05	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	260.00	239.80	110.00	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	4608.78	3763.32	3055.60	Total Konkan Division
६	नाशिक	35.00	106.68	101.25	Nashik
७	धुळे	20.00	19.00	21.00	Dhule
८	जळगाव	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	55.00	125.68	122.25	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	8.00	8.00	280.75	Ahmednagar
१०	पुणे	8.00	1115.19	7.50	Pune
११	सोलापूर	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	16.00	1541.19	288.25	Total Pune Division
१२	सातारा	17.90	15.00	..	Satara
१३	सांगली	14.00	15.20	..	Sangli
१४	कोल्हापूर	1015.00	87.26	549.45	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1046.90	117.46	549.45	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	1.00	Aurangabad
१६	जालना	1.00	Jalna
१७	परभणी	2.00	24.92	..	Parbhani
१८	बीड	1.00	Beed
१९	नांदेड	2.60	12.00	42.00	Nanded
२०	उस्मानाबाद	1.00	5.40	4.00	Osmanabad
२१	लातूर	1.00	..	16.00	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	10.00	42.32	62.00	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	1.00	Buldhana
२३	अकोला	1.00	8.24	..	Akola
२४	अमरावती	1.00	..	1.25	Amravati
२५	यवतमाळ	1.00	22.75	10.50	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	4.00	30.59	11.75	Total Amravati Division
२६	वर्धा	..	1.25	3.76	Wardha
२७	नागपूर	20.00	1173.62	310.06	Nagpur
२८	भंडारा	2078.00	1036.87	977.41	Bhandara
२९	चंद्रपूर	50.00	536.00	746.10	Chandrapur
३०	गडचिरोली	1799.00	100.00	337.75	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	3947.00	2846.48	2375.08	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	9687.68	8467.39	6464.38	Total Maharashtra State

तक्ता बहा
TABLE X
सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बियाणे वाटप (संकरित ज्वारी)
Seed distribution through public sector (Hybrid Jawar)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Seed distribution (in Quintals)			District
		१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिध्दुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग		Total Konkan Division
६	नाशिक	1701.52	2667.73	3143.96	Nashik
७	धुळे	2235.53	2594.27	4030.99	Dhule
८	जळगांव	8693.52	9683.04	1522.42	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग		12630.57	14945.04	8697.37	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	1434.27	4596.23	5639.45	Ahmednagar
१०	पुणे	1231.41	1860.30	2547.27	Pune
११	सोलापूर	1079.85	2258.67	5462.71	Solapur
एकूण पुणे विभाग		3745.53	8715.20	13649.43	Total Pune Division
१२	सातारा	4121.40	3770.80	4684.01	Satara
१३	सांगली	4293.02	4557.59	5190.42	Sangli
१४	कोल्हापूर	2390.51	1885.93	1848.78	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग		10804.93	7214.32	11723.21	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	1731.54	1999.93	2286.37	Aurangabad
१६	जालना	1536.24	1612.50	3942.52	Jalna
१७	परभणी	2888.82	3716.30	4219.72	Parbhani
१८	बीड	2404.74	2502.93	5059.95	Beed
१९	नांदेड	6747.73	7457.62	7835.20	Nanded
२०	उस्मानाबाद	2226.27	1993.62	5588.68	Osmanabad
२१	लातूर	5571.01	6245.65	5866.96	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग		23106.35	25528.45	34699.40	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	5365.76	5649.50	8147.53	Buldhana
२३	अकोला	5382.46	5354.34	9793.50	Akola
२४	अमरावती	3306.12	3556.70	2678.38	Amravati
२५	यवतमाळ	8330.28	6689.78	7373.68	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग		22384.62	21250.32	27993.09	Total Amravati Division
२६	वर्धा	3484.31	2167.61	4927.62	Wardha
२७	नागपूर	2955.19	2988.03	6793.81	Nagpur
२८	भंडारा	..	1013.97	501.95	Bhandara
२९	चंद्रपूर	748.87	791.50	966.62	Chandrapur
३०	गडचिरोली	5.00	55.00	—	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग		7193.37	7016.11	13190.00	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य		79865.37	84669.44	109952.50	Total Maharashtra State

तक्ता अकरा—TABLE XI
सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले संकरित बाजरी वियाणे वाटप
Hybrid Bajra seed distribution through public sector

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नाव	वियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Seed distributed (in Quintals) (through Public Sector)			District
		१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नाशिक	1293.18	1128.04	2367.38	Nashik
७	धुळे	865.48	884.81	1939.65	Dhule
८	जळगाव	1223.35	1255.76	1238.23	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	3382.01	3268.61	5545.30	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	1182.34	1737.44	1499.58	Ahmednagar
१०	पुणे	489.76	1224.73	311.70	Pune
११	सोलापूर	494.70	643.87	379.16	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	2166.80	3006.04	2190.44	Total Pune Division
१२	सातारा	411.84	312.97	183.11	Satara
१३	सांगली	217.82	319.72	472.30	Sangli
१४	कोल्हापूर	0.75	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	630.41	632.69	655.41	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	1572.06	656.30	687.90	Aurangabad
१६	जालना	123.63	258.54	1049.47	Jalna
१७	परभणी	30.50	58.68	65.91	Parbhani
१८	बीड	491.36	772.44	1048.22	Beed
१९	नांदेड	Nanded
२०	उस्मानाबाद	25.92	49.06	25.35	Osmanabad
२१	लातूर	16.32	29.18	18.76	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	2259.79	1853.18	2874.85	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	8.65	38.57	30.12	Buldhana
२३	अकोला	34.95	58.82	71.36	Akola
२४	अमरावती	6.25	35.00	8.00	Amravati
२५	यवतमाळ	99.84	174.72	121.52	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	149.69	307.11	231.00	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	8588.70	9067.63	11497.00	Total Maharashtra State

तक्ता बारा
TABLE XII

सार्वजनिक क्षेत्रातून वियाणे वाटप (अधिक उत्पन्न देणारा गहू)
Seed distributed through public sector in quintals (High yielding varieties wheat)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	गहू वियाणे वाटप क्विंटलमध्ये (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Wheat Seed distributed in Quintals (through Public Sector)			District
		१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	2.40	215.00	..	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण वि.	2.40	215.00	..	Total Konkan Division
६	नाशिक	3737.00	2280.80	1691.20	Nashik
७	धुळे	2054.90	1712.60	799.21	Dhule
८	जळगाव	3777.00	2319.04	2265.82	Jalgaon
	एकूण नाशिक वि.	9568.90	6312.44	4756.83	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	6352.00	2909.46	1058.20	Ahmednagar
१०	पुणे	2759.40	1553.14	462.40	Pune
११	सोलापूर	1698.00	749.60	492.40	Solapur
	एकूण पुणे वि.	10809.40	5171.90	2013.00	Total Pune Division
१२	सातारा	1586.00	825.80	323.20	Satara
१३	सांगली	533.00	539.20	287.20	Sangli
१४	कोल्हापूर	692.00	575.40	455.60	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर वि.	2811.00	1940.40	1066.00	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	2978.50	2064.38	610.00	Aurangabad
१६	जालना	3030.00	673.60	476.40	Jalna
१७	परभणी	3548.00	1196.00	1114.80	Parbhani
१८	बीड	4902.00	1344.20	539.20	Beed
१९	नांदेड	3958.00	2330.64	548.40	Nanded
२०	उस्मानाबाद	1169.00	303.80	141.60	Osmanabad
२१	लातूर	4453.00	249.60	241.60	Latur
	एकूण औरंगाबाद वि.	24038.50	8162.22	3672.00	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	4273.00	265.00	1890.56	Buldhana
२३	अकोला	5288.00	1956.85	1704.08	Akola
२४	अमरावती	2724.00	2405.60	891.60	Amravati
२५	यवतमाळ	2941.00	1194.40	1300.90	Yavatmal
	एकूण अमरावती वि.	15226.00	5821.85	5787.14	Total Amravati Division
२६	वर्धा	1401.00	2479.54	777.72	Wardha
२७	नागपूर	1477.00	2798.76	754.90	Nagpur
२८	भंडारा	..	1951.48	..	Bhandara
२९	चंद्रपूर	25.00	1326.60	104.40	Chandrapur
३०	गडचिरोली	50.00	25.00	33.20	Gadchiroli
	एकूण नागपूर वि.	2953.00	8581.38	1670.22	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	65409.20	36205.19	18965.19	Total Maharashtra State

तक्ता तेरा
TABLE XIII

सन १९८६-८७ व १९८७-८८ चे प्रमाणित/सत्यस्थितीदर्शक कडधान्याच्या बियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप
Distribution of certified/truthful labelled seed of pulses through public sector from 1986-87 and 1987-88

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	१९८६-८७ (क्विंटलमध्ये) 1986-87 Quantity in Qnls.	तूर Tur	१९८७-८८		क्विंटलमध्ये			हरभरा Gram	District
				मूग 1987-8 Moong	उडिद Udid	वाल, चवळी, मटकी Quantity in Qnls. Wal, Chavli, Matki				
१	ठाणे	79.00	10.00	Thane
२	रायगड	6.00	Raigad
३	रत्नागिरी	6.92	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	1.00	2.50	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	80.00	25.42	Total Konkan Division
५	नाशिक	432.83	71.67	7.84	7.90	2407.40	..	Nashik
६	धुळे	460.47	81.02	65.70	26.80	998.00	..	Dhule
७	जळगाव	808.18	85.02	99.19	269.40	..	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	1701.48	237.72	172.73	34.70	3674.80	..	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	596.36	125.30	37.00	1958.40	..	Ahmadnagar
९	पुणे	579.24	92.37	23.90	17.74	741.00	..	Pune
१०	सोलापूर	681.00	72.64	94.22	2.05	807.30	..	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1856.60	250.31	155.12	19.79	3506.70	..	Total Pune Division
११	सांगली	434.05	50.26	5.50	5.00	544.75	..	Sangli
१२	सातारा	417.55	25.10	14.65	6.35	1760.30	..	Satara
१३	कोल्हापूर	163.49	24.75	21.70	5.90	270.10	..	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1015.09	100.11	41.85	17.25	2575.15	..	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	474.45	105.17	42.05	5.00	1624.07	..	Aurangabad
१५	जालना	271.16	50.55	82.86	5.16	245.40	..	Jalna
१६	परभणी	478.35	105.26	70.60	12.45	187.15	..	Parbhani
१७	बीड	413.43	62.39	35.30	11.30	818.37	..	Beed
१८	नांदेड	445.30	84.72	45.40	2.99	844.40	..	Nanded
१९	उस्मानाबाद	332.71	74.04	33.42	16.60	459.20	..	Osmanabad
२०	लातूर	290.14	80.51	70.21	31.32	294.30	..	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	2705.54	562.14	379.84	84.82	4472.89	..	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	1091.32	68.61	150.50	86.25	1765.26	..	Buldhana
२२	अकोला	1330.51	172.57	172.51	29.84	706.98	..	Akola
२३	अमरावती	957.25	53.39	162.18	21.88	2411.25	..	Amravati
२४	यवतमाळ	2612.11	78.79	173.15	8.50	1772.12	..	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	5991.19	379.46	658.34	146.47	6455.61	..	Total Amravati Division
२५	वर्धा	839.15	71.21	21.40	2.65	2611.85	..	Wardha
२६	नागपूर	595.07	109.99	40.15	1.30	2262.12	..	Nagpur
२७	भंडारा	100.00	41.25	8052.23	..	Bhandara
२८	चंद्रपूर	2015.25	32.01	29.30	1162.15	..	Chandrapur
२९	गडचिरोली	95.00	18.00	602.00	..	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	3644.47	272.46	90.85	3.95	14690.38	..	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	16994.37	1802.20	1498.73	332.40	35575.53	..	Total Maharashtra State

तक्ता चौदा
TABLE XIV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बियाणे वाटप १९८५-८६ (संकरित कापूस)
Seed distribution through public sector during the year 1985-86 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) १९८५-८६ Hybrid Cotton Seed distribution (in Quintals) 1985-86						एकूण Total	District
		संकरित ४ H-4	संकरित ६ H-6	वरलक्ष्मी Varlaxmi	गोदावरी Godavari	सावित्री Savitri	PKV-2 AHH-468		
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
५	नाशिक	5.87	1.34	3.13	1.99	12.33	Nashik
६	धुळे	5.97	..	3.00	4.53	13.50	Dhule
७	जळगाव	54.65	24.50	3.78	29.10	112.03	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	66.49	25.84	9.91	35.62	137.86	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	0.28	..	2.31	0.35	2.94	Ahmadnagar
९	पुणे	Pune
१०	सोलापूर	0.40	0.40	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	0.28	..	2.71	0.35	3.34	Total Pune Division
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	Sangli
१३	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	1.38	0.03	56.58	0.03	60.40	Aurangabad
१५	जालना	19.24	14.39	16.93	14.39	50.56	Jalna
१६	परभणी	202.75	44.57	44.57	247.41	Parbhani
१७	बीड	1.01	1.01	Beed
१८	नांदेड	412.31	40.60	40.60	453.90	Nanded
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	लातूर	0.92	0.92	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	637.61	99.59	73.51	99.59	814.20	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	44.92	40.46	104.69	88.17	278.24	Buldhana
२२	अकोला	250.68	25.76	1.15	313.17	650.76	Akola
२३	अमरावती	132.89	18.36	302.26	453.51	Amravati
२४	यवतमाळ	1033.48	58.48	408.49	1500.43	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1461.97	143.06	105.84	1172.09	2882.46	Total Amravati Division
२५	वर्धा	595.65	84.64	84.26	764.55	Wardha
२६	नागपूर	208.53	37.26	31.64	277.43	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	216.86	19.80	18.04	254.68	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	1021.04	141.70	133.92	1296.66	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	3187.39	314.09	191.97	1441.57	5136.02	Total Maharashtra State

तक्ता चौदा-चालू

TABLE-XIV-Contd.

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले वियाणे वाटप १९८६-८७ (संकरित कापूस)
Seed distribution through public sector during the year 1986-87 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस वियाणे वाटप १९८६-८७ (क्विंटलमध्ये) Hybrid Cotton Seed distribution in 1986-87 (in Quintals)						एकूण Total	District
		संकरित-४ H-4	वरलक्ष्मी Varlaxmi	सावित्री Savitri	एच-६ H-6	गोदावरी Godavari	एएचएच४६८ AHH-468 (PKV Hy-2)		
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
५	नाशिक	2.00	2.00	..	Nashik
६	धुळे	3.00	3.00	5.00	11.00	Dhule
७	जळगाव	32.00	2.00	..	64.00	..	24.00	122.00	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	37.00	5.00	..	64.00	..	29.00	135.00	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	Ahmadnagar
९	पुणे	Pune
१०	सोलापूर	1.00	1.00	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1.00	1.00	Total Pune Division
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	Sangli
१३	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	6.00	21.00	..	2.00	29.00	Aurangabad
१५	जालना	85.00	4.00	3.00	92.00	Jalna
१६	परभणी	1.00	88.00	89.00	Parbhani
१७	बीड	135.00	135.00	Beed
१८	नांदेड	70.60	70.00	Nanded
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	लातूर	1.00	1.00	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	227.00	25.00	..	2.00	..	161.00	416.00	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	25.00	29.00	..	31.00	..	114.00	199.00	Buldhana
२२	अकोला	98.00	3.00	..	14.00	..	376.00	491.00	Akola
२३	अमरावती	88.00	31.00	..	206.00	325.00	Amravati
२४	यवतमाळ	1010.00	62.00	..	405.00	1477.00	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1221.00	32.00	..	138.00	..	1101.00	2492.00	Total Amravati Division
२५	वर्धा	442.00	144.00	..	55.00	641.00	Wardha
२६	नागपूर	200.00	98.00	..	57.00	355.00	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	185.00	23.00	..	34.00	242.00	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	827.00	265.00	..	146.00	1238.00	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	2313.00	62.00	..	469.00	..	1437.00	4281.00	Total Maharashtra State

तक्ता चौदा-समाप्त

TABLE-XIV-Concl'd.

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले वियाणे वाटप १९८७-८८ (संकरित कापूस)
Seed distribution through public sector during the year 1987-88 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस वियाणे वाटप १९८७-८८ (क्विंटलमध्ये)							एकूण Total	District
		संकरित-४ H-4	वरलक्ष्मी Varlaxmi	सावित्री Savitri	एच-६ H-6	गोदावरी Godavari	एएचएच४६८ AHH-468 (PKV Hy-2)	एकूण		
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
५	नाशिक	..	0.13	0.16	0.29	..	Nashik
६	धुळे	..	1.85	2.00	..	0.73	..	9.20	4.78	Dhule
७	जळगाव	..	22.97	0.45	..	25.82	..	19.86	69.10	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	..	24.95	2.45	..	26.55	..	20.22	74.17	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	Ahmednagar
९	पुणे	Pune
१०	सोलापूर	0.23	0.23	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	0.23	0.23	Total Pune Division
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	Sangli
१३	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	..	0.19	2.60	..	0.11	2.90	Aurangabad
१५	जालना	..	12.66	0.25	0.73	13.64	..	Jalna
१६	परभणी	..	93.06	0.55	..	52.41	146.02	Parbhani
१७	बीड	1.05	1.05	Beed
१८	नांदेड	..	112.26	51.02	163.28	Nanded
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	लातूर	..	0.04	0.04	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	218.21	2.85	..	0.66	..	105.21	326.93	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	..	30.94	5.27	..	20.06	..	25.17	81.44	Buldhana
२२	अकोला	..	93.95	0.89	..	9.91	..	196.02	300.77	Akola
२३	अमरावती	..	104.39	17.21	..	71.16	192.76	Amravati
२४	यवतभाळ	..	805.12	30.99	..	387.14	1223.25	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	1034.40	6.16	..	78.17	..	680.09	1798.22	Total Amravati Division
२५	वर्धा	..	416.82	117.11	..	71.27	605.20	Wardha
२६	नागपूर	..	118.28	51.55	..	45.67	215.50	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	..	174.99	25.01	..	27.69	227.69	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	603.99	193.67	..	144.63	1048.39	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	1880.65	11.49	..	299.05	..	950.15	3247.94	Total Maharashtra State

तक्ता पंधरा
TABLE XV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळीत धान्ये वियाणे वाटप १९८६-८७ व १९८७-८८
Seed distribution of oilseeds through public sector during the year 1986-87 and 1987-88

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	वियाणे वाटप १९८६-८७ (क्विंटलमध्ये) Seed distribution in Qtls. in 1986-87	वियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) १९८७-८८ Seed distribution in Quintals 1987-88				District
		खरीप भूईमूग Kharif Groundnut	उन्हाळी भूईमूग Summer Groundnut	करडई Safflower	सूर्यफूल Sunflower		
१	वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	299.85	Thane
३	रायगड	150.00	Raigad
४	रत्नागिरी	540.00	150.00	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	405.00	150.00	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	1394.85	300.00	Total Konkan Division
६	नाशिक	1006.07	51.39	10.00	42.80	36.76	Nashik
७	धुळे	359.62	100.80	38.00	112.50	4.00	Dhule
८	जळगाव	801.84	186.93	107.00	205.37	0.11	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	2167.53	339.12	155.00	405.67	40.87	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	871.60	..	166.00	1040.18	290.32	Ahmadnagar
१०	पुणे	936.68	240.00	42.00	118.30	4.00	Pune
११	सोलापूर	1212.70	79.11	245.00	906.29	335.59	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	3020.98	319.11	453.00	3223.25	629.91	Total Pune Division
१२	सातारा	657.41	22.20	110.00	37.39	..	Satara
१३	सांगली	190.50	2.62	109.00	34.50	21.56	Sangli
१४	कोल्हापूर	1569.57	138.48	145.00	4.00	3.20	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	2417.48	163.30	364.00	75.89	15.76	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	293.58	9.90	13.00	2311.50	..	Aurangabad
१६	जालना	221.10	..	30.00	858.82	25.44	Jalna
१७	परभणी	608.96	7.50	274.00	239.80	16.77	Parbhani
१८	बीड	400.42	..	20.00	2196.20	112.11	Beed
१९	नांदेड	660.49	18.00	148.00	1226.43	30.12	Nanded
२०	उस्मानाबाद	393.56	24.60	5.00	702.50	121.16	Osmanabad
२१	लातूर	477.52	53.30	18.00	165.80	178.30	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	3055.63	113.30	508.00	7601.05	483.90	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	940.00	11.70	231.00	621.41	63.50	Buldhana
२३	अकोला	841.62	0.03	84.00	472.10	238.32	Akola
२४	अमरावती	426.50	17.40	83.00	240.10	2.00	Amravati
२५	यवतमाळ	1750.06	9.00	264.00	141.70	40.00	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	3958.18	38.13	662.00	1475.31	343.82	Total Amravati Division
२६	वर्धा	677.78	3.00	208.00	419.24	..	Wardha
२७	नागपूर	49.59	24.30	191.00	2.60	..	Nagpur
२८	भंडारा	25.00	..	107.00	729.04	..	Bhandara
२९	चंद्रपूर	109.00	..	28.00	453.75	..	Chandrapur
३०	गडचिरोली	30.00	..	5.00	50.16	..	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	891.37	27.30	539.00	1654.79	..	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	16905.52	1300.26	2681.00	14435.96	1514.26	Total Maharashtra State

तक्ता सोळा
TABLE XVI

राज्यातील जिल्हावार रासायनिक खत वापराचे सरासरी हेक्टरी प्रमाण
Districtwise average use of *fertiliser* per hectare in the Maharashtra State (कि./हे.) (Figures in kg./ha.)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हा	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	District
१	ठाणे	29.0	35.6	30.3	Thane
२	रायगड	37.1	37.2	38.5	Raigad
३	रत्नागिरी	12.0	23.4	20.0	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	26.0	32.0	29.6	Total Konkan Division.
५	नाशिक	42.5	59.2	40.4	Nashik
६	धुळे	38.1	30.8	35.7	Dhule
७	जळगाव	64.0	69.8	69.0	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	48.2	53.3	48.4	Total Nashik Division.
८	अहमदनगर	23.8	27.8	37.4	Ahmadnagar
९	पुणे	38.0	26.2	23.2	Pune
१०	सोलापूर	17.0	19.5	19.2	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	26.2	24.5	26.6	Total Pune Division.
११	सातारा	44.0	51.8	46.9	Satara
१२	सांगली	45.0	42.5	34.8	Sangli
१३	कोल्हापूर	120.0	139.2	129.8	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	69.6	77.8	70.5	Total Kolhapur Division.
१४	औरंगाबाद	22.0	24.8	21.3	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	12.0	12.9	11.6	Parbhani
१७	बीड	4.2	6.4	15.3	Beed
१८	नांदेड	31.0	43.5	40.1	Nanded
१९	उस्मानाबाद	19.5	13.3	5.2	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	17.7	20.2	18.7	Total A'bad Division.
२१	बुलढाणा	31.0	36.9	38.7	Buldhana
२२	अकोला	19.0	24.8	27.2	Akola
२३	अमरावती	26.0	29.8	31.4	Amravati
२४	यवतमाळ	22.4	27.7	32.9	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	24.6	29.8	32.5	Total Amravati Division.
२५	वर्धा	34.0	44.0	43.5	Wardha
२६	नागपूर	26.0	38.0	36.9	Nagpur
२७	भंडारा	20.4	31.7	39.5	Bhandara
२८	चंद्रपूर	14.4	19.6	18.4	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	23.7	32.1	34.6	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	29.1	33.2	32.1	Total Maharashtra State.

तक्ता सतरा
TABLE XVII

जिल्हानिहाय रामायनिक खतांचा वापर १९७५-७६
Districtwise Consumption of Fertilizers during 1975-76

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु. Sr. No.	जिल्हाचे नाव	नं. N.	स्फुरद P	फास्फोर K.		District
१	ठाणे	3435	750	1277	..	Thane
२	रायगड	3676	697	1347	..	Raigad
३	रत्नागिरी	3344	788	1526	..	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	10455	2235	4150	..	Total Konkan Division
५	नाशिक	12261	2325	3149	..	Nashik
६	धुळे	11658	2341	3440	..	Dhule
७	जळगाव	15954	3095	4921	..	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	39873	7761	11510	..	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	10988	2380	3429	..	Ahmednagar
९	पुणे	7709	1307	1898	..	Pune
१०	सोलापूर	6026	1299	2438	..	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	24723	4986	7765	..	Total Pune Division
११	सातारा	4536	1389	1678	..	Satara
१२	सांगली	5032	1296	1875	..	Sangli
१३	कोल्हापूर	13214	3051	5127	..	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	22782	5736	8680	..	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	6139	1888	1743	..	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	4380	1254	1841	..	Parbhani
१७	बीड	4179	1153	1446	..	Beed
१८	नांदेड	4199	652	1439	..	Nanded
१९	उस्मानाबाद	4100	813	1530	..	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	22997	5760	7999	..	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	6380	1609	1854	..	Buldhana
२२	अकोला	6610	1166	1709	..	Akola
२३	अमरावती	6792	1715	1724	..	Amravati
२४	यवतमाळ	4104	1020	1263	..	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	23886	5510	6550	..	Total Amravati Division
२५	वर्धा	4284	826	1549	..	Wardha
२६	नागपूर	7289	1024	1508	..	Nagpur
२७	भंडारा	6156	1044	1495	..	Bhandara
२८	चंद्रपूर	6154	1091	1507	..	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	23883	3985	6059	..	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	168599	35973	52713	..	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा-चालू
TABLE XVII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८१-८२
Districtwise Consumption of Fertilisers 1981-82

(भाकडे मे. टनामध्ये)
(Figures in M. T.)

अनु. Sr. No.	जिल्हा	नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	District
१	ठाणे	5372	1399	1240	.. Thane
२	रायगड	7007	2158	1285	.. Raigad
३	रत्नागिरी	5709	1826	2073	.. Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	18079	5383	4598	.. Total Konkan Division
५	नाशिक	21992	4174	5577	.. Nashik
६	धुळे	19940	6199	5287	.. Dhule
७	जळगाव	32011	12142	9065	.. Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	73943	22515	19929	.. Total Nashik Division
८	अहमदनगर	20378	8883	5358	.. Ahmednagar
९	पुणे	19647	8803	6424	.. Pune
१०	सोलापूर	11911	3949	3018	.. Solapur
	एकूण पुणे विभाग	51936	21640	14800	.. Total Pune Division
११	सातारा	14683	3777	3047	.. Satara
१२	सांगली	14065	4281	3761	.. Sangli
१३	कोल्हापूर	32370	18203	11382	.. Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	61118	26261	18190	.. Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	14618	5010	3348	.. Aurangabad
१५	जालना Jalna
१६	परभणी	6691	2615	1578	.. Parbhani
१७	बीड	3555	1634	1181	.. Beed
१८	नांदेड	9504	3258	2029	.. Nanded
१९	उस्मानाबाद	7856	2833	2408	.. Osmanabad
२०	लातूर Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	42224	15350	10544	.. Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	17228	6645	4663	.. Buldhana
२२	अकोला	10061	3388	2375	.. Akola
२३	अमरावती	11176	4374	3082	.. Amravati
२४	यवतमाळ	8829	2600	1800	.. Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	47294	17007	11920	.. Total Amravati Division
२५	वर्धा	6232	2047	1500	.. Wardha
२६	नागपूर	12251	3997	3221	.. Nagpur
२७	भंडारा	5881	213	1299	.. Bhandara
२८	चंद्रपूर	5051	1976	1010	.. Chandrapur
२९	गडचिरोली Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	29215	10155	7030	.. Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	323809	118311	87011	.. Total Maharashtra State

तबता सतरा-चालू TABLE XVII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक सतांचा वापर १९८४-८५

Districtwise Consumption of Fertilizers during 1984-85

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हाचे नाव	नत्र N.	स्फुरद P.	फालाश K.	Name of the District
१	ठाणे ..	5423	1510	1014	Thane
२	रायगड ..	6572	760	594	Raigad
३	रत्नागिरी ..	2117	698	494	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग ..	627	253	242	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग ..	14739	3221	2344	Total Konkan Divn.
५	नाशिक ..	24184	9579	8952	Nashik
६	धुळे ..	20127	7017	2970	Dhule
७	जळगाव ..	38137	13307	8503	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग ..	82448	29903	20425	Total Nashik Divn.
८	अहमदनगर ..	17842	5952	4607	Ahmadnagar
९	पुणे ..	22005	11829	8960	Pune
१०	सोलापूर ..	12344	4598	3366	Solapur
	एकूण पुणे विभाग ..	52191	22379	16933	Total Pune Divn.
११	सातारा ..	17437 ✓	6468	4689	Satara
१२	सांगली ..	15661	6949	6302	Sangli
१३	कोल्हापूर ..	30917	10095	11642	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग ..	64015	23512	22633	Total Kolhapur Divn.
१४	औरंगाबाद) ..	14451	5397	3015	Aurangabad
१५	जालना) ..	4710	1384	528	Jalna
१६	परभणी ..	7936	2923	2196	Parbhani
१७	बीड ..	2191	690	672	Beed
१८	नांदेड ..	14274	6583	3217	Nanded
१९	उस्मानाबाद) ..	6000	2845	1286	Osmanabad
२०	लातूर) ..	8674	4317	2138	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग ..	58236	24139	13052	Total Aurangabad Divn.
२१	बुलढाणा ..	16145	4421	2582	Buldhana
२२	अकोला ..	9794	3753	3010	Akola
२३	अमरावती ..	12284	4681	2712	Amravati
२४	यवतमाळ ..	14070	3005	2546	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग ..	52293	15860	10850	Total Amravati Divn.
२५	वर्धा ..	11363	2875	1718	Wardha
२६	नागपूर ..	10365	3420	1752	Nagpur
२७	भंडारा ..	6985	2174	1377	Bhandara
२८	चंद्रपूर ..	2463	666	466	Chandrapur
२९	गडचिरोली) ..	4117	1113	1402	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग ..	35293	10248	6715	Total Nagpur Divn.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	359215	129262	92952	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा—चालू TABLE XVII—Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८५-८६ Districtwise consumption of fertilizers during 1985-86

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M.T.)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हा	नव N.	स्फुरद P.	पोलाश K.	District
१	बृहन्मंबई	Gr. Bombay
२	ठाणे	6323	2052	1620	Thane
३	रायगड	6816	1001	575	Raigad
४	रत्नागिरी	4739	939	792	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	1993	1124	1075	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	19871	5116	4062	Total Konkan Division
६	नाशिक	34173	14244	9284	Nashik
७	धुळे	15865	4629	3210	Dhule
८	जळगाव	38379	17246	12027	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	88417	36119	24521	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	24283	8693	6318	Ahmadnagar
१०	पुणे	18747	6722	4746	Pune
११	सोलापूर	13829	5201	4350	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	56859	20616	15414	Total Pune Division
१२	सातारा	19553	7297	5895	Satara
१३	सांगली	18043	5375	4405	Sangli
१४	कोल्हापूर	38192	12849	12401	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	75788	25521	22701	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	14280	6094	2955	Aurangabad
१६	जालना	6537	2277	1537	Jalna
१७	परभणी	9211	3304	2185	Parbhani
१८	बीड	3842	970	924	Beed
१९	नांदेड	22482	7944	3667	Nanded
२०	उस्मानाबाद	2560	1070	592	Osmanabad
२१	लातूर	7779	3930	2748	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	66691	25589	14608	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	18244	6286	4990	Buldhana
२३	अकोला	13974	4911	3440	Akola
२४	अमरावती	13163	5840	3765	Amravati
२५	यवतमाळ	13766	5453	4742	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	59147	22490	16937	Total Amravati Division
२६	वर्धा	13871	4202	1977	Wardha
२७	नागपूर	14126	5470	3888	Nagpur
२८	भंडारा	9478	3287	1540	Bhandara
२९	चंद्रपूर	4645	2410	1237	Chandrapur
३०	गडचिरोली	1728	547	399	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	43848	15916	9041	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	410621	151367	107284	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा-चालू
TABLE XVII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८६-८७
Districtwise Consumption of Fertilizers during 1986-87

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु. Sr. No.	जिल्ह्याचे नाव	नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	Name of the District
१	बृहन्मुंबई	Gr. Bombay
२	ठाणे	5433	2205	848	Thane
३	रायगड	6946	762	521	Raigad
४	रत्नागिरी	2094	852	590	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	2229	778	685	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	16702	4597	2644	Total Konkan Div.
६	नाशिक	24431	9257	5741	Nashik
७	धुळे	17412	7099	3604	Dhule
८	जळगाव	39464	17337	11234	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	81307	33693	20579	Total Nashik Div.
९	अहमदनगर	31744	11206	7422	Ahmednagar
१०	पुणे	16356	6308	4084	Pune
११	सोलापूर	13357	5506	4606	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	61457	23020	16112	Total Pune Div.
१२	सातारा	20981	8199	5805	Satara
१३	सांगली	11516	5689	5926	Sangli
१४	कोल्हापूर	33260	11676	13599	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	65757	25564	25330	Total Kolhapur Div.
१५	औरंगाबाद	12094	3895	1960	Aurangabad
१६	जालना	7785	2495	2104	Jalna
१७	परभणी	8067	3671	1438	Parbhani
१८	बीड	7945	3790	1954	Beed
१९	नांदेड	18825	9936	3875	Nanded
२०	उस्मानाबाद	1716	768	404	Osmanabad
२१	लातूर	2378	1082	709	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	58810	25637	12444	Total A'bad Div.
२२	बुलढाणा	18931	7374	3333	Buldhana
२३	अकोला	16275	5257	1861	Akola
२४	अमरावती	14714	6211	3089	Amravati
२५	यवतमाळ	18044	7246	3874	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	67964	24088	12157	Total Amravati Div.
२६	वर्धा	11199	6029	3038	Wardha
२७	नागपूर	13753	5721	3133	Nagpur
२८	भंडारा	12445	5363	2287	Bhandara
२९	चंद्रपूर	6704	2973	1195	Chandrapur
३०	गडचिरोली	1848	741	353	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	45949	20827	10006	Total Nagpur Div.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	397946	159426	99272	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा-चालू
TABLE XVII--Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खताचा वापर १९८७-८८
Districtwise consumption of fertilisers during 1987-88

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु. नं. Sr. No.	जिल्ह्याचे नाव	नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	District
१	बृहन्मुंबई Greater Bombay
२	ठाणे	5617	1901	1194	.. Thane
३	रायगड	9983	542	428	.. Raigad
४	रत्नागिरी	4853	620	484	.. Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	3388	757	634	.. Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	23841	3820	2740	.. Total Konkan Division
६	नाशिक	24280	7954	6632	.. Nasik
७	धुळे	21319	7706	5683	.. Dhule
८	जळगाव	42050	16650	10769	.. Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	87649	32310	23084	.. Total Nasik Division
९	अहमदनगर	28183	10340	6189	.. Ahmednagar
१०	पुणे	25091	10768	9503	.. Pune
११	सोलापूर	20085	6753	5610	.. Solapur
	एकूण पुणे विभाग	73359	27861	21302	.. Total Pune Division
१२	सातारा	27184	9423	6433	.. Satara
१३	सांगली	10530	6100	6618	.. Sangli
१४	कोल्हापूर	32319	11675	13900	.. Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	70033	27198	26951	.. Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	15207	5132	2501	.. Aurangabad
१६	जालना	9175	3853	2884	.. Jalna
१७	परभणी	19447	7578	3081	.. Parbhani
१८	बीड	11047	5004	2567	.. Beed
१९	नांदेड	25892	16415	7672	.. Nanded
२०	उस्मानाबाद	3270	1924	916	.. Osmanabad
२१	लातूर	4757	3005	781	.. Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	88795	42911	20402	.. Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	21003	7346	1837	.. Buldhana
२३	अकोला	18697	6554	1571	.. Akola
२४	अमरावती	16165	8378	2522	.. Amravati
२५	यवतमाळ	15455	7784	4079	.. Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	71320	30062	10009	.. Total Amravati Division
२६	वर्धा	11008	4994	2185	.. Wardha
२७	नागपूर	7645	2801	1557	.. Nagpur
२८	भंडारा	7574	2578	973	.. Bhandara
२९	चंद्रपूर	7291	2692	1394	.. Chandrapur
३०	गडचिरोली	2658	862	423	.. Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	36176	13927	6532	.. Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	451173	178089	111020	.. Total Maharashtra State

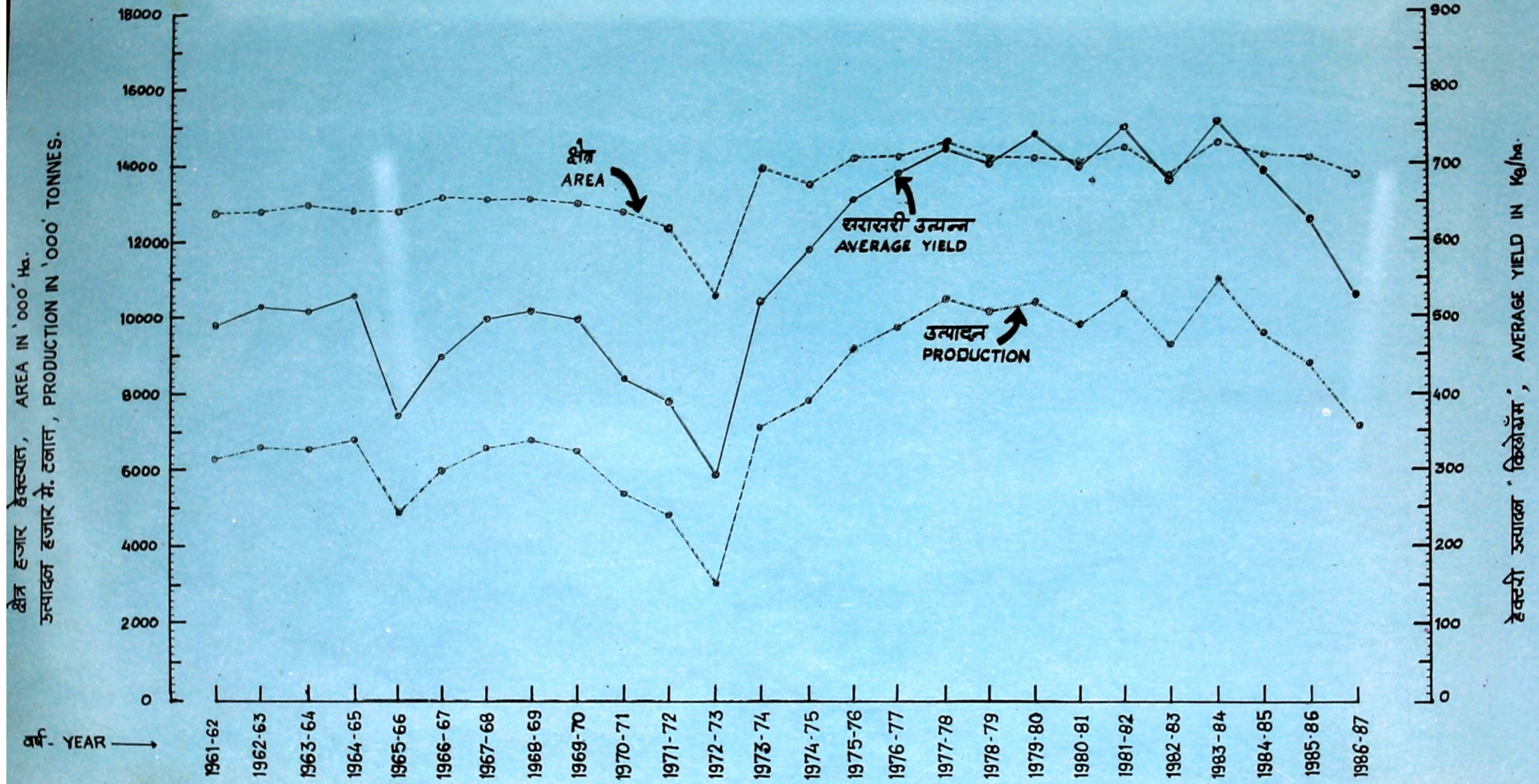
तक्ता अठरा TABLE XVIII

निरनिराळ्या रोप संरक्षण योजनेतील सन १९८३-८४, १९८४-८५, १९८५-८६, १९८६-८७ व ८७-८८ मधील कीटकनाशकांचा वापर दर्शविणारा तक्ता
Statement showing the consumption of pesticides for the year 1983-84, 1984-85, 1985-86, 1986-87 and 1987-88
under various Plant protection campaigns

परिमाण मेट्रीक टनांत/लीटरमध्ये (फॉर्म्युलेटेड) Quantity in MT/Ltrs. (formulated)

अ. क्र. Sr. No.	कीटकनाशकाचे नांव Name of the pesticides	कीटकनाशकाचे वषर्तील वापर Pesticides consumption during the year					
		१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	
१	२	३	४	५	६	७	
पावडर, दाणेदार, वजनरहित स्वरूपाची इतर औषधे (प्रमाण मे. टन) (I) Other pesticides (Granules, dust and W. P.) Quantity in M. T.							
१	बी. एच. सी. १० टक्के	5845	5052	4630	2773	4440	.. B. H. C. 10%
२	फोरेट १० टक्के दाणेदार	8.9	..	10.9	94.3	82.8	.. Phorate 10% G
३	क्वीनॉलफॉस ५ टक्के दाणेदार	44.2	7.6	122.6	0.3 Quinalphos 5% G
४	क्वीनॉलफॉस १.५ टक्के पावडर	6.6	.. Quinalphos 1.5% dust
५	कार्बोफ्यूरान ३ टक्के दाणेदार	2.9	1.2	5.2	7.2	3.9	.. Carbofuran 3% G
६	कार्बारील १० टक्के पावडर	115.6	103.8	45.1	18	11.5	.. Carbaryl 10% Dust
७	कार्बारील ५० टक्के डब्ल्यू. डी. पी.	8.1	10.4	3.9	0.4	0.5	.. Carbaryl 50% WDP
८	झिंक-फॉस्फाईड	5.9	2.5	1.9	0.5 Zinc Phosphide
९	रोडोफेरीन	..	0.07 Rodoferin
१०	मिथिल पॅराथिऑन २ टक्के	..	14.7	224.5	0.4	120	.. Methyl Parathion 2%
द्रवरूप औषधे प्रमाण (लीटरमध्ये) (II) Liquid formulation pesticides (Quantity in Litres)							
१	डी. डी. टी. २५ इ. सी.	150	30 D. D. T. 25 E. C.
२	मेलॅथिऑन ५० इ. सी.	193	140	539	2228	1000	.. Malathion 50 E. C.
३	फॉस्फोमिडॉन ८५ इ. सी.	13645	20969	6806	809	7761	.. Phosphamidon 85 E. C.
४	इन्डोसल्फान ३५ इ. सी.	97470	167136	186956	33346	202642	.. Endosulphan 35 E. C.
५	फेन्थोएट ५० इ. सी.	1297	..	600 Phenthoate 50 E. C.
६	क्वीनॉल फॉस २५ इ. सी.	41751	100393	62328	3822	29509	.. Quinolphos 25 E. C.
७	फोसोलॉन ३५ इ. सी.	9654	19880	14455	9 Phosolone 35 E. C.
८	डायमिथोएट ३० इ. सी.	200	1443	2828	6119	8823	.. Dimethoate 30 E. C.
९	मोनोक्रोटोफॉस ३६ इ. सी.	..	11070	28021	432	28237	.. Monocrotophos 36 E. C.
१०	मिथिल डेमेटॉन २५ इ. सी.	..	408	704	273	950	.. Methyl Demeton 25 E. C.
११	डिक्यामेथ्रीन २.८ इ. सी.	200 Decamethrin 2.8 E. C.
१२	थायमेटॉन २५ इ. सी.	110	1500	1680	.. Thiometon 25 E. C.
बुरशी नाशक औषधे (प्रमाण मे. टन) (III) Fungicides (Quantity in M. T.)							
१	गंधक-पावडर ३०० मेश	..	34.1	1	..	21.2	.. Sulphur dust 300 Mesh
२	कॉपर-ऑक्सीक्लोराईड	1	0.4	0.2	0.4	0.8	.. Copper Oxy Chloride
३	पाण्यात विरघळणारे गंधक ८० टक्के	2	.. Wettable Sulphur 80%
४	१ टक्का मरक्युरियल फंगीसाईड	..	0.5 1% Mercuriel Fungicide
५	थायरम ७५ डब्ल्यू. डी. पी.	..	3.9	4.6	10.9	4.2	.. Thiram 75 W. D. P.
६	कार्बन डायझिम	..	2.8	10.5	0.7	4.9	.. Carbon dizium
७	मॅनकोझेब ८० डब्ल्यू.	!	.. Mancozeb 80 (W)
८	झायनेब	0.1	.. Zineb

१९६१-६२ ते १९८६-८७ या वर्षात महाराष्ट्रातील अन्नधान्य पिकांचे एकूण क्षेत्र, हेक्टरी उत्पन्न व उत्पादन
 YEAR-WISE 1961-62 TO 1986-87 TOTAL AREA, AVERAGE YIELD AND PRODUCTION OF FOODGRAINS IN MAHARASHTRA

तक्ता ँकोणीस
TABLE XIX

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र (१९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७९-८० ते १९८७-८८) दाखविणारा तक्ता

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात (एकूण) Rice (total)												
		१९६०- ६१ 1960-61 3	१९७०- ७१ 1970-71 4	१९७५- ७६ 1975-76 5	१९७९- ८० 1979-80 6	१९८०- ८१ 1980-81 7	१९८१- ८२ 1981-82 8	१९८२- ८३ 1982-83 9	१९८३- ८४ 1983-84 10	१९८४- ८५ 1984-85 11	१९८५- ८६ 1985-86 12	१९८६- ८७ 1986-87 13	१९८७- ८८ 1987-88 14	
१	बृहन्मुंबई	..	29	12	28	10	10	9	9	6	5
२	ठाणे	..	1498	1392	1413	1492	1455	1508	1509	1544	1514	1519	1511	1517
३	रायगड	..	1341	1356	1410	1416	1436	1494	1517	1518	1511	1516	1505	1499
४	रत्नागिरी	..	1301	1449	1478	1481	1501	800	814	833	844	814	767	770
५	मिथुदुर्ग	734	737	737	784	815	806	815
	एकूण कोकण विभाग	..	4169	4209	4329	4399	4402	4545	4586	4638	4658	4664	4589	4601
६	नाशिक	..	382	348	358	398	408	397	388	400	405	396	394	362
७	धुळे	..	289	192	209	286	266	259	242	244	263	264	269	248
८	जळगाव	..	66	74	116	93	82	87	85	83	89	75	71	66
	एकूण नाशिक विभाग	..	737	614	683	777	756	743	715	727	757	735	734	676
९	अहमदनगर	..	100	71	83	80	86	80	69	68	64	67	70	53
१०	पुणे	..	520	447	476	492	505	564	509	542	572	610	644	558
११	सोलापूर	..	99	65	66	51	57	55	41	45	40	35	23	26
	एकूण पुणे विभाग	..	719	583	625	623	648	699	619	655	676	712	737	647
१२	सातारा	..	259	294	288	323	341	375	356	374	375	380	376	370
१३	सांगली	..	132	167	163	201	208	173	161	171	164	165	167	158
१४	कोल्हापूर	..	971	906	858	1038	1051	967	965	993	1015	1009	1003	973
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	1362	1367	1309	1562	1000	1515	1482	1538	1554	1554	1546	1501
१५	औरंगाबाद	..	60	54	65	58	57	52	46	47	43	34	27	25
१६	जालना	40	39	38	38	31	29	27
१७	परभणी	..	128	130	204	260	260	239	227	232	233	239	231	231
१८	बीड	..	79	69	105	69	64	77	70	64	62	65	71	65
१९	नांदेड	..	240	255	247	384	337	341	346	363	427	381	312	259
२०	उस्मानाबाद	..	293	335	330	317	332	394	394	151	152	137	109	108
२१	लातूर	253	264	273	232	216
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	800	843	951	1088	1050	1143	1122	1148	1219	1160	1011	931
२२	बुलढाणा	..	30	32	33	32	27	40	32	30	27	27	26	27
२३	अकोला	..	79	81	80	82	78	90	79	76	73	66	61	71
२४	अमरावती	..	72	91	137	122	115	133	131	123	124	130	128	130
२५	यवतमाळ	..	106	123	155	167	122	147	119	108	97	95	92	82
	एकूण अमरावती विभाग	..	287	327	405	403	342	410	361	337	321	318	307	310
२६	वर्धा	..	33	71	91	118	74	98	89	88	97	97	89	78
२७	नागपूर	..	223	347	420	473	430	424	369	385	377	397	410	363
२८	मंडाळा	..	2612	2853	2832	3027	2730	2996	2906	3036	2902	3038	3062	1944
२९	चंद्रपूर	..	2054	2310	2512	2467	2554	2579	2614	1351	1354	1432	1476	1362
३०	गर्हाचंगोली	1310	1282	1299	1311	1285
	एकूण नागपूर विभाग	..	4922	5581	5855	6085	5788	6097	5978	6170	6012	6263	6348	5032
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	12996	13524	14157	14937	14586	15152	14863	15213	15197	15406	15272	13698

TABLE XIX

Districtwise area under various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and from 1979-80 to 1987-88

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

गहू Wheat						District						
१९६०-६१	१९७०-७१	१९७५-७६	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	१९८५-८६	१९८६-८७	१९८७-८८	
1960-61	1970-71	1975-76	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87	1987-88	
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
..	Greater Bombay
..	..	21	2	..	1	Thane
..	..	4	Raigad
..	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	26	2	..	1	Total Konkan Division
940	780	1084	1195	1120	1065	921	954	928	850	677	763	Nashik
356	504	474	492	466	451	408	508	441	325	275	267	Dhule
315	464	583	521	505	529	425	556	425	429	410	488	Jalgaon
1611	1748	2141	2208	2091	2045	1754	2018	1794	1604	1362	1518	Total Nashik Division
507	466	754	617	631	710	638	818	714	539	415	458	Ahmednagar
214	240	333	374	358	488	442	482	495	485	445	473	Pune
222	317	629	539	524	510	460	540	482	419	336	363	Solapur
943	1023	1716	1530	1513	1708	1540	1840	1691	1443	1196	1294	Total Pune Division
136	157	181	231	241	265	261	276	277	342	320	221	Satara
147	129	322	374	376	404	381	379	349	317	305	175	Sangli
21	20	73	116	118	164	162	191	214	254	246	178	Kolhapur
304	306	576	721	735	833	804	846	840	913	871	574	Total Kolhapur Division
845	588	924	872	872	489	470	571	389	277	168	240	Aurangabad
..	472	441	523	441	337	242	297	Jalna
604	492	724	653	661	598	582	694	605	516	398	454	Parbhani
424	389	527	576	549	482	452	500	389	330	192	213	Beed
205	179	426	401	409	411	399	481	369	262	184	204	Nanded
537	514	725	668	546	606	563	382	267	215	135	134	Osmanabad
..	360	260	236	120	154	Latur
2615	2162	3326	3170	3037	3058	2907	3511	2720	2173	1439	1696	Total Aurangabad Division
444	293	455	521	508	446	275	467	212	122	75	74	Buldhana
516	499	634	495	404	526	454	515	371	343	298	260	Akola
422	320	438	417	462	531	453	529	476	400	342	322	Amravati
206	158	300	264	184	266	218	237	152	150	164	124	Yavatmal
1588	1270	1827	1697	1558	1769	1400	1748	1211	1015	879	780	Total Amravati Division
431	354	429	490	345	372	367	367	326	290	266	217	Wardha
874	626	795	800	660	788	761	789	721	707	692	571	Nagpur
318	289	411	363	293	303	288	304	230	316	314	352	Bhandara
382	342	444	388	396	403	406	342	297	290	288	271	Chandrapur
..	67	56	64	48	54	Gadchiroli
2005	1611	2079	2041	1694	1866	1822	1869	1630	1667	1608	1465	Total Nagpur Division
9066	8120	11691	11369	10628	11280	10227	11832	9886	8815	7355	7327	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	खरीप ज्वारी Kharif Jowar												
		१९६०-६१ 1960-61 27	७०-७१ 70-71 28	७५-७६ 75-76 29	७९-८० 79-80 30	८०-८१ 80-81 31	८१-८२ 81-82 32	८२-८३ 82-83 33	८३-८४ 83-84 34	८४-८५ 84-85 35	८५-८६ 85-86 36	८६-८७ 86-87 37	८७-८८ 87-88 38	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	4	1	2	2	3	1	
३	रायगड	38	
४	रत्नागिरी	6	1	1	
५	सिंधुदुर्ग	
	एकूण कोकण विभाग	..	4	1	46	3	4	1	
६	नाशिक	..	190	151	169	534	549	293	294	312	315	284	287	283
७	धुळे	..	564	476	695	1085	1051	965	883	974	923	923	982	1030
८	जळगाव	..	1537	1398	1639	2107	1959	2172	2166	2291	2209	2216	2295	2409
	एकूण नाशिक विभाग	..	2291	2025	2503	3726	3559	3430	3343	3577	3447	3423	3564	3722
९	अहमदनगर	..	1	53	219	239	235	256	145	175	163	137	121	129
१०	पुणे	..	158	170	247	335	324	339	223	253	267	241	242	219
११	सोलापूर	..	14	57	181	84	131	95	72	82	85	74	75	111
	एकूण पुणे विभाग	..	173	280	647	658	690	690	440	510	515	452	438	459
१२	सातारा	..	599	696	874	998	996	953	838	945	933	941	950	950
१३	सांगली	..	1565	1147	1320	1339	1362	1320	928	1266	1281	1313	1349	1368
१४	कोल्हापूर	..	512	422	480	410	403	408	396	442	438	441	438	459
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	2676	2265	2674	2747	2761	2681	2162	2653	2652	2695	2737	2777
१५	औरंगाबाद	..	1012	714	735	1121	1121	601	549	560	566	564	589	629
१६	जालना	713	673	708	741	684	793	797
१७	परभणी	..	1527	1828	1732	2001	2022	1736	1711	1792	1800	1865	1922	1956
१८	बीड	..	826	1145	1062	1354	1364	1445	1296	1175	1121	1145	1213	1234
१९	नांदेड	..	2312	2494	2405	2502	2556	2554	2509	2513	2507	2617	2629	2732
२०	उस्मानाबाद	..	2027	2481	2605	3171	2964	3251	3120	1090	1140	1134	1077	1124
२१	लातूर	2258	2112	2134	2068	2049
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	7704	8662	8539	10149	10027	10300	9858	10096	9987	10143	10291	10521
२२	बुलढाणा	..	2401	2447	2670	2535	2508	2578	2437	2373	2017	2156	2109	2272
२३	अकोला	..	2370	2418	2624	2854	2365	2816	2740	2742	2792	2832	2857	3002
२४	अमरावती	..	1849	1598	1837	2051	1824	1971	1936	1894	1825	1802	1831	1946
२५	यवतमाळ	..	2670	2543	2678	2812	2753	2722	2589	2385	2301	2270	2163	2268
	एकूण अमरावती विभाग	..	9290	9006	9809	10252	9450	10087	9702	9394	8935	9060	8960	9488
२६	वर्धा	..	1337	1223	1296	1321	1290	1269	1259	1237	1183	1126	1042	1103
२७	नागपूर	..	1665	1505	1636	1595	1502	1572	1530	1560	1509	1462	1243	1252
२८	भंडारा	..	45	25	16	15	15	25	27	29	24	24	20	17
२९	चंद्रपूर	..	301	378	323	388	409	430	392	459	450	419	398	394
३०	गवचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	..	3348	3131	3271	3319	3216	3296	3208	3285	3166	3031	2703	2766
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	25486	25370	27489	30854	29707	30485	28713	29515	28702	28804	28693	29733

TABLE XIX-Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

रब्बी ज्वारी Rabi Jowar												District	
६०-६१ 1960-61 39	७०-७१ 70-71 40	७५-७६ 75-76 41	७९-८० 79-80 42	८०-८१ 80-81 43	८१-८२ 81-82 44	८२-८३ 82-83 45	८३-८४ 83-84 46	८४-८५ 1984-85 47	८५-८६ 85-86 48	८६-८७ 86-87 49	८७-८८ 87-88 50		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	5	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	5	..	1	Total Konkan Division
791	285	427	678	644	565	695	640	670	629	563	594	..	Nashik
1234	646	685	987	996	816	825	843	879	887	718	603	..	Dhule
349	184	314	455	345	402	382	462	423	496	356	585	..	Jalgaon
2374	1115	1426	2120	1985	1783	1902	1945	1972	2012	1637	1782	..	Total Nashik Division
6701	5153	5661	6031	5990	5398	6151	5496	5706	5833	5470	5915	..	Ahmednagar
4227	3949	4020	4540	4151	4527	4997	4695	4888	5050	4911	5236	..	Pune
8093	6514	6644	7467	7575	7459	7954	7464	7664	7751	7608	7584	..	Solapur
19021	15616	16325	18038	17716	17384	19102	17655	18258	18634	17989	18735	..	Total Pune Division
1455	1654	1305	1560	1571	1533	1642	1572	1525	1543	1472	1573	..	Satara
1040	1123	889	983	989	882	1045	1069	1139	1139	1167	1273	..	Sangli
29	13	18	29	34	43	50	59	59	65	65	73	..	Kolhapur
2524	2790	2212	2572	2594	2458	2737	2700	2723	2747	2704	2919	..	Total Kolhapur Division
3076	3009	3356	3296	3258	2609	2684	2629	2766	2882	2311	2521	..	Aurangabad
..	1447	1493	1437	1533	1523	1377	1448	..	Jalna
2149	2031	2165	1993	2054	1765	1774	1758	1767	1813	1728	1805	..	Parbhani
2506	2208	2353	1989	1990	2710	2942	2604	2708	2779	2395	2582	..	Beed
817	390	469	498	453	374	380	402	429	429	358	351	..	Nanded
2341	1797	1955	2392	2531	2174	1692	1773	1855	1843	1623	2128	..	Osmanabad
..	474	450	457	473	329	444	..	Latur
10889	9435	10298	10168	10286	11079	11439	11053	11515	11742	10121	11229	..	Total Aurangabad Division
5	13	13	15	8	16	12	16	12	9	13	14	..	Buldhana
..	3	4	3	2	2	2	Akola
..	3	Amravati
..	6	Yavatmal
5	25	13	15	8	20	15	18	14	11	13	14	..	Total Amravati Division
11	29	12	14	16	11	11	10	9	9	10	4	..	Wardha
530	516	544	498	448	593	599	588	551	536	509	583	..	Nagpur
346	362	355	318	279	288	287	280	267	235	219	247	..	Bhandara
1655	1772	1963	1669	1648	1678	1396	1386	1354	1265	1210	1149	..	Chandrapur
..	269	255	253	261	243	233	..	Gadchiroli
2542	2679	2874	2499	2391	2570	2562	2519	2434	2306	2191	2216	..	Total Nagpur Division
37355	31660	33153	35412	34981	35294	37757	35890	36916	37452	34655	36895	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हे 2	बाजरी Bajari												
		१९६०-६१ 1960-61 51	७०-७१ 1970-71 52	७५-७६ 1975-76 53	७९-८० 1979-80 54	८०-८१ 1980-81 55	८१-८२ 1981-82 56	८२-८३ 1982-83 57	८३-८४ 1983-84 58	८४-८५ 84-85 59	८५-८६ 85-86 60	८६-८७ 1986-87 61	८७-८८ 1987-88 62	
१	बृहन्मंबई	
२	ठाणे	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	
५	सिधुदुर्ग	
एकूण कोकण वि.		
६	नाशिक	..	3382	3611	3454	3168	3129	3626	3120	3530	3582	3450	3405	3620
७	धुळे	..	1329	1626	1462	1284	1287	1246	1282	1366	1422	1465	1543	1615
८	जळगाव	..	759	911	1012	923	913	1072	1082	1176	1147	1189	1279	1307
एकूण नाशिक वि.		..	5470	6148	5928	5375	5329	5944	5484	6072	6151	6104	6227	6542
९	अहमदनगर	..	2324	3615	3064	1793	2110	3142	1785	3417	3326	2878	2840	3155
१०	पुणे	..	1806	1760	1737	1493	1555	1787	822	1763	1850	1708	1824	1686
११	सोलापूर	..	974	970	727	726	754	522	335	493	257	277	241	258
एकूण पुणे वि.		..	5104	6345	5528	4012	4419	5451	2942	5673	5433	4863	4905	5099
१२	सातारा	..	1512	1009	1215	807	848	1172	841	1206	1114	1097	1102	1195
१३	सांगली	..	1322	1056	1055	861	889	1022	769	987	932	905	897	879
१४	कोल्हापूर	..	21	13	9	10	9	12	13	13	17	13	2	2
एकूण कोल्हापूर वि.		..	2855	2078	2279	1678	1746	2206	1623	2206	2063	2015	2001	2076
१५	औरंगाबाद	..	1620	2916	1973	1774	1842	1518	1516	1717	1637	1671	1700	1798
१६	जालना	412	417	470	477	496	549	577
१७	परभणी	..	34	237	148	85	91	89	94	103	99	99	99	103
१८	वीड	..	748	1950	1314	1383	1299	1227	1258	1324	1257	1291	1351	1428
१९	नांदेड	..	19	14	24	25	19	13	12	12	10	9	10	7
२०	उस्मानाबाद	..	208	316	395	191	185	221	226	84	83	78	72	80
२१	लातूर	174	142	130	127	108
एकूण औरंगाबाद वि.		..	2629	5433	3854	3458	3436	3480	3523	3884	3705	3774	3908	4101
२२	बुलढाणा	..	54	104	140	118	114	102	96	88	78	92	111	132
२३	अकोला	..	55	64	86	71	117	57	54	48	40	36	37	43
२४	अमरावती	..	58	57	85	74	76	78	62	54	42	37	40	40
२५	यवतमाळ	..	103	137	163	117	92	110	100	89	90	97	96	102
एकूण अमरावती वि.		..	270	362	474	380	399	347	312	279	250	262	284	317
२६	वर्धा	..	17	18	9	9	9	7	5	6	6	6	6	8
२७	नागपूर	..	3	2	3	3	1	2	4	5	5	4	6	6
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	..	3	1	2	..	1	..	2
३०	महचिरोली
एकूण नागपूर वि.		..	23	21	14	12	11	9	11	11	11	10	12	14
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	16351	20387	18077	14915	15340	17437	13895	18125	17613	17028	17337	18149

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

इतर तुणधान्ये Other Cereals												District	
६०-६१ 60-61 63	७०-७१ 70-71 64	७५-७६ 75-76 65	७९-८० 79-80 66	८०-८१ 80-81 67	८१-८२ 81-82 68	८२-८३ 82-83 69	८३-८४ 83-84 70	८४-८५ 84-85 71	८५-८६ 85-86 72	८६-८७ 86-87 73	८७-८८ 87-88 74		
..	Greater Bombay
409	344	337	327	297	309	260	261	270	304	324	335	..	Thane
290	172	261	282	292	291	252	257	297	302	299	316	..	Raigad
996	604	749	709	711	656	733	743	631	594	521	604	..	Ratnagiri
..	100	123	194	133	134	..	Sindhudurg
1695	1120	1347	1318	1300	1356	1245	1261	1321	1394	1277	1389	..	Total Konkan Division
703	643	710	756	753	711	734	765	737	637	753	757	..	Nashik
385	430	587	500	487	541	476	495	441	539	596	603	..	Dhule
11	10	12	12	13	17	8	16	9	9	10	28	..	Jalgaon
1099	1083	1309	1268	1253	1269	1218	1276	1187	1185	1359	1388	..	Total Nashik Division
135	134	119	97	100	130	150	198	149	142	156	166	..	Ahmednagar
256	225	217	240	228	334	320	483	390	267	423	263	..	Pune
69	123	233	176	166	218	193	282	215	172	153	226	..	Solapur
460	482	569	513	494	682	663	963	754	581	732	655	..	Total Pune Division
208	153	149	164	165	196	210	219	210	208	211	209	..	Satara
62	53	97	79	78	125	171	195	77	134	152	196	..	Sangli
589	536	512	539	530	576	596	652	589	545	507	485	..	Kolhapur
859	742	758	782	773	897	977	1066	876	887	870	890	..	Total Kolhapur Division
65	105	82	87	94	95	100	49	50	64	78	131	..	Aurangabad
..	24	28	25	22	27	..	Jalna
12	52	24	38	43	24	20	30	20	35	16	24	..	Parbhani
253	106	73	71	71	68	91	78	63	52	106	58	..	Beed
53	16	35	22	24	38	44	44	49	73	34	14	..	Nanded
109	196	361	275	211	351	276	315	184	266	165	162	..	Osmanabad
..	96	85	99	85	..	Latur
492	475	575	493	443	576	531	540	490	600	520	501	..	Total Aurangabad Division
9	11	8	5	8	16	25	36	20	18	18	21	..	Buldhana
7	11	13	11	14	13	6	8	3	10	13	24	..	Akola
40	57	59	101	98	80	75	82	54	60	57	18	..	Amravati
7	12	15	4	5	6	1	2	2	2	1	6	..	Yavatmal
63	91	95	121	125	115	107	128	79	90	89	169	..	Total Amravati Division
..	3	1	10	Wardha
4	6	9	9	6	6	7	8	6	2	5	2	..	Nagpur
65	54	62	49	48	33	36	37	37	23	17	41	..	Bhandara
49	83	71	74	74	90	55	79	8	20	13	25	..	Chandrapur
..	38	27	51	44	..	Gaichiroli
118	146	142	132	128	129	98	124	89	73	96	112	..	Total Nagpur Division
4786	4139	4795	4627	4516	5024	4839	5358	4796	4810	4943	5104	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण तुणधान्ये Total Cereals											
		६०-६१ 1960-61 75	७०-७१ 70-71 76	७५-७६ 75-76 77	७९-८० 79-80 78	८०-८१ 80-81 79	८१-८२ 81-82 80	८२-८३ 82-83 81	८३-८४ 83-84 82	८४-८५ 84-85 83	८५-८६ 85-86 84	८६-८७ 86-87 85	८७-८८ 87-88 86
१	बृहन्मंबई	29	12	28	10	10	9	9	6	5
२	ठाणे	1911	1737	1773	1823	1755	1819	1769	1805	1784	1823	1835	1852
३	रायगड	1631	1528	1713	1698	1728	1785	1769	1775	1808	1818	1804	1815
४	रत्नागिरी	2297	2053	2239	2191	2214	1456	1446	2313	1475	1408	1288	1374
५	सिंधुदुर्ग	834	838		907	1009	939	949
	एकूण कोकण वि.	5868	5330	5753	5722	5707	5903	5831	5899	5979	6058	5866	5990
६	नाशिक	6388	5818	6202	6729	6603	6657	6152	6601	6637	6246	6079	6379
७	धुळे	4157	3874	4112	4634	4553	4278	4116	4430	4369	4403	4383	4366
८	जळगाव	3037	3041	3676	4111	3817	4279	4148	4584	4302	4414	4421	4883
	एकूण नाशिक वि.	13582	12733	13990	15474	14973	15214	14416	15615	15308	15063	14883	15628
९	अहमदनगर	9768	9492	9900	8857	9152	9716	8938	10172	10122	9596	9072	9886
१०	पुणे	7181	6791	7030	7474	7121	8039	7313	8218	8462	8361	8489	8435
११	सोलापूर	9471	8046	8455	9043	9207	8859	9055	8906	8743	8728	8436	8568
	एकूण पुणे वि.	26420	24329	25385	25374	25480	26614	25306	27296	27327	26685	25997	26889
१२	सातारा	4169	3963	4012	4083	4162	4494	4148	4592	4434	4511	4431	4518
१३	सांगली	4268	3675	3815	3837	3902	3926	3455	4067	3942	3973	4037	4049
१४	कोल्हापूर	2143	1910	1950	2142	2145	2170	2182	2350	2332	2327	2261	2170
	एकूण कोल्हापूर वि.	10580	9548	9777	10062	10209	10590	9785	11009	10708	10811	10729	10737
१५	औरंगाबाद	6678	7386	7135	7208	7244	5364	5365	8773	5451	5492	4873	5344
१६	जालना	3084	3063		3258	3096	3012	3173
१७	परभणी	4454	4770	4997	5030	5131	4451	4408	4609	4524	4567	4394	4573
१८	बीड	4836	5867	5434	5442	5337	6009	6109	5745	5600	5662	5328	5530
१९	नांदेड	3646	3348	3606	3832	3798	3731	3690	3815	3791	3771	3527	3567
२०	उस्मानाबाद	5515	5639	6371	7014	6769	6997	6745	7290	3681	3673	3181	3736
२१	लातूर		3331	3331	2975	3056
	एकूण औरंगाबाद वि.	25129	27010	27543	28526	28279	29636	29380	30232	29636	29592	27290	28979
२२	बुलढाणा	2943	2900	3319	3226	3173	3198	2877	3010	2366	2424	2352	2540
२३	अकोला	3027	3076	3437	3513	2978	3506	3336	3391	3281	3289	3266	3400
२४	अमरावती	2441	2126	2556	2765	2575	2793	2657	2682	2521	2429	2398	2556
२५	यवतमाळ	3092	2979	3311	3364	3156	3251	3027	2821	2642	2614	2516	2582
	एकूण अमरावती वि.	11503	11081	12623	12868	11882	12748	11897	11904	10810	10756	10532	11078
२६	वर्धा	1829	1698	1837	1952	1734	1757	1731	1708	1621	1529	1423	1410
२७	नागपूर	3299	3002	3407	3378	3047	3385	3270	3335	3169	3108	2865	2777
२८	भंडारा	3386	3583	3676	3772	3365	3645	3544	3686	3460	3636	3632	2601
२९	चंद्रपूर	4444	4886	5315	4986	5082	5180	5134	5249	3463	3426	3385	3201
३०	गडचिरोली		1629	1651	1653	1616
	एकूण नागपूर वि.	12958	13169	14235	14088	13228	13967	13679	13978	13342	13350	12958	11605
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	106040	103200	109306	112114	109758	114672	110294	115933	113110	112315	108255	110906

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टर) (Area in hundred hectares)

तुर Tur												District	
६०-६१ 1960-61 87	७०-७१ 1970-71 88	७५-७६ 1975-76 89	७९-८० 1979-80 90	८०-८१ 1980-81 91	८१-८२ 1981-82 92	८२-८३ 1982-83 93	८३-८४ 1983-84 94	८४-८५ 1984-85 95	८५-८६ 1985-86 96	८६-८७ 1986-87 97	८७-८८ 1978-88 98		
..	Greater Bombay
41	29	31	37	27	38	39	43	42	43	43	43	..	Thane
10	4	13	14	14	20	20	19	17	19	18	18	..	Raigad
4	5	4	4	4	3	4	4	..	Ratnagiri
..	4	4	4	4	Sindhudurg
55	38	48	55	45	61	62	66	63	66	65	65	..	Total Konkan Division
74	51	68	46	45	52	48	57	57	56	63	63	..	Nashik
74	68	102	111	106	116	95	110	125	125	124	129	..	Dhule
104	104	102	96	106	129	127	130	148	160	152	156	..	Jalgaon
252	223	272	253	257	297	270	297	330	341	339	348	..	Total Nashik Division
142	200	231	151	166	113	67	134	136	114	113	108	..	Ahmednagar
69	50	74	69	70	68	48	67	69	59	52	30	..	Pune
287	697	772	575	602	511	281	448	284	220	183	198	..	Solapur
498	947	1077	795	838	692	396	649	489	393	348	336	..	Total Pune Division
76	49	60	55	62	79	67	80	78	82	82	81	..	Satara
170	140	160	135	145	166	93	108	109	112	118	114	..	Sangli
72	50	38	47	49	53	53	59	67	63	56	51	..	Kolhapur
318	239	289	237	256	298	213	247	254	257	256	246	..	Total Kolhapur Division
492	490	526	550	561	246	248	257	274	279	286	243	..	Aurangabad
..	261	269	272	291	316	292	306	..	Jalna
307	473	436	529	533	487	493	511	524	558	578	595	..	Parbhani
192	325	282	367	352	364	368	338	348	380	393	424	..	Beed
403	439	421	376	372	405	406	392	428	426	422	417	..	Nanded
662	861	1067	1022	1021	1033	1001	529	550	524	463	527	..	Osmanabad
..	531	544	546	547	570	..	Latur
2056	2588	2732	2844	2839	2796	2785	2830	2959	3029	2981	3132	..	Total Aurangabad Division
235	250	264	340	284	412	444	458	490	437	457	469	..	Buldhana
309	365	398	407	393	498	535	564	657	617	666	673	..	Akola
360	371	416	434	358	490	537	567	623	636	654	674	..	Amravati
412	476	454	501	469	535	572	611	659	691	739	772	..	Yavatmal
1316	1462	1532	1682	1504	1935	2088	2200	2429	2381	2516	2558	..	Total Amravati Division
268	255	258	280	238	307	321	334	350	366	368	336	..	Wardha
405	354	401	434	288	460	447	462	468	480	470	500	..	Nagpur
59	63	69	75	73	79	80	84	87	86	87	80	..	Bhandara
73	102	107	90	99	130	141	143	145	157	160	181	..	Chandrapur
..	7	8	9	Gadchiroli
805	774	835	879	698	976	989	1023	1057	1097	1094	1104	..	Total Nagpur Division
5300	6271	6755	6745	6437	7055	6803	7312	7581	7564	7599	7789	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	हरभरा Gram												
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	
1	2	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	12	13	19	11	9	10	12	12	14	22	26	26
३	रायगड	..	5	4	6	6	7	17	18	18	22	33	35	18
४	रत्नागिरी
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	17	17	25	17	16	27	30	30	36	55	61	44
६	नाशिक	..	232	162	210	228	209	271	275	284	294	326	340	374
७	धुळे	..	104	83	91	95	81	100	97	127	140	143	177	228
८	जळगाव	..	47	57	85	48	40	98	87	130	130	187	183	319
	एकूण नाशिक वि.	..	383	302	386	371	330	469	459	541	564	656	700	921
९	अहमदनगर	..	297	175	251	225	215	259	223	277	295	286	286	387
१०	पुणे	..	273	161	209	276	249	362	343	353	392	389	293	325
११	सोलापूर	..	232	269	459	315	319	341	295	337	336	309	265	314
	एकूण पुणे वि.	..	802	605	919	816	783	962	861	967	1023	984	844	1026
१२	सातारा	..	165	87	130	109	118	163	167	166	174	193	189	214
१३	सांगली	..	151	73	141	190	200	209	205	189	186	180	196	265
१४	कोल्हापूर	..	35	12	40	80	89	100	124	146	166	185	173	96
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	351	172	311	379	407	472	496	501	526	558	558	575
१५	औरंगाबाद	..	435	234	411	381	384	251	239	285	298	331	215	349
१६	जालना	136	137	157	158	135	98	109
१७	परभणी	..	334	234	332	346	346	321	316	365	384	405	367	376
१८	बीड	..	348	221	327	327	343	304	291	304	292	273	186	208
१९	नांदेड	..	146	182	221	151	141	152	158	195	170	190	122	156
२०	उस्मानाबाद	..	493	474	637	628	545	628	329	418	440	434	328	341
२१	लातूर	228	289	275	252	178	212
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	1756	1345	1928	1833	1759	1792	1698	2013	2017	2020	1494	1751
२२	बुलढाणा	..	84	42	85	151	134	112	81	98	119	112	136	168
२३	अकोला	..	133	133	138	134	129	147	137	150	177	204	256	267
२४	अमरावती	..	75	69	102	123	113	117	112	128	150	189	206	207
२५	यवतमाळ	..	83	79	110	71	42	71	57	61	54	54	63	72
	एकूण अमरावती वि.	..	375	323	435	479	418	447	387	437	500	559	661	714
२६	वर्धा	..	38	53	52	56	39	52	44	50	51	58	69	79
२७	नागपूर	..	92	91	129	142	116	151	148	160	172	204	204	214
२८	भंडारा	..	104	86	128	109	95	108	108	111	93	115	119	151
२९	चंद्रपूर	..	101	109	150	127	132	133	96	99	75	83	86	88
३०	गडचिरोली	41	40	36	46	28	34
	एकूण नागपूर वि.	..	335	339	459	434	382	444	437	460	427	506	506	566
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	4019	3103	4463	4329	4095	4613	4368	4949	5093	5338	4824	5597

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरत) (Area in hundred hectares)

इतर डाळी Other Pulses												District	
६०-६१ 60-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88		
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122		
..	Greater Bombay
85	69	70	80	53	166	139	173	263	204	115	99	..	Thane
97	50	57	61	67	170	129	129	163	91	92	98	..	Raigad
146	91	88	82	83	152	52	145	48	79	52	70	..	Ratnagiri
..	107	..	41	47	36	53	..	Sindhudurg
328	210	215	223	203	488	427	447	515	421	295	320	..	Total Konkan Division
774	776	960	807	713	774	738	767	748	552	746	664	..	Nashik
869	1096	1110	1112	1127	1029	1025	1187	1053	1118	1155	1132	..	Dhule
1872	1784	2061	1720	1564	1687	1753	2413	1500	1327	1435	1318	..	Jalgaon
3515	3656	4131	3639	3404	3490	3516	4367	3301	2997	3336	3114	..	Total Nashik Division
586	621	742	485	532	357	118	250	162	222	495	323	..	Ahmednagar
393	399	583	499	494	438	243	432	433	232	500	446	..	Pune
421	639	936	753	843	480	323	564	525	278	273	366	..	Solapur
1400	1659	2261	1737	1869	1275	684	1246	1120	732	1268	1135	..	Total Pune Division
454	344	452	512	481	511	357	461	452	450	440	552	..	Satara
408	414	571	531	576	571	385	536	482	501	467	502	..	Sangli
98	84	113	139	150	140	95	106	128	182	147	137	..	Kolhapur
960	842	1136	1182	1207	1222	837	1103	1062	1133	1054	1191	..	Total Kolhapur Division
1628	1727	1825	1956	1984	1411	1782	1904	802	811	720	646	..	Aurangabad
..	1048	1067	1008	1076	..	Jalna
932	1271	1605	1544	1542	1218	1150	1328	1521	1368	1344	1573	..	Parbhani
472	1022	612	577	574	459	372	332	379	569	637	666	..	Beed
328	657	669	617	577	626	623	628	678	729	532	592	..	Nanded
922	1188	1241	1247	1048	1221	1125	1030	419	502	298	485	..	Osmanabad
..	584	720	565	685	..	Latur
4282	5865	5952	5941	5725	4935	5052	5222	5431	5766	5104	5723	..	Total Aurangabad Division
574	768	903	801	920	946	852	1083	932	991	1102	1133	..	Buldhana
453	654	792	836	979	755	935	1105	903	984	1076	1348	..	Akola
181	178	235	272	246	201	237	371	412	520	659	796	..	Amravati
412	450	511	533	490	501	475	377	453	530	625	685	..	Yavatmal
1620	2050	2441	2442	2635	2403	2499	2936	2700	3025	3462	3962	..	Total Amravati Division
203	178	218	171	138	195	180	165	174	119	117	204	..	Wardha
9165	203	184	163	169	184	138	190	218	151	155	260	..	Nagpur
903	873	731	623	585	803	404	808	316	519	341	243	..	Bhandara
818	753	652	695	686	859	834	866	632	637	622	569	..	Chandrapur
..	191	195	184	219	..	Gadchiroli
2089	2007	1785	1652	1578	2041	1556	2029	1531	1621	1419	1495	..	Total Nagpur Division
14194	16289	17921	16816	16621	15854	14571	17350	15660	15695	15938	16940	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक	जिल्हा	एकूण कडधान्ये Total Pulses												
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	
Serial No.	1	2	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134
१	बृहन्मंवरई
२	ठाणे	138	111	120	128	89	214	190	228	319	269	184	168	
३	रायगड	112	58	76	81	88	207	167	166	202	143	145	134	
४	रत्नागिरी	150	96	92	86	87	155	52	149	48	79	56	74	
५	सिंधुदुर्ग	110		45	51	36	53	
	एकूण कोकण वि.	400	265	288	295	264	576	519	543	614	542	421	429	
६	नाशिक	1080	989	1238	1081	967	1097	1061	1108	1099	934	1149	1101	
७	धुळे	1047	1247	1303	1318	1314	1245	1217	1424	1318	1386	1456	1489	
८	जळगांव	2023	1945	2248	1864	1710	1914	1967	2673	1778	1674	1770	1793	
	एकूण नाशिक वि.	4150	4181	4789	4263	3991	4256	4245	5205	4195	3904	4375	4383	
९	अहमदनगर	1025	996	1224	861	913	729	408	661	593	622	894	818	
१०	पुणे	735	610	866	844	813	868	634	852	894	680	845	801	
११	सोलापूर	940	1605	3167	1643	1764	1332	899	1349	1145	807	721	878	
	एकूण पुणे वि.	2700	3211	4257	3348	3490	2929	1941	2862	2632	2109	2460	2497	
१२	मातंग	695	480	642	676	661	753	591	707	704	725	711	847	
१३	सांगली	729	627	873	856	921	946	683	833	777	793	781	881	
१४	कोल्हापूर	205	146	191	266	288	293	272	311	361	430	376	284	
	एकूण कोल्हापूर वि.	1629	1253	1706	1798	1870	1992	1546	1851	1842	1948	1868	2012	
१५	औरंगाबाद	2555	2451	2762	2887	2929	1908	2675	2875	1374	1421	1221	1288	
१६	जालना	397							
१७	परभणी	1573	1978	2373	2419	2421	2026	1959	2204	2429	2331	2289	2544	
१८	बीड	1012	1568	1221	1271	1269	1127	1031	974	1019	1222	1216	1298	
१९	नांदेड	877	1278	1311	1144	1090	1183	1187	1215	1276	1345	1076	1165	
२०	उस्मानाबाद	2077	2523	2945	2897	2614	2882	2683	2797	1409	1460	1089	1353	
२१	लातूर							
	एकूण औरंगाबाद वि.	8094	9798	10612	10618	10323	9523	9535	10065	10407	10815	9579	10606	
२२	बुलढाणा	893	1060	1252	1292	1338	1470	1377	1639	1541	1540	1695	1770	
२३	अकोला	895	1152	1328	1377	1501	1400	1607	1819	1737	1805	1998	2288	
२४	अमरावती	616	618	753	829	717	808	886	1066	1185	1345	1519	1677	
२५	यवतमाळ	907	1005	1075	1105	1001	1107	1104	1049	1166	1275	1427	1499	
	एकूण अमरावती वि.	3311	3835	4408	4603	4557	4785	4974	5573	5629	5965	6639	7234	
२६	वर्धा	509	486	528	507	415	554	545	549	575	543	554	619	
२७	नागपूर	662	648	714	739	573	795	733	812	858	835	829	974	
२८	भंडारा	1066	1022	928	807	753	990	592	1003	496	720	547	474	
२९	चंद्रपूर	992	964	909	912	917	1122	1112	1148	852	877	868	838	
३०	गडचिरोली							
	एकूण नागपूर वि.	3229	3120	3079	2965	2658	3461	2982	3512	3015	3224	3019	3165	
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	23513	25663	29139	27890	27153	27522	25742	29611	28334	28597	28361	30326	

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												District	
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88		
135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146		
29	12	28	10	10	9	9	6	5	Greater Bombay
2049	1848	1893	1951	1844	2033	1959	2033	2103	2092	2019	2020	..	Thane
1743	1586	1789	1779	1816	1992	1936	1941	2010	1961	1949	1949	..	Raigad
2448	2149	2331	2277	2301	1611	1498	2462	1523	1487	1344	1448	..	Ratnagiri
..	834	948	..	952	1060	975	1002	..	Sindhudurg
6269	5595	6041	6017	5971	6479	6350	6442	6593	6600	6287	6419	..	Total Kokan Division
7468	6807	7440	7810	7570	7754	7213	7709	7736	7180	7228	7480	..	Nashik
5204	5121	5415	5952	5867	5523	5333	5854	5687	5789	5839	5855	..	Dhule
5059	4986	5924	5975	5527	6193	6115	7257	6080	6088	6191	6676	..	Jalgaon
17731	16914	18779	19737	18964	19470	18661	20820	19503	19057	19258	20011	..	Total Nashik Division
10792	10488	11124	9718	10065	10445	9346	10833	10715	10218	9965	10704	..	Ahmednagar
7916	7401	7896	8318	7934	8907	7947	9070	9356	9041	9334	9236	..	Pune
10411	9651	10622	10686	10971	10191	9954	10255	9888	9535	9157	9446	..	Solapur
29119	27540	29642	28722	28970	29543	27247	30158	29959	28794	28457	29386	..	Total Pune Division
4863	4443	4654	4759	4823	5247	4739	5299	5138	5236	5142	5365	..	Satara
4997	4302	4688	4693	4823	4872	4138	4900	4719	4766	4818	4930	..	Sangli
2349	2056	2141	2408	2433	2463	2454	2661	2693	2757	2637	2454	..	Kolhapur
12209	10801	11483	11860	12079	12582	11331	12860	12550	12759	12597	12749	..	Total Kolhapur Division
9233	9837	9897	10095	10173	7272	7622	11648	6825	6913	6094	6632	..	Aurangabad
..	3481	3481	..	4755	4614	4410	4664	..	Jalna
6028	6748	7370	7449	7552	6477	6367	6813	6953	6898	6683	7117	..	Parbhani
5848	7435	6655	6713	6606	7136	7140	6719	6619	6884	6544	6828	..	Beed
4523	4626	4917	4976	4888	4914	4877	5030	5067	5116	4603	4732	..	Nanded
7592	8162	9316	9911	9383	9879	9428	10087	5090	5133	4270	5089	..	Osmanabad
..	4734	4849	4265	4223	..	Latur
33224	36808	38155	39144	38602	39159	38915	40297	40043	40407	36869	39585	..	Total Aurangabad Division
3836	3960	4571	4518	4511	4668	4254	4649	3907	3964	4047	4310	..	Buldhana
3921	4228	4765	4890	4479	4906	4943	5210	5018	5094	5264	5688	..	Akola
3058	2743	3309	3594	3292	3601	3543	3748	3706	3774	3917	4233	..	Amravati
3999	3984	4386	4469	4157	4358	4131	3870	3808	3889	3943	4081	..	Yavatmal
14814	14915	17031	17471	16439	17533	16871	17477	16439	16721	17171	18312	..	Total Amravati Division
2339	2184	2365	2459	2149	2311	2276	2257	2196	2072	1977	2029	..	Wardha
3961	3651	4121	4117	3620	4180	4003	4147	4027	3943	3694	3751	..	Nagpur
4451	4605	4604	4579	4118	4635	4136	4689	3956	4356	4179	3075	..	Bhandara
5436	5850	6224	5898	5999	6302	6246	6397	4315	4303	4253	4039	..	Chandrapur
..	1863	1900	1874	1896	..	Gadchiroli
16187	16290	17314	17053	15886	17428	16661	17490	16357	16574	15977	14770	..	Total Nagpur Division
129553	128863	138445	140004	136911	142194	136036	145544	141444	140912	136616	141232	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हे	ऊस Sugar-cane											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88
1	2	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	1	1	1	1
३	रायगड
४	रत्नागिरी	..	2	3	4	2	2	5
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	2	3	5	3	3	6
६	नाशिक	119	143	161	225	261	243	226	269	281	250	298	309
७	धुळे	28	31	70	95	98	102	115	111	126	113	132	137
८	जळगांव	28	14	51	58	71	94	110	111	99	92	113	126
	एकूण नाशिक वि.	175	188	282	378	430	439	451	491	506	455	543	572
९	अहमदनगर	361	520	615	581	690	848	795	750	676	586	583	470
१०	पुणे	132	162	241	232	253	346	352	345	350	354	370	347
११	सोलापूर	114	152	219	180	203	243	293	302	269	254	250	335
	एकूण पुणे वि.	607	834	1075	993	1146	1437	1440	1397	1295	1194	1203	1152
१२	सातारा	99	134	170	198	211	251	267	265	259	234	308	319
१३	सांगली	91	198	247	299	304	312	339	287	264	226	235	242
१४	कोल्हापूर	319	399	484	481	500	584	605	564	558	542	543	572
	एकूण कोल्हापूर वि.	509	731	901	978	1015	1147	1211	1116	1081	1002	1086	1136
१५	औरंगाबाद	99	98	139	184	203	155	189	142	148	103	115	123
१६	जालना	55	72	52	70	60	87	82
१७	परभणी	22	26	25	56	60	52	63	49	59	59	48	56
१८	बीड	24	20	49	67	64	78	103	77	87	80	67	68
१९	नांदेड	30	32	49	52	50	78	102	76	77	57	52	70
२०	उस्मानाबाद	58	75	106	193	171	168	206	79	101	84	63	75
२१	लातूर	62	74	66	56	56
	एकूण औरंगाबाद वि.	233	251	368	552	548	586	735	537	616	509	488	530
२२	बुलढाणा	13	11	17	10	17	12	15	13	13	11	8	9
२३	अकोला	2	5	7	5	5	4	5	3	3	3	2	3
२४	अमरावती	1	2	2	2	2	3	4	4	5	5	7	12
२५	यवतमाळ	3	5	10	15	14	14	20	17	15	12	16	34
	एकूण अमरावती वि.	19	23	36	32	38	33	44	37	36	31	33	58
२६	वर्धा	..	1	1	1	1	2	2	2	2
२७	नागपूर	..	1	1	3	2	2	2	2	2
२८	भंडारा	7	5	8	8	6	10	10	10	5
२९	चंद्रपूर	3	2	1	1	1	1	1	1	1
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	10	9	11	13	10	15	15	15	10
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1555	2039	2678	2949	3190	3663	3896	3593	3544	3191	3353	3448

सूचना-सन १९८१-८२ ते १९८७-८८ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XIX-Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

						कापूस Cotton						District
१९६०-६१	७०-७१	७५-७६	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	
१९६०-६१	१९७०-७१	१९७५-७६	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	१९८५-८६	१९८६-८७	१९८७-८८	
१५९	१६०	१६१	१६२	१६३	१६४	१६५	१६६	१६७	१६८	१६९	१७०	
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
113	105	23	42	37	50	33	35	38	39	38	15	Nashik
687	643	567	611	609	653	594	583	619	626	599	612	Duhle
2042	2412	1367	1902	2126	1965	1878	1752	1855	1965	1861	1580	Jalgaon
2842	3160	1957	2555	2772	2668	2505	2370	2512	2630	2498	2207	Total Nashik Division
324	283	65	170	172	72	38	20	19	11	7	4	Ahmednagar
61	87	37	63	60	63	26	16	10	7	4	1	Pune
112	194	71	116	177	136	111	99	47	50	32	29	Solapur
497	564	173	349	409	271	175	135	76	68	43	34	Total Pune Division
25	72	63	69	71	79	76	48	21	26	20	4	Satara
48	43	21	33	31	25	18	18	14	13	9	9	Sangli
19	6	9	5	5	7	5	6	6	4	3	3	Kolhapur
92	121	93	107	107	111	99	72	41	43	32	16	Total Kolhapur Dn.
1836	1781	1084	1431	1451	582	556	524	514	515	520	503	Aurangabad
..	1309	1204	1181	1172	1290	1240	1185	Jalna
2289	2656	1960	2372	2416	2388	2317	2327	2304	2386	2475	2536	Parbhani
584	512	264	403	315	299	292	304	284	298	323	288	Beed
1886	1986	1966	2054	2042	2236	2163	2151	2087	2143	2149	2088	Nanded
592	437	324	254	220	297	283	Osmanabad
..	269	241	260	252	231	Latur
7187	7372	5598	6514	6444	7111	6815	6756	6602	6892	6959	6831	Total Aurangabad Dn.
2452	2565	2045	2100	2225	2445	2633	2797	2838	2655	2595	2392	Buldhana
3151	3375	3259	3482	3378	3760	3494	3525	3679	3787	3754	3435	Akola
3880	3614	3396	3380	3507	3523	3610	3703	3710	3787	3697	3484	Amravati
2938	3551	3572	3690	3563	4002	4101	4374	4378	4562	4379	4145	Yavatmal
11921	13105	12272	12652	12673	13730	13838	14399	14605	14791	14425	13456	Total Amravati Dn.
1504	1833	1765	1758	1916	1868	1755	1761	1715	1758	1752	1484	Wardha
700	930	816	769	795	886	868	856	743	754	642	530	Nagpur
..	Bhandara
252	413	395	407	381	451	493	503	551	594	575	619	Chandrapur
..	Gadchiroli
2456	3176	2976	2934	3092	3205	3116	3120	3009	3106	2969	2633	Total Nagpur Division
24995	27498	23069	25111	25497	27096	26548	26852	26845	27530	26926	25177	Total Maharashtra State

Note :—The figures for the years 1981-82 to 1987-88 are based on final forecast.

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हे	भूईसूग (खरीप) Groundnut (Kharif)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88
1	2	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182
१	बृहन्मंड
२	ठाणे	..	1	1	..	1	2
३	रायगड	2	2	2
४	रत्नागिरी	..	3	5	5	4	1
५	सिधुदुर्ग	3
	एकूण कोकण वि.	..	4	6	7	7	8
६	नाशिक	726	428	547	498	555	565	548	483	477	337	331	323
७	धुळे	1321	1100	1136	928	891	927	921	884	922	906	861	798
८	जळगाव	1033	669	1038	770	583	639	653	637	662	634	601	517
	एकूण नाशिक वि.	3080	2197	2721	2196	2029	2131	2122	2004	2061	1877	1793	1638
९	अहमदनगर	314	189	143	148	135	170	132	136	139	67	68	77
१०	पुणे	229	277	314	367	323	408	312	366	401	389	416	413
११	सोलापूर	799	633	279	238	257	218	174	171	89	88	62	64
	एकूण पुणे वि.	1342	1099	736	753	715	796	618	673	629	544	546	554
१२	सातारा	602	632	596	643	614	641	614	611	654	677	696	702
१३	सांगली	832	758	542	458	434	470	321	347	424	523	517	549
१४	कोल्हापूर	516	574	509	499	500	530	528	557	583	633	648	698
	एकूण कोल्हापूर वि.	1950	1964	1647	1600	1548	1641	1463	1515	1661	1833	1881	1949
१५	औरंगाबाद	733	240	266	285	287	151	132	147	142	125	124	120
१६	जालना	91	88	88	90	98	85	72
१७	परभणी	463	130	221	171	152	96	82	81	85	82	77	87
१८	बीड	644	378	292	205	163	131	111	109	98	103	108	114
१९	नांदेड	182	290	374	194	157	86	64	60	60	67	51	47
२०	उस्मानाबाद	1214	1228	840	484	403	463	162	171	166	164	141	140
२१	लातूर	303	330	332	351	330	295
	एकूण औरंगाबाद वि.	3236	2266	1993	1339	1162	1018	942	986	973	990	916	875
२२	बुलढाणा	353	253	298	283	272	250	217	178	158	165	139	119
२३	अकोला	404	260	285	223	173	161	139	128	105	100	82	62
२४	अमरावती	184	409	298	359	315	265	243	223	221	243	246	263
२५	यवतमाळ	215	358	337	346	241	243	184	162	128	133	116	109
	एकूण अमरावती वि.	1156	1280	1218	1211	1001	919	783	691	612	641	583	553
२६	वर्धा	9	78	84	106	48	97	93	102	155	177	205	135
२७	नागपूर	50	137	122	139	124	142	139	144	166	187	182	217
२८	भंडारा	4	12	15	16	17	11	9	10	11	11	12	12
२९	चंद्रपूर	1	3	2	2	2	2	2	2	4	4	4	4
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	64	230	223	263	191	252	243	258	336	379	303	368
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	10828	9040	8544	7369	6653	6757	6171	6127	6272	6264	6122	5945

सूचना-सन १९८१-८२ ते १९८७-८८ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in hundred hect.)

करडई Safflower										सूर्यफल Sunflower			District	
७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	८७-८८ 1987-88	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	खरीप रब्बी Kharif Rabi		
183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total—Konkan Division
26	9	8	10	10	11	8	7	14	..	2	1	Nashik
1	1	2	2	3	5	6	6	28	..	1	4	2	..	Dhule
53	41	41	38	43	46	77	77	183	2	2	5	8	..	Jalgaon
80	51	51	50	56	62	91	90	225	2	5	10	10	..	Total—Nashik Division
703	615	706	732	777	816	812	757	775	2	1	3	10	..	Ahmednagar
293	281	445	452	488	500	472	442	446	1	Pune
575	577	611	623	645	650	614	583	608	7	168	61	146	..	Solapur
1571	1473	1762	1807	1910	1966	1898	1782	1829	9	169	65	156	..	Total—Pune Division
59	54	54	59	62	62	44	42	52	1	1	..	Satara
78	78	98	95	88	108	102	108	133	2	4	6	Sangli
12	16	Kolhapur
149	148	152	154	150	170	146	150	185	2	4	7	1	..	Total—Kolhapur Division
974	979	1295	628	633	713	765	672	756	5	..	3	7	..	Aurangabad
..	645	667	690	699	604	720	..	4	4	4	..	Jalna
631	706	527	557	602	628	677	679	751	6	72	56	9	..	Parbhani
460	455	491	498	497	521	523	464	605	26	166	253	146	..	Beed
26	28	30	27	34	43	52	52	109	9	17	32	Nanded
419	312	504	407	423	475	445	412	600	235	931	890	100	..	Osmanabad
..	151	188	182	196	143	391	140	..	Latur
2510	2480	2847	2913	3044	3252	3357	3026	3932	281	1190	1238	406	..	Total—Aurangabad Division
485	503	503	429	416	471	492	545	586	..	16	33	Buldhana
96	146	103	116	102	173	191	225	276	1	1	5	Akola
2	1	2	1	1	5	9	11	25	1	42	4	Amravati
1	1	2	2	2	6	6	8	22	Yavatmal
584	651	610	548	521	655	698	789	909	2	59	42	Total—Amravati Division
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	Total—Nagpur Division
4894	4803	5422	5472	5681	6105	6190	5837	7080	296	1427	1362	573	..	Total—Maharashtra State

Note—Separate Kharif and Rabi information of sunflower for the year 1980-81 to 1981-82 is not available.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in '00' ha.)

तक्ता एकोणिस—समाप्त

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा 2	सूर्यफूल Sunflower										उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut				
		१९८३-८४ 1983-84		१९८४-८५ 1984-85		१९८५-८६ 1985-86		१९८६-८७ 1986-87		१९८७-८८ 1987-88		८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	
		खरीप Kharif 196	रब्बी Rabi 197	खरीप Kharif 198	रब्बी Rabi 199	खरीप Kharif 200	रब्बी Rabi 201	खरीप Kharif 202	रब्बी Rabi 203	खरीप Kharif 204	रब्बी Rabi 205	206	207	208	209	
१	बृहन्मुंबई		
२	ठाणे	1	..	6	2	2	1	1	1	3	
३	रायगड	1	1	2	
४	रत्नागिरी	2	..	1	15	20	20	
५	सिंधुदुर्ग	2	..	1	
	एकूण कोकण विभाग	1	..	10	2	4	1	17	22	25	
६	नाशिक	..	2	..	5	9	..	9	..	7	79	38	68	
७	धुळे	..	3	1	8	..	9	18	9	10	3	15	158	155	197	
८	जळगाव	..	5	3	4	..	4	4	4	6	5	59	271	114	354	
	एकूण नाशिक विभाग	..	10	4	17	..	13	31	13	25	8	81	508	307	619	
९	अहमदनगर	28	44	103	100	101	102	100	86	62	17	160	57	132
१०	पुणे	..	2	14	22	35	10	21	15	20	8	11	19	65	43	62
११	सोलापूर	..	297	176	333	284	325	185	127	182	251	359	43	153	127	220
	एकूण पुणे विभाग	..	299	218	399	422	435	307	244	302	345	432	79	378	227	414
१२	सातारा	..	191	..	60	15	6	..	40	33	35
१३	सांगली	..	16	4	24	..	30	7	12
१४	कोल्हापूर	1	2	8
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	207	..	60	19	30	..	77	42	55
१५	औरंगाबाद	..	7	1	15	21	40	13	45	13	38	27	7	26	12	18
१६	जालना	..	10	1	19	18	63	39	42	38	63	66	..	49	51	21
१७	परभणी	..	135	11	171	52	175	38	161	35	122	172	22	72	37	199
१८	बीड	..	388	219	273	171	200	263	218	260	168	189	19	58	22	59
१९	नांदेड	..	53	3	69	19	72	57	56	52	30	291	18	52	62	177
२०	उस्मानाबाद	..	548	142	558	226	479	218	323	217	452	158	21	78	15	76
२१	लातूर	..	453	125	480	213	378	273	596	269	287	375	33
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	1594	502	1585	720	1407	901	1441	884	1160	1278	87	335	199	583
२२	बुलढाणा	..	102	4	..	18	102	11	137	10	209	67	..	19	15	40
२३	अकोला	..	15	3	..	2	28	3	37	3	230	103	7	24	32	47
२४	अमरावती	..	12	2	..	2	18	2	12	2	15	3	1	20	17	31
२५	यवतभाळ	..	20	3	..	1	9	1	14	1	69	61	33	77	78	106
	एकूण अमरावती विभाग	..	149	12	..	23	157	17	200	16	523	234	41	140	142	224
२६	वर्धा	9	1	4	17	15	35
२७	नागपूर	1	3	5	26	11
२८	भंडारा	1	..	1	..	1	..	1	2	4
२९	चंद्रपूर	2	1	..	3	3	3
३०	गडचिरोली	1
	एकूण नागपूर विभाग	3	..	1	..	1	9	3	7	26	46	54
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	2259	736	2044	1205	1999	1249	1918	1220	2063	1995	295	1481	985	1974

सूचना-सन १९८१-८२ ते १९८७-८८ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत

TABLE XIX—Concl'd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in hundred hect.)

उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut		एकूण तेलविया Total Oilseeds												District
१९८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88		
210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222		
..	Greater Bombay	
3	3	3	3	47	23	32	26	42	40	49	69	74	Thane	
2	2	3	1	12	12	1	26	26	27	30	32	46	Raigad	
2	3	3	3	59	56	50	122	131	105	103	108	141	Ratnagiri	
20	24	22	28	28	36	31	45	Sindhudurg	
27	32	32	35	118	91	83	174	199	200	218	240	306	Total—Konkan Dn.	
35	9	7	20	693	728	889	810	796	762	574	572	608	Nashik	
141	44	37	99	1052	1035	1226	1221	1215	1211	1098	1049	1094	Dhule	
111	54	37	90	927	774	1098	972	1229	1064	1032	891	1030	Jalgaon	
287	107	81	209	2672	2537	3213	3003	3242	3037	2704	2512	2732	Total—Nashik Dn.	
118	13	7	72	899	820	1114	1012	1160	1307	1173	1100	1155	Ahmednagar	
54	8	10	76	749	713	1054	939	1082	1161	1043	1044	1081	Pune	
198	63	71	278	896	962	1267	1224	1612	1666	1360	1082	1635	Solapur	
370	84	88	426	2544	2495	3435	3175	3854	4134	3576	3226	3871	Total—Pune Dn.	
36	11	16	38	712	677	758	717	912	839	745	769	829	Satara	
10	4	2	21	546	525	615	436	468	557	633	671	771	Sangli	
12	10	9	9	511	516	561	544	587	619	656	673	794	Kolhapur	
58	25	27	68	1769	1718	1934	1697	1967	2015	2034	2113	2394	Total—Kolhapur Dn.	
10	..	3	7	1529	1553	1943	1913	1950	1102	1163	1046	1218	Aurangabad	
25	1	1	2	998	1050	881	1035	Jalna	
90	14	15	159	1180	1267	1115	1093	1383	1377	1341	1281	1640	Parbhani	
31	3	8	28	1099	1117	1269	1451	1713	1507	1585	1431	1494	Beed	
45	16	22	105	431	405	406	412	562	476	472	431	773	Nanded	
16	2	1	21	1699	1759	2780	2923	3328	1865	1724	1434	1847	Osmanabad	
33	2	..	7	1640	1602	1670	1768	Latur	
250	38	50	329	5938	6101	7513	7792	8936	8965	8957	8174	9775	Total—Aurangabad Dn.	
18	9	22	15	814	820	868	778	835	761	877	960	1149	Buldhana	
15	14	27	22	416	418	408	405	402	402	455	495	835	Akola	
28	7	4	10	498	442	472	403	404	398	485	531	621	Amravati	
17	37	65	18	515	397	484	410	437	303	348	369	463	Yavatmal	
78	67	118	65	2243	2077	2232	1996	2078	1864	2165	2355	3068	Total—Amravati Dn.	
15	9	11	3	422	254	282	291	326	510	534	513	522	Wardha	
5	3	4	2	665	619	699	725	711	946	1031	1053	1161	Nagpur	
7	5	4	8	455	398	339	313	349	325	319	317	269	Bhandara	
1	1	1	3	800	787	766	803	802	743	777	756	805	Chandrapur	
1	1	105	110	93	143	Gadchiroli	
29	18	20	17	2342	2058	2086	2132	2188	2629	2771	2732	2900	Total—Nagpur Dn.	
1099	371	416	1149	17626	17077	20496	19969	22464	22844	22425	21352	25046	Total—Mah. State	

Note—The figures for the years 1981-82 to 1987-88 are based on final forecast.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७९-८० ते १९८७-८८

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तांदूळ (एकूण) Rice (Total)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१	बृहन्मुंबई	39	21	40	14	16	8	15	10	7
२	ठाणे	1978	2481	2858	2233	2940	3107	2689	3128	2707	2557	1704	2834
३	रायगड	1994	2458	2358	2306	2656	2848	2831	2724	3233	2622	2587	3076
४	रत्नागिरी	1272	1994	2321	2124	2690	1504	1369	1638	1777	1511	925	1579
५	सिंधुदुर्ग	1280	1157	1139	1383	1419	1359	1481
	एकूण कोकण वि.	5283	6954	7577	6677	8302	8747	8061	8639	9107	8109	6575	8970
६	नाशिक	362	362	595	541	454	578	412	547	454	299	213	313
७	धुळे	125	102	142	195	198	219	149	195	239	95	89	126
८	जळगाव	28	53	123	122	130	142	125	139	139	38	40	52
	एकूण नाशिक वि.	515	517	860	858	782	939	686	881	832	432	342	491
९	अहमदनगर	95	56	154	82	154	100	103	118	90	64	71	81
१०	पुणे	534	365	931	774	1048	828	715	875	782	690	649	723
११	सोलापूर	93	51	145	60	73	74	61	72	59	11	27	21
	एकूण पुणे वि.	722	472	1230	916	1275	1002	879	1065	931	765	747	825
१२	सातारा	230	301	418	469	631	569	544	639	725	678	467	659
१३	सांगली	128	157	296	288	401	273	277	327	321	348	232	297
१४	कोल्हापूर	1345	1165	1722	1724	2213	2387	1826	2152	2315	2423	1754	1872
	एकूण कोल्हापूर वि.	1703	1623	2436	2481	3245	3229	2647	3118	3361	3449	2453	2828
१५	औरंगाबाद	53	27	57	35	67	46	27	40	27	12	8	11
१६	जालना	47	22	37	18	20	11	10
१७	परभणी	111	66	353	315	271	327	153	222	125	162	142	149
१८	बीड	64	35	62	77	89	43	49	60	42	35	18	27
१९	नांदेड	195	139	293	441	431	544	254	398	259	265	132	95
२०	उस्मानाबाद	161	155	403	328	329	517	247	146	97	58	16	47
२१	लातूर	197	132	99	8	78
	एकूण औरंगाबाद वि.	584	422	1168	1196	1187	1524	752	1100	700	651	335	417
२२	बुलढाणा	17	34	28	33	31	56	21	26	14	10	8	13
२३	अकोला	46	41	57	73	86	114	51	61	32	48	42	41
२४	अमरावती	42	46	69	88	103	153	68	92	54	84	69	77
२५	यवतमाळ	61	63	113	124	108	166	83	89	38	52	54	42
	एकूण अमरावती वि.	166	184	267	318	328	489	223	268	138	194	173	173
२६	वर्धा	19	75	103	101	47	139	112	75	48	100	60	19
२७	नागपूर	175	350	549	529	581	631	406	512	290	654	579	317
२८	भंडारा	2967	3462	4488	2686	3982	4035	2542	4688	1970	4127	3614	968
२९	चंद्रपूर	1558	2563	4180	2532	3418	3619	3145	2363	1191	1678	1366	1058
३०	गडचिरोली	35	1897	794	1659	1271	1062
	एकूण नागपूर वि.	4719	6450	9320	5848	8028	8424	6240	9535	4293	8218	6890	3424
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	13692	16622	22858	18294	23147	24354	19488	24606	19362	21818	17515	17128

TABLE XX

Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 & 1979-80 to 1987-88

(उत्पादन मे. '००' टनात) (Production in hundred tonnes)

गहू Wheat						District						
१९६०-६१ 1960-61 15	७०-७१ 70-71 16	७५-७६ 75-76 17	७९-८० 79-80 18	८०-८१ 80-81 19	८१-८२ 81-82 20	८२-८३ 82-83 21	८३-८४ 83-84 22	८४-८५ 84-85 23	८५-८६ 85-86 24	८६-८७ 86-87 25	८७-८८ 87-88 26	
..	Greater Bombay
..	..	27	3	..	1	1	Thane
..	..	6	Raigad
..	..	2	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	35	3	..	1	Total Konkan Division
242	564	937	988	891	865	633	740	720	557	446	635	Nashik
241	495	609	498	421	515	302	648	455	236	220	235	Dhule
202	521	685	447	551	698	451	600	425	330	320	481	Jalgaon
685	1580	2231	1933	1863	2078	1386	1988	1600	1123	986	1351	Total Nashik Division
186	287	901	693	706	804	734	1071	857	599	404	481	Ahmednagar
95	156	489	355	354	474	471	591	576	470	455	574	Pune
159	227	519	489	344	496	350	641	396	326	293	348	Solapur
440	670	1909	1537	1404	1774	1555	2303	1829	1395	1152	1403	Total Pune Division
118	102	215	241	291	265	308	329	364	286	236	235	Satara
98	89	298	330	260	283	236	344	256	223	156	166	Sangli
16	17	111	130	187	150	163	244	232	269	241	236	Kolhapur
232	208	624	701	738	698	707	917	852	778	633	637	Total Kolhapur Division
240	191	1190	618	911	384	338	564	192	102	111	204	Aurangabad
..	438	313	463	312	242	180	277	Jalna
327	438	662	538	522	490	469	600	533	346	237	344	Parbhani
143	116	407	518	538	396	267	327	267	178	75	180	Beed
111	56	382	351	275	288	287	316	270	173	86	150	Nanded
301	156	793	574	293	473	406	374	216	108	55	111	Osmanabad
..	296	173	160	34	151	Latur
1122	657	3434	2599	2539	2469	2030	2940	1963	1309	778	1417	Total Aurangabad Division
198	138	468	491	354	428	180	450	175	77	54	55	Buldhana
203	230	662	379	300	400	290	448	314	243	226	212	Akola
157	161	512	393	377	391	313	532	444	275	269	253	Amravati
85	77	338	269	236	277	194	273	131	127	151	98	Yavatmal
643	606	1980	1532	1267	1496	977	1703	1064	722	700	618	Total Amravati Division
161	129	430	405	271	379	441	464	331	267	228	148	Wardha
460	269	718	652	415	595	510	624	647	487	543	405	Nagpur
115	138	296	199	192	189	181	217	113	165	163	167	Bhandara
153	146	334	285	173	206	196	225	141	162	158	157	Chandrapur
..	40	25	36	23	31	Gadchiroli
889	682	1778	1541	1051	1369	1328	1570	1257	1117	1115	908	Total Nagpur Division
4011	4403	11991	9846	8862	9885	8033	11421	8565	6444	5364	6334	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	खरीप ज्वारी Kharif Jowar											
		१९६०-६१ 1960-61 27	७०-७१ 1970-71 28	७५-७६ 1975-76 29	७९-८० 1979-80 30	८०-८१ 1980-81 31	८१-८२ 1981-82 32	८२-८३ 1982-83 33	८३-८४ 1983-84 34	८४-८५ 1984-85 35	८५-८६ 85-86 36	८६-८७ 1986-87 37	८७-८८ 1987-88 38
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	1	4	2	4	1
३	रायगड	106
४	रत्नागिरी	16	1	1
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	1	126	3	5	1
६	नाशिक	116	90	318	440	747	532	265	308	385	207	179	279
७	धुळे	376	330	742	789	1122	1186	449	1144	921	454	692	1005
८	जळगाव	1913	530	2224	2967	2566	3050	2660	147	2418	1852	2484	3868
	एकूण नाशिक वि.	2405	950	3284	4187	4435	4768	3374	4599	3724	2513	3355	5152
९	अहमदनगर	2	46	483	281	367	268	143	240	174	124	152	177
१०	पुणे	194	159	543	491	422	505	223	376	384	232	287	270
११	सोलापूर	12	21	232	103	110	87	70	139	96	93	54	114
	एकूण पुणे वि.	208	216	1258	875	899	860	436	755	654	449	493	561
१२	सातारा	508	682	1218	1068	1140	1066	1049	1480	1471	969	1322	1448
१३	सांगली	2148	924	1704	1530	1618	1509	1030	2429	1327	1403	1275	2178
१४	कोल्हापूर	759	414	902	622	656	622	583	1044	969	744	832	985
	एकूण कोल्हापूर वि.	3415	2020	3824	3220	3414	3197	2662	4953	3767	3116	3429	4611
१५	औरंगाबाद	912	201	663	1246	1189	672	519	631	325	239	568	775
१६	जालना	923	769	900	584	512	821	880
१७	परभणी	1499	461	964	2402	1423	2080	2074	1288	1651	1393	1039	1887
१८	बीड	704	254	564	1348	1189	978	947	854	1048	674	514	1378
१९	नांदेड	2009	612	1204	3157	1879	1876	3708	861	2938	2111	1329	3388
२०	उस्मानाबाद	1714	435	1985	4249	2260	3418	3351	893	1173	587	225	1284
२१	लातूर	1404	2257	1562	442	2572
	एकूण औरंगाबाद वि.	6838	1963	5380	12402	7940	9947	11368	6831	9976	7078	4938	12164
२२	बुलढाणा	1964	1036	2285	3436	3097	3768	3048	3641	1707	2485	2218	3627
२३	अकोला	1700	624	1625	2608	1996	2530	2030	2674	2558	2774	1773	4592
२४	अमरावती	1403	444	1225	2358	2141	2597	2606	2337	2108	2251	1458	2492
२५	यवतमाळ	2016	798	1688	2672	2207	2604	3577	2545	2643	2967	1748	3037
	एकूण अमरावती वि.	7083	2902	6823	11074	9441	11499	11261	11197	9016	10477	7197	13748
२६	वर्धा	738	354	694	1396	1045	1103	1613	1176	1306	1321	417	1045
२७	नागपूर	1074	348	896	1252	1017	1158	1642	1139	927	1203	1047	1279
२८	भंडारा	28	8	7	9	6	9	19	12	9	10	6	10
२९	चंद्रपूर	230	117	154	291	207	191	255	301	287	355	224	344
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	2070	827	1751	2948	2275	2461	3529	2628	2529	2889	1694	2678
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	22019	8879	22446	34709	28409	32733	32630	30963	29666	26522	21106	38914

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in hundred tonnes)

रब्बी ज्वारी Rabi Jawar												District	
६०-६१ 1960-61 39	७०-७१ 1970-71 40	७५-७६ 1975-76 41	७९-८० 1979-80 42	८०-८१ 1980-81 43	८१-८२ 1981-82 44	८२-८३ 1982-83 45	८३-८४ 1983-84 46	८४-८५ 1984-85 47	८५-८६ 1985-86 48	८६-८७ 1986-87 49	८७-८८ 1987-88 50		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	11	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	11	..	1	Total Konkan Division
170	58	155	350	266	251	299	264	234	164	88	284	..	Nashik
883	261	477	775	514	639	574	596	567	461	324	383	..	Dhule
233	128	150	515	294	443	248	478	437	307	230	580	..	Jalgaon
1286	447	782	1640	1074	1333	1121	1338	1238	932	642	1147	..	Total Nashik Division
3174	915	2055	2817	2828	1575	2226	2296	3573	1667	985	2953	..	Ahmednagar
2032	504	1402	2309	1925	1984	1730	2017	2625	1621	1318	2797	..	Pune
3762	1189	1812	2631	2953	2415	1440	2554	3073	1806	1540	3538	..	Solapur
8968	2608	5269	7757	7706	5974	5396	6867	9271	5094	3843	9288	..	Total Pune Division
998	598	615	947	1080	894	922	919	1091	1029	749	1145	..	Satara
466	162	296	270	280	347	437	445	543	204	238	628	..	Sangli
11	4	19	10	14	24	21	23	30	23	22	43	..	Kolhapur
1475	764	930	1227	1374	1265	1380	1387	1664	1256	1009	1826	..	Total Kolhapur Division
1218	639	1564	2100	1565	1304	1114	795	523	528	451	1618	..	Aurangabad
..	1032	666	821	700	791	482	974	..	Jalna
1771	583	850	1378	1012	1337	643	689	1128	816	915	1223	..	Parbhani
2049	611	851	1543	1291	1354	1247	1214	1280	862	814	1692	..	Beed
652	102	207	349	213	207	232	192	288	227	152	197	..	Nanded
1764	545	904	1964	399	1359	732	1096	1103	673	437	1186	..	Osmanabad
..	315	241	329	258	30	337	..	Latur
7454	2480	4376	7334	4480	6593	4949	5048	5351	4155	3281	7209	..	Total Aurangabad Division
2	2	8	7	4	6	5	7	4	5	6	7	..	Buldhana
..	2	1	1	1	1	Akola
..	Amravati
..	1	Yavatmal
2	3	8	7	4	8	6	8	5	6	6	7	..	Total Amravati Division
4	4	3	6	7	4	4	5	3	5	5	2	..	Wardha
197	76	150	209	197	216	199	335	171	247	196	265	..	Nagpur
142	53	101	132	133	168	143	205	95	98	88	91	..	Bhandara
688	260	586	738	700	617	591	545	461	798	608	512	..	Chandrapur
..	106	83	99	114	140	158	..	Gadchiroli
1031	393	840	1085	1037	1005	1043	1173	829	1262	1037	1028	..	Total Nagpur Division
20216	6695	12216	19050	15676	16178	13895	15821	18358	12705	9818	20605	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा District	बाँजरी Bajri												
		६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	
१	वृहन्मुंबई		
२	ठाणे		
३	रायगड		
४	रत्नागिरी		
५	सिंधुदुर्ग		
	एकूण कोकण वि.		
६	नाशिक	..	1241	1708	1437	1430	1731	1655	866	1489	877	631	655	1856
७	धुळे	..	655	937	779	908	781	859	599	1124	802	285	587	953
८	जळगाव	..	242	455	524	476	545	710	524	773	636	500	630	1658
	एकूण नाशिक वि.	..	2138	3100	2740	2814	3057	3224	1989	3386	2315	1416	1872	4467
९	अहमदनगर	..	615	1262	750	722	1038	789	339	1679	1021	378	399	683
१०	पुणे	..	656	659	492	463	640	745	310	866	610	572	630	589
११	सोलापूर	..	66	240	114	157	180	205	49	233	72	33	57	64
	एकूण पुणे वि.	..	1337	2161	1356	1342	1858	1739	698	2778	1703	983	1086	1336
१२	सातारा	..	353	317	224	219	203	305	122	425	271	182	211	499
१३	सांगली	..	209	178	169	172	181	298	96	288	144	313	135	288
१४	कोल्हापूर	..	3	2	1	2	2	3	1	3	3	2	1	1
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	565	497	394	393	386	606	219	716	418	497	347	788
१५	औरंगाबाद	..	382	1192	509	765	878	1122	715	908	380	559	486	1067
१६	जालना	282	140	267	180	138	264	427
१७	परभणी	..	8	98	37	41	48	31	38	53	30	28	34	59
१८	बीड	..	189	971	318	669	523	502	433	719	479	446	418	668
१९	नांदेड	..	5	6	6	12	8	8	5	7	3	2	4	2
२०	जम्मानाबाद	..	45	131	93	82	48	104	86	32	26	17	14	63
२१	लातूर	64	45	24	21	38
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	629	2398	963	1569	1505	2049	1417	2050	1143	1214	1241	2324
२२	बुलढाणा	..	39	23	42	53	48	52	38	51	24	31	39	69
२३	अकोला	..	41	14	26	31	44	29	21	24	13	12	14	25
२४	अमरावती	..	43	13	27	30	29	29	23	22	14	10	13	18
२५	यवतमाळ	..	77	31	47	48	34	55	40	49	28	33	36	64
	एकूण अमरावती वि.	..	200	81	142	162	155	165	122	146	79	86	102	176
२६	वर्धा	..	13	4	3	4	3	2	2	2	2	1	2	3
२७	नागपूर	..	2	..	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	..	2	..	1	..	1	..	1
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	..	17	4	5	5	5	3	4	4	4	2	4	5
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	4886	8241	5600	6285	6966	7786	4449	9080	5662	4198	4652	9096

TABLE XX-Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in '00' tonnes)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District
६०-६१ 1960-61 63	७०-७१ 1970-71 64	७५-७६ 1975-76 65	७९-८० 1979-80 66	८०-८१ 1980-81 67	८१-८२ 1981-82 68	८२-८३ 1982-83 69	८३-८४ 1983-84 70	८४-८५ 1984-85 71	८५-८६ 1985-86 72	८६-८७ 1986-87 73	८७-८८ 1987-88 74	
..	Greater Bombay
298	378	276	358	222	268	228	256	214	293	186	249	Thane
173	142	211	220	224	268	214	222	249	259	164	248	Raigad
544	405	482	525	624	510	589	639	634	527	308	541	Ratnagiri
..	100	128	168	63	133	Sindhudurg
1015	925	969	1103	1070	1146	1031	1117	1225	1247	721	1171	Total Konkan Division
603	470	595	566	549	581	594	764	680	599	379	511	Nashik
127	167	290	283	260	341	276	366	387	270	223	847	Dhule
7	5	24	8	8	20	7	18	14	11	14	23	Jalgaon
737	642	909	857	817	942	877	1148	1081	880	616	1381	Total Nashik Division
71	97	95	86	82	125	120	194	126	111	116	143	Ahmednagar
172	187	198	219	176	470	375	619	428	304	325	206	Pune
56	63	395	241	158	268	238	352	279	248	170	181	Solapur
299	347	688	546	416	863	733	1165	833	663	611	530	Total Pune Division
103	72	124	123	202	178	128	203	249	271	194	173	Satara
43	30	90	96	72	165	199	219	86	204	207	172	Sangli
355	323	456	555	453	573	529	659	616	641	505	536	Kolhapur
501	425	670	774	727	916	856	1081	951	1116	906	881	Total Kolhapur Division
14	28	89	183	80	100	155	83	81	83	33	57	Aurangabad
..	41	48	35	9	22	Jalna
3	11	10	40	17	22	23	29	17	26	13	20	Parbhani
62	29	27	83	61	30	36	39	53	39	60	46	Beed
15	5	21	13	11	16	21	25	23	33	16	9	Nanded
21	56	135	192	104	200	184	195	97	153	105	110	Osmanabad
..	55	52	50	61	Latur
115	129	282	511	273	368	419	412	374	421	286	325	Total Aurangabad Division
4	2	8	5	5	22	11	31	34	30	10	11	Buldhana
1	3	6	6	8	8	5	6	5	8	8	17	Akola
13	10	25	41	23	33	28	28	31	30	24	55	Amravati
2	4	13	3	8	5	2	2	3	3	..	3	Yavatmal
20	19	52	55	44	68	46	67	73	71	42	86	Total Amravati Division
..	5	..	Wardha
1	1	4	16	5	5	6	4	9	1	3	..	Nagpur
22	16	22	20	14	22	17	10	21	16	4	14	Bhandara
16	23	36	47	39	57	47	46	3	20	9	11	Chandrapur
..	32	27	33	28	Gadchiroli
39	40	62	83	58	84	70	60	65	64	54	53	Total Nagpur Division
2726	2527	3632	3929	3405	4387	4032	5050	4602	4462	3236	4427	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	एकूण तृणधान्ये Total Cereals													
		६०-६१ 60-61 75	७०-७१ 70-71 76	७५-७६ 75-76 77	७९-८० 79-80 78	८०-८१ 80-81 79	८१-८२ 81-82 80	८२-८३ 82-83 81	८३-८४ 83-84 82	८४-८५ 84-85 83	८५-८६ 85-86 84	८६-८७ 86-87 85	८७-८८ 87-88 86		
१	बृहन्मुंबई	39	21	40	14	16	8	15	10	7		
२	ठाणे	2276	2860	3165	2596	3166	3377	2917	3384	2921	2850	1890	3083		
३	रायगड	2167	2600	2681	2526	2880	3116	3045	2946	3482	2881	2751	3324		
४	रत्नागिरी	1816	2399	2832	2650	3316	2014	1853	3416	2411	2038	1233	2120		
५	सिंधुदुर्ग	1380	1262		1511	1587	1422	1614		
	एकूण कोकण वि.	6298	7880	8718	7786	9378	9895	9092	9756	10332	9356	7296	10141		
६	नाशिक	2734	3252	4037	4315	4638	4462	3069	4112	3350	2457	1960	3878		
७	धुळे	2407	2292	3039	3439	3296	3759	2349	4073	3371	1801	2135	3549		
८	जळगाव	2625	1692	3730	4535	4094	5063	4015	5155	4069	3038	3718	6662		
	एकूण नाशिक वि.	7766	7236	10806	12289	12028	13284	9433	13340	10790	7296	7813	14089		
९	अहमदनगर	4143	2663	4438	4681	5175	3661	3665	5598	5841	2943	2127	4518		
१०	पुणे	3683	2030	4055	4611	4565	5006	3824	5344	5405	3889	3664	5159		
११	सोलापूर	4148	1781	3192	3681	3818	3545	2208	3991	3975	2517	2141	4266		
	एकूण पुणे वि.	11974	6474	11685	12973	13558	12212	9697	14933	15221	9349	7932	13943		
१२	सातारा	2310	2072	2814	3067	3547	3277	3073	3995	4171	3415	3179	4159		
१३	सांगली	3092	1540	2822	2686	2812	2875	2275	4052	2677	2695	2243	3739		
१४	कोल्हापूर	2489	1925	3211	3043	3525	3761	3123	4125	4165	4102	3355	3673		
	एकूण कोल्हापूर वि.	7891	5537	8847	8796	9884	9913	8471	12172	11013	10212	8777	11571		
१५	औरंगाबाद	2819	2278	4072	4947	4690	3628	2868	5550	1528	1523	1657	3732		
१६	जालना	2722	1910		1842	1738	1767	2590		
१७	परभणी	3719	1357	2876	4714	3293	4287	3400	2881	3484	2771	2380	3682		
१८	बीड	3211	2016	2229	4238	3691	3303	2979	3213	3169	2234	1899	3991		
१९	नांदेड	2987	920	2113	4323	2817	2939	4507	1799	3781	2811	1719	3823		
२०	उस्मानाबाद	4006	1478	4313	7389	3433	6071	5321	4938	2712	1596	852	2801		
२१	लातूर		2991	2155	585	3237		
	एकूण औरंगाबाद वि.	16742	8049	15603	25611	17924	22950	20985	18381	19507	14828	10859	23856		
२२	बुलढाणा	2224	1235	2839	4025	3539	4332	3303	4206	1958	2638	2355	3782		
२३	अकोला	1991	912	2376	3097	2434	3083	2398	3214	2923	3086	2063	4887		
२४	अमरावती	1658	674	1858	2910	2673	3203	3038	3011	2651	2650	1833	2895		
२५	यवतमाळ	2241	974	2199	3116	2593	3107	3896	2958	2843	3182	1989	3244		
	एकूण अमरावती वि.	8114	3795	9272	13148	11239	13725	12635	13389	10375	11556	8220	14808		
२६	वर्धा	935	566	1233	1912	1373	1627	2172	1722	1690	1694	717	1217		
२७	नागपूर	1909	1044	2318	2659	2216	2606	2764	2616	2046	2593	2370	2268		
२८	भंडारा	3274	3677	4914	3046	4327	4423	2902	5132	2208	4416	3875	1250		
२९	चंद्रपूर	2647	3109	5291	3893	4538	4691	4376	5500	2083	3013	2365	2082		
३०	गडचिरोली		950	1836	1467	1279		
	एकूण नागपूर वि.	8765	8396	13756	11510	12454	13347	12214	14970	8977	13552	10794	8096		
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	67550	47367	78687	92113	86465	95326	32527	96941	86215	76149	61691	96504		

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन "००" टनात) (Production in '00' tonnes)

तूर Tur												District
६०-६१ 60-61 87	७०-७१ 70-71 88	७५-७६ 75-76 89	७९-८० 78-79 90	८०-८१ 80-81 91	८१-८२ 81-82 92	८२-८३ 82-83 93	८३-८४ 83-84 94	८४-८५ 84-85 95	८५-८६ 85-86 96	८६-८७ 86-87 97	८७-८८ 87-88 98	
..	Greater Bombay
13	10	11	12	5	13	13	14	17	25	15	15	Thane
3	1	5	5	4	7	7	8	7	10	7	8	Raigad
1	2	1	1	1	1	1	1	Ratnagiri
..	1	1	2	2	Sindhudurg
17	13	17	18	10	21	21	23	26	37	23	24	Total Konkan Division
52	35	55	41	31	46	40	44	47	39	38	40	Nashik
52	41	86	109	73	101	58	95	100	78	75	82	Dhule
76	52	85	85	59	104	77	108	115	139	92	99	Jalgaon
180	128	226	235	163	251	175	247	262	256	205	221	Total Nashik Division
76	57	124	85	138	55	33	72	69	43	14	32	Ahmadnagar
36	25	56	48	45	43	17	52	45	23	14	13	Pune
154	118	106	116	125	136	97	208	108	35	33	73	Solapur
266	200	286	249	308	234	147	332	222	101	61	118	Total Pune Division
50	32	51	49	58	57	24	67	54	67	29	28	Satara
121	87	137	120	11	128	33	92	74	79	35	40	Sangli
65	38	34	40	47	39	39	52	61	57	22	18	Kolhapur
236	157	222	209	116	224	96	211	189	203	86	86	Total Kolhapur Division
112	108	228	284	181	135	82	115	111	33	46	126	Aurangabad
..	142	81	156	126	104	98	190	Jalna
138	264	253	413	377	276	249	309	365	410	304	425	Parbhani
47	32	73	168	103	176	204	194	138	138	113	188	Beed
211	98	124	158	125	180	216	190	220	272	135	371	Nanded
212	266	421	444	336	506	391	350	261	130	54	297	Osmanabad
..	297	337	230	103	358	Latur
720	768	1099	1467	1122	1415	1223	1611	1558	1317	853	1955	Total Aurangabad Division
303	139	254	281	210	331	233	243	307	349	232	375	Buldhana
425	223	346	251	206	306	445	424	448	397	454	622	Akola
732	285	469	319	280	305	379	466	427	632	535	620	Amravati
671	352	500	468	348	532	593	431	532	534	639	562	Yavatmal
2131	999	1569	1319	1044	1474	1650	1564	1714	1912	1860	2179	Total Amravati Division
598	211	268	287	222	310	403	422	418	335	303	359	Wardha
411	157	274	204	129	239	185	319	308	244	229	232	Nagpur
55	28	46	36	32	39	32	54	57	41	40	55	Bhandara
69	50	71	43	38	64	57	87	94	63	60	112	Chandrapur
..	4	4	4	5	Gadchiroli
1133	446	659	570	421	652	677	882	881	687	636	763	Total Nagpur Division
4683	2711	4078	4067	3184	4271	3989	4870	4852	4513	3724	5346	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	हरभरा Gram											
		६०-६१ 99	७०-७१ 100	७५-७६ 101	७९-८० 102	८०-८१ 103	८१-८२ 104	८२-८३ 105	८३-८४ 106	८४-८५ 107	८५-८६ 108	८६-८७ 109	८७-८८ 110
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	.. 4 7	.. 5	.. 3	.. 3	.. 4	.. 5	.. 6	.. 6	.. 7	.. 9
३	रायगड	.. 1 4	.. 2	.. 2	.. 6	.. 6	.. 8	.. 9	.. 9	.. 9	.. 7
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	5	...	11	7	5	9	10	13	15	15	16	16
६	नाशिक	.. 70	.. 62	.. 82	.. 105	.. 94	.. 116	.. 118	.. 120	.. 122	.. 109	.. 91	.. 132
७	धुळे	.. 44	.. 32	.. 40	.. 47	.. 32	.. 36	.. 39	.. 66	.. 69	.. 45	.. 44	.. 126
८	जळगाव	.. 22	.. 29	.. 42	.. 28	.. 19	.. 44	.. 33	.. 95	.. 71	.. 57	.. 73	.. 177
	एकूण नाशिक वि.	136	123	164	180	145	196	190	281	262	211	208	435
९	अहमदनगर	.. 133	.. 59	.. 105	.. 109	.. 87	.. 102	.. 73	.. 140	.. 163	.. 111	.. 75	.. 184
१०	पुणे	.. 99	.. 40	.. 96	.. 105	.. 94	.. 189	.. 139	.. 200	.. 212	.. 146	.. 90	.. 161
११	सोलापूर	.. 94	.. 85	.. 144	.. 113	.. 89	.. 106	.. 71	.. 146	.. 92	.. 52	.. 46	.. 176
	एकूण पुणे वि.	326	184	345	327	270	397	283	486	467	309	211	521
१२	सातारा	.. 74	.. 23	.. 68	.. 40	.. 51	.. 69	.. 59	.. 63	.. 104	.. 84	.. 67	.. 89
१३	सांगली	.. 65	.. 19	.. 85	.. 69	.. 28	.. 70	.. 65	.. 78	.. 72	.. 42	.. 41	.. 100
१४	कोल्हापूर	.. 14	.. 3	.. 24	.. 41	.. 46	.. 45	.. 58	.. 77	.. 78	.. 91	.. 90	.. 57
	एकूण कोल्हापूर वि.	153	45	177	150	125	184	182	218	254	217	198	246
१५	औरंगाबाद	.. 95	.. 46	.. 178	.. 171	.. 138	.. 55	.. 57	.. 86	.. 69	.. 97	.. 42	.. 141
१६	जाळना 69	.. 37	.. 75	.. 46	.. 56	.. 19	.. 44
१७	परभणी	.. 105	.. 55	.. 103	.. 110	.. 90	.. 122	.. 87	.. 113	.. 120	.. 147	.. 98	.. 137
१८	बीड	.. 102	.. 49	.. 135	.. 127	.. 102	.. 119	.. 110	.. 99	.. 85	.. 78	.. 44	.. 91
१९	नांदेड	.. 43	.. 23	.. 63	.. 52	.. 52	.. 43	.. 44	.. 53	.. 51	.. 55	.. 28	.. 48
२०	उस्मानाबाद	.. 160	.. 118	.. 257	.. 230	.. 173	.. 268	.. 133	.. 235	.. 174	.. 125	.. 44	.. 134
२१	लातूर 80	.. 126	.. 103	.. 87	.. 11	.. 83
	एकूण औरंगाबाद वि.	505	291	736	690	555	676	548	787	648	645	286	678
२२	बुलढाणा	.. 26	.. 14	.. 37	.. 52	.. 35	.. 34	.. 33	.. 41	.. 54	.. 46	.. 30	.. 56
२३	अकोला	.. 41	.. 46	.. 51	.. 41	.. 30	.. 52	.. 27	.. 49	.. 70	.. 59	.. 62	.. 101
२४	अमरावती	.. 23	.. 21	.. 63	.. 47	.. 34	.. 45	.. 47	.. 55	.. 64	.. 56	.. 58	.. 63
२५	यवतमाळ	.. 25	.. 23	.. 45	.. 21	.. 12	.. 18	.. 16	.. 21	.. 23	.. 23	.. 23	.. 22
	एकूण अमरावती वि.	115	104	196	161	111	149	123	166	211	184	173	242
२६	वर्धा	.. 11	.. 12	.. 20	.. 19	.. 8	.. 15	.. 11	.. 16	.. 18	.. 21	.. 25	.. 28
२७	नागपूर	.. 27	.. 24	.. 52	.. 44	.. 44	.. 60	.. 51	.. 61	.. 66	.. 66	.. 96	.. 54
२८	भंडारा	.. 32	.. 39	.. 52	.. 37	.. 52	.. 36	.. 40	.. 43	.. 49	.. 40	.. 47	.. 33
२९	चंद्रपूर	.. 31	.. 44	.. 52	.. 47	.. 57	.. 47	.. 29	.. 34	.. 18	.. 26	.. 26	.. 22
३०	गार्हाचिरोली 12	.. 13	.. 9	.. 22	.. 8	.. 10
	एकूण नागपूर वि.	101	119	176	147	161	158	143	167	160	175	202	147
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1341	866	1805	1662	1372	1769	1479	2118	2017	1756	1294	2285

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' tonnes)

इतर डाळी Other Pulses												District	
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88		
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122		
..	Greater Bombay
23	20	24	26	10	44	41	46	71	63	37	49	..	Thane
31	25	19	21	18	38	28	30	46	28	22	36	..	Raigad
37	16	27	23	24	33	10	34	12	24	13	26	..	Ratnagiri
..	24	..	10	17	10	16	..	Sindhudurg
91	61	70	70	52	115	103	110	139	132	82	127	..	Total Konkan Division
290	273	435	317	467	225	202	257	262	146	230	204	..	Nashik
180	296	391	262	212	333	320	419	439	363	469	433	..	Dhule
750	501	975	736	495	878	775	1113	444	545	658	627	..	Jalgaon
1220	1070	1801	1315	1174	1436	1297	1789	1145	1054	1357	1264	..	Total Nashik Division
83	76	151	73	83	54	22	91	54	52	141	70	..	Ahmednagar
87	93	194	140	126	97	62	123	123	64	127	113	..	Pune
85	91	258	132	209	101	67	151	133	57	61	89	..	Solapur
255	260	603	345	418	252	151	365	310	173	329	272	..	Total Pune Division
138	101	185	169	188	139	114	118	118	116	126	174	..	Satara
150	122	250	198	146	165	105	187	163	169	111	139	..	Sangli
45	38	59	52	74	42	37	37	43	61	36	44	..	Kolhapur
333	261	494	419	408	346	256	342	324	346	273	357	..	Total Kolhapur Division
416	293	526	551	369	363	464	699	231	179	144	279	..	Aurangabad
..	302	270	306	443	..	Jalna
282	213	498	342	242	294	363	400	394	485	346	649	..	Parbhani
90	102	151	118	76	109	81	112	103	172	176	261	..	Beed
107	91	231	236	137	157	243	136	181	296	171	291	..	Nanded
159	159	380	371	187	292	300	..	100	140	33	277	..	Osmanabad
..	307	139	217	79	405	Latur
1054	858	1786	1618	1071	1215	1451	1654	1450	1759	1255	2695	..	Total Aurangabad Division
123	110	258	343	157	214	190	361	184	567	352	383	..	Buldhana
87	82	192	198	139	199	267	313	151	431	309	611	..	Akola
56	18	56	69	36	49	58	105	90	241	239	225	..	Amravati
80	56	115	140	77	121	114	114	73	195	177	251	..	Yavatmal
346	266	621	750	439	583	629	893	498	1434	1047	1470	..	Total Amravati Division
47	19	46	33	22	34	33	30	46	32	36	74	..	Waruaha
47	28	44	34	21	38	23	43	59	50	47	75	..	Nagpur
279	209	181	186	90	182	74	167	93	144	89	72	..	Bhandara
193	161	146	184	91	150	144	196	166	192	166	138	..	Chandrapur
..	44	56	51	55	..	Gadchiroli
566	417	417	437	224	404	274	436	408	474	339	414	..	Total Nagpur Division
3865	3193	5792	4954	3696	4351	4161	5589	4274	5372	4732	6509	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण डाळी Total Pulses											
		१९६०-६१ 1960-61 123	७०-७१ 1970-71 124	७५-७६ 1975-76 125	७९-८० 1979-80 126	८०-८१ 1980-81 127	८१-८२ 1981-82 128	८२-८३ 1982-83 129	८३-८४ 1983-84 130	८४-८५ 1984-85 131	८५-८६ 1985-86 132	८६-८७ 1986-87 133	८७-८८ 1987-88 134
1	2												
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	40	30	42	43	18	60	58	65	94	94	59	73
३	रायगड	35	26	28	28	24	51	41	46	62	47	38	51
४	रत्नागिरी	38	18	28	24	25	34	10	35	12	24	14	27
५	सिंधुदुर्ग	25		12	19	10	16
	एकूण-कोकण विभाग	113	74	98	95	67	145	134	146	180	184	121	167
६	नाशिक	412	370	572	463	592	387	360	421	431	294	359	376
७	धुळे	276	369	517	418	317	470	417	580	608	486	588	641
८	जळगाव	848	582	1102	849	573	1026	885	1316	630	741	823	903
	एकूण-नाशिक विभाग	1536	1321	2191	1730	1482	1883	1662	2317	1669	1521	1770	1920
९	अहमदनगर	292	192	380	267	308	211	128	303	286	206	230	286
१०	पुणे	222	158	346	293	265	329	218	375	380	233	231	287
११	सोलापूर	333	294	508	361	423	343	235	505	333	144	140	338
	एकूण-पुणे विभाग	847	644	1234	921	996	883	581	1183	999	583	601	911
१२	सातारा	262	156	304	258	297	265	197	248	276	267	222	291
१३	सांगली	336	228	472	387	185	363	203	357	309	290	187	279
१४	कोल्हापूर	124	79	117	133	167	126	134	166	182	209	148	119
	एकूण-कोल्हापूर विभाग	722	463	893	778	649	754	534	771	767	766	557	689
१५	औरंगाबाद	623	447	932	1006	688	553	721	1131	411	309	232	546
१६	जालना	211	..		474	430	423	677
१७	परभणी	525	532	854	865	709	692	699	822	879	1042	748	1211
१८	बीड	239	183	359	413	281	404	395	405	326	388	335	540
१९	नांदेड	361	212	418	446	314	380	503	379	452	623	334	710
२०	उस्मानाबाद	531	543	1058	1045	696	1066	904	1315	535	395	131	708
२१	लातूर		579	534	193	846
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	2279	1917	3621	3775	2688	3306	3222	4052	3656	3721	2394	5238
२२	बुलढाणा	452	263	549	676	402	579	456	645	545	962	614	814
२३	अकोला	553	351	589	490	375	557	739	786	669	887	825	1334
२४	अमरावती	811	324	588	435	350	399	484	626	581	929	802	908
२५	यवतमाळ	776	431	660	629	437	671	723	566	628	752	839	835
	एकूण-अमरावती विभाग	2592	1369	2386	2230	1564	2206	2402	2623	2423	3530	3080	3891
२६	वर्धा	656	242	334	339	252	359	447	468	482	388	364	461
२७	नागपूर	485	209	370	282	194	337	259	423	433	360	372	361
२८	भंडारा	366	276	279	259	174	257	146	264	199	225	176	160
२९	चंद्रपूर	293	255	269	274	186	261	242	330	278	281	252	272
३०	गडचिरोली		57	82	63	70
	एकूण-नागपूर विभाग	1800	982	1252	1154	806	1314	1094	1485	1449	1336	1227	1324
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	9889	6770	11675	10683	8252	10391	9629	12577	11143	11641	9750	14140

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे, टनात) (Production in '00' M. Tonnes)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												District
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1978-88	
135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	
39	21	40	14	16	8	15	10	7	Greater Bombay
2315	2890	3207	2639	3184	3437	2975	3449	3015	2944	1949	3156	Thane
2203	2626	2709	2554	2904	3167	3086	2992	3544	2928	2789	3375	Raigad
1853	2417	2860	2674	3341	2048	1863	3451	2423	2062	1247	2147	Ratnagiri
..	1380	1287	..	523	1606	1432	1630	Sindhudurg
6410	7954	8816	7881	9445	10040	9226	9902	10512	9540	7417	10308	Total Kokan Division
3146	3622	4609	4778	5230	4849	3429	4533	3781	2751	2319	4254	Nashik
2683	2661	3556	3857	3613	4229	2766	4653	3979	2287	2723	4190	Dhule
3474	2274	4832	5384	4667	6089	4900	6471	4699	3779	4541	7565	Jalgaon
9303	8557	12997	14019	13510	15167	11095	15657	12459	8817	9583	16009	Total Nashik Division
4435	2855	4818	4948	5483	3872	3793	5901	6127	3149	2357	4804	Ahmednagar
3905	2188	4401	4904	4830	5335	4042	5719	5785	4122	3895	5446	Pune
4481	2075	3700	4042	4241	3888	2443	4496	4308	2661	2281	4604	Solapur
12821	7118	12919	13894	14554	13095	10278	16116	16220	9932	8533	14854	Total Pune Division
2572	2228	3118	3325	3844	3542	3270	4243	4447	3682	3401	4450	Satara
3428	1768	3294	3073	2997	3238	2478	4409	2986	2985	2430	4018	Sangli
2613	2004	3328	3176	3692	3887	3257	4291	4347	4311	3503	3792	Kolhapur
8613	6000	9740	9574	10533	10667	9005	12943	11780	10978	9334	12260	Total Kolhapur Division
3442	2725	5004	5953	5378	4181	5499	6681	1939	1832	1849	4278	Aurangabad
..	2933	2316	2168	2190	3267	Jalna
4244	1889	2730	5579	4002	4979	4099	3703	4363	3813	3128	4893	Parbhani
3449	2199	2588	4651	3972	3707	3374	3618	3495	2622	2232	4531	Beed
3348	1132	2531	4769	3131	3319	5010	2178	4233	3434	2053	4533	Nanded
4538	2021	5371	8434	4129	7137	6225	6253	3247	1991	983	3509	Osmanabad
..	3570	2689	778	4083	Latur
19021	9966	19224	29386	20612	26256	24207	22433	23163	18549	13253	29094	Total Aurangabad Dn.
2676	1498	3388	4701	3941	4911	3759	4851	2503	3600	2945	4596	Buldhana
2543	1263	2965	3587	2809	3640	3137	4000	3592	3973	2888	6221	Akola
2469	998	2446	3345	3023	3602	3522	3637	3232	3579	2635	3803	Amravati
3018	1405	2859	3745	3030	3778	4619	3524	3471	3934	2828	4079	Yavatmal
10706	5164	11658	15378	12803	15931	15037	16012	12798	15086	11300	18699	Total Amravati Division
1591	808	1567	2251	1625	1986	2619	2190	2172	2082	1081	1678	Wardha
2394	1253	2688	2941	2410	2943	3023	3039	2479	2953	2742	2629	Nagpur
3640	3953	5193	3305	4501	4680	3048	5396	2407	4641	4051	1410	Bhandara
2940	3364	5560	4167	4724	4952	4618	5830	2361	3294	2617	2354	Chandrapur
..	1007	1918	1530	1349	Gadchiroli
16565	9378	15008	12664	13260	14561	13308	16455	10426	14888	12021	9420	Total Nagpur Division
77439	54137	90362	102796	94717	105717	92156	109518	97358	87790	71441	110644	Total M. S.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	ऊस Sugarcane (Gur)											
		१९६०-६१	७०-७१	७५-७६	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८
		१९६०-६१	१९७०-७१	१९७५-७६	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	१९८५-८६	१९८६-८७	१९८७-८८
१	२	१४७	१४८	१४९	१५०	१५१	१५२	१५३	१५४	१५५	१५६	१५७	१५८
१	वृहन्मुखई
२	ठाणे	१	..	१०	१०	११	११
३	रायगड
४	रत्नागिरी	४	२१	३२	१८	१८	४७
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	५	२१	४२	२८	२९	५८
६	नाशिक	७४७	१४०३	१५४२	१९५२	२३५३	२३४२	२२००	२२८०	२६६६	१९६०	२३४९	२५५३
७	धुळे	११८	२७१	५८१	५७८	७२६	८३५	८९९	७५७	९९४	७३८	१०५१	८९९
८	जळगाव	१२८	११२	४३२	३४६	५७३	७४९	८२८	७५९	७५२	६९९	८२७	६६७
	एकूण नाशिक वि.	९९३	१७८६	२५५५	२८७६	३६५२	३९२६	३९२७	३७९६	४४१२	३३९७	४२०७	४११९
९	अहमदनगर	३८८७	४१३८	५२१९	४००६	५४४३	६७१३	६४४४	५९४४	५३२०	४५४९	४२६४	३८९१
१०	पुणे	१०६५	१६०१	२२५७	२०८९	२०७४	३०४८	३०२४	३०८६	२७११	२७९४	२५४९	२४४७
११	सोलापूर	८४०	१३१६	१८५०	१४२३	१७७९	२२०१	२८४१	२४३९	२१४८	१९७०	१६४८	२६६४
	एकूण पुणे वि.	५७९२	७०५५	९३२६	७५१८	९२९६	११९६२	१२३०९	११४६९	१०१७९	९३१३	८४६१	९००२
१२	सातारा	६३५	९५१	१३६०	१४८६	१८९७	२७२०	२११७	२१५०	२१३०	२१२७	३३३८	३०९९
१३	सांगली	६४०	१०३४	२०२६	२६०२	२५२९	३०१३	३०२८	२४९९	१९५७	२११५	१८११	१८३१
१४	कोल्हापूर	२४७६	३६६४	३७८९	४३०८	४७३७	५२६८	५८८४	४८०४	५१४०	५२२८	५३९७	५३८४
	एकूण कोल्हापूर वि.	३७५१	५६४९	७१७५	८३९६	९१६३	११००१	११०२९	९४५३	९२२७	९४७०	१०५४६	१०३१४
१५	औरंगाबाद	४१३	६०५	११०३	९७७	१४२०	१३४८	१५४३	१०४४	१३१९	८७१	९८०	९४४
१६	जालना	४२८	५४६	३३३	५५०	४९२	७१७	५८९
१७	परभणी	१०४	१५७	१६७	३०२	२६८	३१६	४१२	२०३	२३५	२५३	२२३	३१२
१८	बीड	११३	१४५	३६८	३६६	३८०	५६६	८११	४९७	५२९	५४१	२६५	५५०
१९	नांदेड	१२६	२२५	३०७	४१५	२३३	३२१	७०९	३७०	३७०	२८५	१८८	२२३
२०	उस्मानाबाद	१८५	५६०	७९३	९९२	१२१९	१२३३	१६४४	४८८	४९३	४०७	३१५	४६४
२१	लातूर	३९६	३७८	२८४	२६६	२९५
	एकूण औरंगाबाद वि.	९४१	१६९२	२७३८	३०५२	३५२०	४२१२	५६६५	३३३१	३८७४	३१३३	२९५४	३३७७
२२	दुलढाणा	३१	७१	१२७	४८	११६	८९	८५	८३	१११	५१	५६	६१
२३	अकोला	५	३२	५२	२८	३१	२७	२६	२०	२९	१०	१४	१९
२४	अमरावती	१	१३	१५	१४	१५	२७	२६	२७	५०	२०	३०	५२
२५	यवतमाळ	७	३२	७५	९०	१००	१०६	११८	१०९	१२७	५६	११८	२६४
	एकूण अमरावती वि.	४४	१४८	२६९	१८०	२६२	२४९	२५५	२३९	३१७	१३७	२१८	३९६
२६	वर्धा	१	६	७	७	८	१८	१३	१३	२०
२७	नागपूर	१	६	७	२१	१५	१८	१३	१३	२०
२८	भंडारा	२२	३२	६०	३५	३१	६२	४६	५६	४९
२९	चंद्रपूर	१२	१३	७	७	८	९	७	७	१०
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	३६	५७	८१	७०	६२	१०७	७९	८९	९९
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	११५६२	१६४०८	२२१८६	२२१२०	२५९८४	३१५१५	३३२६४	२८३७७	२८१०८	२५४५०	२६३८६	२७२०८

* कृपाशीचे उत्पादन '००' गाठीत अमूल एक गाठ १७० किलोची आहे.
सूचना—सन १९८१-८२ ते १९८७-८८ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' में. टनात) (Production in '00' M. tonnes)

कपासी (फई) Cotton (Lint)												District
१९६०-६१ 1960-61 159	७०-७१ 1970-71 160	७५-७६ 1975-76 161	७९-८० 1979-80 162	८०-८१ 1980-81 163	८१-८२ 1981-82 164	८२-८३ 1982-83 165	८३-८४ 1983-84 166	८४-८५ 1984-85 167	८५-८६ 1985-86 168	८६-८७ 1986-87 169	८७-८८ 1987-88 170	
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Kokan Division
108	75	43	65	51	44	39	25	32	44	17	12	Nashik
519	241	415	487	437	473	459	318	551	370	138	271	Dhule
1618	650	787	1607	1409	1474	1397	970	1176	1285	631	1033	Jalgaon
2245	966	1245	2159	1897	1991	1895	1313	1759	1699	786	1316	Total Nashik Division
340	140	92	179	316	88	55	17	23	20	8	5	Ahmednagar
116	77	74	83	96	105	47	14	15	11	6	1	Pune
165	119	116	174	218	225	171	88	60	47	28	41	Solapur
621	336	282	436	630	418	273	119	98	78	42	47	Total Pune Division
38	111	99	96	142	123	97	40	33	41	29	7	Satara ✓
60	26	27	32	44	30	22	14	20	18	19	14	Sangli
14	1	6	3	3	5	5	3	4	3	5	4	Kolhapur
112	138	132	131	189	158	124	57	57	62	53	25	Total Kolhapur Division
1025	239	349	1201	941	439	356	245	404	402	185	276	Aurangabad
..	986	862	540	1061	1212	522	1052	Jalna
1400	314	374	1493	1148	1323	1555	491	1472	2121	858	1528	Parbhani
469	41	71	269	162	161	224	102	218	220	210	215	Beed
1243	273	331	1301	951	919	1775	299	1514	1542	467	1477	Nanded
425	24	62	179	72	154	152	Osmanabad
..	20	170	165	27	149	Latur
4562	891	1187	4443	3274	3982	4924	1697	4839	5662	2269	4697	Total Aurangabad Division
2152	463	763	1423	1017	1516	1008	990	810	1705	527	1194	Buldhana
1941	385	913	1802	1276	1820	1365	846	1716	2600	978	2076	Akola
2112	363	1095	1730	1184	1614	1763	880	1652	2110	861	1559	Amravati
1786	700	1168	2427	1517	1627	2494	1099	2202	2944	1530	2390	Yavatmal
7991	1911	3939	7382	4994	6577	6630	3815	6380	9359	3896	7219	Total Amravati Division
684	244	596	1160	815	878	1549	746	806	1869	1061	855	Wardha
402	249	289	442	307	456	600	213	401	680	456	326	Nagpur
..	Bhandara
109	107	131	272	136	188	267	180	329	490	324	330	Chandrapur
..	Gadchiroli
1195	600	1016	1874	1258	1522	2416	1139	1536	3039	1841	1511	Total Nagpur Division
16726	4842	7801	16425	12242	14648	16262	8140	14669	19899	8887	14815	Total Maharashtra State

* The production of cotton is in '00' bales of 170 Kg. each.

Note.—The figures for the years 1981-82 to 1987-88 are based on final forecast.

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा 2	भुईमूग खरीप (वाळलेल्या शेंगा) Groundnut Kharif (dried pods)				
		१९६०-६१ 1960-61 171	१९७०-७१ 1970-71 172	१९७५-७६ 1975-76 173	१९७७-७८ 1977-78 174	१९७९-८० 1979-80 175
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	1	1	2	..
३	रायगड	1
४	रत्नागिरी	..	2	6	3	4
५	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	3	7	5	5
६	नाशिक	417	365	560	457	372
७	धुळे	1030	808	979	670	628
८	जळगाव	838	450	923	625	589
	एकूण नाशिक वि.	2285	1623	2462	1752	1589
९	अहमदनगर	167	123	145	132	131
१०	पुणे	192	285	288	272	378
११	सोलापूर	474	351	221	165	213
	एकूण पुणे वि.	833	759	654	569	722
१२	मातारा	753	577	475	424	502
१३	सांगली	500	403	450	339	305
१४	कोल्हापूर	542	479	598	546	579
	एकूण कोल्हापूर वि.	1795	1459	1523	1309	1386
१५	औरंगाबाद	318	99	154	137	128
१६	जालना
१७	परभणी	321	65	132	116	137
१८	बीड	538	253	145	163	158
१९	नांदेड	159	134	149	162	87
२०	उस्मानाबाद	948	671	372	388	338
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	2284	1222	952	966	848
२२	बुलढाणा	213	134	272	117	128
२३	अकोला	267	135	265	248	136
२४	अमरावती	124	224	325	360	259
२५	यवतमाळ	147	185	261	255	159
	एकूण अमरावती वि.	751	678	1123	980	682
२६	वर्धा	6	42	77	96	75
२७	नागपूर	42	68	111	120	109
२८	भंडारा	3	7	14	10	11
२९	चंद्रपूर	..	2	2	2	1
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	51	119	204	228	196
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	7999	5863	6925	5809	5428

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in '00' M. tonnes)

भूईमूग खरीप (वाळलेल्या शेंगा) Groundnut Kharif (dried pods)								District	
८०-८१ 1980-81 176	१९८१-८२ 1981-82 177	१९८२-८३ 1982-83 178	१९८३-८४ 1983-84 179	१९८४-८५ 1984-85 180	८५-८६ 1985-86 181	८६-८७ 1986-87 182	८७-८८ 1987-88 183		
..	Greater Bombay
1	1	..	Thane
1	1	..	Raigad
3	1	..	Ratnagiri
..	2	..	Sindhudurg
5	5	..	Total Konkan Division
384	319	180	246	296	124	163	226	..	Nashik
505	581	336	622	740	185	313	512	..	Dhule
288	386	326	470	395	186	113	391	..	Jalgaon
1177	1286	842	1338	1431	495	589	1129	..	Total Nashik Division
133	99	100	111	133	23	46	61	..	Ahmednagar
271	502	236	417	506	252	347	416	..	Pune
116	101	122	140	85	34	17	45	..	Solapur
520	702	458	668	724	309	410	522	..	Total Pune Division
529	563	710	739	1180	941	785	896	..	Satara
277	308	263	501	478	442	437	485	..	Sangli
521	441	634	763	945	1174	906	981	..	Kolhapur
1327	1312	1607	2003	2603	2557	2128	2362	..	Total Kolhapur Division
104	50	68	90	45	19	23	51	..	Aurangabad
..	42	65	55	57	24	27	48	..	Jalna
77	40	61	67	36	59	22	71	..	Parbhani
66	76	46	59	51	42	26	102	..	Beed
62	27	38	33	20	14	11	28	..	Nanded
169	217	112	89	110	79	16	149	..	Osmanabad
..	..	186	109	182	130	58	185	..	Latur
478	452	576	502	501	367	183	634	..	Total Aurangabad Division
102	130	65	115	58	48	38	79	..	Buldhana
62	65	106	83	39	26	17	44	..	Akola
171	164	206	195	117	140	126	165	..	Amravati
99	124	70	148	36	49	40	65	..	Yavatmal
434	483	447	541	250	263	221	353	..	Total Amravati Division
23	49	119	100	138	96	89	105	..	Wardha
80	57	133	101	76	119	140	156	..	Nagpur
11	6	10	8	7	7	7	9	..	Bhandara
1	1	2	2	3	2	2	3	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
115	113	264	211	224	224	238	273	..	Total Nagpur Division
4056	4348	4194	5263	5733	4215	3769	5278	..	Total Maharashtra State

अ. नं. S.No.	जिल्हा	करडई Safflower									सूर्यफूल Sunflower				
		७९- ८०	८०- ८१	८१- ८२	८२- ८३	८३- ८४	८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	८७- ८८	८३- ८४	८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	
		79-80	80-81	81-82	82-83	83-84	84-85	85-86	86-87	87-88	83-84	84-85	85-86	86-87	
1	2	184	185	186	187	188	189	190	191	192	खरीप Kharif 193	रब्बी Rabi 194	खरीप Kharif 195	रब्बी Rabi 196	
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिधुदुर्ग
एकूण कोकण विभाग	
६	नाशिक	8	3	4	5	5	7	3	5	10	1	2
७	धुळे	1	1	1	3	3	4	20	2	1	3
८	जळगाव	20	10	22	18	20	27	34	51	133	2	2	2
एकूण नाशिक विभाग		28	13	27	24	26	37	40	60	163	5	3	7
९	अहमदनगर	205	413	381	364	530	444	278	102	294	..	15	22	93	93
१०	पुणे	126	80	143	206	291	256	125	119	228	1	7	9	15	15
११	सोलापूर	247	151	366	239	347	342	129	157	120	145	105	198	183	183
एकूण पुणे विभाग		578	644	890	809	1168	1042	532	378	642	146	127	229	291	291
१२	सातारा	25	17	27	30	38	31	7	10	33	86	..	26	6	6
१३	सांगली	33	27	49	48	54	57	16	23	25	8	2
१४	कोल्हापूर	5	6
एकूण कोल्हापूर विभाग		63	50	76	78	92	88	23	33	58	94	..	26	8	8
१५	औरंगाबाद	292	538	309	272	318	376	200	195	361	3	1	3	11	11
१६	जालना	256	503	454	338	257	358	5	1	5	10	10
१७	परभणी	206	145	427	418	510	488	412	438	477	39	6	67	28	28
१८	बीड	150	92	405	407	476	424	419	194	369	87	104	112	92	92
१९	नांदेड	9	5	494	16	25	28	26	22	107	5	2	27	10	10
२०	उस्मानाबाद	137	64	22	267	344	345	201	178	235	134	71	233	109	109
२१	लातूर	372	58	105	119	61	21	147	115	67	289	120	120
एकूण औरंगाबाद विभाग		794	844	2029	1694	2281	2234	1657	1305	2054	388	252	746	380	380
२२	बुलढाणा	158	158	183	134	134	178	168	123	226	46	2	..	9	9
२३	अकोला	32	34	37	35	31	58	62	71	122	7	2
२४	अमरावती	1	..	1	1	..	2	3	3	7	6	1	..	1	1
२५	यवतमाळ	1	..	1	1	1	2	2	2	6	9	2	..	1	1
एकूण अमरावती विभाग		192	192	222	171	166	240	235	199	361	68	7	..	12	12
२६	वर्धा
२७	नागपूर
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	1
३०	गडचिरोली
एकूण नागपूर विभाग		1
एकूण महाराष्ट्र राज्य		1655	1743	3244	2776	3733	3641	2487	1975	3278	701	389	1001	699	699

TABLE XX—Concl'd.

(उत्पादन '००' मे. टनात)
(Production in '00' tonnes)

सूर्यफूल Sunflower				उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut											District
१९८५-८६ 1985-86		८६-८७ 86-87		८७-८८ 87-88	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 87-88			
खरीप Kharif 197	रब्बी Rabi 198	खरीप Kharif 199	रब्बी Rabi 200	खरीप Kharif 201	रब्बी Rabi 202	203	204	205	206	207	208	209	210		
..	Greater Bombay	
..	2	1	1	1	1	6	3	3	5	4	Thane	
..	1	1	5	2	2	5	2	Raigad	
..	1	2	1	4	2	3	7	5	Ratnagiri	
..	1	20	23	46	21	22	38	48	Sindhudurg	
..	4	1	1	24	26	61	28	30	55	59	Total-Konkan Dn.	
..	..	4	..	4	..	10	126	72	83	68	12	9	25	Nashik	
..	5	7	5	2	2	19	193	164	207	170	40	36	103	Dhule	
..	3	2	3	1	10	88	395	106	518	118	59	40	80	Jalgaon	
..	8	13	8	7	12	117	714	342	808	356	111	85	208	Total-Nashik Dn.	
60	65	55	65	86	20	26	286	93	235	234	23	16	129	Ahmednagar	
6	15	8	14	3	4	31	129	84	132	126	19	22	179	Pune	
128	74	23	58	91	146	68	387	283	365	312	97	130	505	Solapur	
194	154	86	137	180	170	125	802	460	732	672	139	168	813	Total-Pune Dn.	
..	4	..	122	69	87	93	23	42	74	Satara	
..	14	..	61	6	24	19	7	5	38	Sangli	
..	2	2	19	23	22	28	21	Kolhapur	
..	18	..	185	77	130	135	52	75	133	To.-Kolhapur Dn.	
24	8	28	8	15	8	11	42	14	23	10	..	4	6	Aurangabad	
38	23	25	23	25	26	..	95	60	25	24	1	1	2	Jalna	
43	25	42	23	36	77	34	128	41	311	121	19	19	242	Parbhani	
65	88	53	63	81	88	25	72	26	80	34	3	10	34	Beed	
42	34	31	13	14	131	24	58	68	188	47	16	14	97	Nanded	
189	90	46	46	221	54	37	211	11	123	28	2	2	31	Osmanabad	
123	129	63	16	121	240	7	53	42	2	..	6	Latur	
524	397	288	192	513	624	131	606	227	803	306	43	50	418	To.-AurangabadD	
41	6	68	5	136	44	..	22	14	59	12	10	23	10	Buldhana	
11	2	19	2	92	52	12	28	31	30	9	14	24	20	Akola	
10	..	7	..	11	1	2	23	19	23	20	7	4	9	Amravati	
3	..	8	..	34	61	54	155	70	109	15	42	74	18	Yavatmal	
65	8	102	7	273	158	68	228	134	221	56	73	125	57	To-Amravati Dn.	
..	4	..	6	24	15	32	8	9	13	2	Wardha	
..	4	7	25	15	6	4	6	2	Nagpur	
..	1	..	1	2	2	4	5	9	5	9	Bhandara	
..	4	2	3	1	2	1	3	Chandrapur	
..	1	1	1	1	Gadchiroli	
..	1	..	1	4	..	10	37	45	55	21	24	25	17	Total-Nagpur Dn.	
783	572	490	346	977	982	451	2596	1311	2810	1574	472	583	1705	Total-Maharashtra State	

तक्ता बीस-पूर्ण TABLE XX-Concl'd.

(उत्पादन '००' मे. टनात)
(Production in '00' tonnes)

			एकूण तेलबिया Total Oilseed							District	
१९७९-८० 1979-80 211	८०-८१ 1980-81 212	८१-८२ 1981-82 213	८२-८३ 1982-83 214	८३-८४ 1983-84 215	८४-८५ 1984-85 216	८५-८६ 85-86 217	८६-८७ 86.87 218	८७-८८ 1978-88 219			
..	Greater Bombay	
10	8	11	6	17	12	12	23	22	..	Thane	
3	4	1	9	12	9	8	15	14	..	Raigad	
17	16	33	51	81	30	20	29	42	}	Ratnagiri	
..	23	32	40	53		Sindhudurg	
30	28	45	66	110	74	72	107	131	Total—Konkan Division		
421	430	525	290	402	427	141	216	328	..	Nashik	
655	560	815	538	866	958	243	382	689	..	Dhule	
638	411	844	497	1069	627	226	268	697	..	Jalgaon	
1714	1401	2184	1325	2337	2012	610	866	1714	..	Total—Nashik Division	
347	587	785	583	915	953	529	391	607	..	Ahmednagar	
524	406	809	557	887	954	459	539	845	..	Pune	
483	360	970	816	1131	1154	615	401	924	..	Solapur	
1354	1353	2564	1956	2933	3061	1603	1241	2376	..	Total—Pune Division	
530	551	717	812	953	1338	974	839	1013	..	Satara ✓	
342	307	424	323	589	557	465	468	585	..	Sangli	
584	527	451	638	787	973	1199	936	1024	..	Kolhapur	
1456	1385	1592	1773	2329	2868	2638	2243	2622	..	Total—Kolhapur Division	
480	719	1052	814	1116	495	298	320	522	}	Aurangabad	
..	597	456	360	491		Jalna	
421	302	702	646	1022	834	644	599	983	..	Parbhani	
408	297	840	802	917	839	722	378	777	..	Beed	
138	139	159	191	310	198	180	129	424	..	Nanded	
613	558	1626	1517	1394	942	638	309	807	}	Osmanabad	
..	849	524	186	796		Latur	
2060	2015	4379	3970	4759	4754	3462	2281	4800	..	Total—Aurangabad Division	
301	270	357	244	381	277	302	291	538	..	Buldhana	
194	125	152	194	183	136	147	166	371	..	Akola	
297	192	234	253	261	187	217	237	289	..	Amravati	
202	167	308	167	295	87	139	174	234	..	Yevatmai	
994	754	1051	858	1120	687	805	868	1432	..	Total—Amravati Division	
122	49	102	172	195	240	188	173	227	..	Wardha	
214	150	149	260	243	275	325	381	407	..	Nagpur	
111	57	70	50	86	43	53	50	72	..	Bhandara	
184	83	135	173	194	123	187	143	142	}	Chandrapur	
..	29	31	23	35		Gadchiroli	
631	339	456	655	718	710	794	775	883	..	Total—Nagpur Division	
8239	7275	12271	10603	14306	14166	9984	8381	13958	..	Total—Maharashtra State	

तक्ता एकवीस TABLE XXI

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन, १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७९-८० ते १९८७-८८ तक्ता एकवीस

अ. नं. Sr.No.	जिल्हे 2	तांदूळ Rice (Total)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१	वृहन्मुंबई	1325	1750	1429	1400	1600	889	1667	1606	1400
२	ठाणे	1321	1782	2023	1497	2021	2060	1782	2026	1788	1683	1128	1868
३	रायगड	1487	1813	1672	1628	1850	1907	1866	1794	2140	1730	1719	2052
४	रत्नागिरी	978	1376	1577	1434	1792	1881	1682	1967	2105	1856	1206	2051
५	सिंधुदुर्ग	1743	1570	1546	1764	1741	1686	1817
	एकूण कोकण वि.	1267	1652	1750	1518	1886	1925	1758	1863	1955	1739	1433	1950
६	नाशिक	949	1040	1662	1359	1113	1455	1062	1368	1121	750	541	365
७	धुळे	433	531	679	682	744	845	616	799	912	360	331	508
८	जळगाव	434	716	1057	1312	1585	1632	1470	1675	1573	507	571	788
	एकूण नाशिक वि.	699	842	1295	1104	1034	1264	959	1212	1099	587	466	726
९	अहमदनगर	945	789	1854	1025	1791	1250	1493	1735	1406	955	1014	1286
१०	पुणे	1027	817	1956	1573	2075	1468	1405	1614	1367	1131	1008	1296
११	सोलापूर	947	785	2203	1176	1281	1345	1488	1600	1475	314	1174	808
	एकूण पुणे वि.	1004	810	1968	1470	1968	1434	1420	1626	1377	1074	1014	1275
१२	सातारा	887	1024	1453	1452	1850	1517	1528	1709	1933	1784	1242	1781
१३	सांगली	967	940	1815	1433	1928	1578	1720	1912	1957	2109	1389	1880
१४	कोल्हापूर	1386	1286	2007	1661	2106	2468	1892	2167	2281	2401	1749	1924
	एकूण कोल्हापूर वि.	1250	1187	1860	1588	2028	2131	1786	2027	2163	2219	1587	1884
१५	औरंगाबाद	876	500	882	603	1175	884	587	851	628	353	296	440
१६	जालना	1175	564	974	474	645	379	370
१७	परभणी	869	508	1730	1211	1042	1368	674	957	536	678	615	645
१८	बीड	811	507	593	1116	1391	558	700	938	677	538	254	415
१९	नांदेड	813	545	1186	1148	1279	1595	734	1096	606	696	423	367
२०	उस्मानाबाद	551	463	1221	1035	991	1312	627	967	638	423	147	435
२१	लातूर	779	500	363	34	361
	एकूण औरंगाबाद वि.	730	501	1228	1099	1130	1333	670	958	574	561	331	448
२२	बुलढाणा	577	1063	855	1031	1148	1400	656	867	518	370	308	470
२३	अकोला	579	506	711	890	1103	1267	646	803	438	727	688	578
२४	अमरावती	578	506	507	721	896	1150	519	748	436	646	539	592
२५	यवतमाळ	573	512	729	743	885	1129	698	824	392	547	587	572
	एकूण अमरावती वि.	578	563	659	789	959	1193	618	795	430	610	564	558
२६	बर्धा	582	1056	1132	856	635	1418	1258	852	495	1030	674	241
२७	नागपूर	785	1009	1306	1118	1351	1488	1100	1330	769	1647	1412	873
२८	भंडारा	1136	1214	1585	887	1459	1346	875	1544	679	1358	1180	498
२९	चंद्रपूर	759	1110	1664	1026	1338	1403	1217	1749	880	1172	926	777
३०	गडचिरोली	1207	1448	619	1277	970	826
	एकूण नागपूर वि.	959	1156	1592	961	1387	1382	1044	1545	714	1312	1085	680
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1054	1229	1615	1225	1587	1607	1311	1617	1274	1416	1147	1250

TABLE XXI

Districtwise average yield of Principal Crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and 1979-80 to 1987-88
(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per Hect.)

गहू Wheat												District	
१९६०-६१ 1960-61 15	७०-७१ 1970-71 16	७५-७६ 1975-76 17	७९-८० 1979-80 18	८०-८१ 1980-81 19	८१-८२ 1981-82 20	८२-८३ 1982-83 21	८३-८४ 1983-84 22	८४-८५ 1984-85 23	८५-८६ 1985-86 24	८६-८७ 1986-87 25	८७-८८ 1987-88 26		
..	Greater Bombay
..	..	1278	1259	..	990	Thane
..	..	1500	Raigad
..	..	1796	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	1346	1259	..	990	Total Kokan Division
257	723	866	827	795	812	687	776	776	655	659	832	..	Nashik
675	981	1286	1011	903	1142	740	1276	1032	726	300	880	..	Dhule
642	1122	1175	858	1091	1319	1061	1079	1000	769	781	986	..	Jalgaon
425	904	1042	875	891	1016	790	985	892	700	724	890	..	Total Nashik Division
367	615	1195	1123	1119	1132	1150	1308	1200	1111	974	1050	..	Ahmednagar
447	649	1467	949	989	972	1066	1226	1164	969	1022	1214	..	Pune
713	717	826	907	656	972	761	1187	822	778	872	959	..	Solapur
467	655	1112	1005	928	1039	1010	1251	1082	967	963	1084	..	Total Pune Division
864	649	1190	1043	1207	1002	1180	1192	1314	836	738	1063	..	Satara ✓
671	692	898	882	691	701	619	908	734	704	512	949	..	Sangli
758	846	1525	1130	1585	913	1006	1278	1084	1059	980	1326	..	Kolhapur
753	680	1083	972	1004	838	879	1084	1034	852	727	1110	..	Total Kolhapur Division
284	325	1288	708	1045	786	719	988	494	368	661	858	..	Aurangabad
..	927	710	885	708	718	744	933	..	Jalna
542	280	914	824	790	819	806	864	881	671	596	758	..	Parbhani
337	298	773	899	980	822	591	654	686	539	391	845	..	Beed
539	316	897	876	672	701	719	657	732	660	467	735	..	Nanded
560	304	1093	861	537	780	721	979	809	502	407	828	..	Osmanabad
..	822	665	678	288	980	..	Latur
429	304	1033	820	836	807	716	837	722	602	541	836	..	Total Aurangabad Division
446	471	1228	943	697	959	654	964	826	631	720	743	..	Buldhana
394	461	1045	765	743	760	639	870	846	708	758	815	..	Akola
371	503	1168	942	816	737	691	1006	933	688	786	786	..	Amravati
414	487	1127	1019	1283	1042	890	1152	862	847	921	790	..	Yavatmal
405	477	1084	903	813	846	698	974	879	711	796	792	..	Total Amravati Division
372	364	1002	814	785	1019	1202	1264	1015	921	857	782	..	Wardha
526	430	904	815	629	755	670	792	897	689	785	709	..	Nagpur
361	477	720	547	655	624	628	714	491	522	519	474	..	Bhandara
402	426	752	734	437	511	483	658	475	559	549	579	..	Chandrapur
..	597	446	563	479	574	..	Gadchiroli
443	423	855	755	620	702	729	840	771	670	693	620	..	Total Nagpur Division
442	542	1026	866	834	876	786	965	866	731	729	864	..	Total Maharashtra State

अ. नं. Sr. No.	जिल्हे 2	खरीप ज्वारी Kharif Jowar											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88
१	वृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	597	1986	1048	1250	1073	
३	रायगड	2787	1048	
४	रत्नागिरी	2688	1048	
५	सिधुदुर्ग	
	एकूण कोकण वि.	..	597	2487	1048	1250	1073	
६	नाशिक	609	597	1883	824	1361	1817	901	987	1222	729	624	986
७	धुळे	667	693	1067	719	1066	1229	508	1174	997	492	705	976
८	जळगाव	1245	379	1357	1408	1310	1404	1228	1374	1095	836	1082	1606
	एकूण नाशिक वि.	1048	469	1312	1124	1246	1390	1009	1286	1080	734	941	1384
९	अहमदनगर	1261	872	2206	1176	1562	1046	986	1371	1064	905	1258	1372
१०	पुणे	1226	933	2198	1465	1302	1491	1000	1486	1438	963	1187	1233
११	सोलापूर	887	190	1280	1241	840	920	972	1695	1132	1257	720	1027
	एकूण पुणे वि.	1202	771	1944	1330	1303	1246	991	1480	1270	993	1126	1222
१२	सातारा	849	981	1394	1070	1145	1118	1252	1566	1577	1030	1392	1524
१३	सांगली	1373	806	1291	1143	1624	1143	1110	1919	1037	1069	945	1592
१४	कोल्हापूर	1484	981	1879	1516	1628	1524	1472	2362	2211	1687	1900	2146
	एकूण कोल्हापूर वि.	1276	982	1430	1172	1237	1192	1231	1867	1420	1156	1253	1660
१५	औरंगाबाद	902	281	744	1112	1061	1118	945	1127	575	424	964	1232
१६	जालना	1294	1143	1271	788	748	1035	1104
१७	परभणी	981	252	557	1196	704	1198	1212	719	917	747	541	965
१८	बीड	852	222	531	996	872	677	731	727	935	589	424	1117
१९	नांदेड	869	245	501	1262	699	734	1478	343	1172	807	506	1240
२०	उस्मानाबाद	845	175	581	1340	762	1051	1074	819	1029	518	209	1142
२१	लातूर	622	1069	732	214	1255
	एकूण औरंगाबाद वि.	888	227	630	1222	792	966	1153	677	999	698	480	1156
२२	बुलढाणा	818	423	856	1355	1235	1461	1251	1534	846	1193	1052	1596
२३	अकोला	717	258	619	914	844	898	741	975	916	980	621	1530
२४	अमरावती	759	278	667	1150	1174	1318	1346	1234	1155	1249	796	1281
२५	यवतमाळ	755	314	630	950	802	956	1382	1067	1149	1307	808	1339
	एकूण अमरावती वि.	762	322	699	1080	999	1140	1161	1192	1009	1156	803	1449
२६	वर्धा	552	289	536	1054	810	870	1281	951	1104	1173	399	947
२७	नागपूर	645	231	548	785	677	737	1073	730	614	823	842	1022
२८	भंडारा	639	310	414	596	387	371	704	414	356	402	307	588
२९	गंड्रपूर	763	310	478	750	506	443	650	..	638	847	553	873
३०	गडचिरोली	656
	एकूण नागपूर वि.	618	264	533	888	707	747	1100	800	799	953	627	968
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	864	350	817	1125	956	1074	1136	1049	1034	921	736	1309

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

रबी ज्वारी Rabi Jowar						District						
१९६०-६० 1960-61 39	७०-७१ 1970-71 40	७५-७६ 1975-76 41	७९-८० 1979-80 42	८०-८१ 1980-81 43	८१-८२ 1981-82 44	८२-८३ 1982-83 45	८३-८४ 1983-84 46	८४-८५ 84-85 47	८५-८६ 1985-86 48	८६-८७ 1986-87 49	८७-८८ 1987-88 50	District
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	2120	..	1000	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	2120	..	1000	Total Konkan Division
216	203	362	516	413	446	430	413	349	261	156	478	Nashik
517	405	697	786	516	784	696	707	645	520	451	635	Dhule
666	695	478	1181	852	1102	649	1035	1033	619	646	992	Jalgaon
542	401	548	774	541	748	589	688	628	463	392	700	Total Nashik Division
474	178	363	467	352	292	362	418	626	286	180	499	Ahmednagar
481	128	349	509	464	438	346	430	537	321	268	534	Pune
465	182	270	352	390	323	181	342	401	233	202	466	Solapur
472	167	323	430	435	344	282	389	508	273	214	496	Total Pune Division
685	362	471	607	687	583	562	585	715	667	509	728	Satara ✓
448	144	308	275	283	393	418	416	477	179	204	501	Sangli
384	274	1039	379	424	558	419	396	568	358	338	589	Kolhapur
584	274	420	427	530	515	504	514	611	457	373	626	Total Kolhapur Division
396	212	466	637	480	499	415	303	189	183	195	642	Aurangabad
..	713	446	571	456	519	350	673	Jalna
824	287	393	691	283	758	362	393	638	450	530	678	Parbhani
817	277	362	776	649	500	424	466	473	310	340	668	Beed
798	262	442	700	470	553	611	479	669	529	425	510	Nanded
754	303	463	821	153	625	433	618	595	365	269	557	Osmanabad
..	664	536	720	545	91	759	Latur
684	263	425	721	435	595	435	557	465	354	324	642	Total Aurangabad Division
418	147	577	467	500	375	405	465	340	548	474	464	Buldhana
..	147	500	405	465	340	548	Akola
..	147	Amravati
..	147	Yavatmal
418	147	577	467	500	400	400	465	340	548	474	464	Total Amravati Division
386	147	275	434	..	364	407	465	340	548	474	464	Wardha
372	147	275	419	440	364	333	570	310	461	385	454	Nagpur
411	147	286	416	477	583	499	734	356	419	403	370	Bhandara
415	147	299	442	425	368	423	393	346	631	503	446	Chandrapur
..	394	325	391	437	576	677	Gadchiroli
406	147	292	434	434	391	407	466	341	547	473	464	Total Nagpur Division
541	212	367	538	448	458	368	441	497	339	283	558	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	बाजरी Bajri											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88
1	2	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.
६	नाशिक	367	473	413	451	553	456	278	422	245	183	192	513
७	धुळे	493	576	534	707	607	690	467	823	564	194	380	590
८	जळगाव	319	500	518	624	597	662	485	657	554	420	493	1269
	एकूण नाशिक वि.	391	504	463	524	574	542	363	558	376	232	301	683
९	अहमदनगर	265	349	245	403	492	251	190	491	307	131	140	216
१०	पुणे	363	375	283	310	412	417	377	491	330	335	345	349
११	सोलापूर	68	247	157	272	239	392	146	473	280	119	236	248
	एकूण पुणे वि.	262	341	245	334	420	319	237	490	314	202	221	262
१२	सातारा	233	314	184	200	239	260	145	352	243	166	192	418
१३	सांगली	158	169	160	216	204	292	125	292	154	346	151	328
१४	कोल्हापूर	142	169	153	186	167	226	84	228	176	154	500	279
	एकूण कोल्हापूर वि.	198	239	173	234	221	275	135	325	203	247	173	380
१५	औरंगाबाद	236	409	258	431	477	739	472	529	232	335	286	593
१६	जालना	684	336	568	377	278	481	740
१७	परभणी	236	414	253	482	527	347	400	515	303	283	343	573
१८	बीड	253	498	242	484	403	409	344	543	381	346	309	468
१९	नांदेड	262	414	233	474	421	600	392	583	300	222	400	318
२०	उस्मानाबाद	214	414	236	429	259	470	379	381	313	218	194	788
२१	लातूर	568	317	185	165	352
	एकूण औरंगाबाद वि.	239	414	250	454	438	588	402	528	308	322	318	567
२२	बुलढाणा	736	223	296	447	421	505	393	585	308	337	351	523
२३	अकोला	744	223	307	437	376	514	391	500	310	333	376	581
२४	अमरावती	737	223	399	405	382	370	377	437	310	270	325	450
२५	यवतमाळ	745	223	287	410	370	504	396	551	311	340	375	625
	एकूण अमरावती वि.	741	223	300	426	388	426	391	523	316	328	359	555
२६	वर्धा	759	223	322	406	348	344	376	343	333	167	260	318
२७	नागपूर	627	..	324	406	348	344	376	343	400	250	260	318
२८	भंडारा	..	223
२९	चंद्रपूर	717	223	400	..	348	..	376
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	739	223	357	417	348	333	364	343	364	200	260	318
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	299	404	310	421	454	447	320	501	322	246	268	501

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District	
६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88		
63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74		
..	Greater Bombay
729	1099	819	1095	747	867	877	981	793	964	574	748	..	Thane
597	826	808	780	767	921	849	864	838	858	548	778	..	Raigad
546	671	644	740	878	777	804	860	1005	887	591	912	..	Ratnagiri
..	1000	1041	866	474	993	..	Sindhudurg
599	826	719	837	823	845	828	886	927	895	565	843	..	Total Konkan Division
858	731	838	749	729	817	809	999	923	940	503	675	..	Nashik
330	388	494	566	534	630	580	739	878	501	374	1405	..	Dhule
636	500	2000	667	615	118	875	1125	1556	1222	1400	821	..	Jalgaon
671	593	694	676	652	742	720	900	911	743	453	995	..	Total Nashik Division
526	724	798	887	820	962	800	980	845	782	744	861	..	Ahmednagar
672	831	912	913	772	1407	1172	1282	1097	1139	768	783	..	Pune
812	512	1695	1369	952	1229	1233	1248	1298	1442	1111	801	..	Solapur
650	803	1209	1064	842	1265	1106	1207	1105	1141	835	809	..	Total Pune Division
495	471	632	750	1224	908	610	927	1186	1303	919	828	..	Satara
694	566	928	1215	923	1320	1164	1123	1117	1522	1362	878	..	Sangli
603	603	891	1030	855	1127	888	1011	1046	1176	996	1105	..	Kolhapur
583	573	884	990	940	1021	876	1014	1086	1258	1041	990	..	Total Kolhapur Division
215	267	1085	2103	851	1023	1550	1694	1620	1297	423	435	..	Aurangabad
..	1708	1714	1400	409	815	..	Jalna
250	212	417	1053	395	917	1150	967	850	743	813	833	..	Parbhani
245	274	370	1169	859	441	396	500	841	750	566	793	..	Beed
283	313	600	591	458	421	477	568	469	452	471	643	..	Nanded
193	286	374	698	493	570	667	619	527	575	636	679	..	Osmanabad
..	573	612	251	718	..	Latur
234	272	490	1037	616	639	789	763	763	702	550	649	..	Total Aurangabad Division
444	182	100	1000	625	1375	440	861	1700	1667	556	524	..	Buldhana
143	273	462	545	571	615	833	750	1667	800	615	708	..	Akola
325	175	424	406	235	413	373	341	574	500	421	466	..	Amravati
286	333	867	750	1600	833	800	1000	1500	1500	..	500	..	Yavatmal
318	209	547	455	352	591	430	523	924	789	472	509	..	Total Amravati Division
..	500	Wardha
250	167	444	1778	833	833	857	500	1500	500	600	Nagpur
339	296	355	408	292	667	472	270	568	696	235	341	..	Bhandara
327	277	560	635	527	638	854	582	375	1000	692	440	..	Chandrapur
..	842	1000	647	636	..	Gadchiroli
331	274	437	629	453	651	714	484	730	877	563	473	..	Total Nagpur Division
570	611	758	849	754	873	833	943	960	928	655	867	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	एकूण तृणधान्ये Total Cereals											
		६०-६१ 1960-61 75	७०-७१ 1970-71 76	७५-७६ 1975-76 77	७९-८० 1979-80 78	८०-८१ 1980-81 79	८१-८२ 1981-82 80	८२-८३ 1982-83 81	८३-८४ 1983-84 82	८४-८५ 1984-85 83	८५-८६ 1985-86 84	८६-८७ 1986-87 85	८७-८८ 1987-88 86
१	बृहन्मूर्बई	1325	1750	1428	1400	1600	889	1667	1667	1400
२	ठाणे	1191	1647	1785	1424	1804	1856	1649	1875	1637	1563	1030	1665
३	रायगड	1329	1702	1565	1488	1667	1746	1721	1660	1926	1585	1525	1831
४	रत्नागिरी	790	1168	1265	1209	1498	1383	1281	1477	1635	1447	957	1543
५	सिंधुदुर्ग	1655	1506	..	1666	1573	1514	1701
	एकूण कोकण वि.	1073	1478	1515	1361	1643	1676	1559	1654	1728	1544	1244	1693
६	नाशिक	428	559	651	641	702	670	499	623	505	393	322	608
७	धुळे	579	592	739	742	724	879	571	919	772	409	487	813
८	जळगांव	865	556	1012	1103	1073	1183	968	1125	946	688	841	1364
	एकूण नाशिक वि.	572	568	772	794	803	873	654	854	705	484	525	902
९	अहमदनगर	424	281	448	529	563	377	410	550	577	307	234	457
१०	पुणे	513	299	577	617	641	623	523	650	639	465	432	612
११	सोलापूर	438	221	378	407	415	400	244	448	455	288	254	498
	एकूण पुणे वि.	453	266	460	484	532	459	383	547	557	350	305	518
१२	सातारा	554	523	701	751	852	729	741	870	941	757	717	920
१३	सांगली	725	419	740	700	721	732	658	996	679	678	556	923
१४	कोल्हापूर	1162	1008	1647	1421	1643	1733	1431	1755	1786	1763	1484	1693
	एकूण कोल्हापूर वि.	746	580	898	874	968	936	866	1106	1028	945	818	1078
१५	औरंगाबाद	422	308	571	606	647	676	535	633	280	277	340	698
१६	जालना	883	624	..	565	561	587	816
१७	परभणी	835	285	576	937	642	963	771	625	770	607	542	805
१८	बीड	664	344	410	779	692	550	488	559	566	395	356	722
१९	नांदेड	819	275	586	1128	742	788	1221	472	997	745	487	1072
२०	उस्मानाबाद	726	262	677	1053	507	868	793	677	737	435	268	750
२१	लातूर	898	647	197	1059
	एकूण औरंगाबाद वि.	666	298	566	898	634	774	714	608	658	501	398	823
२२	बुलढाणा	756	426	855	1284	1115	1354	1148	1397	828	1088	993	1489
२३	अकोला	658	296	691	882	817	888	719	948	891	938	632	1437
२४	अमरावती	678	317	727	1052	1038	1147	1143	1123	1052	1091	764	1133
२५	यवतमाळ	725	327	664	926	822	956	1287	1049	1076	1217	790	1256
	एकूण अमरावती वि.	705	343	734	1022	946	1077	1062	1125	960	1074	780	1337
२६	वर्धा	511	33	671	980	792	926	1255	1008	1043	1108	504	863
२७	नागपूर	579	348	680	787	727	770	845	784	646	834	827	817
२८	भंडारा	967	1026	1357	808	1286	1214	819	1392	638	1215	1067	480
२९	चंद्रपूर	596	636	995	781	893	906	852	1048	602	880	699	650
३०	गडचिरोली	583	1112	888	791
	एकूण नागपूर वि.	676	638	966	817	941	956	893	1071	673	1015	833	698
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	637	459	720	822	788	831	748	836	762	678	570	870

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

सुर Tur												District
१९६०-६१ 1960-61 87	७०-७१ 1970-71 88	७५-७६ 1975-76 89	७९-८० 1979-80 90	८०-८१ 1980-81 91	८१-८२ 1981-82 92	८२-८३ 1982-83 93	८३-८४ 1983-84 94	८४-८५ 1984-85 95	८५-८६ 1985-86 96	८६-८७ 1986-87 97	८७-८८ 1987-88 98	
.. Greater Bombay
323	345	355	316	516	351	325	326	400	581	350	349	.. Thane
301	250	385	375	291	347	347	421	421	526	400	444	.. Raigad
250	400	250	333	376	333	366	333	.. Ratnagiri
..	333	250	421	500 Sindhudurg
309	342	354	327	222	344	339	348	412	561	354	369	.. Total Konkan Division
703	686	809	898	699	878	830	772	818	696	603	636	.. Nashik
696	603	843	945	689	870	612	864	800	624	603	636	.. Dhule
736	500	833	886	555	809	609	831	778	869	606	636	.. Jalgaon
714	574	978	929	634	845	648	832	794	751	605	636	.. Total Nashik Division
538	285	537	561	828	489	497	537	506	300	125	299	.. Ahmednagar
514	500	657	745	1668	639	356	776	657	300	262	433	.. Pune
539	169	137	198	603	266	344	464	382	157	181	367	.. Solapur
534	211	266	313	368	338	371	512	452	257	175	351	.. Total Pune Division
658	653	850	891	1743	727	356	838	696	817	350	351	.. Satara
710	621	851	893	75	774	356	852	683	705	300	351	.. Sangli
903	760	895	844	968	736	738	881	784	905	400	351	.. Kolhapur
742	657	857	882	453	752	451	854	744	790	336	351	.. Total Kolhapur Division
227	220	434	517	323	549	331	447	406	118	160	431	.. Aurangabad
..	545	301	574	436	330	335	620	.. Jalna
449	558	581	781	708	566	505	605	698	734	527	714	.. Parbhani
242	99	259	458	292	485	555	574	398	363	287	443	.. Beed
525	223	295	421	336	445	533	485	516	639	320	889	.. Nanded
321	309	395	434	329	490	390	662	474	249	117	564	.. Osmanabad
..	559	620	422	189	628	.. Latur
350	297	402	516	395	506	439	569	526	435	286	624	Total Aurangabad Division
1290	556	963	628	739	804	524	531	628	799	508	799	.. Buldhana
1372	611	869	617	524	615	832	752	682	644	681	924	.. Akola
1627	768	1127	735	782	623	706	822	886	993	818	920	.. Amravati
2031	740	1102	934	742	995	1038	705	808	773	865	757	.. Yavatmal
1619	683	1024	784	694	762	790	711	706	803	739	852	.. Total Amravati Division
2234	826	1038	1024	731	1010	1256	1263	1195	916	824	1069	.. Wardha
1017	444	684	471	448	518	413	690	658	508	486	465	.. Nagpur
935	444	660	481	255	494	404	643	656	481	458	692	.. Bhandara
943	490	660	481	388	494	404	608	648	399	377	618	.. Chandrapur
..	656	481	458	692	.. Gadchiroli
1406	576	789	648	603	668	684	862	833	626	581	691	.. Total Nagpur Division
883	432	604	603	495	605	586	666	640	597	490	686	.. Total Maharashtra State

अ. नं. Sr. No.	जिल्हे	हरभरा Gram											
		१९६०-६१ 1960-61 99	७०-७१ 1970-71 100	७५-७६ 1975-76 101	७९-८० 1979-80 102	८०-८१ 1980-81 103	८१-८२ 1981-82 104	८२-८३ 1982-83 105	८३-८४ 1983-84 106	८४-८५ 1984-85 107	८५-८६ 1985-86 108	८६-८७ 1986-87 109	८७-८८ 1987-88 110
१	वृहन्मुंबई
२	ठाणे	346	..	358	407	416	300	322	430	406	278	265	360
३	रायगड	208	..	600	407	350	352	322	430	406	278	265	410
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	294	..	440	407	313	333	322	430	417	278	265	364
६	नाशिक	301	385	393	462	450	428	429	423	415	334	268	354
७	धुळे	419	389	443	491	395	360	402	520	493	315	249	552
८	जळगाव	480	505	464	583	475	448	379	731	546	305	399	556
	एकूण नाशिक वि.	355	407	425	485	439	418	414	519	464	322	297	472
९	अहमदनगर	448	336	395	484	405	393	327	505	552	388	262	476
१०	पुणे	361	246	458	381	378	522	405	567	541	375	307	497
११	सोलापूर	404	315	314	359	279	310	241	433	274	168	174	560
	एकूण पुणे वि.	407	304	344	401	345	413	329	503	456	314	250	570
१२	सातारा	449	261	720	367	432	423	353	380	598	435	354	416
१३	सांगली	430	254	583	363	140	334	317	413	387	233	209	379
१४	कोल्हापूर	404	271	590	459	517	450	468	527	470	492	520	595
	एकूण कोल्हापूर वि.	436	262	569	396	307	390	367	435	483	389	355	428
१५	औरंगाबाद	219	196	433	450	359	219	238	302	232	293	195	405
१६	जालना	507	270	478	291	415	194	401
१७	परभणी	313	236	310	318	260	380	275	310	312	363	267	363
१८	बीड	292	222	415	388	257	391	378	326	291	286	237	436
१९	नांदेड	292	225	285	325	361	282	278	272	300	290	230	308
२०	उस्मानाबाद	325	249	404	366	317	426	404	562	396	288	134	392
२१	लातूर	351	436	375	345	62	392
	एकूण औरंगाबाद वि.	287	216	882	376	315	377	323	391	321	319	191	387
२२	बुलढाणा	313	323	433	346	261	303	407	418	454	411	221	330
२३	अकोला	306	346	367	306	233	353	197	327	396	289	242	378
२४	अमरावती	312	310	620	382	301	384	420	430	427	296	282	306
२५	यवतमाळ	304	288	410	296	286	253	281	344	426	426	365	298
	एकूण अमरावती वि.	307	322	450	336	266	333	318	380	422	329	262	339
२६	वर्धा	290	235	314	339	205	288	250	320	353	362	362	355
२७	नागपूर	297	263	399	306	379	397	345	381	384	324	471	252
२८	भंडारा	303	454	408	364	547	333	370	387	527	348	392	218
२९	चंद्रपूर	302	402	347	370	432	353	302	343	240	313	297	245
३०	गडचिरोली	294	325	250	478	290	281
	एकूण नागपूर वि.	302	351	383	339	421	356	327	363	375	346	399	260
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	334	281	404	384	335	381	339	428	396	329	268	408

सूचना - मस १९८१-८२ ते १९८७-८८ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABL EXXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर डाळी Other Pulses												District	
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88		
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122		
..	Greater Bombay
271	290	343	325	189	265	295	266	270	309	322	495	..	Thane
320	500	333	344	269	224	217	233	282	308	239	367	..	Raigad
253	176	307	280	289	217	192	234	250	304	250	371	..	Ratnagiri
..	224	..	244	362	278	302	..	Sindhudurg
277	291	326	314	256	236	241	246	270	314	278	397	..	Total Konkan Division
375	352	453	393	655	291	274	335	350	264	308	307	..	Nashik
207	270	352	236	188	324	312	353	417	325	406	383	..	Dhule
401	282	473	428	316	521	442	461	296	411	459	476	..	Jalgaon
347	293	436	361	345	412	369	410	347	352	407	406	..	Total Nashik Division
142	122	204	151	156	151	186	364	333	234*	285	217	..	Ahmadnagar
221	233	233	281	255	222	255	285	284	276	254	253	..	Pune
202	142	276	175	248	210	207	268	253	205	223	243	..	Solapur
182	157	267	199	224	198	221	293	277	236	259	240	..	Total Pune Division
304	294	409	330	391	272	319	256	261	258	286	315	..	Satara
368	295	438	373	253	289	273	349	338	337	238	277	..	Sangli
459	452	522	374	493	300	390	349	336	335	245	321	..	Kolhapur
347	310	435	354	338	283	306	310	305	305	259	300	..	Total Kolhapur Division
226	170	288	282	186	257	260	367	288	221	200	432	..	Aurangabad
..	288	253	304	412	..	Jalna
303	168	310	222	157	241	316	301	259	355	257	413	..	Parbhani
191	100	247	205	132	238	218	337	272	302	276	392	..	Beed
326	139	345	382	237	251	390	217	567	406	321	492	..	Nanded
173	134	306	298	178	229	267	298	239	279	111	571	..	Osmanabad
..	238	301	140	591	..	Latur
246	146	300	272	177	246	287	317	267	305	246	455	..	Total Aurangabad Division
214	143	286	428	171	226	223	333	197	572	319	338	..	Buldhana
192	125	242	237	142	264	286	283	167	438	287	453	..	Akola
309	101	288	254	146	244	245	283	218	463	317	283	..	Amravati
194	124	225	263	157	242	240	302	161	368	283	366	..	Yavatmal
214	130	254	307	155	243	252	304	184	476	302	371	..	Total Amravati Division
232	107	213	193	159	174	183	182	264	269	308	363	..	Wardha
285	138	239	209	124	207	167	226	271	331	303	288	..	Nagpur
309	239	248	299	154	227	183	207	294	277	261	296	..	Bhandara
236	214	224	265	133	175	173	226	263	301	267	243	..	Chandrapur
..	230	287	277	251	..	Gadchiroli
271	208	234	265	142	198	176	215	266	292	274	277	..	Total Nagpur Division
272	196	323	295	222	274	285	322	273	342	297	384	..	Total Maharashtra State

Note—The figures are based on final forecast for the years 1981-82 to 1987-88.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कडधान्ये Total Pulses											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	287	270	350	336	202	280	305	285	295	349	321	434
३	रायगड	317	448	368	346	273	246	246	277	307	329	262	381
४	रत्नागिरी	250	188	304	279	287	219	192	235	250	304	250	365
५	सिधदुर्ग	227	..	267	373	278	302
	एकूण कोकण वि.	283	279	340	322	254	252	258	269	293	340	287	389
६	नाशिक	381	374	462	428	612	352	339	380	392	315	312	342
७	धुळे	263	296	397	317	241	377	342	407	461	351	404	430
८	जळगाव	419	299	490	455	335	536	450	492	354	443	465	504
	एकूण नाशिक वि.	370	316	458	406	371	442	392	445	398	381	404	438
९	अहमदनगर	284	193	310	310	337	289	314	458	482	331	257	350
१०	पुणे	301	259	400	347	326	379	344	440	425	343	273	358
११	सोलापूर	354	183	234	220	240	257	261	374	291	178	194	385
	एकूण पुणे वि.	314	201	290	275	285	302	299	413	380	276	244	365
१२	सातारा	377	325	474	382	449	351	333	351	392	368	312	344
१३	सांगली	461	364	541	452	201	383	297	429	398	366	239	317
१४	कोल्हापूर	602	541	612	500	580	430	493	534	504	486	394	419
	एकूण कोल्हापूर वि.	443	370	523	433	347	379	345	417	416	393	298	342
१५	औरंगाबाद	244	182	609	348	235	289	270	393	299	218	190	424
१६	जालना	531	317	283	302	454
१७	परभणी	334	269	343	358	293	341	357	373	362	447	327	476
१८	बीड	236	117	294	325	221	358	383	416	320	318	274	416
१९	नांदेड	411	166	319	390	288	321	424	312	354	463	310	609
२०	उस्मानाबाद	256	215	359	361	266	369	337	470	380	271	120	523
२१	लातूर	413	352	150	577
	एकूण औरंगाबाद वि.	282	196	341	356	260	347	338	403	351	344	250	494
२२	बुलढाणा	506	248	438	523	300	393	331	394	354	625	362	460
२३	अकोला	618	305	330	356	250	397	460	432	385	491	413	583
२४	अमरावती	1315	524	781	525	488	493	546	587	490	691	528	541
२५	यवतमाळ	855	429	614	569	437	606	655	540	539	590	588	557
	एकूण अमरावती वि.	783	357	541	484	343	461	483	471	430	592	464	538
२६	वर्धा	1288	498	632	669	607	648	820	852	838	715	657	745
२७	नागपूर	732	323	518	382	339	423	353	521	505	431	449	371
२८	भंडारा	343	270	301	321	231	259	246	263	401	313	322	338
२९	चंद्रपूर	296	265	296	300	203	232	218	287	326	320	290	325
३०	गवचिरोली	244	329	285	269
	एकूण नागपूर वि.	557	315	391	389	303	351	367	423	481	414	406	418
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	421	264	401	383	304	378	374	425	393	407	344	466

सूचना :- सन १९८१-८२ ते १९८७-८८ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXI-Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलोमध्ये प्रति हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

एकूण अन्नधान्ये Total						Foodgrains						District
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	
1325	1750	1429	1400	1600	889	1667	1667	1400	Greater Bombay
1130	1564	1694	1353	1727	1691	1519	1697	1434	1407	965	1562	Thane
1264	1656	1514	1436	1599	1590	1594	1541	1763	1493	1431	1732	Raigad
757	1125	1227	1174	1452	1271	1244	1402	1591	1387	928	1483	Ratnagiri
..	1655	1358	..	1600	1515	1469	1627	Sindhudurg
1023	1422	1459	1310	1582	1550	1453	1537	1594	1446	1180	1606	Total Konkan Division
421	532	619	612	691	625	475	588	489	383	321	569	Nashik
516	520	657	648	616	766	519	795	700	395	466	716	Dhule
687	456	814	901	844	983	801	892	773	621	733	1133	Jalgaon
525	506	692	710	712	779	594	752	639	463	458	800	Total Nashik Division
411	272	433	509	545	371	406	545	572	308	236	449	Ahmednagar
493	296	557	590	609	599	509	631	618	456	417	590	Pune
430	215	348	378	387	382	254	438	436	279	249	487	Solapur
440	259	348	484	502	443	377	534	541	345	300	505	Total Pune Division
529	502	670	699	797	675	690	801	866	703	661	829	Satara
686	411	703	655	621	665	599	900	633	626	504	815	Sangli
1113	975	1553	1319	1517	1578	1327	1613	1614	1564	1328	1545	Kolhapur
706	556	848	807	872	848	795	1006	939	860	741	962	Total Kolhapur Division
373	277	506	590	529	575	495	574	284	265	310	645	Aurangabad
..	843	487	470	496	700	Jalna
704	280	506	749	530	769	644	544	628	553	468	688	Parbhani
590	296	389	693	601	519	473	538	528	381	341	664	Beed
740	245	515	958	641	675	1027	433	835	671	446	958	Nanded
598	248	577	858	418	722	660	620	638	388	230	690	Osmanabad
..	754	555	182	903	Latur
572	2708	504	751	534	670	622	557	578	459	359	735	Total Aurangabad Division
698	378	741	1041	874	1052	884	1043	641	908	729	1066	Buldhana
649	299	622	734	627	742	635	768	716	780	549	1094	Akola
807	364	739	931	918	1000	994	970	872	948	673	898	Amravati
754	353	652	838	729	867	1118	911	912	1012	717	1000	Yavatmal
723	346	685	880	779	909	891	916	778	902	658	1021	Total Amravati Division
680	370	366	915	756	859	711	970	989	1005	547	827	Wardha
604	343	652	714	666	704	755	733	616	749	742	701	Nagpur
817	858	128	722	1093	1009	737	1151	608	1065	969	458	Bhandara
541	575	389	707	787	786	739	911	547	766	615	583	Chandrapur
..	540	1010	816	711	Gadchiroli
653	576	867	743	835	872	799	941	637	898	752	638	Total Nagpur Division
598	420	653	734	692	743	677	752	688	623	523	783	Total Maharashtra State

Note:—The figures are based on final forecast for the years 1931-82 to 1987-88.

अनुक्रमांक जिल्हा		उस (गूळ)											
Serial No.		Sugar-cane (Gur)											
1	2	१९६०-६१	७०-७१	७५-७६	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८
		1960-61	70-71	75-76	79-80	80-81	81-82	82-83	83-84	84-85	85-86	86-87	87-88
१	बृहन्मुंबई	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158
२	ठाणे	2525	10000	10000	11000	11000	11000
३	रायगड
४	रत्नागिरी	2522	7000	800	9000	9000	9400
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	2500	7000	8400	9333	9667	9667
६	नाशिक	6277	11500	11014	11283	11420	12134	11167	9785	11491	9608	9662	9707
७	धुळे	4221	8742	8300	8028	8850	10060	8814	7724	9204	8022	9060	7309
८	जळगाव	4654	8000	8471	8046	9710	9987	8903	7989	9519	9320	8526	7494
	एकूण नाशिक वि.	5674	10820	9789	9986	10524	11185	10018	8911	10530	9156	9226	8672
९	अहमदनगर	10767	13054	12053	10272	11610	11133	11425	11300	11176	10754	10300	9752
१०	पुणे	8072	10396	12824	12660	11780	12192	11766	12648	10801	11266	9729	9199
११	सोलापूर	7390	11059	10452	9882	11260	11173	11788	11451	9899	10000	8323	8734
	एकूण पुणे वि.	9542	11958	10452	10755	11577	11392	11590	11667	10783	10729	9681	9280
१२	सातारा	6431	10226	9784	9173	10780	13077	9409	9773	10191	11021	12409	10951
१३	सांगली	7062	7774	10497	10492	10240	11633	10662	10159	8977	10682	9335	9739
१४	कोल्हापूर	7765	9183	7828	9305	9950	9847	10377	8946	9662	10034	10520	10374
	एकूण कोल्हापूर वि.	7369	9038	8793	9617	10192	10979	10250	9425	9621	10384	10805	10418
१५	औरंगाबाद	4188	6173	7935	5886	7720	9629	8668	8286	9628	9266	8991	8906
१६	जालना	9304	8668	7744	10000	9111	8536	10333
१७	परभणी	4658	6038	6680	6163	5830	7182	7630	5075	4608	4774	5068	7256
१८	बीड	4645	7250	7510	5903	6910	8324	8628	7100	6696	7213	4015	9483
१९	नांदेड	4151	7031	6265	8646	5180	4864	7966	5286	5211	5377	4087	4373
२०	उस्मानाबाद	3174	7467	7481	7459	7620	7004	8261	6595	5082	5025	5526	7030
२१	लातूर	6600	5250	4369	4926	6556
	एकूण औरंगाबाद वि.	4022	6741	7440	6664	7184	8069	8368	6896	6893	6596	6422	7927
२२	बुलढाणा	2431	6417	7471	6857	7710	8900	6539	7546	10091	5100	7000	6778
२३	अकोला	2515	6400	7429	7000	7710	9000	6500	6667	9667	5000	7000	6333
२४	अमरावती	1263	6500	7500	7000	7710	9000	6500	6750	10000	5000	4286	4333
२५	यवतमाळ	2201	6400	7500	6923	7710	8833	6555	7267	9769	5091	7375	7765
	एकूण अमरावती वि.	2316	6435	7472	6923	7710	8893	6538	7242	9906	5074	6606	6228
२६	वर्धा	2525	6000	7000	7000	7710	9000	6500	6500	10000
२७	नागपूर	2525	6000	7000	7000	7710	9000	6500	6500	10000
२८	भंडारा	3070	6500	7500	7000	7710	8857	6571	8000	9800
२९	चंद्रपूर	4307	6500	7000	7000	7710	9000	7000	7000	10000
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	3600	6333	7364	7000	7710	8917	6583	7417	9900
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	7436	9837	9718	9385	10060	10608	10210	9652	9606	9593	9427	9321

सूचना :- मत्त १९८१-८२ ते १९८७-८८ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield kg. per hectare)

कापूस (रुई) Cotton (Lint)												District	
६०-६१ 60-61 159	७०-७१ 70-71 160	७५-७६ 75-76 161	७८-७९ 78-79 16	८०-८१ 80-81 163	८१-८२ 81-82 164	८२-८३ 82-83 165	८३-८४ 83-84 166	८४-८५ 84-85 167	८५-८६ 85-86 168	८६-८७ 86-87 169	८७-८८ 87-88 170		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divin.
160	121	321	262	233	148	203	124	145	193	76	136	..	Nashik
128	64	125	136	112	123	131	93	151	101	39	75	..	Dhule
135	46	98	144	113	127	126	94	108	111	58	111	..	Jalgaon
134	52	108	144	116	127	128	94	119	110	54	101	..	Total Nashik Division
178	84	241	179	312	207	245	144	206	310	182	212	..	Ahmadnagar
325	151	340	225	273	283	304	154	252	276	242	210	..	Pune
251	104	279	255	209	281	262	150	217	160	147	240	..	Solapur
212	101	277	212	262	262	265	150	219	195	166	235	..	Total Pune Division
251	262	268	236	359	266	216	142	264	270	246	275	..	Satara
214	105	220	164	..	205	212	128	238	239	356	264	..	Sangli
124	20	114	110	..	122	164	90	122	126	267	227	..	Kolhapur
207	194	241	208	300	242	213	135	225	245	282	266	..	Total Kolhapur Divin.
95	23	55	143	110	128	109	80	134	133	60	93	..	Aurangabad
..	128	122	78	154	160	72	151	..	Jalna
104	20	32	107	81	94	114	36	109	151	59	102	..	Parbhani
136	14	46	113	88	91	131	57	130	125	111	127	..	Beed
112	23	29	108	79	69	140	24	123	122	37	120	..	Nanded
122	9	32	120	55	88	91	Osmanabad
..	13	120	108	18	110	..	Latur
108	21	36	116	86	95	123	43	125	140	55	117	..	Total Aurangabad Divin.
149	31	63	115	78	105	65	60	48	109	34	85	..	Buldhana
105	19	48	88	64	82	66	41	79	117	44	103	..	Akola
106	17	55	87	57	78	83	40	76	95	40	76	..	Amravati
103	34	56	112	72	69	103	43	86	110	59	98	..	Yavatmal
114	25	55	99	67	81	81	45	74	108	46	91	..	Total Amravati Divin.
77	23	57	112	72	80	150	72	80	181	103	98	..	Wardha
98	46	60	98	65	87	118	42	92	153	121	105	..	Nagpur
..	Bhandara
73	44	56	113	61	81	92	61	102	140	96	91	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
83	32	58	109	69	81	132	62	76	166	105	98	..	Total Nagpur Division
114	30	58	111	82	92	104	52	93	123	56	100	..	Total Maharashtra State

Note— The figures are based on final forecast for the years 1981-82 to 1987-88.

अ. नं. Serial No.	जिल्हा	भूईमूग Groundnut											
		६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88
1	2	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182
१	भूहमंबई
२	ठाणे	853	973	476	..	678	698
३	रायगड	678	698
४	रत्नाशिरी	743	1175	476	..	678	698
५	सिधुदुर्ग	698
एकूण कोकण विभाग		750	1167	476	..	678	698
६	नाशिक	574	854	1023	748	692	564	328	510	620	368	493	698
७	धुळे	780	735	862	677	567	627	365	703	802	204	364	641
८	जळगाव	812	673	889	765	494	604	499	739	597	293	188	757
एकूण नाशिक विभाग		742	739	905	724	580	603	397	668	694	264	328	689
९	अहमदनगर	531	652	1017	887	985	584	756	820	954	350	682	797
१०	पुणे	841	1028	918	1030	839	1230	756	1138	1262	648	835	1006
११	शोलापूर	594	555	793	893	451	463	702	820	954	381	276	708
एकूण पुणे विभाग		621	691	883	959	727	882	741	993	1151	568	753	942
१२	सातारा	1250	912	797	781	862	878	1157	1209	1804	1390	1128	1276
१३	सांगली	601	532	831	666	638	655	818	1445	1127	846	814	884
१४	कोल्हापूर	1050	835	1175	1160	1042	832	1201	1370	1621	1855	1398	1405
एकूण कोल्हापूर विभाग		921	743	925	866	857	800	1098	1322	1567	1395	1131	1212
१५	औरंगाबाद	434	415	577	448	362	328	514	616	320	154	187	426
१६	जालना	459	742	631	638	245	323	673
१७	परभणी	693	504	597	800	507	418	742	832	426	722	284	820
१८	वीड	836	671	497	771	405	584	418	545	518	410	237	893
१९	नांदेड	872	462	401	448	395	318	600	545	332	204	207	597
२०	उस्मानाबाद	781	545	442	698	419	469	690	519	662	485	112	1067
२१	लातूर	614	332	548	370	176	629
एकूण औरंगाबाद विभाग		706	539	478	638	411	444	612	509	515	371	200	725
२२	बुलडाणा	605	528	918	452	375	523	300	646	367	291	273	660
२३	दकोला	661	520	729	610	358	405	765	651	377	258	204	713
२४	अमरावती	676	548	1071	721	543	618	846	875	531	574	514	626
२५	यवतमाळ	684	516	775	460	411	509	379	915	281	369	342	592
एकूण अमरावती विभाग		650	530	922	563	434	526	571	783	408	410	379	638
२६	वर्धा	655	535	913	707	479	505	1282	979	890	541	435	781
२७	नागपूर	830	493	913	789	645	401	954	704	461	637	767	720
२८	भंडारा	683	535	913	701	643	509	1086	818	668	636	591	742
२९	चंद्रपूर	..	535	900	701	643	509	1086	818	668	500	591	742
३०	गडचिरोली
एकूण नागपूर विभाग		797	517	915	745	602	448	1086	818	667	590	591	742
एकूण महाराष्ट्र राज्य		739	649	811	736	610	643	680	859	914	673	616	888

TABLE XXI—Contd.

(सससससस सससससस सससससस) (Average yield in kg. per hectare)

करडडड Safflower									District
७९-७० 1979-80	७०-७१ 1980-81	७१-७२ 1981-82	७२-७३ 1982-83	७३-७४ 1983-84	७४-७५ 1984-85	७५-७६ 1985-86	७६-७७ 1986-87	७७-७७ 1987-88	
183	184	185	186	187	188	189	190	191	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Division
300	363	500	507	468	592	435	657	725	.. Nashik
..	242	500	507	468	592	435	657	725	.. Dhule
377	242	536	484	468	592	435	657	725	.. Jalgaon
350	264	529	480	468	592	435	657	725	.. Total Nashik Division
291	671	539	497	682	544	342	134	379	.. Ahmadnagar
431	283	321	455	597	512	265	269	512	.. Pune
430	262	599	384	539	526	210	270	198	.. Solapur
368	437	505	448	612	530	280	212	351	.. Total Pune Division
423	315	500	507	612	493	155	229	634	.. Satara
426	343	500	507	612	524	155	209	189	.. Sangli
426	363 Kolhapur
423	428	500	507	612	518	155	220	314	.. Total Kolhapur Division
300	527	521	433	503	527	261	291	478	.. Aurangabad
..	..	608	397	754	658	484	425	497	.. Jalna
327	206	768	750	847	777	609	646	635	.. Parbhani
327	202	1006	817	957	813	800	419	610	.. Beed
333	185	733	581	750	658	494	432	978	.. Nanded
326	204	738	655	813	726	451	433	392	.. Osmanabad
..	384	559	655	310	144	375	.. Latur
316	340	712	582	750	699	494	431	522	.. Total Aurangabad Division
326	315	364	313	323	378	340	226	386	.. Buldhana
330	232	359	304	306	337	326	314	441	.. Akola
250	240	500	507	319	366	336	251	278	.. Amravati
500	229	500	507	319	366	336	251	278	.. Yavatmal
329	296	364	312	319	366	337	252	397	.. Total Amravati Division
..	286 Wardha
..	200 Nagpur
..	167 Bhandara
..	167 Chandrapur
.. Gadchiroli
..	194 Total Nagpur Division
338	363	598	507	657	596	402	338	463	.. Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सूर्यफूल Sunflower					
		१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83		१९८३-८४ 1983-84	
				खरीप Kharif 194	रब्बी Rabi 195	खरीप Kharif 196	रब्बी Rabi 197
1	2	192	193				
१	वृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.
६	नाशिक	..	500	500	..
७	धुळे	1000	..	500	500	500	525
८	जळगाव	..	500	400	375	500	525
	एकूण नाशिक वि.	1000	400	400	400	500	525
९	अहमदनगर	505	1000	705	705	..	525
१०	पुणे	1000	..	500	525
११	सोलापूर	517	518	527	795	488	599
	एकूण पुणे वि.	505	521	538	788	488	583
१२	सातारा	1000	..	1000	705	450	..
१३	मंगली	667	1000	885	..	500	..
१४	कोल्हापूर
	एकूण कोल्हापूर वि.	750	1000	857	705	454	..
१५	औरंगाबाद	600	..	488	488	450	525
१६	जालना	..	500	468	488	500	525
१७	परभणी	490	597	606	488	290	525
१८	बीड	484	542	542	488	223	473
१९	नांदेड	429	417	389	..	100	525
२०	उस्मानाबाद	706	706	647	488	244	501
२१	लातूर	488	244	534
	एकूण औरंगाबाद वि.	655	671	615	488	243	502
२२	बुलढाणा	429	437	466	..	450	525
२३	अकोला	600	..	323	..	450	525
२४	अमरावती	500	500	501	..	464	525
२५	यवतमाळ	463	525
	एकूण अमरावती वि.	500	475	452	..	456	525
२६	वर्धा
२७	नागपूर
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	669	645	606	629	310	529

सूचना-सन १९८०-८१ व १९८१-८२ या वर्षासाठी स्वतंत्र खरीप व रब्बीची माहिती उपलब्ध नाही.

TABLE XXI—Concl'd.

(सरासरी उत्पन्न किलो प्रति हेक्टर) (Average yield in Kg. per Ha.)

सूर्यफूल Sunflower								District
१९८४-८५ 1984-85		१९८५-८६ 1985-86		१९८६-८७ 1986-87		१९८७-८८ 1987-88		
खरीप Kharif 198	रब्बी Rabi 199	खरीप Kharif 200	रब्बी Rabi 201	खरीप Kharif 202	रब्बी Rabi 203	खरीप Kharif 204	रब्बी Rabi 205	
..	Greater Bombay
..	364	..	295	295	295	267	..	Thane
..	Raigad
..	473	Ratnagiri
..	702	Sindhudurg
..	364	..	400	295	295	267	..	Total—Konkan Division
..	375	397	..	430	..	Nasik
..	429	..	600	389	600	150	650	Dhule
..	500	..	800	600	800	150	650	Jalgaon
..	412	..	615	419	615	378	650	Total—Nasik Division
500	906	600	622	539	647	1000	330	Ahmadnagar
431	431	600	677	533	697	361	361	Pune
593	643	394	396	186	319	361	405	Solapur
574	690	446	469	352	454	522	394	Total—Pune Division
431	431	690	Satara
..	431	583	Sangli
..	Kolhapur
431	431	600	Total—Kolhapur Division
180	539	600	604	630	601	400	300	Aurangabad
250	539	600	598	595	600	400	400	Jalna
391	539	247	319	260	650	296	450	Parbhani
446	539	327	330	242	244	479	464	Beed
391	500	580	589	554	244	450	450	Nanded
417	482	395	400	141	212	489	344	Osmanabad
602	566	326	387	106	59	421	640	Latur
471	528	372	399	200	217	438	488	Total—Aurangabad Division
..	500	400	416	496	520	650	650	Buldhana
..	500	400	419	514	500	500	500	Akola
..	400	550	500	556	200	700	300	Amravati
..	500	315	300	571	200	500	1000	Yavatmal
..	522	414	420	510	438	522	675	Total—Amravati Division
..	400	400	Wardha
..	300	Nagpur
..	500	..	650	..	400	Bhandhara
..	300	400	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	333	..	500	..	650	400	400	Total—Nagpur Division
490	580	392	417	255	284	474	492	Total—Maharashtra State

Note—Separate Kharif & Rabi information & Sunflower for the years 1980-81 and 1981-82 is not available.

अनुक्रमांक	जिल्हा	उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut							
		१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88
Sr. No. 1	2	206	207	208	209	210	211	212	213
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	1405	1216	2411	1055	909	1718	1385
३	रायगड	..	1405	1216	2411	1055	909	1718	1683
४	रत्नागिरी	..	1405	1216	2411	1055	909	1718	1683
५	सिधुदुर्ग	..	1405	1216	2411	1055	909	1718	1715
	एकूण कोकण वि.	..	1405	1216	2411	1055	909	1718	1685
६	नाशिक	..	1463	1591	1903	1212	1935	1352	1258
७	धुळे	..	1261	1221	1059	1055	1205	902	1043
८	जळगाव	..	1488	1458	931	1461	1059	1100	889
	एकूण नाशिक वि.	..	1444	1406	1114	1305	1240	1037	995
९	अहमदनगर	..	1513	1789	1627	1779	1984	1802	2321
१०	पुणे	..	1639	1991	1962	2118	2329	2377	2199
११	सोलापूर	..	1589	2527	2228	1657	1574	1542	1832
	एकूण पुणे वि.	..	1582	2122	2026	1765	1816	1654	1808
१२	सातारा	2642	2106	2511	2572	2093	2619
१३	सांगली	2050	918	1945	1904	1625	2595
१४	कोल्हापूर	2050	918	2370	1904	2168	3091
	एकूण कोल्हापूर वि.	2403	1833	2370	2328	2080	2778
१५	औरंगाबाद	..	1538	1601	1714	1256	994	..	1246
१६	जालना	1934	1144	1207	950	1329	1246
१७	परभणी	..	1564	1781	1111	1563	1338	1329	1246
१८	बीड	..	1311	1247	1159	1363	1100	974	1246
१९	नांदेड	..	1337	1122	1092	1065	1037	974	634
२०	उस्मानाबाद	..	1765	2701	1663	1624	1769	1056	1734
२१	लातूर	1074	1589	1276	1248	..
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	1506	1809	1141	1379	1488	1132	1000
२२	बुलढाणा	1150	911	1453	658	1144	1049
२३	अकोला	..	1765	1150	972	639	596	1019	907
२४	अमरावती	..	1513	1150	1100	759	724	966	1011
२५	यवतमाळ	..	1639	2018	895	1027	853	1130	1139
	एकूण अमरावती वि.	..	1659	1629	944	986	705	1090	1059
२६	वर्धा	..	1387	1428	988	943	551	1011	1190
२७	नागपूर	..	1362	1428	988	1340	1225	1315	1454
२८	भंडारा	1428	988	1038	700	1818	1181
२९	चंद्रपूर	1428	988	1038	700	1818	1181
३०	गडचिरोली	988	1038	700
	एकूण नागपूर वि.	..	1429	1428	988	1038	724	1333	1250
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	1529	1753	1331	1423	1432	1272	1401

सूचना-सन १९८१-८२ ते १९८६-८७ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहे.

TABLE XXI—Concl'd.

(सरासरी उत्पन्न किलो/हेक्टर) (Average yield kg./ha.)

एकूण तेलविया Total Oilseeds									District
७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	
214	215	216	217	218	219	220	221	222	
..	Greater Bombay
213	348	344	231	402	300	245	333	297	Thane
250	334	1000	346	462	333	267	469	304	Raigad
288	286	660	418	618	286	194	268	298	Ratnagiri
..	821	889	1290	1178	Sindhudurg
254	308	542	379	553	370	330	446	428	Total—Konkan Division
608	591	591	358	505	560	246	378	539	Nashik
623	541	665	441	713	791	221	364	630	Dhule
688	531	769	511	870	589	219	301	677	Jalgaon
641	552	680	441	721	662	226	345	527	Total—Nashik Division
386	716	705	476	789	729	451	274	526	Ahmadnagar
700	569	768	593	820	822	440	516	782	Pune
539	374	766	667	702	693	452	371	565	Solapur
532	542	746	616	761	740	448	385	614	Total—Pune Division
744	814	946	1133	1045	1595	1307	1091	1222	Satara
626	585	689	741	1259	1000	735	698	759	Sangli
1143	1021	804	1173	1341	1572	1822	1391	1290	Kolhapur
823	806	823	1045	1184	1423	1296	1062	1055	Total—Kolhapur Division
314	463	541	426	572	449	256	306	429	Aurangabad
..	598	434	409	474	Jalna
357	238	630	591	739	606	480	468	599	Parbhani
371	266	662	553	535	557	456	264	520	Beed
320	343	392	464	552	416	367	299	549	Nanded
361	317	585	519	419	505	370	216	437	Osmanabad
..	518	327	111	450	Latur
347	330	583	510	533	530	387	279	491	Total—Aurangabad Division
370	329	411	314	456	364	344	303	468	Buldhana
466	299	373	479	455	338	323	335	444	Akola
596	434	496	628	646	470	447	446	465	Amravati
392	421	636	407	675	287	399	472	505	Yavatmal
443	363	471	430	539	369	372	369	467	Total—Amravati Division
289	193	362	591	598	471	352	347	435	Wardha
322	433	213	359	342	291	325	362	351	Nagpur
244	143	207	160	246	132	166	158	268	Bhandara
230	105	176	215	242	166	241	189	176	Chandrapur
..	276	282	247	245	Gadchroli
269	165	219	307	328	270	287	284	304	Total—Nagpur Division
467	426	599	531	637	620	445	392	557	Total—Maharashtra State

Note—The figures are based on final forecast for the years 1981-82 to 1987-88.

(आकडे हजार हेक्टर)

अधिक उत्पन्न देणारे भाताखालील साध्य (खरीप)

सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under intensive cultivation

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हे	अ. उ. दे. खरीप HYV Kharif			उन्हाळी (भात) Summer (paddy)			एकूण Total		
		८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87
		2	3	4	5	6	7	8	9	10
१	ठाणे	97.66	104.0	98.9	0.98	1.02	97.66	104.98	99.92	
२	रायगड	107.14	113.1	114.0	7.07	7.40	114.21	120.50	126.30	
३	रत्नागिरी	44.73	45.1	45.2	0.30	0.42	45.03	45.52	45.44	
४	सिंधुदुर्ग	32.67	34.0	32.3	1.72	1.81	34.39	35.81	33.29	
	एकूण कोकण विभाग	282.20	296.2	295.4	9.09	10.61	291.2	306.81	304.95	
५	नाशिक	26.50	22.2	26.7	26.50	22.20	26.70	
६	धुळे	7.70	9.0	8.9	7.70	9.90	8.90	
७	जळगाव	8.90	5.3	5.2	6.9	5.30	5.20	
	एकूण नाशिक विभाग	43.10	36.5	40.8	43.10	36.50	40.80	
८	अहमदनगर	3.30	4.4	5.4	3.30	4.40	5.40	
९	पुणे	40.17	39.4	40.2	40.17	39.40	40.20	
१०	सोलापूर	2.92	3.0	1.7	2.92	3.00	1.70	
	एकूण पुणे विभाग	46.39	46.8	47.3	46.39	46.80	47.30	
११	सातारा	24.48	24.0	24.1	24.48	24.00	24.10	
१२	सांगली	12.83	16.2	13.3	12.83	16.20	13.30	
१३	कोल्हापूर	74.71	76.9	79.8	1.17	0.70	75.88	77.60	80.50	
	एकूण कोल्हापूर विभाग	112.02	117.1	117.2	1.17	0.70	113.19	117.80	117.90	
१४	औरंगाबाद	4.24	3.4	2.7	4.24	3.40	2.70	
१५	जालना	2.30	2.7	2.3	2.30	2.70	2.30	
१६	परभणी	22.46	23.2	20.0	22.46	23.20	20.00	
१७	बीड	3.64	4.7	6.0	3.64	4.70	6.00	
१८	नांदेड	32.51	37.6	31.2	32.51	37.60	31.20	
१९	उस्मानाबाद	12.35	13.0	7.5	12.35	13.00	7.50	
२०	लातूर	18.82	16.3	7.3	18.82	16.30	7.30	
	एकूण औरंगाबाद विभाग	96.32	100.9	77.0	96.32	100.90	77.00	
२१	बुलढाणा	2.35	2.7	2.6	2.35	2.70	2.60	
२२	अकोला	6.08	6.1	5.7	6.08	6.10	5.70	
२३	अमरावती	7.62	8.5	8.4	7.62	8.50	8.40	
२४	यवतमाळ	4.30	5.0	5.0	4.30	5.00	5.00	
	एकूण अमरावती विभाग	23.35	22.3	21.7	20.35	22.30	21.70	
२५	वर्धा	8.56	8.7	8.9	8.56	9.70	8.90	
२६	नागपूर	37.7	39.7	39.8	37.70	39.70	39.80	
२७	भंडारा	94.00	210.0	212.0	3.50	5.20	197.50	215.20	217.37	
२८	चंद्रपूर	74.50	77.6	84.3	0.17	1.20	74.67	78.80	84.40	
२९	गडचिरोली	83.17	87.2	91.5	0.29	0.90	83.46	88.10	92.70	
	एकूण नागपूर विभाग	397.93	424.2	436.5	3.96	7.30	401.89	431.50	443.10	
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	998.31	1044.0	1035.9	14.22	18.61	1012.53	1062.61	1052.75	

TABLE XXII
Achievement under High Yielding Varieties Paddy (Kharif)

(Figures in '000' ha.)

एकूण क्षेत्रांपैकी सघन लागवडी- झाली आलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी % Coverage under intensive cultivation to total area			दर हेक्टरी आलेले उत्पादन कि./हि. Yield per Ha. obtained dried produce Kg./Ha.						सघन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पादन कि./हि. Additional yield due to intensive cultivation Kg. / Ha.			District
			अ. उ. दे. H Y V			स्थानिक सुधारित Local improved						
८८- ८५	८५- ८६	८६- ८७	८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	
84-85 11*	85-86 12	86-87 13	84-85 14*	85-86 15	86-87 16	84-85 17*	85-86 18	86-87 19	84-85 20*	85-86 21	86-87 22	
64.5	69.1	66.1	Thane
75.6	79.3	83.9	Raigad
53.6	56.2	59.2	Ratnagiri
43.5	44.2	41.3	Sindhudurg
62.5	65.8	66.5	2201	1934	1623	1522	1322	900	679	612	723	Total Konkan Divn.
64.6	55.5	67.8	Nashik
29.6	38.1	33.1	Dhule
98.9	66.2	73.2	Jalgaon
56.7	49.3	55.6	1390	918	620	735	262	273	655	656	347	Total Nashik Divn.
55.0	62.9	77.1	Ahmednagar
70.15	64.6	62.4	Pune
43.0	100.0	73.9	Solapur
69.2	65.9	64.4	1513	1269	1342	1071	754	410	442	515	232	Total Pune Divn.
66.2	63.2	64.1	Satara
80.2	100.0	79.6	Sangli
74.4	76.8	80.3	Kolhapur
73.0	76.0	76.3	2502	2544	1679	1274	1211	1292	1228	1333	387	Total Kolhapur Divn.
106.0	113.3	100.0	Aurangabad
57.5	90.0	79.3	Jalna
97.6	96.7	86.6	Parbhani
60.07	67.1	84.5	Beed
75.6	98.9	100.0	Nanded
82.3	92.9	68.8	Osmanabad
69.7	60.4	31.5	Latur
78.0	87.0	76.2	620	633	483	409	151	106	211	482	377	Total Aurangabad Dn.
78.3	90.0	100.0	Buldhana
86.7	87.1	93.4	Akola
63.5	65.4	63.6	Amravati
43.0	55.6	54.3	Yavatmal
63.6	69.7	70.7	482	755	724	342	377	296	140	378	428	Total Amravati Divn.
85.6	97.0	100.0	Wardha
99.2	99.2	97.1	Nagpur
68.1	70.8	71.0	Bhandara
55.3	55.1	57.2	Chandrapur
65.2	67.8	70.7	Gadchiroli
66.9	68.8	69.8	816	1614	1331	484	653	492	332	961	839	Total Nagpur Divn.
66.6	69.0	68.9	1422	1662	1373	939	860	607	483	802	771	Total Maharashtra State

*माहिती उपलब्ध नाही. *Information not available.

(आकडे हजार हेक्टर)

तक्ता बावीस-चाल
संकरित/अधिक उत्पन्न देणाऱ्या ज्वारीखालील साध्य (खरीप)सघन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under Intensive Cultivation

जिल्हे	1	संकरित Hybrid			अ. उ. द. H. Y. V.			एकूण Total		
		८४-	८५-	८६-	८४-	८५-	८६-	८४-	८५-	८६-
		८५ १९८४-८५ २	८६ १९८५-८६ ३	८७ १९८६-८७ ४	८५ १९८४-८५ ५	८६ १९८५-८६ ६	८७ १९८६-८७ ७	८५ १९८४-८५ ८	८६ १९८५-८६ ९	८७ १९८६-८७ १०
१ ठाणे	
२ रायगड	
३ रत्नागिरी	
४ सिधुदुर्ग	
एकूण कोकण वि.	
५ नाशिक	..	29.5	19.5	28.7	29.5	19.5	28.7
६ धुळे	..	75.1	77.1	89.8	75.1	77.1	89.8
७ जळगाव	..	195.3	195.4	195.8	195.3	195.4	195.8
एकूण नाशिक वि.	..	299.9	292.0	314.3	299.9	292.0	314.3
८ अहमदनगर	..	16.3	13.7	12.0	16.3	13.7	12.0
९ पुणे	..	26.6	24.1	24.0	26.6	24.1	24.0
१० सोलापूर	..	8.5	7.4	6.0	8.5	7.4	6.0
एकूण पुणे वि.	..	51.4	45.2	42.0	51.4	45.2	42.0
११ सातारा	..	65.4	63.9	65.3	65.4	63.9	65.3
१२ सांगली	..	88.3	131.3	102.8	88.3	131.3	102.8
१३ कोल्हापूर	..	33.0	35.5	35.3	33.0	35.5	35.3
एकूण कोल्हापूर वि.	..	186.7	230.7	203.4	186.7	230.7	203.4
१४ औरंगाबाद	..	50.3	49.2	57.1	50.3	44.2	57.1
१५ जालना	..	61.5	61.1	73.5	61.5	61.1	73.5
१६ परभणी	..	109.2	110.0	126.0	109.2	110.0	126.0
१७ बीड	..	47.1	67.7	79.1	47.1	67.7	79.1
१८ नांदेड	..	143.5	178.9	262.9	143.5	178.9	262.9
१९ उस्मानाबाद	..	66.6	73.1	69.1	66.6	73.1	69.1
२० लातूर	..	120.5	120.0	110.6	120.5	120.0	110.6
एकूण औरंगाबाद वि.	..	598.7	660.0	778.3	598.7	660.0	778.3
२१ बुलढाणा	..	201.7	214.7	210.9	201.7	214.7	210.9
२२ अकोला	..	190.7	192.1	198.3	190.7	192.1	198.3
२३ अमरावती	..	132.4	138.0	142.9	132.4	138.0	142.9
२४ यवतमाळ	..	169.3	205.5	216.3	169.3	205.5	216.3
एकूण अमरावती वि.	..	694.1	750.3	768.4	694.1	750.3	768.4
२५ वर्धा	..	94.1	98.7	104.2	94.1	98.7	104.2
२६ नागपूर	..	81.3	90.3	97.8	81.3	90.3	97.8
२७ भंडारा
२८ चंद्रपूर	..	23.8	27.2	29.3	23.8	27.2	29.3
२९ गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.	..	199.2	216.2	231.3	199.2	216.2	231.3
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	2030.0	2194.4	2337.7	2030.0	2194.4	2337.7

TABLE XXII-Contd.

Achievement under Hybrid and High Yielding Varieties of Jowar (Kharip)

(आकडे हजार हेक्टरमध्ये)
(Figures are in thousands)

सधन लागवडीखालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % Coverage under Intensive Cultivation to total area	दर हेक्टरी आलेले उत्पन्न किलो Yield obtained in Kg. per hect.									सधन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न (किलो) Additional yield obtained due to Intensive cultivation in Kg.			District
	संकरित Hybrid			अ. उ. दे. H. Y. V.			स्थानिक सुधारित Local improved			८४-८५	८५-८६	८६-८७	
	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७				
१९८४-८५ ८५ १९८४-८५ ११	८५-८६ ८६ ८५-८६ १२	८६-८७ ८७ ८६-८७ १३	८४-८५ ८५-८६ ८६-८७ १४	८५-८६ ८६-८७ ८७-८८ १५	८६-८७ ८७-८८ ८८-८९ १६	८४-८५ ८५-८६ ८६-८७ १७	८५-८६ ८६-८७ ८७-८८ १८	८६-८७ ८७-८८ ८८-८९ १९	८४-८५ ८५-८६ ८६-८७ २०	८५-८६ ८६-८७ ८७-८८ २१	८६-८७ ८७-८८ ८८-८९ २२		
.. Thane	
.. Raigad	
.. Ratnagiri	
.. Sindhudurg	
.. Total Konkan Divn.	
92.2	69.6	100.0 Nashik	
81.6	83.8	91.4 Dhule	
88.4	88.0	85.3 Jalgaon	
86.9	85.4	88.3	1148	799	1041	664	360	342	484	439	699	.. Total Nashik Divn.	
101.8	97.8	99.2 Ahmadnagar	
98.5	100.4	99.2 Pune	
94.4	105.7	80.0 Solapur	
98.8	100.4	95.9	1358	1043	1154	631	344	329	727	699	825	.. Total Pune Divn.	
70.2	68.0	68.7 Satara	
69.0	99.5	76.2 Sangli	
75.1	80.7	80.6 Kolhapur	
70.4	85.4	74.3	1794	1332	1571	527	361	335	1267	971	1236	.. Total Kolhapur Divn.	
88.3	87.9	96.9 Aurangabad	
83.1	89.9	92.7 Jalna	
60.7	58.8	62.6 Parbhani	
42.1	58.9	65.2 Beed	
57.2	68.3	100.0 Nanded	
58.4	64.7	64.2 Osmanabad	
57.1	56.3	53.5 Latur	
59.9	65.1	75.6	1152	845	606	770	424	220	382	421	386	.. Total Aurangabad Divn.	
99.9	99.4	100.0 Buldhana	
68.3	67.9	69.4 Akola	
72.7	75.7	78.0 Amravati	
73.6	90.5	100.0 Yavatmal	
77.7	77.8	85.8	1132	1277	921	637	563	238	495	714	683	.. Total Amravati Divn.	
79.8	87.3	100.0 Wardha	
54.0	61.8	78.7 Nagpur	
.. Bhandara	
53.0	64.8	73.6 Chandrapur	
.. Gadchiroli	
63.0	71.4	85.6	1065	1174	686	354	403	341	761	771	345	.. Total Nagpur Divn.	
70.7	76.2	81.5	1201	1073	879	652	442	255	549	631	624	.. Total Maharashtra State	

तन्ता बावीस-चाळ
संकरित बाजरीखालील साध्य

सघन लागवड पद्धतीखालील प्रत्यक्ष भाणलेले क्षेत्र
Actual achievement under Intensive Cultivation

क्र. क्र. Sr. No.	जिल्हा 1	संकरित Hybrid			स्थानिक सुधारित Local improved			एकूण Total		
		१९८४- ८५ 1984-85 2	८५- ८६ 85-86 3	८६- ८७ 86-87 4	८४- ८५ 84-85 5	८५- ८६ 85-86 6	८६- ८७ 86-87 7	८४- ८५ 84-85 8	८५- ८६ 85-86 9	८६- ८७ 86-87 10
१	ठाणे
२	रायगड
३	रत्नागिरी
४	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण विभाग
५	नाशिक	143.7	148.5	199.5	143.7	148.5	199.5
६	धुळे	133.9	148.9	153.8	133.9	142.9	153.8
७	जळगाव	93.0	92.0	102.4	92.0	102.4
	एकूण नाशिक विभाग	370.6	383.4	455.7	370.6	383.4	455.7
८	अहमदनगर	99.6	188.8	103.3	99.6	188.8	103.3
९	पुणे	42.2	44.1	61.3	42.2	44.1	61.3
१०	सोलापूर	19.3	24.9	24.00	19.3	24.9	24.0
	एकूण पुणे विभाग	161.1	257.8	188.6	161.1	257.8	188.6
११	सातारा	5.1	3.8	24.0	5.1	3.8	24.0
१२	नांगली	15.9	21.4	26.8	15.9	21.4	26.8
१३	कोल्हापूर
	एकूण कोल्हापूर विभाग	21.0	25.2	50.8	21.0	25.2	50.8
१४	औरंगाबाद	152.8	140.2	132.6	152.8	140.2	132.6
१५	जालना	47.0	36.2	51.0	47.0	36.2	51.0
१६	परभणी	9.8	9.4	9.9	9.8	9.9	9.9
१७	बीड	125.7	122.2	116.9	125.7	122.2	116.9
१८	नांदेड	0.5	..	0.6	0.6
१९	उस्मानाबाद	8.1	7.5	6.6	8.1	7.5	6.6
२०	लातूर	5.2	2.7	3.6	5.2	2.7	3.6
	एकूण औरंगाबाद विभाग	349.1	318.7	321.2	349.1	318.7	321.2
२१	बुलढाणा	7.8	8.4	9.7	7.8	8.4	87.4
२२	अकोला	3.5	3.6	3.7	3.5	3.6	100.0
२३	अमरावती	1.5	1.7	2.1	1.5	1.7	52.5
२४	यवतमाळ	6.3	9.3	9.0	6.3	9.3	93.8
	एकूण अमरावती विभाग	19.1	23.0	24.5	19.1	23.0	86.3
२५	वर्धा
२६	नागपूर
२७	भंडारा
२८	चंद्रपूर
२९	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	920.9	1008.1	1040.8	920.9	1008.1	1040.8

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Hybrid Bajari

(Figures in '000' Hect)

सघन लागवड क्षेत्रातील एकूण टक्केवारी % of Coverage under Intensive Cultivation to total area			दर हेक्टरी आलेल उत्पादन (किलो) Yield obtained in Kg. per Hect.						सघन लागवड पद्धतिमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न Addl. yield obtained due to intensive cultivation			District
८४- ८५- ८६- ८७- ८८- ८९- ९०- ९१- ९२- ९३- ९४- ९५- ९६- ९७- ९८- ९९- १००-	८५- ८६- ८७- ८८- ८९- ९०- ९१- ९२- ९३- ९४- ९५- ९६- ९७- ९८- ९९- १००-	८६- ८७- ८८- ८९- ९०- ९१- ९२- ९३- ९४- ९५- ९६- ९७- ९८- ९९- १००-	संकरित Hybrid			स्थानिक सुधारित Local improved			८४- ८५- ८६- ८७- ८८- ८९- ९०- ९१- ९२- ९३- ९४- ९५- ९६- ९७- ९८- ९९- १००-	८५- ८६- ८७- ८८- ८९- ९०- ९१- ९२- ९३- ९४- ९५- ९६- ९७- ९८- ९९- १००-	८६- ८७- ८८- ८९- ९०- ९१- ९२- ९३- ९४- ९५- ९६- ९७- ९८- ९९- १००-	
84-85 11	85-86 12	86-87 13	84-85 14	85-86 15	86-87 16	84-85 17	85-86 18	86-87 19	84-85 20	85-86 21	86-87 22	
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divn.
40.1	43.0	58.6	Nashik
94.3	97.9	99.7	Dhule
80.9	77.3	80.1	Jalgaon
60.3	62.9	73.2	495	249	345	218	204	180	277	45	..	Total Nashik Divn.
29.9	65.6	36.4	Ahmadnagar
22.8	25.8	33.6	Pune
74.4	88.9	99.6	Solapur
29.6	52.9	38.5	250	275	306	340	131	248	..	144	..	Total Pune Divn.
4.6	3.5	21.8	Satara
..	23.8	29.9	Sangli
7.1	Kolhapur
10.2	12.5	25.4	410	387	356	179	119	141	231	268	215	Total Kolhapur Divn.
93.2	83.9	78.0	Aurangabad
97.9	72.4	92.9	Jalna
97.8	99.0	100.0	Parbhani
99.8	94.7	86.5	Beed
46.0	..	60.0	Nanded
102.2	93.7	91.7	Osmanabad
37.3	20.8	28.3	Latur
94.1	84.3	82.2	312	343	379	295	202	260	17	141	119	Total Aurangabad Divn.
97.5	93.3	87.4	Buldhana
88.0	90.0	100.0	Akola
38.0	42.5	52.5	Amravati
69.3	93.0	93.8	Yavatmal
76.3	85.2	86.3	310	344	376	333	219	265	..	125	111	Total Amravati Divn.
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	200	333	Total Nagpur Divn.
52.3	59.2	60.0	379	298	309	269	162	211	110	136	98	Total Maharashtra Stat

* माहिती उपलब्ध नाही. *Information not available.

(आकडे हजार हेक्टर)

तक्ता बावीस-चालू
संकरित मका खरीप व रबी हंगामातील साध्यसघन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under Intensive Cultivation

जिल्हे	खरीप Kharif			रबी Rabi			एकूण Total		
	१९८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७
	८५ ८४-८५	८६ ८५-८६	८७ ८६-८७	८५ ८४-८५	८६ ८५-८६	८७ ८६-८७	८५ ८४-८५	८६ ८५-८६	८७ ८६-८७
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१ ठाणे
२ रायगड	०.२	०.१	..	०.२	०.१	..
३ रत्नागिरी	०.१	०.१	०.०८	०.१	०.१	०.०८
४ सिधुदुर्ग	०.१	..	०.०८	०.१	..	०.०८
एकूण कोकण वि.	०.४	०.२	०.१६	०.४	०.२	०.१६
५ नाशिक	१.३	१.९	३.४	०.५	०.२	०.२०	१.८	२.१	३.६०
६ धुळे	५.४	९.०	१०.१	२.४	०.७	०.८२	७.८	९.७	१०.९२
७ जळगाव	०.७	०.७	०.७	०.३	०.१	०.१०	१.०	०.८	०.८०
एकूण नाशिक वि.	७.४	११.६	१४.२	३.२	१.०	१.१२	१०.६	१२.६	१५.३२
८ अहमदनगर	०.९	१.३	३.५	२.६	१.०	२.५०	३.५	२.३	६.००
९ पुणे	१५.५	८.१	६.८	५.२	२.४	३.८०	२०.७	१०.५	१०.६०
१० सोलापूर	८.३	८.८	५.४	१०.३	२.८	४.४९	१८.६	११.६	९.८९
एकूण पुणे वि.	२४.७	१८.२	१५.७	१८.१	६.२	१०.७९	४२.८	२४.४	२६.४९
११ सातारा	०.९	०.९	१.२	०.८	०.३	०.३८	१.७	१.२	१.५८
१२ सांगली	२.३	६.७	६.३	२.३	१.५	२.९१	४.६	८.२	९.२१
१३ कोल्हापूर	१.०	१.०	१.०	६.७	३.२	४.२०	७.७	४.२	५.२०
एकूण कोल्हापूर वि.	४.२	८.६	८.५	९.८	५.०	७.४९	१४.०	१३.६	१५.९९
१४ औरंगाबाद	४.५	४.३	४.१	०.१	०.१	०.०७	४.६	४.४	४.१७
१५ जालना	१.६	२.२	२.०	१.६	२.२	२.००
१६ परभणी	०.९	०.६	०.६	०.६	०.१	०.०२	१.५	०.७	०.६२
१७ बीड	०.३	०.८	१.२	०.२	०.३	..	०.५	१.१	१.२०
१८ नांदेड	०.३	०.३	०.३	०.३	०.३	०.३०
१९ उस्मानाबाद	०.८	०.९	०.७	०.८	०.९	०.७०
२० लातूर	०.५	०.६	०.५	०.५	०.६	०.५०
एकूण औरंगाबाद वि.	८.९	९.७	९.४	०.९	०.५	०.०९	९.८	१०.२	९.४९
२१ बुलढाणा	१.८	१.७	१.७	०.१०	१.८	१.७	१.८०
२२ अकोला	०.४	०.३	०.२	०.४	०.३	०.२०
२३ अमरावती	०.७	०.७	०.८	०.७	०.७	०.८०
२४ यवतमाळ	..	०.१	०.०३	..	०.१	०.०३
एकूण अमरावती वि.	२.९	२.८	२.७	०.१३	०.९	२.८	२.८३
२५ वर्धा
२६ नागपूर	०.१	०.१
२७ भंडारा
२८ चंद्रपूर	०.२	..	०.६	०.०१	०.२	..	०.६१
२९ गडचिरोली	१.२	..	१.०	१.२	..	१.००
एकूण नागपूर वि.	१.५	..	१.६	०.०१	१.५	..	१.६१
एकूण महाराष्ट्र राज्य	४९.६	५०.९	५२.१	३२.४	१२.९	१९.७९	८२.०	६३.८	७४.८९

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Hybrid Maize Kharip and Rabi

(आकडे हजार हेक्टरमध्ये)
(Figures are in thousand hect)

सघन लागवडीखालील एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % of Coverage under intensive cultivation			दर हेक्टरी आलेले उत्पादन (किलो) Yield obtained in Kg. per Hect.						सघन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न Additional yield due to Intensive Cultivation			District	
८४-८५	८५-८६	८६-८७	संकरित Hybrid			स्थानिक सुधारित Local improved			८४-८५	८५-८६	८६-८७		
८५	८६	८७	८४	८५	८६	८४	८५	८६	८७	८५	८६	८७	
८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७		
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२		
..	Thane
100.0	100.0	Raigad
100.0	100.0	80.0	Ratnagiri
100.0	..	80.0	Sindhudurg
66.7	59.0	53.3	Total Konkan Divn.
105.8	100.0	85.7	Nashik
109.8	110.0	100.0	Dhule
111.1	88.9	100.0	Jalgaon
109.2	106.7	96.4	Total Nashik Divn.
125.0	95.8	95.2	Ahmednagar
107.2	92.1	100.0	Pune
116.9	84.1	81.1	Solapur
112.6	88.4	91.0	Total Pune Divn.
106.2	85.7	79.0	Satara
117.9	100.0	80.1	Sangli
111.5	70.0	100.0	Kolhapur
212.9	87.2	85.5	Total Kolhapur Divn.
100.0	100.0	90.6	Aurangabad
59.2	91.7	90.9	Jalna
107.1	116.7	77.5	Parbhani
20.8	73.3	38.7	Beed
100.0	75.0	75.0	Nanded
22.2	23.6	25.0	Osmanabad
21.7	22.2	38.5	Latur
56.6	63.4	62.4	Total Aurangabad Dn.
100.0	94.4	100.0	Buldhana
133.3	75.0	66.7	Akola
100.0	100.0	114.3	Amravati
..	100.0	30.0	Yavatmal
100.0	93.3	97.0	Total Amravati Divn.
..	Wardha
20.0	Nagpur
..	Bhandara
100.0	..	100.0	Chandrapur
50.0	..	100.0	Gadchiroli
35.7	..	94.7	Total Nagpur Divn.
96.4	83.0	85.8	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही.

* Information not available.

आकडे हजार हेक्टर

सघन लागवडीखाली प्रत्यक्ष आलेले क्षेत्र
Actual achievement under intensive Cultivation

जिल्हा	संकरित Hybrid			अ. ऊ. दे H. Y. V.			एकूण Total		
	८४-	८५-	८६-	८४-	८५-	८६-	८४-	८५-	८६-
	८५ ८५-८६ २	८६ ८६-८७ ३	८७ ८७-८८ ४	८५ ८५-८६ ५	८६ ८६-८७ ६	८७ ८७-८८ ७*	८५ ८५-८६ ८*	८६ ८६-८७ ९	८७ ८७-८८ १०
1									
१ ठाणे
२ रायगड
३ रत्नागिरी
४ सिध्दुर्ग
एकूण कोकण वि.
५ नाशिक	0.7	..	24.5	28.9	11.7	..	29.6	11.7	24.5
६ धुळे	6.3	..	21.4	15.0	6.0	..	21.3	6.0	21.4
७ जळगाव	16.6	..	30.0	13.2	47.1	..	29.8	47.1	30.0
एकूण नाशिक वि.	23.6	..	75.9	57.1	64.8	..	80.7	64.8	75.9
८ अहमदनगर	0.8	..	481.3	399.0	123.06	..	399.8	123.06	481.3
९ पुणे	0.5	..	65.4	43.9	70.0	..	44.4	70.0	65.4
१० सोलापूर	2.0	..	131.3	97.5	110.4	..	99.5	110.4	113.3
एकूण पुणे वि.	3.3	..	678.0	540.4	340.0	..	543.7	340.0	678.0
११ सातारा	1.1	..	113.8	13.8	33.8	..	14.9	33.8	113.8
१२ सांगली	2.4	..	18.2	10.5	21.3	..	12.9	21.3	18.2
१३ कोल्हापूर	0.7	..	4.9	4.2	5.9	..	4.9	5.9	4.9
एकूण कोल्हापूर वि.	4.2	..	136.9	28.5	61.0	..	32.7	61.0	136.9
१४ औरंगाबाद	1.4	..	219.5	174.8	272.0	..	176.2	272.0	219.5
१५ जालना	0.4	..	45.6	20.6	97.0	..	21.0	97.0	45.6
१६ परभणी	1.05	..	27.2	4.3	27.0	..	5.8	27.0	27.2
१७ बीड	0.3	..	186.6	80.9	239.8	..	81.2	239.8	186.6
१८ नांदेड	0.7	..	21.3	34.8	42.9	..	35.5	42.9	21.3
१९ उस्मानाबाद	0.5	..	85.5	39.3	150.8	..	39.8	150.8	85.5
२० लातूर	0.1	..	22.0	8.8	47.3	..	8.9	47.3	22.0
एकूण औरंगाबाद वि.	4.9	..	607.6	363.5	876.8	..	368.4	876.8	607.7
२१ बुलढाणा	0.3	1.1	0.9	..	1.4	0.9	..
२२ अकोला
२३ अमरावती
२४ यवतमाळ
एकूण अमरावती वि.	0.3	1.1	0.9	..	1.4	0.9	..
२५ वर्धा	0.2	..	0.4	0.2	0.6	..	0.4	0.6	0.4
२६ नागपूर	2.0	..	5.5	0.7	5.0	..	2.7	5.0	5.5
२७ भंडारा	0.2	..	0.6	0.2	0.6	..	0.4	0.6	0.6
२८ चंद्रपूर	1.9	..	22.7	0.7	8.1	..	2.6	8.1	22.7
२९ गडचिरोली	3.4	..	12.2	0.6	11.8	..	4.0	11.8	12.2
एकूण नागपूर वि.	7.7	..	41.4	2.4	26.1	..	10.1	26.1	41.4
एकूण महाराष्ट्र राज्य	44.0	..	1540.0	993.0	133.3	..	1037.0	1333.6	1540.0

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Rabi Hybrid Jowar and H. Y. V. Jowar

(Figures in 000 Hect.)

मघन लागवडी खालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % of Coverage under Intensive Cultivation to Total area			दर हेक्टरी आलेले उत्पादन (किलो) Yield obtained in kg. per Hect.						मघन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न Additional Yield obtained due to Intensive Cultivation			District
			संकरित Hybrid			स्थानिक सुधारित Local improved						
१९८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	१९८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	१९८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	१९८४- ८५	८५- ८६	८६- ८७	
८४-८५ ११*	८५-८६ १२	८६-८७ १३	८४-८५ १४*	८५-८६ १५*	८६-८७ १६	८४-८५ १७*	८५-८६ १८*	८६-८७ १९	८४-८५ २०*	८५-८६ २१*	८६-८७ २२	
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divn.
44.2	18.6	42.5	Nashik
24.2	67.4	29.8	Dhule
70.9	94.2	84.3	Jalgaon
41.0	32.1	46.4	Total Nashik Divn.
70.0	21.2	88.0	Ahmadnagar
9.1	13.9	13.3	Pune
13.0	14.2	17.3	Solapur
29.8	16.4	38.0	Total Pune Divn.
9.7	21.9	77.3	Satara
11.3	18.7	15.6	Sangli
81.7	98.3	75.4	Kolhapur
12.0	22.3	50.6	Total Kolhapur Divn.
63.6	94.4	95.6	Aurangabad
13.7	63.8	33.1	Jalna
3.3	14.9	15.7	Parbhani
30.0	86.3	77.9	Beed
82.6	99.8	59.5	Nanded
24.5	82.0	52.7	Osmanabad
19.3	98.5	66.7	Latur
40.0	74.7	60.0	Total Aurangabad Divn.
140.0	90.0	Buldhana
..	Akola
..	Amravati
..	Yavatmal
140.0	90.0	Total Amravati Divn.
40.0	60.0	40.0	Wardha
4.9	9.3	10.8	Nagpur
1.5	4.8	2.0	Bhandara
1.9	7.9	18.8	Chandrapur
3.2	45.4	50.2	Gadchiroli
4.2	11.3	18.9	Total Nagpur Divn.
28.1	35.6	44.4	Total Maharashtra State

*माहिती उपलब्ध नाही.
Information not available.

तक्ता बावीस-चालू
अधिक उत्पन्न देणाऱ्या गव्हाखालील क्षेत्र-साध्य

जिल्हे	सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष भाणलेले क्षेत्र Actual achievement under Intensive Cultivation									
	अ. उ. दे. H. Y. V.			स्थानिक सुधारित Local improved			एकूण Total			
	१९८४- ८५ ८४-८५ २	८५- ८६ ८५-८६ ३	८६- ८७ ८६-८७ ४	१९८४- ८५ ८४-८५ ५*	८५- ८६ ८५-८६ ६*	८६- ८७ ८६-८७ ७*	१९८४- ८५ ८४-८५ ८*	८५- ८६ ८५-८६ ९*	८६- ८७ ८६-८७ १०	
१ ठाणे	
२ रायगड	
३ रत्नागिरी	
४ सिध्दुर्ग	
एकूण कोकण विभाग	
५ नाशिक	..	84.0	52.3	41.5	84.0	52.3	41.5
६ धुळे	..	31.4	17.4	10.6	31.4	17.4	10.6
७ जळगाव	..	29.4	22.2	14.1	29.4	22.2	14.1
एकूण नाशिक विभाग	..	144.8	91.9	66.2	144.8	91.9	66.2
८ अहमदनगर	..	60.1	47.1	25.3	60.1	47.1	25.3
९ पुणे	..	37.8	32.2	31.9	37.8	32.2	31.9
१० सोलापूर	..	42.1	35.3	26.5	42.1	35.3	26.5
एकूण पुणे विभाग	..	140.0	114.6	83.7	140.0	114.6	83.7
११ सातारा	..	21.2	24.0	21.3	21.2	24.0	21.3
१२ सांगली	..	20.2	18.5	20.2	20.2	18.5	20.2
१३ कोल्हापूर	..	7.5	8.1	11.5	7.5	8.1	11.5
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	48.9	50.6	53.0	48.9	50.6	53.0
१४ औरंगाबाद	..	7.3	27.6	16.8	7.3	27.6	16.8
१५ जालना	..	26.8	22.5	24.0	26.8	22.5	24.0
१६ परभणी	..	44.6	25.6	25.9	44.6	25.6	25.9
१७ बीड	..	29.3	27.1	18.0	29.3	27.1	18.0
१८ नांदेड	..	25.2	19.5	10.5	25.2	19.5	10.5
१९ उस्मानाबाद	..	12.9	16.1	6.5	12.9	16.1	6.5
२० लातूर	..	18.9	23.6	2.7	18.9	23.6	2.7
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	165.0	162.0	104.4	165.0	162.0	104.4
२१ बुलढाणा	..	15.7	12.9	7.5	15.7	12.9	7.5
२२ अकोला	..	35.5	22.5	21.7	35.5	22.5	21.7
२३ अमरावती	..	38.9	30.8	20.0	38.9	30.8	20.0
२४ यवतमाळ	..	10.7	15.0	15.3	10.7	15.0	15.3
एकूण अमरावती विभाग	..	100.8	80.3	64.5	100.8	80.3	64.5
२५ वर्धा	..	30.7	29.0	26.6	30.7	29.0	26.6
२६ नागपूर	..	61.8	70.8	62.7	61.8	70.8	62.7
२७ भंडारा	..	23.4	23.0	23.0	23.4	23.0	23.0
२८ चंद्रपूर	..	10.2	10.6	18.9	10.2	10.6	18.9
२९ गडचिरोली	..	2.4	3.2	3.3	2.4	3.2	3.3
एकूण नागपूर विभाग	..	128.5	136.6	134.3	128.5	136.6	134.3
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	728.0	636.0	506.3	728.0	636.0	506.3

TABLE XXII—Contd.

(Figures in thousand hect.)

Achievment under H. Y. V. Wheat

सघन लागवडीखालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्राचा टक्केवारी % Coverage under Intensive Cultivation to total area			दर हेक्टरी आलेले उत्पन्न किलो Yield obtained in Kg. per Hect.						सघन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले ज्याचा उत्पन्न Add. yield obtained due to Intensive Cultivation			District	
			अ. उ. दे. H. Y. V.			स्थानिक सुधारित Local improved							
८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८४-८५	८५-८६	८६-८७		
84-85	85-86	86-87	84-85	85-86	86-87	84-85	85-86	86-87	84-85	85-86	86-87		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divn.
90.3	61.5	61.3	Nashik
71.4	54.3	38.5	Dhule
70.0	51.6	34.4	Jalgaon
80.9	57.4	48.6	905	853	879	780	494	582	125	359	Total Nashik Divn.
84.6	87.2	61.0	Ahmadnagar
75.6	67.1	71.7	Pune
87.7	84.1	78.9	Solapur
82.8	79.6	70.0	1117	1032	1174	684	713	471	433	319	Total Pune Divn.
75.7	70.6	66.6	Satara
57.7	57.8	66.2	Sangli
35.7	32.4	46.7	Kolhapur
58.2	55.6	60.8	1067	785	687	906	936	779	161	Total Kolhapur Divn.
18.7	98.6	100.0	Aurangabad
50.9	66.2	99.2	Jalna
73.1	49.2	65.1	Parbhani
75.1	82.1	93.8	Beed
68.1	75.0	70.1	Nanded
49.6	76.7	48.1	Osmanabad
72.7	98.3	22.5	Latur
60.7	74.3	72.6	826	730	616	463	337	406	363	393	Total Aurangabad Divn.
74.8	100.0	100.0	Buldhana
95.9	66.2	72.8	Akola
81.0	77.2	58.5	Amravati
71.3	100.0	93.3	Yavatmal
83.3	79.5	73.4	926	814	1005	606	403	377	320	411	Total Amravati Divn.
93.0	100.0	100.0	Wardha
85.8	99.7	90.6	Nagpur
101.7	71.9	73.2	Bhandara
34.0	36.6	65.6	Chandrapur
48.0	53.3	68.8	Gadchiroli
78.8	81.8	83.6	830	810	798	466	476	555	364	334	Total Nagpur Divn.
73.7	72.2	68.8	925	334	857	594	525	534	334	313	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही. *Information not available.

तक्ता तेवीस TABLE XXIII

फळे व भाजीपाला पिकावरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable crops

केळी, द्राक्षे, संत्रा, नारळ, सुपारी, काजू आणि कांदा (खरीप व रब्बी) व मोसंबी या फळे व भाजीपाला पिकांच्या सरासरी उत्पन्नाचा व एकूण उत्पन्नाचा अंदाज काढण्यासाठी राज्यात सर्वेक्षण करण्यात येत आहे. १९७५-७६ ते १९८६-८७ या वर्षांत या पिकांच्या केलेल्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष खाली दिले आहेत. केळी, द्राक्षे, संत्रा, आणि कांदाच्या पिकांच्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष सर्वेक्षण करण्यात आलेल्या जिल्हापुरतेच मर्यादित आहेत आणि नारळ, सुपारी आणि काजू या पिकावरील सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष राज्य पातळीवर मुद्दा दिलेले आहेत.

Crop estimation surveys on horticultural and vegetable crops are in progress in the State for estimating the average yield and production of banana, grapes, oranges, coconut, arecanut, cashewnut, mosambi and onion (Kharif and Rabi). Results of the Surveys on these crops obtained during the years 1975-76 to 1986-87 are given below for the districts covered under the survey in respect of banana, grapes, oranges, coconut, arecanut, cashewnut, mosambi and onion and for coconut, arecanut and cashewnut at the State level also.

पीक : केळी Crop : Banana

जिल्हा	वर्ष	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये	दर हेक्टरी उत्पन्न टनात	एकूण उत्पादन '०००' टनात	District
1	Year	Area in '00' hectares	Average yield in tonnes/ha.	Production in '000' tonnes	1
ठाणे	1975-76	5	21.00	14.7	Thane
	1976-77	9	26.44	23.8	
	1977-78	9	17.50	15.7	
	1978-79	9	N.A.	..	
	1979-80	14	—	..	
	1980-81	N.A.	—	..	
	1981-82	14	27.90	39.1	
	1982-83	7	19.47	13.6	
	1983-84	14	30.45	42.63	
	1984-85	12	33.45	40.1	
धुळे	1985-86	13	26.30	34.2	Dhule
	1986-87	11	38.54	42.4	
	1975-76	3	35.35	10.6	
	1976-77	4	42.51	17.0	
	1977-78	3	51.70	15.5	
	1978-79	3	46.92	16.3	
	1979-80	4	40.11	20.2	
	1980-81	4	51.38	20.5	
	1981-82	7	48.35	33.8	
	1982-83	5	48.53	24.30	
जळगाव	1983-84	4	48.73	19.49	Jalgaon
	1984-85	5	32.07	16.00	
	1985-86	5	37.95	19.00	
	1986-87	8	44.12	35.3	
	1975-76	168	51.9	930.1	
	1976-77	162	51.7	838.2	
	1977-78	170	49.50	840.8	
	1978-79	172	55.2	948.9	
	1979-80	173	50.76	878.1	
	1980-81	171	54.06	924.4	
1981-82	203	49.43	1011.5		
1982-83	175	54.05	945.80		
1983-84	182	50.58	920.56		
1984-85	173	49.72	860.2		
1985-86	178	47.31	842.1		
1986-87	197	49.70	979.1		

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : केळी—चालू Crop : Banana—Contd.

1	2	3	4	5	6
पुणे	1975-76	2	52.58	10.5	Pune
	1976-77	4	55.45	22.2	
	1977-78	1	N.A.		
	1978-79	3	—,—		
	1979-80	2	49.34	8.9	
	1980-81	3	53.20	15.9	
	1981-82	3	56.03	16.8	
	1982-83	2	60.50	12.10	
	1983-84	3	48.04	14.41	
	1984-85	2	50.15	10.00	
	1985-86	3	53.80	16.10	
1986-87	3	60.00	18.00		
औरंगाबाद	1975-76	2	37.34	7.5	Aurangabad
	1976-77	3	37.43	11.2	
	1977-78	1	35.01	3.5	
	1978-79	2	45.57	9.4	
	1979-80	4	42.14	24.6	
	1980-81	3	46.5	13.9	
औरंगाबाद + जालना	1981-82	7	41.42	29.00	Aurangabad + Jalna
	1982-83	3	57.0	17.10	
	1983-84	4	46.29	18.52	
औरंगाबाद	1984-85	2	39.72	7.90	Aurangabad
	1985-86	2	49.13	9.8	
	1986-87	4	41.75	16.7	
जालना	1984-85	2	52.14	10.4	Jalna
	1985-86	2	46.29	9.8	
	1986-87	2	41.50	8.3	
परभणी	1975-76	11	38.76	42.6	Parbhani
	1976-77	8	45.96	36.7	
	1977-78	12	54.58	65.5	
	1978-79	7	58.06	40.6	
	1979-80	11	62.71	69.0	
	1980-81	12	63.49	76.2	
	1981-82	11	58.93	64.8	
	1982-83	10	59.44	59.44	
	1983-84	11	55.67	61.24	
	1984-85	10	54.49	57.5	
	1985-86	11	49.92	54.9	
	1986-87	20	54.35	108.7	
	नांदेड	1975-76	7	42.28	
1976-77		10	36.45	36.4	
1977-78		5	38.51	19.2	
1978-79		12	46.18	55.4	
1979-80		3	47.05	14.1	
1980-81		11	41.09	45.2	
1981-82		4	37.55	15.0	
1982-83		8	47.64	38.10	
1983-84		6	41.56	24.94	
1984-85		8	42.67	34.1	
1985-86		7	46.90	32.8	
1986-87		13	38.46	50.00	

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : केळी-पूर्ण Crop : Banana—Concl'd.

1	2	3	4	5	1
उस्मानाबाद	1975-76	1	N.A.	..	Osmanabad
	1976-77	2	19.52	3.9	
	1977-78	1	23.07	..	
	1978-79	1	N.A.	..	
	1979-80	2	27.70	..	
	1980-81	2	28.17	5.6	
	1981-82	2	25.73	5.1	
	1982-83	1	16.64	1.66	
	1983-84	2	48.20	9.66	
उस्मानाबाद + लातूर	1984-85	1	26.98	2.7	Osmanabad + Latur
	1985-86	2	48.73	9.7	
	1986-87	
अमरावती	1975-76	2	33.17	6.6	Amravati
	1976-77	1	40.20	4.0	
	1977-78	2	50.27	..	
	1978-79	1	43.24	4.4	
	1979-80	2	47.09	9.2	
	1980-81	2	42.49	8.5	
	1981-82	2	40.52	8.1	
	1982-83	2	47.38	9.48	
	1983-84	2	43.21	8.64	
	1984-85	2	40.52	8.1	
	1985-86	2	36.34	7.3	
बुलढाणा	1975-76	N.A.	36.86	..	Buldhana
	1976-77	5	39.44	19.7	
	1977-78	2	41.30	8.3	
	1978-79	3	48.42	14.2	
	1979-80	8	71.25	4.9	
	1980-81	3	60.55	18.2	
	1981-82	5	58.88	29.4	
	1982-83	4	48.71	19.48	
	1983-84	5	47.69	23.84	
	1984-85	5	37.97	18.7	
	1985-86	5	55.49	27.7	
वर्धा	1975-76	Wardha
	1976-77	9	35.15	31.6	
	1977-78	1	44.75	4.5	
	1978-79	8	44.90	35.5	
	1979-80	1	43.84	4.4	
	1980-81	8	46.59	37.3	
	1981-82	2	45.20	9.0	
	1982-83	7	44.80	31.36	
	1983-84	2	43.06	8.61	
	1984-85	7	34.21	23.9	
	1985-86	5	47.46	23.7	
यवतमाळ	1985-86	2	50.26	10.1	Yavatmat
	1986-87	1	45.00	4.5	
अकोला	1985-86	2	32.12	6.4	Akola
	1986-87	1	29.00	2.9	

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : द्राखे Crop : Grape

1	2	3	4	5	1	
नाशिक	1975-76	7	15.2	8.3	..	Nasik
	1976-77	7	13.3	7.2	..	
	1977-78	8	29.3	23.4	..	
	1978-79	12	12.0	14.4	..	
	1979-80	15	13.0	19.5	..	
	1980-81	N.A.	12.6	
	1981-82	15	14.5	22.0	..	
	1982-83	15	13.9	21.0	..	
	1983-84	14.17	10.5	15.1	..	
	1984-85	18	16.5	29.7	..	
	1985-86	18.0	15.0	27.0	..	
	1986-87	24.3	12.62	30.72	..	
अहमदनगर	1975-76	4	Ahmednagar
	1976-77	4	8.2	3.3	..	
	1977-78	2	11.9	2.4	..	
	1978-79	2	9.4	1.9	..	
	1979-80	1	16.6	1.7	..	
	1980-81	N.A.	13.2	
	1981-82	1	11.7	1.1	..	
	1982-83	1	15.0	1.1	..	
	1983-84	1.61	18.0	2.6	..	
	1984-85	..	15.4	
	1985-86	1.5	20.3	3.0	..	
	1986-87	0.73	17.31	1.26	..	
पुणे	1975-76	3	N.A.	Pune
	1976-77	3	11.8	3.5	..	
	1977-78	3	5.4	1.6	..	
	1978-79	2	10.8	2.2	..	
	1979-80	3	16.7	5.0	..	
	1980-81	N.A.	10.6	
	1981-82	3	17.2	5.2	..	
	1982-83	3	12.8	3.8	..	
	1983-84	2.82	12.7	3.6	..	
	1984-85	N.A.	17.8	
	1985-86	4	17.6	7	..	
	1986-87	2.63	16.52	4.35	..	
सोलापूर	1975-76	1	N.A.	Solapur
	1976-77	1	9.61	1.0	..	
	1977-78	1	24.3	2.4	..	
	1978-79	1	11.1	1.2	..	
	1979-80	1	13.4	1.3	..	
	1980-81	N.A.	8.0	
	1981-82	2	8.6	1.7	..	
	1982-83	2	6.2	2.3	..	
	1983-84	2.46	7.2	1.8	..	
	1984-85	N.A.	22.1	
	1985-86	16	14.4	23.0	..	
	1986-87	7.42	13.55	10.05	..	

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक द्राक्षे—पूर्ण Crop : Grape—Concl'd.

1	2	3	4	5	1
सातारा	1975-76	1	N.A.	..	Satara
	1976-77	1	5.9	0.6	
	1977-78	1	12.7	1.3	
	1978-79	1	9.8	0.9	
	1979-80	N.A.	13.1	..	
	1980-81	N.A.	13.9	..	
	1981-82	N.A.	15.7	..	
	1982-83	—,—	N.A.	..	
	1983-84	—,—	—,—	..	
	1984-85	1	17.9	1.8	
	1985-86	1	21.6	2.1	
	1986-87	0.09	20.29	0.18	
	सांगली	1975-76	3	N.A.	
1976-77		3	8.5	2.6	
1977-78		5	N.A.	..	
1978-79		6	14.7	8.8	
1979-80		7	21.5	15.0	
1980-81		N.A.	17.3	..	
1981-82		7	12.5	8.7	
1982-83		7	12.5	8.8	
1983-84		6.27	16.2	10.2	
1984-85		17	15.3	26.0	
1985-86		17	7.8	13.2	
1986-87		10.62	9.77	10.38	
उस्मानाबाद		1984-85	1	20.41	2.0
	1985-86	1	7.9	7.9	
	1986-87	1.58	11.75	1.86	

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : संतोी Crop : Orange

जिल्हा	वर्ष Year	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न प्रति हेक्टर Av. Yield/bearing tree		फळे धारण करणाऱ्या झाडांची संख्या No. of bearing trees/ha.	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	उत्पादन '०००' टनात Production '000' in tonnes	District
		किलोमध्ये In Kgs.	फळांची संख्या No. of fruits				
1	2	3	4	5	6	7	1
नागपूर	1975-76	14.58	126	235	72.16	24.72	Nagpur
	1976-77	15.73	41	141	75.48	16.70	
	1977-78	13.74	115	134	80.98	14.89	
	1978-79	11.83	90	222	81.02	21.28	
	1979-80	11.79	104	198	95.00	22.18	
	1980-81	18.10	135	188	95.00	32.30	
	1981-82	19.36	185	188	95.00	34.60	
	1982-83	2.12	20	210	95.00	4.23	
	1983-84	21.70	183	196	110.14	46.84	
	1984-85	0.77	4	152	114.90	1.00	
1985-86	17.74	139	206	122.50	44.91		
1986-87	14.67	109	212	123.00	38.25		
अमरावती	1975-76	24.88	224	230	70.98	58.32	Amravati
	1976-77	14.95	101	247	78.66	29.04	
	1977-78	29.13	405	284	82.76	68.51	
	1978-79	16.71	184	243	88.61	35.17	
	1979-80	15.56	145	185	98.00	28.21	
	1980-81	21.26	177	216	98.00	45.00	
	1981-82	25.42	248	216	98.00	53.81	
	1982-83	13.58	127	232	98.00	30.88	
	1983-84	33.47	343	201	113.38	76.28	
	1984-85	12.05	121	213	122.92	31.55	
1985-86	30.87	315	239	122.92	90.60		
1986-87	30.47	298	251	134.00	102.48		
वर्धा	1975-76	14.37	108	290	18.97	7.99	Wardha
	1976-77	*	*	..	19.63	*	
	1977-78	16.22	135	176	19.95	5.67	
	1978-79	9.76	91	196	19.90	3.80	
	1979-80	11.68	107	206	20.00	4.81	
	1980-81	12.25	116	140	20.00	3.43	
	1981-82	12.48	109	140	20.00	3.50	
	1982-83	**	**	**	20.00	**	
	1983-84	20.44	143	142	20.76	6.03	
	1984-85	10.20	73	90	21.92	2.01	
1985-86	21.11	183	177	23.38	8.73		
1986-87	20.66	223	243	25.00	12.55		
पीक : मोसंबी Crop : Mosambi							
औरंगाबाद	1985-86	17	124	215	Aurangabad
	1986-87	13	99	264	
† जळगाव	1986-87	61	355	235	Jalgaon
† पुणे	1986-87	14	104	258	Pune

* Due to poor receipt of data estimates for 1976-77 have not worked out.

** It is reported that due to black smut (Kolshi) pest, crop in Wardha district and in selected villages was entirely affected hence yield data was not available for analysis.

† The result for the year 1986-87 are tentative.

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : नारळ Crop : Coconut

जिल्हा	वर्ष Year	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न (फळात) Average yield nuts/ palm	फळे धारण करणाऱ्या झाडांची संख्या हजारात No. of bearing trees in '000'	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	फळांचे एकूण उत्पादन लाखात Production of nuts in lakhs	District
1	2	3	4	5	6	1
मुंबई उपनगर + ठाणे	1975-76	35	156	8	54.6	Bombay Sub. + Thane
	1976-77	40	155	8	60.0	
	1977-78	41	163	8	66.8	
	1978-79	47	162	8	76.1	
	1979-80	61	161	8	98.2	
	1980-81	58	163	12	94.5	
	1981-82	50	163	12	81.5	
	1982-83	34	243	11	82.7	
	1983-84	36	414	12	207.0	
	1984-85	51	176	12	89.7	
1985-86	45	24	01	10.6		
1986-87	57	24	01	13.5		
रायगड	1975-76	49	188	8	92.1	Raigad
	1976-77	55	187	7	102.8	
	1977-78	44	187	7	82.3	
	1978-79	42	192	7	80.6	
	1979-80	41	191	7	78.3	
	1980-81	40	191	11	76.4	
	1981-82	42	191	11	80.2	
	1982-83	52	170	8	88.4	
	1983-84	50	179	8	89.5	
	1984-85	50	156	8	78.0	
1985-86	64	175	8	107.1		
1986-87	65	174	8	113.1		
रत्नागिरी	1975-76	32	1242	73	297.4	Ratnagiri
	1976-77	27	1261	75	340.4	
	1977-78	28	1258	75	352.2	
	1978-79	22	1267	76	278.7	
	1979-80	29	1392	79	403.7	
	1980-81	32	1399	79	447.7	
	1981-82	32	1399	79	447.7	
	1982-83	28	160	11	44.8	
	1983-84	37	213	10	78.8	
	1984-85	41	190	10	77.9	
1985-86	36	127	06	45.6		
1986-87	31	94	05	29.3		
सिंधुदुर्ग	1982-83	28	1442	82	403.7	Sindhudurg
	1983-84	40	1543	76	617.2	
	1984-85	40	1337	76	534.8	
	1985-86	55	1179	55	648.4	
	1986-87	51	1178	55	607.4	
महाराष्ट्र राज्य	1975-76	34	1586	89	539.2	Maharashtra State
	1976-77	32	1603	90	512.9	
	1977-78	31	1608	90	498.4	
	1978-79	27	1621	91	437.6	
	1979-80	33	1744	94	575.5	
	1980-81	35	1753	102	613.5	
	1981-82	35	1753	102	613.5	
	1982-83	35	2015	112	705.2	
	1983-84	40	2349	106	93.2	
	1984-85	42	1859	106	780.7	
	1985-86	54	1505	070	811.7	
	1986-87	52	1470	69	763.3	

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : सुपारी : Crop : Arecanut

जिल्हा	वर्ष Year	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न रोठा (वाळलेली सुपारी) (कि. ग्र.) Average yield of Rotha kg./palm	फळे धारण करणाऱ्या झाडांची संख्या हजारत No. of bearing trees in '000'	क्षेत्र '०००' हेक्टरमध्ये Area in '000' ha.	उत्पादन '०००' टनात Production in '000' tonnes	District
1	2	3	4	5	6	
रायगड	1975-76	0.97	970	0.57	0.94	Raigad
	1976-77	1.00	963	0.57	0.76	
	1977-78	0.82	763	0.58	0.79	
	1978-79	0.89	938	0.58	0.84	
	1979-80	1.07	906	0.58	0.99	
	1980-81	0.84	906	0.58	0.77	
	1981-82	0.85	906	0.58	0.77	
	1982-83	0.74	691	0.90	0.81	
	1983-84	0.46	1101	0.89	0.50	
	1984-85	0.43	1074	0.89	0.47	
	1985-86	0.78	919	0.60	0.72	
1986-87	0.81	925	0.60	0.75		
रत्नागिरी	1975-76	0.97	1765	1.53	1.71	Ratnagiri
	1976-77	1.05	1775	1.57	1.86	
	1977-78	1.27	1680	1.53	2.13	
	1978-79	0.96	1733	1.59	1.66	
	1979-80	0.91	1717	1.54	1.56	
	1980-81	1.01	1731	1.54	1.75	
	1981-82	0.76	1731	1.54	1.66	
	1982-83	0.70	991	0.89	0.70	
	1983-84	0.69	994	0.89	0.68	
	1984-85	0.85	978	0.89	0.83	
	1985-86	0.82	751	0.60	0.62	
1986-87	0.71	1171	0.90	0.83		
सिंधुदुर्ग	1982-83	0.93	626	0.57	0.58	Sindhudurg
	1983-84	0.87	543	0.50	0.34	
	1984-85	1.65	543	0.50	0.89	
	1985-86	1.32	510	0.40	0.67	
	1986-87	1.03	408	0.30	0.42	
महाराष्ट्र राज्य	1975-76	0.99	2735	2.10	2.70	Maharashtra State
	1976-77	1.03	2738	2.14	2.82	
	1977-78	1.10	2643	2.11	2.90	
	1978-79	0.94	2671	2.17	2.51	
	1979-80	0.97	2623	2.12	2.54	
	1980-81	0.95	2637	2.12	2.51	
	1981-82	0.93	2637	2.12	2.45	
	1982-83	0.77	2708	2.36	2.08	
	1983-84	0.67	2638	2.15	1.66	
	1984-85	0.97	2515	2.28	2.53	
	1985-86	0.97	2180	1.60	2.01	
	1986-87	0.85	2504	1.80	2.00	

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : काजू Crop : Cashewnut

जिल्हा	वर्ष Year	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	सरासरी उत्पन्न Average yield in		उत्पादन टनात Production in tonnes	District
			प्रती झाडाचे कि. ग्रॅ. मध्ये Kg./tree	कि. ग्रॅ./हेक्टर (प्रती हेक्टरी ४०० फळे धारण करणारी झाडे) kg./ha. (400 bearing trees /ha.)		
1	2	3	4	5	6	
रत्नागिरी	1975-76	156	0.72	288.0	4493	Ratnagiri
	1976-77	156	0.91	364.0	5678	
	1977-78	164	0.70	280.0	4592	
	1978-79	164	1.05	420.0	6888	
	1979-80	164	1.12	448.0	7347	
	1980-81	164	1.18	472.0	7740	
रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग	1981-82	164	1.01	404.0	6626	Ratnagiri and Sindhudurg
	1982-83	164	0.91	391.0	6412	
	1983-84	164	1.03	445.05	7299	
	1984-85	164	1.57	675.96	11086	
रत्नागिरी	1985-86	17	0.98	395.00	672	Ratnagiri
	1986-87	22	0.47	188.40	414	
सिंधुदुर्ग	1985-86	97	1.54	617.20	5987	Sindhudurg
	1986-87	194	1.40	562.00	5845	
कुलावा, कोल्हापूर, नाशिक	1975-76	7	0.69	276.0	193	Kulaba, Kolhapur, Nasik
	1976-77	7	0.76	304.0	213	
	1977-78	7	0.74	296.0	207	
	1978-79	7	1.00	400.0	280	
	1979-80	7	1.11	444.0	311	
	1980-81	7	0.87	348.0	244	
रायगड	1981-82	2	1.01	404.40	81	Raigad
	1982-83	1	0.92	397.32	40	
	1983-84	1	0.32	138.89	14	
	1984-85	1	0.22	92.88	9	
	1985-86	1	0.74	296.40	30	
	1986-87	0.36	0.65	260.40	9	
कोल्हापूर	1981-82	5	1.44	575.20	288	Kolhapur
	1982-83	5	1.41	606.30	303	
	1983-84	5	1.49	639.84	320	
	1984-85	5	2.34	1005.77	503	
	1985-86	4	1.85	740.96	296	
	1986-87	6	1.68	673.20	404	
नाशिक	1984-85	1	1.42	612.64	61	Nashik
महाराष्ट्र राज्य	1975-76	163	0.67	276.0	4686	Maharashtra State
	1976-77	163	0.76	304.0	5891	
	1977-78	171	0.74	296.0	4799	
	1978-79	171	1.00	400.0	7168	
	1979-80	171	1.11	444.0	7658	
	1980-81	171	1.01	404.0	7985	
	1981-82	171	1.01	409.01	6994	
	1982-83	171	0.92	396.45	6788	
	1983-84	171	0.95	448.98	7677	
	1984-85	171	1.42	612.64	11659	
	1985-86	119	1.46	586.97	6985	
	1986-87	132	0.50	202.21	6673	

टीप :-

Note:—(1) Average yields are simple average.

(2) The major area of cashewnut i. e. 96% is in Ratnagiri district. Hence independent average yields are not worked out for remaining area of the State i. e. Kulaba and Nasik districts. Regional average yield of State is applied. As these districts taken together cover only 4% areas, and as such no adequate No. of Expts. could be planned to arrive at independent estimates for these districts.

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : खरीप कांदा Crop : Kharif Onion

जिल्हा	वर्ष Year	सरासरी उत्पन्न प्रती हेक्टर टनात Average yield tonnes/ha.	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	उत्पादन '००' टनात Production in '00' tonnes	District		
1	2	3	4	5			
नाशिक	1975-76	14.1	119	1678	.. Nasik		
	1976-77	14.4	97	1397			
	1977-78	18.5	148	2738			
	1978-79	17.73	129	2287			
	1979-80	14.1	114	1607			
	1980-81	12.3	124	1525			
	1981-82	12.7	122	1830			
	1982-83	10.8	128	1386			
	1983-84	11.1	125	1386			
	1984-85	11.7	125	1468			
	1985-86	12.1	126	1521			
	1986-87	10.14	125	1267			
	धुळे	1975-76	5.07	19		96	.. Dhule
		1976-77	5.9	28		165	
1977-78		7.11	24	171			
1978-79		16.52	35	578			
1979-80		8.9	37	..			
1980-81		11.6	29	336			
1981-82		12.0	25	300			
1982-83		9.1	34	311			
1983-84		12.2	29	355			
1984-85		11.4	31	353			
1985-86		7.4	31	230			
1986-87		8.95	30	268			
जळगाव		1975-76	13.3	12	160	.. Jalgaon	
		1976-77	13.9	2	28		
	1977-78	11.1	7	78			
	1978-79	10.8	12	130			
	1979-80	9.5	12	114			
	1980-81	11.4	11	125			
	1981-82	10.0	14	140			
	1982-83	10.4	16	166			
	1983-84	10.5	14	148			
	1984-85	10.5	7	74			
	1985-86	7.1	12	86			
	1986-87	8.81	11	97			
	अहमदनगर	1975-76	1.59	15	24		.. Ahmednagar
		1976-77	17.28	15	259		
1977-78				
1978-79		12.22	17	208			
1979-80		7.76	18	140			
1980-81		11.17	16	179			
1981-82		11.0	15	165			
1982-83		7.31	17	126			
1983-84		12.59	16	201			
1984-85		16.74	16	268			
1985-86		8.37	16	134			
1986-87		9.54	16	153			
पुणे		1975-76	3.11	53	165	.. Pune	
		1976-77	14.85	46	683		
	1977-78	4.97	59	293			
	1978-79	11.63	45	523			
	1979-80	3.81	44	168			
	1980-81	10.93	49	534			
	1981-82	10.51	49	515			
	1982-83	10.41	44	458			
	1983-84	12.44	47	585			
	1984-85	13.21	50	661			
	1985-86	10.47	47	492			
	1986-87	10.97	48	527			

तक्ता तेचीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : खरीप कांदा—चालू Crop : Kharif Onion—Contd.

1	2	3	4	5	1
सोलापूर	1975-76	1.10	24	26	Solapur
	1976-77	4.25	15	64	
	1977-78	6.0	17	102	
	1978-79	6.98	14	98	
	1979-80	23.70	20	474	
	1980-81	11.85	19	224	
	1981-82	8.4	21	168	
	1982-83	9.72	16	172	
	1983-84	12.04	20	241	
	1984-85	12.95	15	194	
	1985-86	9.28	17	158	
	1986-87	13.01	17	221	
	सातारा	1975-76	15.66	1	
1976-77		11.95	12	143	
1977-78		5.10	16	82	
1978-79		14.0	22	308	
1979-80		9.21	24	221	
1980-81		12.48	15	188	
1981-82		12.0	14	168	
1982-83		12.18	22	268	
1983-84		9.81	25	245	
1984-85		11.94	17	203	
1985-86		11.39	21	239	
1986-87		12.1	21	252	
औरंगाबाद		1975-76	7.57	7	53
	1976-77	7.49	7	52	
	1977-78	6.86	7	62	
	1978-79	6.14	8	49	
	1979-80	9.26	8	74	
	1980-81	11.0	7	77	
	1981-82	8.4	5	42	
	1982-83	7.31	9	65	
	1983-84	10.76	7	75	
	1984-85	14.31	7	100	
	1985-86	8.46	7	59	
	1986-87	5.60	7	39	
	उस्मानाबाद	1975-76
1976-77		18.14	5	91	
1977-78		29.06	5	145	
1978-79		12.49	5	62	
1979-80		7.59	8	61	
1980-81		11.0	7	77	
1981-82		8.50	14	119	
1982-83		9.42	8	75	
1983-84		11.28	10	113	
1984-85		12.95	5	65	
1985-86		7.69	5	38	
1986-87		6.00	5	30	
बुलढाणा		1975-76
	1976-77	16.7	9	150	
	1977-78	
	1978-79	11.75	12	141	
	1979-80	14.62	17	248	
	1980-81	12.94	11	142	
	1981-82	12.00	10	120	
	1982-83	11.76	11	129	
	1983-84	14.38	11	158	
	1984-85	9.19	11	101	
	1985-86	10.33	11	114	
	1986-87	10.11	11	111	

तक्ता तेवीस—जालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : रबी कांदा Crop : Rabi Onion

जिल्हा	वर्ष Year	सरासरी उत्पन्न प्रती हेक्टर टनात Average yield tonnes/ha.	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	उत्पादन '००' टनात Production in '00' tonnes	District		
1	2	3	4	5	1		
नाशिक	1975-76	19.97	62	1238	Nasik		
	1976-77	26.49	53	1404			
	1977-78			
	1978-79	16.56	64	1560			
	1979-80	20.24	86	1741			
	1980-81	16.10	64	1030			
	1981-82	21.38	64	1363			
	1982-83	16.34	64	1272			
	1983-84	15.95	64	1021			
	1984-85	16.44	58	954			
	1985-86	15.29	62	948			
	1986-87	13.48	61	822			
	धळे	1975-76	10.81	6		65	Dhule
		1976-77	34.22	2		68	
1977-78				
1978-79		15.24	2	30			
1979-80		17.89			
1980-81		11.33	8	90			
1981-82		8.10	19	215			
1982-83		15.63	2	34			
1983-84		10.29	10	103			
1984-85		14.89	2	30			
1985-86		14.17	5	71			
1986-87		13.38	6	80			
जळगाव		1975-76	12.99	9	117	Jalgaon	
		1976-77	30.09	15	451		
	1977-78			
	1978-79	29.77	8	238			
	1979-80	15.00	9	135			
	1980-81	13.71	14	192			
	1981-82	16.99	20	340			
	1982-83	15.68	10	176			
	1983-84	12.73	15	119			
	1984-85	14.38	13	187			
	1985-86	8.08	13	105			
	1986-87	9.46	14	132			
	अहमदनगर	1975-76	19.80	8	158		Ahmednagar
		1976-77	16.76	3	50		
1977-78				
1978-79		21.84	7	153			
1979-80		0.90	8	7			
1980-81		16.80	5	84			
1981-82		15.50	2	31			
1982-83		9.09	7	64			
1983-84		16.03	5	72			
1984-85		14.65	5	73			
1985-86		11.03	6	66			
1986-87		13.80	5	69			
पुणे		1975-76	15.85	28	444	Pune	
		1976-77	17.56	33	579		
	1977-78			
	1978-79	18.95	59	1118			
	1979-80	22.06	70	1544			
	1980-81	16.90	34	575			
	1981-82	20.00	53	1060			
	1982-83	17.50	57	1386			
	1983-84	21.99	48	1056			
	1984-85	23.81	43	1024			
	1985-86	15.27	49	748			
	1986-87	16.37	47	770			

तब्ता तेवीस—समाप्त TABLE XXIII—Concl'd.

पीक : रबी कांदा—समाप्त Crop : Rabi Onion—Concl'd.

1	2	3	4	5	1
सोलापूर	1975-76	11.66	20	233	Solapur
	1976-77	23.10	17	393	
	1977-78	
	1978-79	15.73	22	346	
	1979-80	19.84	22	436	
	1980-81	22.86	24	310	
	1981-82	20.19	14	238	
	1982-83	10.36	25	408	
	1983-84	15.55	23	358	
	1984-85	22.38	20	448	
सातारा	1985-86	15.14	23	348	Satara
	1986-87	9.52	22	210	
	1975-76	16.55	8	132	
	1976-77	5.74	10	57	
	1977-78	
	1978-79	13.35	5	67	
	1979-80	14.83	6	89	
	1980-81	14.50	9	130	
	1981-82	15.28	7	140	
	1982-83	13.40	5	63	
औरंगाबाद	1983-84	10.58	9	95	Aurangabad
	1984-85	12.05	8	96	
	1985-86	16.56	7	116	
	1986-87	12.84	8	103	
	1975-76	14.76	1	15	
	1976-77	6.90	2	14	
	1977-78	
	1978-79	14.18	1	14	
	1979-80	16.36	2	33	
	1980-81	16.00	2	32	
उस्मानाबाद	1981-82	10.60	10	106	Osmanabad
	1982-83	9.00	2	18	
	1983-84	14.31	5	72	
	1984-85	14.65	2	29	
	1985-86	9.86	2	20	
	1986-87	9.70	2	19	
	1975-76	
	1976-77	5.90	8	47	
	1977-78	
	1978-79	10.64	5	53	
अमरावती	1979-80	6.73	4	30	Amravati
	1980-81	12.39	8	102	
	1981-82	10.63	7	74	
	1982-83	12.05	8	74	
	1983-84	15.10	8	121	
	1984-85	6.73	6	40	
	1985-86	9.02	6	59	
	1986-87	9.70	6	58	
	1980-81	13.25	5	53	
	1981-82	15.00	7	105	
बीड	1982-83	15.00	3	45	Beed
	1983-84	16.19	5	81	
	1984-85	16.97	2	34	
	1985-86	16.77	3	50	
	1986-87	13.34	3	40	
1985-86	9.86	2	20	..	
1986-87	NA	NA	NA		

तक्ता चोवीस TABLE XXIV

राष्ट्रीय गळीत धान्य व कडधान्य विकास कार्यक्रम

Result of Development of Oil seeds and pulses

महाराष्ट्र राज्यातील गळीत धान्याचे व कडधान्याचे उत्पादन वाढवून त्यात स्वयंपूर्णता आणण्याचे दृष्टीने राज्यात (१) राष्ट्रीय गळीत धान्य विकास कार्यक्रम व (२) राष्ट्रीय कडधान्य विकास कार्यक्रम हे दोन कार्यक्रम सन १९८६-८७ पामून कार्यान्वित करण्यात आले. यातील (१) राष्ट्रीय गळीत धान्य कार्यक्रमांतर्गत भुईमूग, सुर्यफूल, तीळ, एरंडी व उन्हाळी भुईमूग या पिकांचा अंतर्भाव करण्यात आला होता. तसेच (२) राष्ट्रीय कडधान्य विकास कार्यक्रमांतर्गत तूर व हरभरा या पिकांचा समावेश करण्यात आला होता.

सदरील दोन्हीही कार्यक्रमात नवीन तंत्रज्ञान म्हणजे सुधारित वियाणे, रासायनिक खते, रोग प्रतिबंधक उपाय यांचा अवलंब केल्याने धान्य उत्पादन वाढते हे शेतकऱ्यास समजावून त्याप्रमाणे त्याने प्रगत शेती पद्धतीचा अवलंब करावा यासाठी शेतकऱ्यांच्या शेतावर प्रात्यक्षिके आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू आयोजित केलेल्या प्रात्यक्षिकात आलेले सरासरी उत्पन्न (कि./हे.) हे कार्यक्रम निहाय व पिक निहाय सोबतच्या तक्त्यात राज्य स्तरावर दिलेले आहे.

National Oilseed development programme and National pulse development programme :-To increase the production of oilseeds and pulses and thus to make the state self-sufficient (1) National oilseed development programme and (2) National pulse development programme were implemented during the year 1986-87. Under the (1) National oilseeds development programme, crops like Groundnut, Sunflower, Sesamum, castor and safflower were included, and under (2) National pulse development programme crops like Tur and Gram were included.

By adopting improved package of practices i.e. use of improved seed, fertilizers and plant protection measures, production can be increased. To propagate this technique among the farmers, demonstration were organised on the fields of farmers. The cropwise state level average yields (kg./ha.) of demonstrations are given below.

राष्ट्रीय गळीत धान्य व कडधान्य विकास प्रकल्पांतर्गत प्रात्यक्षिक क्षेत्रावरील पिक कापणी प्रयोग सन १९८६-८७

राज्य स्तरावर पिक निहाय सरासरी उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता

अनु. क्र.	पिकांचे नाव (खरीप हंगाम)	जिल्हे	सरासरी उत्पन्न कि./हेक्टर				दोन्हीतील वाढ (+) किवा घट (-)	वाढ किंवा घटचे टक्केवारी
			प्रात्यक्षिक प्रयोग	प्रयोग संख्या	कंट्रोल प्रयोग	प्रयोग संख्या		
गळीत धान्य—								
(१)	भुईमूग ..	11	1571	909	1311	640	260	20.0
(२)	सुर्यफूल ..	4	415	293	261	179	154	59.0
(३)	तीळ ..	10	242	291	231	144	11	5.0
(४)	एरंडी ..	8	370	106
रब्बी हंगाम—								
(१)	भुर्यफूल ..	3	644	117	469	72	175	37.0
(२)	करडई ..	6	414	465	344	302	70	20.0
उन्हाळी हंगाम—								
(१)	भुईमूग ..	9	1718	300	1554	212	164	10.5
कडधान्य—								
खरीप हंगाम—								
(१)	तूर	3	519	110	261	30	258	99.0
रब्बी हंगाम—								
(१)	हरभरा ..	12	760	1537	548	1342	212	39.0

तक्ता पंचवीस
TABLE XXV

विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेल्या जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Yardstick Surveys for determining additional yield due to Selected Development Measures

विकासविषयक निवडक उपाययोजनेमुळे मिळालेले उत्पादन ठरविण्यासाठी महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विभागांमध्ये मूल्यमापन सर्वेक्षणे घेतली जातात. त्यासंबंधीचे निष्कर्षही खाली दिलेले आहेत.

सन १९८६-८७ च्या खरीप हंगामापासून पाणलोट क्षेत्राधारित सर्वेक्षण योजनेमुळे खरीप ज्वारीत होणाऱ्या अधिक उत्पन्न वाढीचे मूल्यमापन सर्वेक्षण प्रायोगिक तत्वावर सातारा व सांगली जिल्ह्यांत घेण्यात आलेले होते. त्याचे निष्कर्ष खालील तक्त्यात देण्यात आलेले आहेत. खरीप सन १९८७-८८ पासून सदरहू योजना सर्व जिल्ह्यांत राबविण्यात आलेली असून, त्याचे संकलन व विश्लेषणाचे काम विभागीय पातळीवर चालू आहे.

खरीप १९८७-८८ पासून अवर्षण प्रवण क्षेत्र विकास कार्यक्रमातील ४० हेक्टरचे प्रात्यक्षिक प्लॉटच्या अंतर्गत मूल्यमापन सर्वेक्षण महाराष्ट्र राज्यातील १४ जिल्ह्यांत घेण्यात आलेले आहे. संकलन व विश्लेषणाचे काम चालू आहे.

मनोली प्रकल्पात (अकोला जिल्हा) मूल्यमापन सर्वेक्षण ख. ज्वारी (जि.) व कपाशी (जि.) घेण्यात आलेले आहेत.

त्याचे निष्कर्ष खाली तक्त्यात दिलेले आहेत

(एक) विकासविषयक :- भिनार नाला बंदिस्ती योजना

(1) Development activity :- Bhinar Type of Nala Bunding

Yardsticks Surveys for determining additional yield due to selected development measures are undertaken in different areas of the State. The results of the same are also given below.

From Kharif 1986-87 the assessment survey to estimate additional yield of Kharif Jowar due to comprehensive watershed development programme was carried out on pilot basis in Satara and Sangli districts. The results of the same are furnished in below table. From Kharif 1987-88 the survey is conducted in all the districts. Compilation and analysis work is in progress at division level.

From Kharif 1987-88 the assessment survey is conducted in the demonstration plot of 40 hectares under D.P.A.P. areas in 14 districts of Maharashtra State. Compilation and analysis work is in progress.

In Manoli project (Akola district) assessment survey is carried out on Kh. jowar and cotton under unirrigated condition.

The result of the same are furnished below.

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintal/hectars			Crop	Coverage
			भिनार प्रकल्पाच्या लाभ क्षेत्रातील In the command area of Bhinar Project	भिनार प्रकल्पाच्या लाभ क्षेत्राबाहेरील Outside the Bhinar Project	भिनार बांधबंदिस्ती प्रकल्पामुळे वाढलेले उत्पन्न Increased yield due to construction of Bhinar Project		
भात	ठाणे जिल्हा, (जव्हार आणि मोखाडा तालुका)	1980-81 Kharif	32.2	26.4	8.8	Paddy	Thane Dist. (Jawahar and Mokhada Taluka)
		1980-81 Rabi	1.0	..	1.0	—,—	—,—
		1981-82 Kharif	38.3	29.5	8.8	Paddy	—,—
		1982-83 Kharif	27.7	20.6	7.1	Paddy	—,—
		1983-84 Kharif	30.13	25.08	5.08	Paddy	—,—
		1984-85 Kharif	37.06	28.58	8.47	Paddy	—,—
भात	रायगड जिल्हा	1986-87 Kharif	16.00	13.03	2.99	—do—	—,—
		1987-88 Kharif	22.00	19.41	2.59	Paddy	Raigad Dist.

तक्ता पंचवीस—चालू
TABLE XXV—Contd.

(दोन) पाणलोट सर्वकष विकास योजना
(2) Comprehensive water shed development programme

वर्ष : १९८६-८७

Year : 1986-87

पीक Crop	सर्व्क्षणाचे क्षेत्र Coverage	मात्रा Treatment	सरासरी उत्पन्न किलो/हेक्टर (सुकवलेले) पाणलोट क्षेत्रात जेथे मृद संधारणाचे Av. yield Kg./Ha. (Dried) Water shed areas where			टक्के वाढ % increase
			काम केलेले क्षेत्र Work carried out	काम न केलेले क्षेत्र Work not carried out	पाणलोटामुळे झालेली वाढ increase in yield due to water shed area	
खरीप ज्वार (जि.) Kh. Jowar (U. I.)	सातारा Satara	१) समपातळीत घातलेले बांध Contour bunding	1172.30 (17)	1041.55 (17)	130.75	12.55
		२) जमीन सपाटीकरण Land shaping	1228.00 (8)	944.70 (8)	283.30	29.99
		३) नाला बंडिंग Nala bunding	1636.04 (18)	1343.29 (18)	292.75	21.79
		एकत्रित (क्षेत्रभार) Pooled (Weighted by area)	1262.40 (43)	1081.92 (43)	180.48	16.68
खरीप ज्वार (जि.) Kh. Jowar (U. I.)	सांगली Sangli	१) समपातळीत घातलेले बांध Contour bunding	369.80 (15)	213.47 (15)	156.33	73.23
		२) जमीन सपाटीकरण Land shaping	199.19 (12)	245.58 (12)	(-) 46.39	18.88
		३) नाला बंडिंग Nala bunding	502.69 (14)	349.36 (14)	153.33	43.89
		एकत्रित (क्षेत्रभार) Pooled (Weighted by area)	266.72 (41)	235.70 (41)	31.02	13.16
सातारा व सांगली जिल्हे एकत्रित Pooled Satara and Sangli district						
खरीप ज्वार (जि.) Kh. Jowar (U. I.)	दोन्ही जिल्हे (एकत्रित) Pooled both districts	१) समपातळीत घातलेले बांध Contour bunding	1037.49 (32)	903.38 (32)	134.11	14.85
		२) जमीन सपाटीकरण Land shaping	568.77 (20)	549.25 (20)	73.52	13.39
		३) नाला बंडिंग Nala bunding	1509.85 (32)	1234.64 (32)	275.21	22.29
		तिन्ही मात्रा एकत्रित (क्षेत्रभार) Pooled three treatments (Weighted by area)	988.79 (84)	841.61 (84)	140.18	16.66

टीप :- कंसातील आकडे प्लॉटची संख्या दर्शवतात.
Figures in bracket indicate the No. of plots.

तक्ता पंचवीस-समाप्त
TABLE XXV—Concl'd.

(तीन) मूल्यमापन सर्वेक्षण मनोली प्रकल्प, जिल्हा अकोला
(3) Assessment Survey in Manoli Project

पिकाचे नांव	जमीन वर्ग	सरासरी उत्पन्न किलो/हक्टर (सुकवलेले) Average yield kg/ha. (dried)		प्रकल्पामुळे झालेली वाढ किलो/हक्टर increase in yield kg/ha. due to project	टक्के वाढ % increase
		प्रकल्प क्षेत्र Project areas	प्रकल्पाबाहेरील क्षेत्र Non-project areas		
खरीप ज्वारी (जि.) Kh. Jowar (U. I.)	दोन II	1161.28 (23)	892.53 (23)	268.75	30.11
	तीन III	945.44 (35)	688.85 (35)	256.49	37.23
	चार IV	915.76 (38)	698.30 (38)	217.46	31.14
	एकत्रित (Pooled)	984.42 (96)	745.78 (96)	243.64	32.67
कपाशी (जि.) Cotton (U. I.)	दोन II	1066.64 (8)	612.26 (8)	454.38	74.21
	तीन III	762.80 (20)	572.25 (20)	190.55	33.30
	चार IV	577.55 (20)	479.95 (20)	92.60	19.29
	एकत्रित (Pooled)	785.32 (48)	551.45 (48)	233.87	42.41

तक्ता सन्वीस TABLE XXVI

निरनिराळ्या राज्यांतील तांदळाचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
 Estimates of area, production and average yield per hectare of Rice (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७३-७४ 1973-74 2	७४-७५ 1974-75 3	७५-७६ 1975-76 4	७६-७७ 1976-77 5	७७-७८ 1977-78 6	७८-७९ 1978-79 7	७९-८० 1979-80 8	८०-८१ 1980-81 9	८१-८२ 1981-82 10	८२-८३ 1982-83 11	८३-८४ 1983-84 12	८४-८५ 1984-85 13	८५-८६ 1985-86 14	८६-८७ 1986-87 15	STATE
आंध्रप्रदेश															Andhra Pradesh
अ	3378.3	3553.5	3894.5	3565.2	3662.3	3979.1	3469.2	3600.3	3823.5	3637.9	4163.6	3497.5	3452.3	3431.9	.. A
प	5583.2	5700.3	6451.3	4929.7	5604.7	7432.2	6306.9	7011.4	7867.9	7671.3	8790.7	6909.1	7613.5	6743.4	.. P
य	1653	1604	1657	1383	1530	1868	1818	1947	2058	2109	2111	1975	2205	1965	.. Y
आसाम															Assam
अ	2077.8	2057.8	2240.9	2285.5	2250.9	2241.3	2130.7	2275.0	2258.6	2301.8	2312.4	2324.8	2464.1	2287.0	.. A
प	2066.3	1983.7	2290.4	2133.0	2311.2	2172.3	1880.8	2522.8	2235.6	2583.3	2514.5	2438.0	2846.6	2385.3	.. P
य	994	964	1022	933	1027	969	883	1109	990	1122	1087	1048	1128	1043	.. Y
बिहार															Bihar
अ	5180.7	5228.3	5257.4	5309.8	5589.1	5578.6	5098.9	5550.7	5367.6	4497.8	4900.9	5173.1	5334.5	5365.1	.. A
प	4157.5	4539.6	4855.2	4751.8	5495.1	5489.5	3594.0	5635.1	4256.9	3065.0	4966.5	5376.5	6015.7	6009.3	.. P
य	802	868	923	895	983	984	705	1015	793	681	1013	1039	1128	1120	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	446.2	367.0	459.2	466.1	483.6	459.1	458.4	477.5	499.1	476.1	540.3	566.1	491.7	511.2	.. A
प	467.9	177.8	572.2	567.5	669.3	534.5	437.2	556.6	736.7	488.9	754.3	838.1	454.2	451.0	.. P
य	1049	484	1246	1218	1384	1164	954	1166	1476	1027	1396	1480	924	882	.. Y
हरियाणा															Haryana
अ	291.8	275.5	303.5	330.0	371.0	458.6	509.0	472.0	506.0	489.0	533.0	557.0	585.0	628.0	.. A
प	540.0	393.0	625.0	815.0	965.0	1228.0	942.0	1228.0	1250.0	1275.0	1325.0	1363.0	1636.0	1543.0	.. P
य	1851	1426	2059	2470	2601	2678	1851	2602	2470	2607	2486	2447	2796	2457	.. Y
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	237.1	238.0	252.0	254.9	259.0	267.3	267.9	264.6	264.5	274.4	275.6	275.0	265.6	267.2	.. A
प	460.1	456.0	423.1	349.5	521.6	546.0	483.2	546.4	550.7	574.5	593.0	569.0	587.1	590.5	.. P
य	1941	1916	1679	1371	2014	2043	1804	2065	2082	2094	2152	2069	2210	2210	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	1150.2	1173.0	1193.7	963.0	1095.7	1098.2	1173.6	1100.6	1167.5	1111.2	1193.9	1183.1	1096.0	1116.6	.. A
प	2131.6	1985.5	2258.7	1480.4	2280.7	2174.6	2369.6	2208.3	2364.0	2101.2	2292.4	2374.9	1942.6	2173.4	.. P
य	1853	1693	1892	1537	2082	1980	2019	2006	2025	1891	1920	2007	1772	1946	.. Y
केरळ															Kerala
अ	874.7	881.4	885.0	854.4	840.4	799.2	793.3	801.6	806.9	778.5	740.1	730.4	678.3	663.8	.. A
प	1257.1	1333.9	1364.9	1254.0	1294.6	1265.3	1293.1	1272.0	1339.7	1306.2	1207.9	1255.9	1173.1	1133.8	.. P
य	1437	1513	1542	1468	1540	1583	1630	1587	1660	1678	1632	1719	1729	1708	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	4544.1	4525.8	4587.6	4634.9	4732.6	4821.2	4770.1	4859.6	4849.6	4862.9	4946.5	4957.3	5031.8	5008.8	.. A
प	3647.1	2421.4	3843.9	2797.4	4437.5	3562.1	1825.4	4053.0	3830.2	3451.0	4798.7	3761.2	5418.0	4271.8	.. P
य	803	535	838	604	938	739	383	834	790	710	970	758	1077	853	.. Y

तपता सन्विस-समाप्त
TABLE XXVI-Concl'd.

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	1357.6	1307.9	1416.7	1483.3	1499.4	1498.3	1485.3	1503.8	1515.2	1486.3	1521.3	1519.7	1540.6	1527.2	A
प	1600.1	1398.9	2254.7	2003.3	2344.1	2200.8	1828.5	2360.6	2435.4	1948.8	2460.6	1936.2	2181.8	1751.5	P
य	1179	1070	1592	1351	1563	1469	1231	1570	1607	1311	1617	1274	1416	1147	Y
ओरिसा															Orisa
अ	4733.5	4432.0	4684.1	4379.5	1404.6	4372.0	4116.6	4190.7	4159.2	4058.4	4355.8	4303.7	4402.2	4993.4	A
प	4404.4	3166.0	4531.8	3217.7	4319.2	4401.9	2917.7	4300.8	3853.0	2991.5	5120.6	4172.2	5226.3	4834.4	P
य	930	714	967	735	981	1007	709	1026	926	737	1176	969	1187	1100	Y
पंजाब															Punjab
अ	520.0	569.0	567.0	674.0	831.0	1052.0	1167.0	1178.0	1270.0	1319.0	1481.0	1644.2	1714.0	1809.0	A
प	1189.0	1179.0	1447.0	1741.0	2494.0	3091.0	3041.0	3223.0	3755.0	4147.0	4536.0	5052.0	5448.9	6022.0	P
य	2287	2072	2552	2583	3001	2938	2606	2736	2957.0	3144	3063	3072	3179	3329	Y
तामिळनाडू															Tamilnadu
अ	2703.8	2238.0	2563.6	2283.7	2782.3	2756.5	2906.4	2230.0	2467.0	1889.2	2352.9	2507.6	2264.3	1918.0	A
प	5589.5	3574.7	5202.7	4214.8	5705.0	5558.6	5799.9	4159.0	5607.0	3504.0	4465.8	5361.6	5370.5	5332.7	P
य	2067	1597	2029	1846	2050	2017	1996	1865	2273	1855	1898	2138	2372	2780	Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	4470.9	4529.8	4622.1	4652.6	4867.0	5147.0	5051.7	5291.5	5389.3	5063.3	5351.6	5506.4	5586.9	5332.3	A
प	3858.8	3523.4	4294.0	4290.9	5202.5	5964.3	2552.8	5569.7	5898.3	5644.8	6776.3	7156.9	8314.5	7258.9	P
य	863	778	929	922	1069	1159	505	1053	1094	1115	1266	1299	1488	1360	Y
पश्चिम बंगाल															West Bengal
अ	5214.8	5419.5	5426.4	5204.5	5424.7	4765.4	4904.7	5176.2	5210.0	4861.5	5372.6	5198.5	5078.7	5376.0	A
प	5799.2	6543.4	6866.3	5948.9	7494.6	6676.9	5886.6	7465.6	5832.6	4949.1	7940.4	8092.6	7991.0	8461.9	P
य	1112	1207	1265	1143	1382	1401	1200	1442	1120	1018	1478	1557	1573	1574	Y
इतर															Others
अ	1103.9	1091.9	1121.7	1169.7	1189.0	1188.4	1111.5	1179.4	1154.4	1157.8	1202.7	1214.4	1151.2	1138.6	A
प	1298.8	1202.3	1458.6	1421.9	1531.3	1475.4	1170.7	1519.1	1435.0	1417.2	1554.6	1679.4	1605.2	1452.4	P
य	1177	1101	1300	1216	1288	1242	1053	1288	1243	1224	1292	1383	1394	1284	Y
अखिल भारत															All India
अ															A
प	38285.4	37888.4	39475.4	38511.1	40282.6	40482.2	39414.3	40151.5	40708.4	38262.0	41244.2	41158.8	41137.2	40774.3	A
य	44051.0	39578.9	48739.8	41916.8	52670.4	53773.4	42330.3	53631.4	53248.0	47115.8	60097.3	58336.6	63825.0	60416.3	P
	1151	1045	1235	1088	1308	1328	1074	1336	1308	1231	1457	1417	1552	1482	Y

तक्ता सत्तावीस
TABLE XXVII

निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Jowar (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	2743.3	2538.3	2395.2	2042.5	2309.3	2345.0	2399.9	2053.5	2214.2	2116.6	1975.7	1862.3	1788.2	1615.1	.. A
प	1290.8	1570.8	1019.7	1064.6	1433.1	1418.1	1655.7	1082.3	1334.0	1520.0	1125.1	1215.9	1161.2	896.0	.. P
य	471	619	426	521	621	605	690	527	602	718	569	653	650	555	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	1000.8	896.4	1094.5	1043.7	1032.2	1026.6	946.4	905.9	938.1	984.0	947.6	874.4	893.5	882.1	.. A
प	431.7	319.6	554.2	580.7	553.4	577.3	557.4	583.0	564.3	487.9	582.0	499.7	354.9	245.1	.. P
य	431	357	506	556	536	562	589	644	602	496	614	571	397	278	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	2139.9	2178.0	2016.0	1728.9	2012.6	1994.4	1931.8	1648.0	2113.6	2252.8	2250.8	2343.9	2318.5	2381.4	.. A
प	1848.2	1804.2	1694.7	1180.3	1901.6	1767.1	1839.2	1269.2	1792.4	1599.3	1788.3	1745.6	1473.6	1844.8	.. P
य	864	828	841	683	945	886	952	770	848	710	794	745	636	775	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	2037.1	2105.0	1980.6	1890.2	1944.4	1885.0	2147.6	2351.8	2252.0	2034.0	2127.7	1909.2	1959.6	1925.8	.. A
प	1176.8	1870.9	3149.0	1282.1	1460.5	1280.2	1109.7	1814.5	1858.9	1400.8	1983.0	1520.2	1773.3	1328.1	.. P
य	578	889	681	678	751	686	517	772	825	689	932	796	905	690	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	6102.5	6057.1	6152.3	6439.3	6638.5	6524.2	6825.0	6437.9	6577.9	6647.0	6540.5	6561.8	6625.6	5334.8	.. A
प	2835.4	3851.8	3455.4	4710.2	5109.7	4881.4	5464.1	4427.5	4891.1	4632.5	4678.4	4802.4	3922.7	3092.4	.. P
य	456	603	562	731	770	748	801	688	744	700	715	732	592	488	.. Y

तक्ता सत्तावीस-समाप्त
TABLE XXVII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
राजस्थान														Rajasthan	
अ	..	1115.0	811.0	713.1	839.9	723.8	825.7	848.4	1002.2	968.9	951.3	985.5	837.9	983.0	1006.8 .. A
प	..	390.6	312.8	189.7	360.1	280.0	330.7	153.3	337.6	407.9	356.2	591.4	414.5	371.0	238.9 .. P
य	..	350	386	266	429	387	401	181	337	421	374	600	495	381	237 .. Y
तामीळनाडू														Tamilnadu	
अ	..	640.9	675.4	816.9	841.8	750.8	695.6	721.0	537.3	668.9	650.4	746.9	686.5	729.0	728.5 .. A
प	..	569.3	406.4	715.6	793.2	719.2	636.1	652.1	426.0	534.2	385.6	555.8	564.6	642.1	688.5 .. P
य	..	888	602	876	942	958	914	904	793	799	593	744	822	880	945 .. Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh	
अ	..	704.0	718.0	709.8	703.0	673.6	658.2	680.1	677.9	685.9	564.2	644.7	659.0	630.3	561.2 .. A
प	..	472.0	414.1	462.0	483.8	550.9	481.1	166.1	406.0	604.6	283.8	544.8	566.3	419.6	444.8 .. P
य	..	670	577	651	688	818	731	244	599	881	503	845	859	666	793 .. Y
इतर														Others	
अ	..	232.8	210.0	213.9	242.2	232.8	211.2	173.4	194.9	179.5	175.9	212.7	204.4	169.2	206.3 .. A
प	..	81.9	63.6	64.0	69.1	55.9	64.1	50.1	85.7	74.5	67.3	70.2	73.4	75.2	87.1 .. P
य	..	352	303	299	285	240	304	289	440	415	383	330	359	444	422 .. Y
अखिल भारत														All India	
अ	..	16716.3	16189.2	16092.3	15771.5	16318.0	16145.9	16673.6	15809.4	16599.0	16376.2	16432.1	15939.4	16097.3	15642.0 .. A
प	..	9096.7	10414.2	9504.3	10524.1	12064.3	11436.1	11647.7	10430.8	12061.9	10753.4	1919.0	11402.3	10197.0	8865.7 .. P
य	..	544	643	591	667	739	708	699	660	727	657	725	715	633	567 .. Y

तक्ता अड्डावीस
TABLE XXVIII

निरनिराळ्या राज्यांतील बाजरीचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Bajra (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	STATE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1	
Andhra Pradesh																
आंध्र प्रदेश	..	582.4	577.8	622.3	562.5	568.4	567.9	451.8	515.5	543.6	492.4	492.7	394.6	356.3	332.1	.. A
अ	..	365.2	207.9	351.1	244.9	378.3	357.7	295.4	336.1	443.5	259.4	360.8	205.8	209.5	199.2	.. P
प	..	627	533	564	435	666	630	654	652	816	527	732	522	588	600	.. Y
य	..															
Gujarat																
गुजरात	..	2034.3	1430.1	1915.7	1562.7	1368.9	1460.6	1256.6	1380.0	1433.3	1394.5	1436.6	1372.7	1315.5	1274.4	.. A
अ	..	1600.4	555.7	1391.0	1263.3	1019.3	1553.7	1331.7	1221.9	1473.2	1178.0	1607.2	1535.4	634.8	1026.9	.. P
प	..	787	389	726	808	745	1064	1060	885	1028	845	1119	1119	483	806	.. Y
य	..															
Haryana																
हरियाणा	..	956.4	919.2	1005.5	947.0	886.3	871.7	834.0	881.0	852.0	781.0	841.0	750.0	650.0	774.0	.. A
अ	..	691.0	215.0	608.0	548.0	284.0	384.0	281.0	484.0	496.0	506.0	552.0	479.0	317.0	351.0	.. P
प	..	723	234	605	579	320	441	337	549	582	648	656	639	488	453	.. Y
य	..															
Karnataka																
कर्नाटक	..	499.8	487.1	563.1	420.6	717.2	716.8	660.0	504.3	635.3	573.4	589.2	435.7	447.1	451.8	.. A
अ	..	298.3	246.3	277.4	243.4	324.6	300.5	244.3	153.6	323.0	212.4	318.9	168.1	206.6	209.4	.. P
प	..	597	506	493	579	453	419	370	305	508	370	541	386	462	463	.. Y
य	..															
Madhya Pradesh																
मध्य प्रदेश	..	219.3	180.5	197.7	194.1	166.6	177.3	174.3	198.9	174.3	171.4	173.8	162.5	165.4	162.0	.. A
अ	..	213.3	88.6	119.5	123.9	92.5	118.7	35.5	120.8	79.4	105.0	122.8	125.8	89.2	122.6	.. P
प	..	973	491	604	638	555	669	204	607	456	613	706	774	539	757	.. Y
य	..															
Maharashtra																
महाराष्ट्र	..	2239.3	1905.2	1852.5	1767.5	1759.3	1575.3	1428.4	1709.2	1743.7	1389.5	1812.5	1761.3	1702.8	1733.7	.. A
अ	..	857.1	587.1	581.3	680.5	648.4	539.3	607.1	759.9	778.6	444.9	908.0	566.2	419.8	465.2	.. P
प	..	383	308	314	385	369	342	425	445	447	320	501	247	321	268	.. Y
य	..															

तबतत अडुवीस-सततत
TABLE XXVIII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
पंजाब	..													Punjab	
अ	..	147.4	131.0	181.7	157.0	105.0	97.0	46.0	71.0	60.0	42.0	44.0	59.9	31.0	23.0 .. A
प	..	144.0	116.0	189.0	145.0	119.0	94.0	47.0	89.0	60.0	50.0	54.0	60.0	27.0	27.0 .. P
य	..	977	885	1040	924	1133	969	1022	1254	1000	1190	1227	1012	871	1174 .. Y
राजस्थान	..													Rajasthan	
अ	..	5731.2	4224.3	3716.7	3615.0	4065.8	4532.6	4266.4	5031.7	4944.8	4807.7	4996.4	4367.1	4768.7	5279.0 .. A
प	..	2187.2	424.6	1129.1	1323.6	803.6	1147.3	380.7	1135.2	803.9	1389.6	2450.8	1598.7	731.3	1014.9 .. P
य	..	382	101	304	366	198	253	89	226	163	289	491	366	153	192 .. Y
तामीळनाडू	..													Tamilnadu	
अ	..	401.2	372.5	449.8	456.1	437.2	408.5	370.2	319.0	368.2	282.4	351.8	322.3	310.0	313.5 .. A
प	..	339.7	214.5	329.8	460.5	374.5	454.3	329.1	268.0	360.3	211.9	413.5	325.9	360.4	309.9 .. P
य	..	847	576	733	1010	857	1112	889	840	979	750	1175	1011	1163	989 .. Y
उत्तर प्रदेश	..													Uttar Pradesh	
अ	..	1063.0	998.6	1007.6	1013.3	981.5	930.2	1042.7	994.8	974.6	954.2	1039.9	946.4	863.9	834.2 .. A
प	..	789.8	491.9	726.5	789.9	657.6	581.0	367.3	733.1	679.3	740.7	901.3	948.6	640.4	742.2 .. P
य	..	743	493	721	780	670	625	352	737	697	776	867	1002	741	890 .. Y
इतर	..													Others	
अ	..	59.1	58.8	58.7	55.0	47.6	55.0	48.9	51.7	49.1	53.7	54.5	47.3	41.1	38.3 .. A
प	..	33.2	24.3	33.1	30.2	28.1	35.9	28.8	41.2	40.1	33.3	36.6	32.9	28.1	24.5 .. P
य	..	562	413	564	549	590	653	589	799	817	620	672	696	684	640 .. Y
अखिल भारत	..													All India	
अ	..	13933.4	11285.1	11571.3	10750.8	11103.8	11392.9	10579.3	11657.1	11783.9	10942.2	11832.4	10619.2	10651.8	11216.0 .. A
प	..	7519.2	3271.9	5735.8	5853.2	4730.2	5566.4	3947.9	5342.9	5537.3	5131.2	7725.9	6046.4	3663.8	4492.8 .. P
य	..	540	290	496	544	426	489	373	458	470	469	653	569	344	401 .. Y

तक्ता अंकोणतीस TABLE XXIX

निरनिराळ्या राज्यांतील मक्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
 Estimates of area, production and average yield per hectare of Maize (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
 प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
 य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	281.5	296.7	304.5	294.6	304.9	316.0	290.1	320.6	331.5	333.2	340.9	313.0	288.7	310.8	A
प	420.1	484.4	498.3	301.5	473.7	360.4	394.3	725.4	631.7	744.1	522.1	432.9	413.7	442.8	P
य	1492	1633	1636	1023	1554	1141	1359	2263	1906	2233	1532	1383	1433	1425	Y
बिहार															Bihar
अ	938.4	880.8	935.5	933.4	889.9	889.2	829.2	882.5	850.7	799.1	779.4	681.8	669.6	647.0	A
प	993.3	572.2	939.0	992.1	937.8	978.8	785.4	869.5	768.8	937.8	884.2	812.2	877.0	889.7	P
य	1059	650	1004	1063	1054	1101	947	985	904	1174	1134	1292	1310	1370	Y
गुजरात															Gujarat
अ	258.5	259.7	279.2	283.4	273.5	293.7	305.2	307.6	312.3	306.4	318.5	310.0	316.5	313.8	A
प	193.6	185.2	502.0	225.1	121.8	244.3	138.6	403.1	396.2	306.0	475.6	383.6	114.3	435.0	P
य	749	713	1798	794	445	832	454	1310	1269	999	1493	1237	361	1386	Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	247.8	263.8	264.5	296.6	273.9	270.7	281.3	288.7	286.0	287.1	295.3	307.6	299.5	303.4	A
प	435.5	494.7	485.9	530.3	458.0	428.3	448.7	523.1	459.9	398.6	588.6	571.6	521.1	563.0	P
य	1757	1875	1837	1788	1672	1582	1595	1812	1608	1388	1993	1858	1740	1456	Y
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	267.1	267.0	283.0	274.0	273.0	273.0	269.3	275.2	278.6	272.9	276.1	281.6	287.0	288.9	A
प	315.8	303.6	373.5	378.3	359.9	397.8	362.6	493.3	461.3	406.9	285.4	455.1	493.9	519.2	P
य	1182	1137	1320	1381	1318	1457	1346	1793	1656	1491	1034	1616	1721	1797	Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	144.2	151.3	177.6	150.5	139.1	150.9	144.9	143.7	158.1	158.2	165.6	187.9	167.0	171.2	A
प	468.1	412.2	533.2	402.1	416.2	418.1	386.9	371.3	417.2	348.1	450.2	460.4	365.3	423.6	P
य	3246	2724	3002	2672	2992	2771	2670	2584	2639	2200	2719	2450	2187	247.4	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	623.8	656.7	648.9	678.6	697.1	701.7	750.8	778.9	788.2	793.8	831.4	849.7	839.3	829.3	A
प	431.5	527.0	736.1	738.1	573.7	599.0	540.6	713.2	770.2	804.0	1155.6	1161.0	708.6	767.3	P
य	692	802	1134	1088	823	854	720	916	977	1013	1390	1166	844	925	Y
पंजाब															Punjab
अ	567.2	522.0	577.3	550.0	447.0	433.0	390.0	378.0	339.0	305.0	294.0	303.0	260.0	260.0	A
प	764.0	898.0	846.0	629.0	700.0	698.0	672.0	605.0	623.0	542.0	538.0	576.0	412.0	526.0	P
य	1347	1720	1465	1144	1566	1612	1723	1601	1838	1777	1830	1901	1585	2023	Y

सक्ता एकोणतीस-समाप्त
TABLE XXIX-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
राजस्थान	..													Rajasthan		
अ	..	838.5	756.4	686.4	763.2	748.9	807.9	879.6	900.4	918.4	889.1	893.8	911.9	974.5	973.4	.. A
प	..	343.6	472.0	782.7	580.3	515.7	783.7	573.7	785.5	755.4	658.7	1229.8	1122.5	644.0	647.0	.. P
य	..	410	624	1140	760	689	970	652	872	823	741	1376	1231	661	665	.. Y
उत्तर प्रदेश	..															Uttar Pradesh
अ	..	1483.2	1394.3	1395.5	1322.9	1193.2	1176.9	1152.8	1223.5	1174.4	1083.8	1105.8	1164.1	1199.9	1231.5	.. A
प	..	1088.2	827.3	1014.0	1097.0	752.1	806.4	911.6	893.9	1003.8	836.6	1110.7	1765.4	1462.0	1501.9	.. P
य	..	734	593	727	829	798	685	791	731	855	772	1004	1517	1219	1220	.. Y
महाराष्ट्र	..															Maharashtra
अ	..	46.1	49.3	61.2	61.7	65.4	69.0	71.5	85.5	74.1	77.0	97.0	85.1	76.9	83.8	.. A
प	..	39.1	41.7	88.7	113.0	107.2	121.3	116.1	151.8	125.5	107.6	145.5	116.8	102.7	77.8	.. P
य	..	84	846	1349	1831	1639	1758	1624	1775	1694	1397	1500	1373	1336	928	.. Y
इतर	..															Others
अ	..	365.2	414.4	478.3	453.1	442.2	447.4	427.4	505.7	497.5	491.7	557.8	488.9	418.3	460.3	.. A
प	..	349.8	382.3	545.1	487.4	464.4	484.6	388.5	573.6	609.6	565.7	682.0	632.1	529.1	663.6	.. P
य	..	958	923	1140	1080	1050	1083	909	1134	1225	1151	1223	1293	1265	1442	.. Y
अखिल भारत	..															All India
अ	..	6015.4	5863.1	6030.7	6000.3	5682.7	5760.3	5720.6	6004.8	5934.7	5720.3	5858.6	5799.5	5797.2	5873.4	.. A
प	..	5803.5	5558.9	7255.8	6361.2	5973.3	6199.4	5602.9	6956.9	6897.1	6548.5	7922.2	8441.8	6643.7	7456.9	.. P
य	..	965	948	1203	1060	1051	1076	979	1159	1162	1145	1352	1456	1146	1270	.. Y

तक्ता तीस - TABLE XXX

निरनिराळ्या राज्यांतील रागीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Ragi (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७३-७४ 2	७४-७५ 3	७५-७६ 4	७६-७७ 5	७७-७८ 6	७८-७९ 7	७९-८० 8	८०-८१ 9	८१-८२ 10	८२-८३ 11	८३-८४ 12	८४-८५ 13	८५-८६ 14	८६-८७ 15	STATE
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	254.7	289.4	324.1	325.0	327.9	311.6	250.6	254.1	258.9	242.0	255.3	226.1	212.7	185.8	.. A
प	274.3	318.2	370.4	307.5	353.0	343.4	265.1	245.3	286.9	233.4	262.6	216.2	205.9	189.6	.. P
य	1077	1099	1143	946	1077	1102	1058	965	1108	964	1029	956	968	1020	.. Y
बिहार															Bihar
अ	166.6	160.5	181.3	189.2	182.3	179.7	163.2	177.4	168.8	138.2	150.9	131.0	125.5	117.3	.. A
प	92.5	72.4	77.0	96.1	119.1	123.9	79.3	114.2	93.6	74.9	104.4	107.0	94.9	72.9	.. P
य	555	451	425	508	653	689	486	644	555	542	692	817	756	621	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	995.9	1003.5	1048.3	914.5	1013.3	1153.1	1182.2	1062.9	1148.3	1030.3	1124.6	1081.2	1109.2	1107.0	.. A
प	770.1	807.3	1221.9	725.7	1369.9	1661.0	1460.9	1094.1	1427.8	944.5	1434.1	1267.0	1200.1	1469.8	.. P
य	773	804	1166	794	1352	1440	1236	1029	1243	917	1275	1172	1082	1328	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	197.0	208.6	210.8	219.7	223.9	222.9	220.2	221.4	225.2	225.8	228.1	227.4	221.7	220.6	.. A
प	193.6	179.5	188.1	175.3	172.4	200.6	202.2	209.6	228.0	215.0	240.9	261.9	261.1	148.6	.. P
य	983	860	892	798	770	900	918	947	1012	952	1056	1152	1178	674	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	172.2	191.1	236.1	254.7	277.2	277.3	267.0	336.4	288.9	298.5	297.5	257.3	285.8	276.8	.. A
प	140.4	122.9	172.8	138.3	195.7	209.4	146.5	264.8	238.1	244.0	270.9	191.0	211.9	205.3	.. P
य	815	643	732	543	706	755	549	787	824	817	911	742	741	742	.. Y
तामिळनाडू															Tamilnadu
अ	263.1	282.6	319.9	290.3	290.8	279.9	252.2	192.8	245.5	206.1	232.5	202.9	195.1	224.2	.. A
प	318.7	347.7	479.2	339.7	410.3	420.5	377.8	251.4	448.5	273.0	250.9	227.5	300.8	348.0	.. P
य	1211	1230	1498	1170	1411	1502	1498	1304	1827	1325	1079	1121	1542	1552	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	202.9	212.6	183.5	193.7	174.7	173.5	169.9	170.5	163.4	162.9	165.4	156.9	148.8	166.7	.. A
प	195.0	214.8	186.2	186.7	168.1	169.5	111.9	164.2	145.5	155.6	177.0	170.6	169.6	179.1	.. P
य	961	1010	1015	964	962	977	659	963	890	955	1070	1087	1140	1074	.. Y
इतर															Others
अ	107.5	115.3	125.5	109.2	109.7	107.1	109.5	109.5	111.4	107.9	103.9	104.1	101.8	93.8	.. A
प	87.3	72.8	101.1	75.4	77.5	72.1	77.9	76.3	92.1	82.7	90.2	88.9	73.8	55.7	.. P
य	812	631	806	690	706	673	711	697	827	766	868	854	725	594	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	2359.9	2463.6	2629.5	2496.3	2599.8	2705.1	2614.8	2525.0	2610.4	2411.7	2558.2	2386.9	2400.6	2392.2	.. A
प	2071.9	2135.6	2796.1	2044.7	2866.0	3200.4	2721.6	2419.9	2960.5	2223.1	2831.0	2530.1	2518.1	2669.0	.. P
य	878	867	1064	819	1102	1183	1041	958	1134	922	1107	1060	1049	1116	.. Y

तक्ता एकतीस
TABLE XXXI

निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारवर्गीय धान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Small Millets (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonne
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	.. 737.4	708.3	805.3	761.8	758.5	683.9	575.6	551.1	603.5	474.0	473.9	402.3	364.6	343.2	.. A
प	.. 326.5	268.6	294.7	261.9	397.1	336.1	273.4	170.7	371.0	145.9	239.9	125.5	133.2	127.1	.. P
य	.. 443	379	366	344	524	491	475	310	615	308	506	312	365	370	.. Y
बिहार															Bihar
अ	.. 198.1	191.7	195.1	184.4	179.8	164.6	140.8	149.4	136.8	112.9	119.2	107.2	105.9	94.0	.. A
प	.. 74.5	65.8	65.3	69.1	66.9	70.8	47.5	52.8	54.5	36.8	58.6	50.0	66.5	59.0	.. P
य	.. 376	343	335	375	372	430	337	353	398	326	492	466	628	628	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	.. 135.8	121.5	122.2	121.5	122.9	126.1	137.5	135.3	140.5	127.6	116.3	107.0	110.3	95.6	.. A
प	.. 101.9	57.1	110.8	93.2	96.7	109.9	89.0	106.7	109.4	54.3	79.9	64.7	16.5	16.6	.. P
य	.. 750	470	907	767	787	872	647	789	779	426	687	605	150	174	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	.. 447.3	465.5	442.3	404.4	428.2	484.2	439.9	364.3	377.7	321.2	377.1	274.6	254.8	271.8	.. A
प	.. 243.9	270.4	191.0	104.9	157.6	245.2	202.6	140.4	149.2	113.8	149.5	83.2	82.8	112.3	.. P
य	.. 545	581	432	259	368	506	461	385	395	354	396	303	325	413	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	.. 1602.3	1631.9	1652.4	1640.4	1603.3	1545.7	1439.9	1148.5	1453.8	1438.6	1446.5	1385.8	1387.5	1361.6	.. A
प	.. 394.7	320.4	443.2	291.2	426.4	307.5	169.1	314.7	338.4	287.1	394.3	318.7	359.3	257.4	.. P
य	.. 246	196	268	178	266	199	117	217	233	200	273	230	259	189	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	.. 208.4	211.9	214.0	214.3	202.8	192.5	207.4	199.3	194.4	172.4	200.9	158.9	173.1	180.9	.. A
प	.. 96.4	101.3	99.4	92.7	92.6	81.3	93.5	78.7	78.5	74.9	110.7	75.6	75.5	90.7	.. P
य	.. 463	478	464	433	457	422	451	395	404	434	551	476	436	501	.. Y

तक्ता एकतीस-समाप्त
TABLE XXXI-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
तामीळनाडू															Tamilnadu
अ	.. 370.5	351.3	420.5	468.5	439.9	375.5	372.2	276.6	267.7	276.2	301.7	279.0	261.7	275.0	.. A
प	.. 281.5	127.0	301.3	330.4	325.8	285.8	282.0	213.9	206.3	201.3	193.1	155.9	148.2	173.5	.. P
य	.. 760	362	717	705	741	761	758	773	771	729	640	559	566	631	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	.. 510.2	445.6	408.7	485.3	464.1	446.3	352.5	360.2	328.5	291.7	296.0	266.0	244.3	240.0	.. A
प	.. 287.8	255.1	211.5	323.8	328.0	281.7	147.5	237.3	201.1	188.3	197.6	174.8	194.9	179.5	.. P
य	.. 564	572	517	667	707	631	418	659	612	646	668	657	797	748	.. Y
इतर															Others
अ	.. 357.1	338.6	412.0	398.9	374.6	378.0	335.9	489.2	283.2	284.8	305.8	233.0	252.4	231.8	.. A
प	.. 158.7	147.7	206.9	184.6	178.7	175.6	120.1	257.3	130.0	126.7	251.8	145.8	140.3	109.6	.. P
य	.. 444	436	502	463	477	465	358	523	2159	445	823	626	556	473	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	.. 4567.1	4466.3	4672.5	4679.5	4573.8	4396.8	4001.7	3976.3	3786.1	3499.4	3637.4	3213.8	3154.8	3093.9	.. A
प	.. 1965.9	1613.4	1924.1	1751.8	2069.8	1893.9	1424.7	1574.1	1638.4	1229.1	1675.4	1194.2	1217.2	1125.7	.. P
य	.. 430	361	412	374	453	431	356	396	433	351	461	372	386	364	.. Y

तक्ता बत्तीस

TABLE XXXII

निरनिराळ्या राज्यांतील गव्हाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न-(१९७३-७४ ते १९८६-८७)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Wheat (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	१९८६-८७	STATE		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1		
बिहार	..	1334.4	1478.0	1815.3	1945.0	1846.6	1806.2	1700.5	175.8	41640.1	1733.4	1891.0	1876.1	1834.5	1839.6	..	A
अ	..	1648.7	2000.0	2296.9	2470.1	2294.3	2502.1	1883.7	2305.7	2201.8	2426.1	2935.2	3032.3	2935.6	2863.1	..	P
प	..	1236	1353	1265	1270	1242	1385	1108	1314	1343	1400	1552	1616	1600	1556	..	Y
य																	
गुजरात																	Gujarat
अ	..	521.4	406.1	686.3	726.7	684.2	619.6	680.5	656.1	703.6	646.6	741.2	636.9	431.4	315.1	..	A
प	..	905.9	734.4	1151.1	1071.8	1220.9	1192.4	1215.4	1298.3	1407.3	1352.3	1627.0	1329.3	782.8	661.7	..	P
य	..	1737	1808	1677	1475	1784	1924	1786	1979	2000	2091	2195	2087	1815	2100	..	Y
हरियाणा																	Haryana
अ	..	1178.0	1117.4	1226.1	1348.0	1359.8	1481.5	1471.0	1480.0	1562.0	1722.0	1784.0	1705.0	1699.0	1782.0	..	A
प	..	1811.0	1954.0	2428.0	2735.0	2845.0	3398.0	3283.0	3492.0	3682.0	4347.0	4458.0	4421.0	5257.0	5055.0	..	P
य	..	1537	1749	1980	2029	2092	2294	2232	2360	2357	2524	2499	2593	3094	2837	..	Y
हिमाचल-प्रदेश																	Himachal Pradesh
अ	..	302.7	318.8	331.7	289.1	318.1	329.0	347.7	349.8	353.6	367.4	357.1	385.8	377.1	377.1	..	A
प	..	333.1	287.0	355.9	402.8	208.4	378.0	397.6	442.6	430.0	434.9	288.1	269.5	492.0	492.0	..	P
य	..	1059	948	1116	1214	721	1188	1209	1265	1216	1184	807	699	1304	1304	..	Y
जम्मू व काश्मीर																	Jammu & Kashmir
अ	..	190.4	191.1	176.1	186.4	189.8	207.4	202.1	197.9	200.1	212.8	212.7	225.4	224.0	224.0	..	A
प	..	161.0	193.5	154.3	156.5	185.9	203.9	206.4	204.3	203.7	226.1	178.6	168.4	272.1	272.1	..	P
य	..	846	1013	876	840	979	983	1021	1032	1018	1063	840	747	1215	1215	..	Y
कर्नाटक																	Karnataka
अ	..	346.3	365.3	407.2	365.5	379.4	389.4	378.8	312.0	334.4	334.4	319.4	330.1	248.7	306.5	..	A
प	..	109.2	207.3	320.2	280.7	233.1	230.8	264.2	180.2	211.8	183.4	199.4	194.1	101.9	148.8	..	P
य	..	366	599	877	689	638	608	678	578	633	548	624	588	410	485	..	Y
मध्य प्रदेश																	Madhya Pradesh
अ	..	3273.5	2788.1	3360.4	3143.7	3553.7	3778.0	3085.2	3365.3	3305.8	3593.4	3779.8	3597.6	3704.9	3251.3	..	A
प	..	2539.1	2351.5	2750.5	2308.2	3102.9	3523.2	2154.6	3143.5	3313.4	3800.9	4373.8	3935.3	4202.3	3865.0	..	P
य	..	776	843	819	734	873	933	698	934	1002	1058	1157	1094	1134	1189	..	Y

तक्षता बत्तीस-समाप्त
TABLE XXXII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	922.9	941.7	1183.0	1188.2	1214.6	1186.8	1164.0	1079.1	1128.0	1022.7	1183.2	988.6	881.5	735.5	A
प	514.0	775.7	1260.2	937.6	962.3	951.3	1006.0	931.3	988.5	803.3	1142.1	856.5	644.4	536.4	P
य	557	824	1065	789	792	802	864	863	876	786	965	866	731	729	Y
पंजाब															Punjab
अ	2337.8	2213.0	2438.6	2579.0	2617.0	2736.0	2823.0	2812.0	2917.0	3047.0	3125.0	3094.5	3112.0	3189.0	A
प	5181.0	5300.0	5788.0	6272.0	6642.0	7423.0	7896.0	7677.0	8553.0	9157.0	9422.0	10176.0	10988.0	11150.0	P
य	2216	2395	2375	2432	2538	2713	2797	2730	2932	3005	3015	3288	3531	3496	Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	1673.1	1421.2	1762.2	1798.8	1833.1	1990.7	1635.0	1635.0	1768.1	2069.8	2158.8	1718.0	1676.7	1843.2	A
प	1790.7	1819.3	2290.4	2300.7	2610.0	2874.1	2700.9	2393.9	2933.2	3787.2	3441.7	2792.4	3721.2	3401.5	P
य	1070	1280	1300	1279	1424	1444	1303	1464	1659	1830	1594	1625	2219	1845	Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	6009.1	6152.0	6302.1	6624.0	6759.7	7390.5	7531.8	8111.9	7772.0	8296.1	8527.8	8388.9	8281.0	8311.5	A
प	5878.8	7175.6	8552.5	8939.9	9884.4	11457.8	9895.2	13385.0	12749.0	15258.2	16121.0	15675.0	16559.3	16078.4	P
य	978	1166	1357	1350	1462	1550	1314	1650	1640	1839	1890	1869	2000	1934	Y
पश्चिम-बंगाल															West Bengal
अ	330.1	421.8	565.3	515.2	484.4	521.0	505.9	283.0	214.0	266.2	329.1	335.9	305.1	397.7	A
प	629.9	836.8	1187.2	1051.2	1036.5	998.2	768.0	473.2	389.3	605.5	854.2	812.2	738.	682.6	P
य	1908	1984	2100	2040	2140	1916	1518	1672	1819	2275	2596	2418	2421	1716	Y
इतर															Others
अ	163.6	195.8	199.5	211.9	215.3	205.1	208.7	241.9	245.7	255.6	262.4	282.1	221.5	238.4	A
प	223.1	287.5	303.7	325.4	356.2	322.0	318.0	385.6	388.8	412.0	435.2	407.7	356.5	369.9	P
य	1364	1468	1522	1536	1654	1570	1524	1594	1582	1612	1659	1445	1609	1552	Y
अखिल भारत															All India
अ	18583.3	18010.3	20453.8	20921.5	21455.7	22641.2	22171.7	22278.8	22144.4	23567.4	24671.5	23564.9	22997.4	22810.9	A
प	21777.5	24104.4	28846.3	29009.9	31749.2	35507.8	31830.0	36312.6	37451.8	42793.9	45476.3	44068.8	47051.8	45576.5	P
य	1172	1338	1410	1387	1480	1568	1436	1630	1691	1816	1843	1870	2046	1998	Y

तक्ता तेहतीस
TABLE XXXIII

निरनिराळ्या राज्यांतील बारलीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Barley (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 77-78	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
बिहार															Bihar
अ	199.6	192.2	175.8	149.0	141.8	136.5	116.2	119.6	106.2	97.3	98.0	92.6	83.4	79.8	.. A
प	106.8	123.7	108.5	88.8	89.4	97.3	69.2	88.5	80.1	64.5	79.1	70.2	65.9	63.2	.. P
य	535	644	617	596	630	713	596	740	754	663	807	748	790	792	.. Y
हरयाणा															Haryana
अ	154.2	226.1	177.1	103.0	97.0	90.1	81.0	135.0	123.0	82.0	77.0	67.0	87.0	68.0	.. A
प	137.0	240.0	221.0	126.0	127.0	143.0	98.0	205.0	158.0	123.0	101.0	95.0	156.0	100.0	.. P
य	888	1061	1248	1223	1309	1587	1210	1519	1285	1500	1312	1418	1793	1471	.. Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	39.1	40.1	40.7	34.6	37.0	36.3	35.5	35.6	35.4	34.4	32.3	32.6	34.2	32.1	.. A
प	40.4	43.9	56.4	31.8	47.2	42.7	33.0	50.4	40.6	43.2	31.9	27.3	37.3	34.5	.. P
य	1033	1095	1386	919	1276	1176	930	1416	1147	1256	988	837	1091	1075	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	191.3	211.0	203.8	158.8	177.3	186.4	219.4	197.5	180.9	165.5	159.4	142.4	144.2	137.2	.. A
प	163.4	202.7	212.7	120.9	198.2	208.5	89.2	235.9	165.4	153.2	168.0	124.5	127.0	148.6	.. P
य	854	961	1044	761	1118	1119	407	1194	914	926	1054	874	881	1083	.. Y
पंजाब															Punjab
अ	109.7	189.0	120.2	64.0	49.0	38.0	49.0	65.0	87.0	80.0	60.0	48.7	49.8	39.0	.. A
प	94.0	218.0	152.0	77.0	68.0	54.0	76.0	108.0	174.0	126.0	94.0	83.0	109.4	80.0	.. P
य	857	1153	1265	1203	1388	1421	1551	1662	2000	1575	1567	1704	2197	2051	.. Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	591.0	712.9	803.0	590.2	468.2	405.9	423.4	410.2	450.2	339.2	299.1	258.1	326.5	282.6	.. A
प	596.1	882.6	1005.5	685.2	656.8	546.5	488.8	521.0	583.3	469.2	442.8	376.1	574.5	410.9	.. P
य	1009	1238	1252	1161	1403	1346	1154	1270	1296	1383	1480	1457	1759	1450	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	1268.1	1232.0	1202.3	1075.2	963.3	869.2	786.3	779.4	685.7	626.6	607.8	567.1	599.5	599.5	.. A
प	1166.1	1366.4	1373.7	1167.7	1070.3	1001.3	719.5	1032.6	744.4	833.9	866.6	742.2	852.5	852.5	.. P
य	920	1109	1143	1086	1111	1152	915	1325	1086	1331	1426	1309	1422	1422	.. Y

तबता तेहेतीस-समाप्त
TABLE XXXIII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
															West Bengal	
पश्चिम बंगाल	..	66.1	50.3	48.3	37.9	37.4	35.5	31.3	35.4	31.7	30.3	24.2	19.1	17.5	17.7	.. A
अ	..	47.1	35.6	41.2	26.8	33.5	28.0	29.8	31.2	26.9	26.0	24.0	18.3	16.2	16.6	.. P
प	..	713	708	853	707	896	789	952	881	849	858	992	958	926	938	.. Y
य																
																Others
इतर	..	31.2	31.3	30.6	28.7	30.5	29.9	29.1	29.3	29.4	27.5	28.3	25.5	26.7	25.8	.. A
अ	..	20.4	21.8	20.9	19.6	20.8	20.4	20.2	20.5	19.9	27.5	26.1	19.3	23.5	22.1	.. P
प	..	654	696	683	683	684	682	694	700	677	1000	719	757	880	857	.. Y
य																
																All India
अखिल भारत	..	2650.3	2884.9	2801.8	2241.4	2001.4	1827.8	1771.2	1807.0	1727.5	1482.8	1386.1	1253.1	1368.8	1281.7	.. A
अ	..	2371.3	3134.7	3191.9	2343.8	2311.2	2141.7	1623.7	2293.1	1992.6	1866.8	1833.5	1555.9	1962.3	1728.4	.. P
प	..	895	1087	1139	1046	1155	1172	917	1269	1154	1259	1323	1242	1434	1349	.. Y
य																

सक्ता चौतीस TABLE XXXIV

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण तृणधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरशी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Cereals (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरशी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	7999.5	7989.5	8372.2	7574.5	7953.1	8226.9	7455.1	7310.2	7792.4	7314.7	7721.7	6711.2	6477.2	6229.5	A
प	8273.7	8668.2	9007.0	7123.7	8651.9	1026.9	9200.9	9577.1	10946.5	10587.1	11315.2	9113.3	9744.8	8605.0	P
य	1034	1085	1076	940	1088	1247	1234	1310	1405	1447	1465	1358	1504	1381	Y
आसाम															Assam
अ	2141.9	2145.0	2329.4	2376.2	2356.1	2341.0	2244.4	2408.2	2388.1	2435.4	2439.4	2506.0	2586.4	2435.4	A
प	2126.5	2075.3	2375.4	2218.2	2414.0	2259.5	1990.7	2658.6	2366.9	2720.5	2658.3	2611.0	2964.3	2527.5	P
य	993	968	1020	934	1025	965	887	1104	991	1117	1090	1042	1146	1038	Y
बिहार															Bihar
अ	8040.1	8157.3	8586.6	8741.6	8854.7	8785.6	8068.2	8657.2	8293.5	7394.7	7957.5	8079.6	8171.6	8159.8	A
प	7079.8	7384.0	8354.7	8481.5	9013.1	9274.1	6469.9	9078.2	7468.3	6614.0	9040.8	9530.9	10068.1	9669.6	P
य	881	905	973	970	1018	1056	802	1049	901	894	1136	1180	1232	1222	Y
गुजरात															Gujarat
अ	4453.1	3537.8	4623.5	4260.0	4024.8	4043.9	3842.1	3919.0	4080.7	3989.6	4152.3	3918.3	3610.4	3439.6	A
प	3751.3	2061.2	4340.2	3841.0	3724.3	4254.5	3813.9	4208.6	4739.1	3923.5	5184.9	4601.1	2397.7	2865.3	P
य	842	583	939	902	925	1052	993	1074	1161	983	1249	1174	664	833	Y
हरयाणा															Haryana
अ	2885.4	2823.4	3013.6	3033.0	2983.6	3136.6	3105.0	3178.0	3235.0	3246.0	3496.0	3292.0	3191.0	3456.0	A
प	3353.0	2965.0	4088.0	4384.0	4335.0	5249.0	4682.0	5540.0	5696.0	6335.0	6526.0	6481.0	7463.0	7156.0	P
य	1162	1050	1357	1446	1453	1673	1508	1743	1761	1952	1894	1969	2339	2071	Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	726.5	756.8	772.0	746.8	755.4	770.6	794.1	817.0	800.9	809.2	806.9	848.8	829.3	836.0	A
प	909.1	1020.8	1097.1	896.8	1024.3	1013.4	858.1	1163.5	1042.0	963.4	1039.3	1000.1	1188.1	1204.9	P
य	1251	1349	1421	1201	1356	1315	1081	1424	1301	1191	1288	1178	1433	1441	Y
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	745.5	745.2	758.5	763.3	769.8	794.7	786.7	782.7	785.3	807.2	812.9	824.6	817.3	817.9	A
प	964.6	977.4	983.2	912.2	1094.5	1178.2	1082.1	1272.3	1240.9	1230.3	1082.1	1213.8	1375.1	1402.5	P
य	1294	1312	1296	1195	1422	1483	1375	1626	1580	1524	1331	1472	1682	1715	Y

तक्ता चौतीस-चाळू TABLE XXXIV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
															Karnataka	
कर्नाटक															..	A
अ	5723.6	5823.7	5848.2	4947.4	5785.5	5987.0	5911.2	5135.8	5934.9	5781.5	6020.6	5836.5	5641.3	5801.3	..	P
प	5966.9	5846.1	6457.6	4369.9	6681.4	6830.7	6733.1	5417.1	6685.4	5502.7	6632.8	6293.0	5372.9	6382.1	..	Y
य	1043	1004	1104	883	1155	1141	1139	1055	1127	952	1102	1078	952	1100	..	
															Kerala	
केरळ															..	A
अ	886.4	892.4	894.0	862.6	846.4	805.1	798.3	807.3	813.0	783.5	745.2	735.9	683.3	668.7	..	P
प	1265.2	1341.9	1371.7	1259.5	1298.3	1269.0	1296.0	1275.6	1343.3	1309.3	1211.1	1259.6	1176.7	1137.1	..	Y
य	1427	1504	1534	1460	1534	1576	1623	1580	1652	1671	1625	1712	1722	1700	..	
															Madhya Pradesh	
मध्य प्रदेश															..	A
अ	12512.2	12119.1	12652.8	12360.9	12895.2	13095.2	12606.7	13220.9	13024.8	13080.2	13485.6	13023.0	13251.1	12694.2	..	P
प	8571.5	7787.2	9461.0	7665.7	10297.1	9604.5	5928.5	10401.1	10361.1	10007.5	13002.1	10951.4	12682.8	10765.6	..	Y
य	685	643	748	620	799	733	470	787	796	765	964	841	957	848	..	
															Maharashtra	
महाराष्ट्र															..	A
अ	11083.2	10690.2	11099.5	11382.9	11612.7	11277.9	11410.9	11245.2	11467.2	11029.4	11593.3	11311.0	11231.5	10825.5	..	P
प	6142.2	6742.4	7934.7	8719.4	9443.5	8982.6	9324.5	8926.4	9532.3	8252.7	9694.1	8621.5	7614.9	6169.1	..	Y
य	554	631	715	766	813	796	817	794	831	748	836	762	678	570	..	
															Orisa	
ओरिसा															..	A
अ	5255.0	4988.8	5350.3	5070.3	5148.8	5113.6	4803.4	5183.3	4864.7	4794.0	5148.0	4888.0	5090.6	5036.5	..	P
प	4799.7	3542.2	5043.2	3665.8	4882.1	4973.8	3304.9	5090.9	4492.9	3641.3	5961.7	4707.9	5851.8	5393.7	..	Y
य	913	710	943	722	948	973	688	982	924	760	1158	963	1150	1071	..	
															Punjab	
पंजाब															..	A
अ	3687.1	3627.5	3890.0	4028.1	4050.8	4357.8	4476.4	4505.2	4675.5	4794.4	5005.0	5151.1	5166.8	5320.2	..	P
प	7374.9	7713.1	8425.1	8866.5	10024.2	11361.3	11732.8	11702.8	13166.9	14023.9	14645.1	15947.6	16985.3	17805.2	..	Y
य	2000	2126	2166	2201	2475	2607	2621	2598	2816	2925	2926	3096	3287	3347	..	
															Rajasthan	
राजस्थान															..	A
अ	10152.1	8106.0	7912.3	7835.2	8081.9	8831.0	8723.5	9196.5	9239.1	9218.9	9539.0	8300.4	8895.2	9568.8	..	P
प	5441.4	4016.6	5652.1	5488.2	5124.0	5932.2	4401.3	5326.8	5630.2	6753.6	8396.2	6532.0	6166.2	5844.0	..	Y
य	536	496	714	700	634	672	505	579	609	733	880	787	693	611	..	
															Tamilnadu	
तामीळनाडू															..	A
अ	4400.1	3939.6	4597.5	4361.3	4720.5	4539.8	4646.8	3576.8	4044.0	3324.4	4014.5	4021.3	3776.9	3492.1	..	P
प	7119.7	4682.6	7055.8	6159.8	7554.4	7384.2	7466.7	5340.1	7217.1	4622.9	5938.0	6685.1	6851.2	6898.7	..	Y
य	1618	1189	1535	1412	1600	1627	1607	1493	1785	1391	1480	1662	1814	1976	..	
															Uttar Pradesh	
उत्तर प्रदेश															..	A
अ	15711.4	15682.9	15831.6	16070.0	16077.1	16791.8	16767.8	17609.7	17173.8	17042.8	17739.0	17654.8	17554.8	17276.9	..	P
प	13736.5	14268.6	16820.4	17479.7	18813.9	20743.1	14871.9	22421.8	22026.0	23941.9	26695.3	27199.8	26612.5	27237.3	..	Y
य	874	910	1062	1075	1170	1235	887	1273	1283	1405	1505	1541	1516	1577	..	

तबता चौतीस—समाप्त
TABLE XXXIV—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	5677.6	6970.7	6128.1	5834.6	6012.9	5396.3	5514.6	5575.0	5535.7	5233.3	5809.5	5639.4	5481.2	5892.2 .. A
प	6536.0	7490.5	8182.0	7102.3	8636.0	7777.1	6757.6	8043.2	6325.2	5654.6	8912.0	9035.3	8863.7	9411.1 .. P
य	1151	1255	1335	1217	1436	1441	1225	1443	1143	1081	1534	1602	1617	1597 .. Y
इतर														Others
अ	1030.4	1055.3	1067.2	1123.7	1088.5	1057.4	992.0	1081.9	1145.8	1182.8	1184.1	1193.7	1149.2	1134.6 .. A
प	1245.0	1228.9	1345.5	1371.3	1422.4	1371.0	1213.9	1517.6	1507.5	1577.6	1545.6	1792.4	1699.8	1556.6 .. P
य	1208	1165	1261	1220	1307	1297	1224	1403	1316	1334	1305	1502	1479	1372 .. Y
अखिल भारत														All India
अ	103111.1	99050.9	103727.3	101372.4	104017.8	105352.2	102947.2	104209.9	105294.4	102262.0	107620.5	103935.6	103605.1	103085.2 .. A
प	94657.0	89812.0	107994.7	99805.5	114434.4	119719.1	101128.8	118961.7	121787.6	117661.8	139480.6	133576.1	137078.9	132331.3 .. P
य	918	907	1041	985	1100	1136	982	1142	1157	1151	1296	1285	1323	1284 .. Y

तक्ता पस्तीस
TABLE XXXV

निरनिराळ्या राज्यांतील हरमन्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Gram (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	STATE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
बिहार															Bihar	
अ	..	260.5	248.2	245.1	221.4	226.6	217.1	184.2	195.8	172.6	191.9	188.8	173.0	190.6	186.0	.. A
प	..	114.3	156.7	134.8	141.4	124.4	133.9	112.5	140.6	123.9	141.3	166.4	143.0	160.6	149.2	.. P
य	..	439	631	550	639	549	617	611	718	718	736	881	827	843	802	.. Y
गुजरात															Gujarat	
अ	..	59.2	36.9	77.2	76.8	70.8	66.0	66.0	63.5	87.6	157.2	122.1	115.7	80.8	43.6	.. A
प	..	54.1	15.4	53.6	49.0	39.4	59.0	31.4	47.0	69.8	120.8	117.4	101.2	45.5	28.1	.. P
य	..	914	417	694	638	556	894	476	740	797	768	962	875	563	644	.. Y
हरयाना															Haryana	
अ	..	994.2	704.5	1106.2	1029.0	1148.8	1063.1	553.0	741.0	1044.0	508.0	647.0	622.0	758.0	610.0	.. A
प	..	448.0	343.0	907.0	824.0	965.0	1044.0	316.0	466.0	309.0	282.0	315.0	319.0	622.0	413.0	.. P
य	..	451	487	820	801	840	982	571	629	296	555	487	513	821	677	.. Y
कर्नाटक															Karnataka	
अ	..	158.3	163.3	191.8	163.2	167.5	163.7	153.1	143.5	137.3	145.0	155.3	221.4	191.0	217.2	.. A
प	..	75.4	65.6	88.8	50.4	58.9	69.3	69.2	57.6	60.5	69.2	61.6	91.6	60.5	83.3	.. P
य	..	476	402	463	309	352	423	452	401	441	477	397	414	317	384	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh	
अ	..	1851.4	1841.9	1917.3	2017.5	1780.1	1738.6	2174.4	1806.7	2028.9	2387.4	2106.5	2075.7	2282.0	2093.8	.. A
प	..	1056.5	1144.0	1226.4	1048.7	907.3	1031.8	923.8	1063.3	1362.3	1643.7	1424.9	1302.5	1557.4	1372.4	.. P
य	..	571	621	640	520	510	593	425	589	671	689	676	627	682	655	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra	
अ	..	393.2	412.1	456.3	427.9	471.5	460.2	452.9	429.1	461.3	436.8	494.9	509.3	533.8	482.4	.. A
प	..	148.3	141.0	185.2	134.8	147.0	157.3	173.4	150.2	176.9	147.9	211.8	201.7	175.6	129.4	.. P
य	..	377	342	406	315	312	342	383	350	384	339	428	396	329	268	.. Y
पंजाब															Punjab	
अ	..	351.5	266.0	381.2	349.0	353.0	351.0	236.0	258.0	243.0	124.0	97.0	101.6	108.0	114.0	.. A
प	..	315.0	216.0	376.0	311.0	322.0	284.0	162.0	150.0	115.0	62.0	58.0	60.0	98.4	82.0	.. P
य	..	896	812	986	891	912	809	686	581	473	500	598	591	911	719	.. Y

तबता पस्तीस-समाप्त
TABLE XXXV-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
राजस्थान															Rajasthan
अ	.. 1500.5	1425.2	1952.4	1776.1	1862.0	1747.7	1377.5	1225.4	1935.2	1756.2	1796.3	1532.61	1940.7	1313.1	.. A
प	.. 715.2	795.8	1498.3	1361.4	1488.0	1589.3	749.8	854.3	1257.2	1318.0	1088.8	969.3	1623.1	760.8	.. P
य	.. 477	558	767	767	799	909	544	697	650	750	606	633	836	579	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	.. 1955.9	1721.1	1725.5	1658.7	1656.2	1640.6	1554.3	1495.9	1571.4	1505.8	1358.3	1373.9	1534.7	1534.7	.. A
प	.. 1044.2	1009.6	1250.1	1361.9	1206.6	1227.8	692.9	1288.2	1061.3	1394.9	1186.1	1272.1	1326.7	1326.7	.. P
य	.. 534	587	724	821	729	748	446	861	675	926	873	926	864	864	.. Y
पश्चिम बंगाल															West Bengal
अ	.. 94.3	77.0	98.7	100.1	89.2	100.6	104.3	96.2	64.7	72.8	62.1	62.7	68.7	70.1	.. A
प	.. 53.9	56.0	78.6	69.7	79.1	65.3	72.1	55.6	42.9	50.6	56.7	49.9	59.8	50.2	.. P
य	.. 572	727	796	696	887	649	691	578	663	695	913	796	870	716	.. Y
इतर															Others
अ	.. 141.8	145.4	168.4	154.4	148.0	159.4	129.3	129.0	122.1	113.8	132.7	116.3	116.2	116.0	.. A
प	.. 74.3	71.7	80.7	72.0	71.8	77.1	53.2	55.2	63.3	59.5	64.1	51.1	58.3	60.2	.. P
य	.. 524	493	479	466	485	484	411	428	518	523	483	439	502	519	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	.. 7760.8	7041.6	8320.1	7974.1	7973.7	7708.0	6985.0	6584.1	7868.1	7398.9	7161.0	6904.2	7804.5	6780.9	.. A
प	.. 4099.2	4014.8	5879.5	5424.3	5409.5	5738.8	3356.3	4328.0	4642.1	5289.9	4750.8	4561.4	5787.9	4455.3	.. P
य	.. 528	570	707	680	678	745	481	657	590	715	663	661	742	657	.. Y

तक्ता छत्तीस
TABLE XXXVI

निरनिराळ्या राज्यांतील तुरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Tur (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in kg. per hectare

राज्य १	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५		
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh	
अ	..	206.9	199.2	216.2	182.0	199.1	205.7	193.3	226.9	248.4	240.5	265.1	248.0	263.9	271.1	.. A
प	..	38.7	46.0	43.8	24.0	29.8	44.6	48.8	44.1	60.4	44.6	73.9	55.6	84.5	80.1	.. P
य	..	187	231	203	132	150	217	252	194	243	185	279	224	320	295	.. Y
बिहार															Bihar	
अ	..	117.9	107.0	102.2	92.9	106.7	85.8	87.2	93.7	85.7	83.7	91.5	77.0	81.0	82.8	.. A
प	..	75.9	88.3	72.0	62.0	69.3	55.6	76.8	91.0	86.5	94.5	108.3	94.0	92.5	105.0	.. P
य	..	644	825	705	667	649	648	881	971	1013	1129	1184	1221	1142	1268	.. Y
गुजरात															Gujarat	
अ	..	95.5	93.9	101.9	104.5	111.4	131.5	153.0	187.8	228.2	261.5	299.6	328.8	302.5	318.7	.. A
प	..	41.9	36.8	47.5	62.0	44.2	74.4	87.7	141.6	180.3	194.9	205.3	251.1	223.4	146.1	.. P
य	..	439	392	466	593	397	566	573	754	790	745	685	764	739	458	.. Y
कर्नाटक															Karnataka	
अ	..	312.3	278.7	315.0	279.7	320.1	330.5	353.5	336.4	374.0	368.7	388.1	405.4	419.9	436.7	.. A
प	..	157.3	146.4	184.6	126.4	222.5	219.3	234.6	124.0	183.3	156.9	182.9	222.2	180.0	191.7	.. P
य	..	504	525	586	452	695	664	664	370	490	426	471	548	429	439	.. Y
मध्यप्रदेश															Madhya Pradesh	
अ	..	515.9	513.9	516.8	508.6	488.4	474.5	512.3	522.9	533.5	495.8	508.2	493.2	480.1	475.3	.. A
प	..	291.8	418.6	431.9	280.6	352.3	316.8	229.2	303.6	481.7	334.6	510.2	401.0	410.3	455.7	.. P
य	..	566	815	836	552	722	668	447	581	903	675	1004	813	855	959	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra	
अ	..	626.8	592.3	642.4	647.6	660.3	675.8	662.6	706.1	705.5	680.3	731.2	758.1	756.4	759.9	.. A
प	..	359.7	375.5	406.4	297.1	344.3	399.2	411.3	359.8	427.1	398.9	487.0	485.2	451.3	372.4	.. P
य	..	574	634	633	459	521	591	621	510	605	586	666	640	597	490	.. Y
तामिळनाडू															Tamilnadu	
अ	..	95.3	68.1	80.6	84.3	80.8	73.4	68.5	66.4	117.5	112.0	156.6	76.3	80.5	152.9	.. A
प	..	48.4	31.4	41.9	42.9	37.7	50.7	43.3	28.8	56.5	46.5	98.4	38.8	57.4	106.8	.. P
य	..	508	461	520	509	467	691	632	434	481	415	628	509	713	698	.. Y

तबला छत्तीस-समाप्त
TABLE XXXVI—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
																Uttar Pradesh
उत्तर प्रदेश	..	526.8	540.4	528.5	530.9	520.7	501.2	542.1	522.6	515.4	480.2	517.5	520.2	542.8	491.7	.. A
अ	..	309.7	610.4	775.1	751.8	750.2	646.5	538.8	756.5	630.2	562.0	715.2	842.0	738.8	672.1	.. P
प	..	588	1144	1467	1416	1441	1290	994	1448	1223	1170	1382	1619	1361	1367	.. Y
य	..															
																Others
इतर	..	148.6	135.4	167.4	135.5	138.7	156.5	158.5	179.4	195.8	204.2	260.6	247.9	256.8	246.6	.. A
अ	..	84.8	72.8	96.1	78.5	79.4	80.3	86.5	107.3	130.5	156.0	195.2	195.3	202.8	186.4	.. P
प	..	571	538	574	579	572	513	546	598	666	764	749	788	790	756	.. Y
य	..															
																All India
संघट्टल भारत	..	2646.0	2528.9	2671.0	2566.0	2626.2	2634.9	2731.0	2842.2	3004.0	2926.1	3218.4	3154.9	3183.0	3235.7	.. A
अ	..	1408.2	1834.2	2099.3	1725.3	1929.7	1887.4	1757.0	1957.3	2236.5	1988.9	2576.4	2585.2	2441.0	2316.3	.. P
प	..	532	725	786	672	735	716	643	689	745	680	801	819	767	716	.. Y
य	..															

तक्ता सवतीस
TABLE XXXVII

निरनिराळ्या राज्यांतील इतर कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Other Pulses (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये
A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	1140.2	1167.1	1143.8	1041.0	1040.3	1158.6	1119.5	1173.2	1129.0	1157.7	1173.8	1045.1	1037.3	1032.3	.. A
प	336.9	344.1	340.7	303.9	281.7	345.2	260.5	356.8	382.6	514.9	469.4	428.8	527.1	433.7	.. P
य	295	295	298	292	271	298	233	304	339	445	400	410	508	420	.. Y
बिहार															Bihar
अ	1178.0	1198.8	1184.0	1109.5	1138.0	1120.2	972.7	1078.3	1003.8	913.4	937.5	946.7	961.5	965.6	.. A
प	494.6	621.9	615.6	498.9	478.8	513.5	445.3	601.4	560.3	466.4	559.3	561.3	634.9	641.2	.. P
य	420	519	520	450	421	458	458	558	558	511	597	593	660	664	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	265.7	148.9	268.6	266.8	269.3	348.2	322.5	302.3	346.2	306.9	380.4	384.0	372.9	345.6	.. A
प	69.2	39.3	78.5	75.8	65.6	97.3	74.5	77.9	99.4	157.0	236.0	203.6	69.4	61.1	.. P
य	260	264	292	284	244	279	231	258	287	512	620	530	186	177	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	863.2	905.5	931.7	615.6	835.1	1018.2	1035.1	1005.8	1056.2	1071.7	1030.1	1018.7	972.7	793.1	.. A
प	338.2	335.5	352.3	159.0	324.1	338.0	334.0	280.3	379.1	292.6	374.5	266.6	248.4	252.1	.. P
य	392	371	378	258	388	332	323	279	359	273	364	262	255	318	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	2417.0	2083.3	2359.6	2222.4	2371.9	2517.5	2236.6	2246.7	2294.3	2245.7	2357.3	2266.0	2380.1	2119.6	.. A
प	726.0	670.6	881.3	580.7	784.8	774.4	453.6	643.9	629.1	629.4	762.2	640.1	642.7	605.5	.. P
य	300	322	373	261	331	308	203	287	274	280	323	282	270	286	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	1730.1	1703.6	1813.0	1729.8	1710.5	1666.3	1550.0	1669.2	1585.4	1457.1	1735.0	1566.0	1569.5	1593.8	.. A
प	469.4	525.1	576.7	545.2	521.2	477.6	452.9	321.2	435.1	416.1	558.9	427.4	537.2	473.2	.. P
य	271	308	318	315	305	287	292	192	274	286	322	273	342	297	.. Y

तक्ता सवतीस-समाप्त
TABLE XXXVII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ओरिसा														Orisa
अ	.. 880.7	918.5	1045.0	897.6	1279.3	1451.6	1534.4	1593.7	1621.4	1488.8	1540.7	1484.7	1632.9	1784.4 .. A
प	.. 433.9	386.3	480.4	380.8	631.7	731.8	519.3	817.3	841.0	810.0	938.5	792.2	902.4	929.5 .. P
य	.. 493	481	460	424	494	504	338	513	519	544	609	534	553	521 .. Y
राजस्थान														Rajasthan
अ	.. 2076.0	2123.0	2478.2	2424.9	2141.7	1809.6	1625.9	1886.6	1819.4	1754.5	1877.0	1803.5	1926.8	1772.6 .. A
प	.. 550.0	158.8	560.2	623.6	536.1	286.4	89.0	303.1	263.4	244.3	576.3	391.2	137.9	114.3 .. P
य	.. 265	75	226	257	250	158	55	161	145	139	307	217	72	64 .. Y
तामिळनाडू														Tamilnadu
अ	.. 556.6	383.3	382.6	448.9	495.7	533.2	530.5	455.1	544.5	479.7	537.3	534.8	752.9	821.4 .. A
प	.. 149.4	78.4	81.2	126.6	155.3	162.7	147.6	111.3	119.9	158.7	139.1	166.8	559.7	280.8 .. P
य	.. 268	205	212	282	313	305	278	245	264	331	259	312	345	342 .. Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ	.. 994.1	888.8	901.3	858.3	812.1	874.4	845.4	843.8	957.1	991.1	921.5	959.2	1080.6	1095.7 .. A
प	.. 495.7	557.0	631.5	515.1	464.2	461.8	323.5	478.9	571.4	584.6	589.5	574.8	746.1	751.9 .. P
य	.. 499	627	701	600	572	528	383	568	597	590	640	599	690	686 .. Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	.. 526.6	569.8	595.3	483.4	452.4	447.7	436.3	405.0	328.0	277.9	305.3	304.1	336.4	336.4 .. A
प	.. 263.7	290.7	303.5	246.2	234.6	193.7	207.0	165.1	160.3	121.5	171.0	162.9	190.3	190.3 .. P
य	.. 501	510	510	509	519	433	474	408	489	437	560	536	566	566 .. Y
हतर														Others
अ	.. 391.5	363.3	359.5	344.8	350.8	368.5	333.8	370.9	375.9	363.6	366.7	365.2	405.7	408.8 .. A
प	.. 173.1	157.5	158.9	155.9	155.1	174.3	151.1	184.3	186.6	182.6	190.1	200.3	236.4	232.2 .. P
य	.. 442	434	442	452	442	473	433	497	496	502	518	548	583	568 .. Y
अखिल भारत														All India
अ	.. 13019.7	12453.9	13462.6	12443.0	12897.1	13314.0	12542.7	13030.6	12971.2	12508.1	13162.6	12678.0	13429.3	13069.3 .. A
प	.. 4500.1	4165.2	5060.8	4211.7	4633.2	4556.7	3458.3	4341.5	4628.6	4578.1	5566.2	4816.0	5132.5	4965.8 .. P
य	.. 346	334	376	338	359	342	276	333	357	366	423	380	382	379 .. Y

तक्ता अडतीस
TABLE XXXVIII

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Pulses (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये
A-Area in thousand hectares
P-Production in thousand tonnes
Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	1405.6	1434.5	1447.8	1300.1	1302.3	1421.3	1366.7	1445.7	1429.5	1458.2	1498.3	1345.6	1350.2	1354.5	.. A
प	395.3	417.7	421.1	352.1	332.5	405.6	328.0	414.5	466.6	585.2	566.1	501.8	629.0	534.1	.. P
य	281	291	291	271	255	285	240	287	326	401	378	373	466	394	.. Y
आसाम															Assam
अ	95.0	97.0	90.6	93.6	100.2	103.5	102.6	113.2	117.2	126.4	130.6	138.1	140.5	144.4	.. A
प	44.7	39.6	35.6	37.2	38.1	42.4	41.0	47.1	52.2	52.8	50.6	59.5	66.2	60.5	.. P
य	471	403	393	397	380	410	400	416	445	418	387	431	471	419	.. Y
बिहार															Bihar
अ	1556.4	1554.0	1531.3	1423.8	1471.3	1423.1	1244.1	1367.8	1261.8	1189.0	1217.8	1196.7	1233.1	1234.4	.. A
प	684.8	866.9	822.4	702.3	672.5	703.0	634.6	833.0	770.7	702.2	834.0	798.3	887.4	895.4	.. P
य	440	558	537	493	457	494	510	609	611	591	685	667	720	725	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	420.4	279.7	447.7	448.1	451.5	545.7	541.5	553.6	662.0	725.6	802.1	828.5	756.2	707.9	.. A
प	165.2	91.5	179.6	186.8	149.2	230.7	193.6	266.5	349.5	472.7	558.7	555.9	338.3	235.3	.. P
य	393	327	401	417	330	423	358	481	528	652	697	671	447	332	.. Y
हरयाणा															Haryana
अ	1080.4	780.9	1193.8	1102.8	1217.0	1133.4	600.5	803.8	1107.1	557.1	712.4	678.4	832.7	687.2	.. A
प	482.7	374.3	952.0	866.9	1005.4	1084.3	345.8	504.7	344.2	314.7	359.5	356.7	677.9	479.4	.. P
य	447	479	797	786	826	957	576	628	311	565	505	526	814	697	.. Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	76.1	68.2	71.3	65.7	76.3	86.5	63.2	58.6	54.9	39.5	43.6	41.6	43.5	46.1	.. A
प	40.9	33.1	31.5	35.8	39.4	44.9	24.4	20.0	12.0	9.2	11.4	7.4	12.8	9.2	.. P
य	537	485	442	545	516	519	386	341	219	233	262	178	294	200	.. Y

तक्ता अडतीस-चालू
TABLE XXXVIII-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	..	52.0	50.5	50.1	46.4	53.8	54.5	47.8	53.6	48.8	48.8	47.5	47.5	44.8	44.2 .. A
प	..	31.6	31.8	23.8	21.6	26.5	36.6	29.5	35.0	31.7	30.4	31.2	30.8	28.5	28.7 .. P
य	..	608	630	475	466	493	672	617	653	650	623	657	648	636	649 .. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	..	1333.8	1347.5	1438.5	1058.5	1322.7	1512.4	1541.7	1485.7	1567.5	1585.4	1573.5	1645.5	1583.6	1447.0 .. A
प	..	570.9	547.5	625.7	335.8	605.5	626.6	637.8	462.5	622.9	578.7	619.0	580.4	488.9	527.1 .. P
य	..	428	406	435	317	458	414	414	311	397	327	393	353	309	364 .. Y
केरळ															Kerala
अ	..	37.4	37.3	38.6	40.4	36.5	36.5	35.6	34.7	33.0	30.9	31.5	28.8	35.7	35.4 .. A
प	..	13.7	13.8	14.6	17.3	15.8	16.9	15.5	22.3	20.8	20.6	20.7	20.2	25.8	24.9 .. P
य	..	366	370	378	428	433	463	435	643	630	667	657	701	723	703 .. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	..	4784.3	4439.1	4793.7	4748.5	4640.4	4730.6	4923.3	4576.3	4856.7	5128.9	4972.0	4834.9	5142.2	4688.7 .. A
प	..	2074.3	2233.2	2539.6	1910.0	2044.4	2123.0	1606.6	2010.8	2473.1	2607.7	2702.3	2343.6	2610.4	2433.6 .. P
य	..	434	503	530	402	441	449	326	439	509	508	544	485	508	519 .. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	..	2750.1	2708.0	2911.7	2805.3	2842.3	2802.3	2665.5	2804.4	2752.2	2574.2	2961.1	2833.4	2859.7	2836.1 .. A
प	..	977.4	1041.6	1168.3	977.1	1012.5	1034.1	1037.6	831.2	1039.1	962.9	1257.7	1114.3	1164.1	975.0 .. P
य	..	355	385	401	348	356	369	389	296	378	374	425	393	407	344 .. Y
ओरिसा															Orisa
अ	..	962.6	1002.8	1133.3	967.4	1370.2	1566.2	1651.3	1725.5	1767.3	1642.6	1718.3	1649.8	1814.9	1970.3 .. A
प	..	475.0	428.4	526.7	409.6	678.8	791.2	566.8	886.1	944.3	921.6	1054.8	910.8	1031.3	1051.5 .. P
य	..	493	427	465	423	495	505	343	514	534	561	614	552	568	534 .. Y
पंजाब															Punjab
अ	..	429.8	327.7	438.5	392.5	400.2	409.7	305.0	337.5	320.3	208.0	197.8	203.7	224.7	225.5 .. A
प	..	352.3	244.6	402.3	331.1	345.5	312.6	196.6	199.9	158.9	121.6	135.6	151.4	203.7	179.4 .. P
य	..	820	746	917	844	863	763	645	592	496	585	686	743	907	796 .. Y

तक्ता अडलीस-समाप्त
TABLE XXXVIII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
राजस्थान														Rajasthan
अ	.. 3607.9	3571.6	4478.8	4242.0	4037.0	3602.2	3030.6	3147.2	3786.4	3532.9	3701.7	3376.9	3890.6	3102.4 .. A
प	.. 1279.1	960.9	2083.2	2002.1	2034.4	1890.0	843.7	1169.7	1532.9	1569.8	1679.4	1382.5	1766.9	878.6 .. P
य	.. 355	269	465	472	504	525	278	372	405	444	454	410	454	283 .. Y
तामिळनाडू														Tamilnadu
अ	.. 663.3	464.2	470.9	545.3	582.3	616.1	605.8	532.6	583.5	600.1	707.5	617.8	842.5	981.6 .. A
प	.. 204.8	114.6	127.4	176.5	196.4	219.0	194.9	146.7	183.3	209.9	246.4	209.9	323.2	392.4 .. P
य	.. 309	247	271	324	337	355	322	275	314	350	348	340	384	400 .. Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ	.. 3476.8	3150.3	3155.3	3047.9	2989.0	3016.2	2941.8	2862.3	3043.9	2977.1	2797.3	2853.3	3158.1	3122.1 .. A
प	.. 1849.6	2185.0	2656.7	2628.8	2421.0	2336.1	1555.2	2523.6	2262.9	2541.5	2487.2	2688.9	2811.6	2750.7 .. P
य	.. 532	694	842	862	810	775	529	882	743	854	889	942	890	881 .. Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	.. 659.7	682.3	727.2	619.4	564.4	561.0	559.3	523.8	419.9	376.1	396.9	377.4	420.6	414.1 .. A
प	.. 349.6	375.5	410.7	351.5	334.2	267.4	304.5	237.8	224.5	197.6	258.0	221.1	264.1	250.1 .. P
य	.. 530	550	565	567	592	477	544	454	535	525	650	586	628	604 .. Y
इतर														Others
अ	.. 34.9	28.8	34.6	35.4	39.6	35.7	32.4	30.6	31.3	32.3	32.1	34.2	44.1	44.0 .. A
प	.. 15.6	14.2	18.4	18.8	20.3	18.5	15.5	15.4	17.6	17.8	20.8	29.1	31.3	31.5 .. P
य	.. 447	493	532	531	513	518	478	503	562	551	648	851	710	716 .. Y
अखिल भारत														All India
अ	.. 23426.5	22024.4	24453.7	22983.1	23497.0	22656.9	22258.7	22456.9	23843.3	22833.1	23542.0	22737.1	24417.7	23085.9 .. A
प	.. 10007.5	10014.2	13039.6	11361.3	11972.4	12182.9	8571.6	10626.8	11507.2	11856.9	12893.4	11962.6	13361.4	11737.4 .. P
य	.. 427	455	533	494	510	515	385	473	483	519	548	526	547	508 .. Y

तक्ता एफोणचाळीस

TABLE XXXIX

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण अन्नधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Foodgrains (1973-74 to 1986-87) in different States

राज्य	अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये प-उत्पादन हजार टनामध्ये य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये														STATE
	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	१९८६-८७ 1986-87	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
															Andhra Pradesh
आंध्र प्रदेश															.. A
अ	9405.1	9423.7	9820.0	8874.6	9255.4	9648.2	8821.8	8755.9	9221.9	8772.9	9220.0	8056.8	7827.4	7584.0	.. A
प	8669.0	9085.9	9428.1	7475.8	8984.4	10666.5	9528.9	9991.6	11413.1	11172.3	11881.3	9615.1	10373.8	9139.1	.. P
य	922	764	960	842	971	1106	1080	1141	1238	1274	1289	1193	1325	1205	.. Y
															Assam
आसाम															.. A
अ	2236.9	2242.0	2420.0	2469.8	2456.3	2444.5	2347.0	2521.4	2405.3	2561.8	2570.0	2644.1	2726.9	2579.8	.. A
प	2171.2	2114.9	2411.0	2255.4	2452.1	2301.9	2031.7	2705.7	2419.1	2773.3	2708.9	2070.5	3030.5	2588.0	.. P
य	971	943	996	913	998	942	866	1073	966	1083	1054	1010	1111	1003	.. Y
															Bihar
बिहार															.. A
अ	9596.5	9711.3	10117.7	10165.4	10326.0	10208.7	9312.3	10025.0	9555.3	8583.7	9175.3	9276.3	9404.7	9394.2	.. A
प	7764.6	8250.9	9177.1	9183.8	9685.6	9977.1	7104.5	9911.2	8239.0	7316.2	9874.8	10328.5	10955.5	10865.0	.. P
य	809	850	907	903	938	977	763	989	862	852	1076	1113	1165	1157	.. Y
															Gujarat
गुजरात															.. A
अ	4873.5	3817.5	5071.2	4708.1	4476.2	4589.6	4383.6	4472.6	4742.7	4715.2	4954.4	4746.8	4366.6	4147.5	.. A
प	3916.5	2152.7	4519.8	4027.8	3873.5	4485.2	4007.5	4475.1	5088.8	4396.2	5743.6	5157.0	2736.0	3100.6	.. P
य	804	564	891	856	865	977	914	1001	1073	932	1159	1086	627	748	.. Y
															Haryana
हरियाणा															.. A
अ	3965.8	3604.3	4207.4	4135.8	4200.6	4270.0	3705.5	3981.8	4342.1	3803.1	4158.4	3970.4	4023.7	4143.2	.. A
प	3835.7	3339.3	5040.0	5250.9	5340.4	6333.3	5027.8	6044.7	6040.2	6649.7	6885.5	6837.7	8140.9	7635.4	.. P
य	967	926	1198	1270	1271	1483	1357	1518	1391	1749	1656	1722	2023	1843	.. Y
															Himachal Pradesh
हिमाचल प्रदेश															.. A
अ	802.6	825.0	843.3	812.5	831.7	857.1	857.3	875.6	855.8	848.7	850.5	890.4	872.8	882.1	.. A
प	950.0	1053.9	1128.6	932.6	1063.7	1058.3	882	1183.5	1054.0	972.6	1050.7	1007.5	1200.9	1214.1	.. P
य	1184	1277	1338	1148	1279	1235	1029	1352	1232	1146	1235	1132	1376	1376	.. Y

तक्ता एकोणचाळीस—चालू
TABLE XXXIX—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	797.5	795.7	808.6	809.7	823.6	849.2	834.5	836.3	834.1	856.0	860.4	872.1	862.1	862.1	.. A
प	996.2	1009.2	1007.0	933.8	1121.0	1214.8	1111.6	1307.3	1272.6	1260.7	1113.3	1244.6	1403.6	1431.2	.. P
य	1249	1268	1245	1153	1901	1031	1332	1563	1526	1473	1294	1427	1628	1660	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	7057.4	7171.2	7286.7	6005.9	7108.2	7499.4	7452.9	6621.5	7502.4	7366.9	7594.1	7482.0	7224.9	7248.3	.. A
प	6537.8	6393.6	7083.3	4705.7	7286.9	7457.3	7370.9	5879.6	7308.3	6021.4	7251.8	6873.4	5861.8	6909.2	.. P
य	926	892	972	784	1025	994	989	888	974	817	955	919	811	953	.. Y
केरळ															Kerala
अ	923.8	929.7	932.6	903.0	882.9	841.6	833.9	842.0	846.0	814.1	776.7	764.7	719.0	704.1	.. A
प	1279.9	1355.7	1386.3	1276.8	1314.1	1286.9	1311.5	1297.9	1364.1	1329.9	1231.8	1279.8	1202.5	1162.0	.. P
य	1384	1458	1486	1414	1468	1528	1573	1541	1612	1633	1586	1674	1672	1650	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	17296.5	16558.2	17446.5	17109.4	17535.6	17825.8	17530.0	17797.2	17881.5	18209.1	18457.6	17857.9	18393.3	17382.9	.. A
प	10645.8	10020.4	12000.6	9575.7	12341.5	11727.5	7535.1	12411.9	12834.2	12615.2	15704.4	13295.0	15293.2	13199.2	.. P
य	615	605	688	560	704	658	430	697	718	693	851	744	831	759	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	13833.3	13398.2	14011.2	14188.2	14455.2	14080.2	14076.4	14049.6	14219.4	13603.6	14554.4	14144.4	14091.2	13661.6	.. A
प	7119.0	7764.0	9103.0	9696.5	10456.0	10016.7	10362.1	9757.6	10571.4	9215.6	10951.8	9735.8	8779.0	7144.1	.. P
य	515	581	650	683	723	711	736	695	743	677	753	688	623	523	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	6217.6	5991.6	6483.6	6037.7	6519.0	6679.8	6454.7	6908.8	6632.0	6436.6	6866.3	6537.8	6905.5	7006.8	.. A
प	5274.7	3970.6	5569.9	4075.4	5560.9	5765.0	3871.7	5977.0	5437.2	4562.9	7016.5	5618.7	6883.1	6445.2	.. P
य	848	663	859	675	853	863	600	865	820	709	1022	859	997	920	.. Y
पंजाब															Punjab
अ	4116.9	3955.2	4328.5	4420.6	4451.0	4767.5	4781.4	4842.7	4995.8	5002.4	5202.8	5358.8	5391.5	5545.7	.. A
प	7727.2	7957.7	8827.4	9197.6	10369.7	11673.9	11929.4	11902.7	13325.8	14145.5	14780.7	16099.0	17189.0	17984.6	.. P
य	1877	2012	2039	2081	2330	2449	2495	2458	2667	2828	2841	3004	3188	3243	.. Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	13760.0	11677.6	12391.1	12077.2	12118.9	12433.2	11754.1	12343.7	13025.5	12751.8	13240.7	11677.3	12785.8	12671.2	.. A
प	6720.5	4977.5	7735.3	7490.3	7158.4	7822.2	5245.0	6496.5	7163.1	8323.4	10075.6	7914.5	7933.1	6722.6	.. P
य	488	426	624	620	591	629	446	526	550	653	761	678	620	531	.. Y

तबत्ता एकोणचाळीस-समाप्त
TABLE XXXIX-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
तामिळनाडू															Tamilnadu
अ	5063.4	4403.8	5068.4	4906.6	5302.8	5155.9	5252.6	4109.4	4627.5	3924.5	4722.0	4639.1	4619.4	4473.7	.. A
प	7324.5	4797.2	7183.2	6336.3	7750.8	7603.2	7661.6	5486.8	7400.4	4832.8	6184.4	6895.0	7174.4	7291.1	.. P
य	1447	1089	1417	1291	1462	1475	1459	1335	1599	1231	1310	1486	1553	1630	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	19188.2	18833.2	18986.9	10117.9	19066.1	19808.0	19709.6	20472.0	20217.7	20019.9	20536.3	20508.1	20712.9	20399.0	.. A
प	15586.1	16453.6	19477.1	19908.5	21234.9	23079.2	16427.1	24945.4	24288.9	26483.4	29182.5	29888.7	31424.1	29988.0	.. P
य	612	874	1026	1041	1114	1165	833	1219	1201	1323	1421	1457	1517	1470	.. Y
पश्चिम बंगाल															West Bengal
अ	6337.3	6653.0	6855.3	6454.0	6577.3	5057.3	6073.9	6098.8	5955.6	5609.4	6206.4	6016.8	5901.8	6306.3	.. A
प	6885.6	7866.0	8592.7	7453.8	8970.2	8044.5	7062.1	8281.0	6549.7	5852.2	9170.0	9256.5	9127.8	9661.2	.. P
य	1087	1182	1253	1155	1364	1350	1163	1358	1100	1043	1478	1538	1547	1532	.. Y
इतर															Others
अ	1065.3	1084.1	1101.8	1159.1	1128.1	1093.1	1024.4	1112.5	1277.1	1215.1	1216.2	1232.9	1193.3	1178.6	.. A
प	1260.6	1243.1	1363.9	1390.1	1442.7	1389.5	1229.4	1533.0	1525.1	1595.4	1566.0	1821.5	1731.1	1588.1	.. P
य	1183	1147	1238	1199	1279	1271	1200	1378	1194	1313	1288	1477	1451	1347	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	126537.6	121075.3	128181.0	124355.5	127514.8	129009.1	125205.9	126666.8	129137.7	125095.1	131162.5	126672.7	128022.8	126171.1	.. A
प	104664.5	99826.2	121034.3	111166.8	126406.8	131902.0	109700.4	129588.5	133294.8	129518.7	152374.1	145538.7	150440.3	144068.7	.. P
य	827	824	944	894	991	1022	876	1023	1032	1035	1162	1149	1175	1142	.. Y

तक्ता चाळीस

TABLE XL

निरनिराळ्या राज्यांतील भुईमगाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Groundnut (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य I	७३-७४ 1973-74 2	७४-७५ 1974-75 3	७५-७६ 1975-76 4	७६-७७ 1976-77 5	७७-७८ 1977-78 6	७८-७९ 1978-79 7	७९-८० 1979-80 8	८०-८१ 1980-81 9	८१-८२ 1981-82 10	८२-८३ 1982-83 11	८३-८४ 1983-84 12	८४-८५ 1984-85 13	८५-८६ 1985-86 14	१९८६-८७ 1986-87 15	STATE	
आंध्र प्रदेश	Andhra Pradesh	
अ	..	1387.5	1471.0	1330.5	1051.3	1099.4	1276.9	1345.7	1304.0	1451.0	1504.4	1664.9	1676.2	1665.8	1571.6	.. A
प	..	1375.7	1413.0	1119.4	583.2	1023.4	1160.4	1118.9	860.5	1437.2	1133.4	1716.2	1258.1	1325.0	1346.4	.. P
य	..	961	841	555	931	909	831	660	990	753	1031	751	789	795	857	.. Y
गुजरात	Gujarat	
अ	..	1581.6	1493.3	1640.7	1886.7	1371.2	2047.4	2040.1	2124.9	2207.8	2057.7	2149.6	2061.1	1793.5	1824.5	.. A
प	..	1241.4	465.0	2034.6	1898.4	1763.3	1823.2	1813.0	1644.6	2198.2	1312.8	1810.1	1572.3	448.2	1291.7	.. P
य	..	785	311	1240	1006	895	890	889	774	996	638	842	763	250	708	.. Y
हरियाणा	Haryana	
अ	..	7.2	11.1	11.3	10.0	8.8	10.1	6.8	6.1	7.9	7.1	7.4	8.7	6.2	6.9	.. A
प	..	6.2	9.9	12.2	10.9	10.6	12.1	7.8	7.8	7.4	5.0	5.9	7.1	5.6	7.8	.. P
य	..	861	892	1079	1090	1205	1198	1147	1279	937	704	797	816	903	1130	.. Y
कर्नाटक	Karnataka	
अ	..	924.6	895.2	961.0	838.1	863.3	885.6	878.7	765.2	871.9	830.5	878.2	594.8	1012.5	1054.0	.. A
प	..	641.6	664.0	629.8	366.6	570.8	609.8	636.1	444.2	658.1	541.6	738.9	897.1	707.1	894.0	.. P
य	..	694	742	655	437	661	689	724	581	755	652	841	1508	698	840	.. Y
केरळ	Kerala	
अ	..	17.2	17.5	17.5	16.6	12.7	13.3	13.9	13.0	9.4	9.7	10.7	11.8	11.0	11.1	.. A
प	..	18.0	19.5	23.1	17.5	13.3	13.0	13.7	11.1	8.3	8.6	9.3	11.8	6.0	6.1	.. P
य	..	1047	1114	1320	1054	1047	977	986	854	883	887	869	1000	545	550	.. Y
मध्य प्रदेश	Madhya Pradesh	
अ	..	439.4	448.3	491.8	521.1	437.1	409.7	319.7	296.2	300.4	349.2	311.7	301.6	256.7	258.4	.. A
प	..	210.6	298.6	407.1	326.0	247.6	220.2	168.9	180.3	226.8	179.0	231.9	160.3	169.7	192.0	.. P
य	..	479	666	828	626	566	537	528	609	755	513	744	531	661	743	.. Y
महाराष्ट्र	Maharashtra	
अ	..	674.5	754.6	839.4	925.3	848.3	814.4	747.2	833.4	823.8	715.6	810.1	737.1	663.5	653.8	.. A
प	..	495.2	543.3	663.2	605.2	578.4	505.4	568.0	611.0	694.4	550.5	807.3	730.7	468.7	435.2	.. P
य	..	734	727	790	654	682	621	760	733	843	769	997	991	706	666	.. Y

तक्ता चाळीस-समाप्त
TABLE XL-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
ओरिसा	..														Orisa
अ	.. 93.5	103.4	109.0	104.7	119.1	143.9	174.6	172.4	216.1	252.9	258.5	312.9	348.4	342.8	A
प	.. 138.0	141.8	134.7	118.6	144.7	191.8	122.7	231.0	292.1	333.1	399.4	484.8	493.8	496.0	P
य	.. 1476	1371	1236	1133	1215	1333	703	1340	1352	1317	1545	1549	1417	1447	Y
पंजाब	..														Punjab
अ	.. 154.7	164.0	168.4	164.0	156.0	129.0	91.0	83.0	92.0	78.0	58.0	45.2	45.0	43.0	A
प	.. 150.0	141.0	176.0	150.0	154.0	114.0	81.0	104.0	90.0	63.0	42.0	45.0	43.3	42.0	P
य	.. 270	860	1045	915	987	884	890	1253	978	808	724	996	962	977	Y
राजस्थान	..														Rajasthan
अ	.. 243.1	301.0	280.0	235.5	243.9	383.6	292.2	212.1	161.0	185.8	183.3	252.5	243.1	201.7	A
प	.. 142.0	180.9	172.8	157.3	174.6	236.9	71.4	85.9	107.7	106.3	173.9	172.6	149.7	130.5	P
य	.. 584	601	617	668	716	618	244	405	669	572	949	684	611	647	Y
तामिळनाडू	..														Tamilnadu
अ	.. 1136.0	976.8	934.7	890.0	926.0	963.3	998.2	788.5	1013.1	911.6	956.2	960.0	932.0	1023.2	A
प	.. 1212.0	962.1	1053.4	785.0	1149.7	1128.5	1060.7	679.8	1237.9	853.3	981.8	986.3	1176.0	1077.7	P
य	.. 1067	883	1127	882	1242	1148	1063	862	1222	936	1027	1027	1262	1053	Y
उत्तर प्रदेश	..														Uttar Pradesh
अ	.. 352.8	415.1	424.7	388.6	328.8	324.5	246.3	190.5	261.4	297.0	233.0	185.1	124.3	125.7	A
प	.. 286.4	351.4	313.2	232.7	244.0	180.7	96.0	133.5	253.8	184.9	151.1	88.5	105.3	112.8	P
य	.. 812	847	737	599	742	557	390	701	971	623	648	478	847	897	Y
इतर	..														Others
अ	.. 11.6	11.3	12.5	10.9	13.9	11.9	10.4	12.0	12.9	15.8	17.1	21.8	20.8	24.2	A
प	.. 14.9	15.5	15.2	12.5	12.7	12.2	10.2	11.3	11.1	10.8	17.7	21.3	22.9	27.3	P
य	.. 1284	1572	1216	1147	914	1025	981	942	681	684	1035	977	1101	1128	Y
अखिल भारत	..														All India
अ	.. 7023.7	7062.6	7221.5	7042.8	7028.5	7433.3	7164.8	6801.3	7428.7	7215.3	7538.7	7168.0	7124.8	7150.9	A
प	.. 5932.0	5111.0	6754.7	5263.9	6087.1	6208.2	5768.4	5005.0	7223.0	5282.3	7085.5	6435.9	5121.3	6059.5	P
य	.. 845	724	935	747	866	835	805	736	972	732	940	898	719	847	Y

तक्ता एकेचालीस

TABLE XLI

निरनिराळ्या राज्यांतील एरंडीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Casterseed (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A- Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P-Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७३-७४ 1973-74 2	७४-७५ 1974-75 3	७५-७६ 1975-76 4	७६-७७ 1976-77 5	७७-७८ 1977-78 6	७८-७९ 1978-79 7	७९-८० 1979-80 8	८०-८१ 1980-81 9	८१-८२ 1981-82 10	८२-८३ 1982-83 11	८३-८४ 1983-84 12	८४-८५ 1984-85 13	८५-८६ 1985-86 14	८६-८७ 1986-87 15	STATE
आंध्र प्रदेश	Andhra Pradesh
अ	393.3	443.5	209.7	332.3	190.1	251.3	214.4	264.3	273.4	293.1	315.3	293.5	294.0	270.3	A
प	121.1	114.8	21.4	40.9	40.2	43.2	42.6	26.3	56.8	68.1	65.7	55.9	54.6	53.1	P
य	308	259	102	123	211	172	199	100	208	232	208	190	186	196	Y
गुजरात	Gujarat
अ	57.1	54.7	71.9	88.4	100.9	100.9	124.2	135.8	175.2	184.8	202.2	258.2	239.9	208.8	A
प	56.1	47.2	70.0	106.0	128.6	135.0	140.9	132.0	196.9	225.2	281.1	348.6	202.3	129.3	P
य	982	863	974	1199	1275	1338	1134	972	1124	1219	1390	1350	843	619	Y
कर्नाटक	Karnataka
अ	34.1	34.5	33.5	23.2	29.3	29.6	28.8	26.6	25.8	24.43	25.8	30.4	28.5	28.1	A
प	18.8	18.6	21.8	7.7	19.7	18.7	15.7	14.4	18.6	16.3	21.8	24.0	18.8	23.0	P
य	551	539	651	332	672	632	545	541	721	671	845	789	660	819	Y
ओरिसा	Orisa
अ	27.6	26.3	28.7	23.7	30.1	37.2	41.3	43.8	44.8	41.6	42.0	44.4	38.3	34.8	A
प	19.5	14.9	15.8	11.4	14.8	20.6	15.5	22.8	25.9	22.3	22.7	27.0	21.1	18.5	P
य	707	567	551	481	492	554	375	521	578	536	540	608	551	532	Y
इतर	Others
अ	34.5	31.3	31.1	28.2	29.3	20.9	31.8	27.0	38.3	36.4	38.1	44.1	35.9	55.7	A
प	13.6	14.9	13.9	13.0	14.0	11.9	12.6	8.9	11.8	12.7	13.2	14.2	11.5	12.7	P
य	304	476	447	461	847	427	396	330	308	349	346	322	320	228	Y
अखिल भारत	All India
अ	546.6	590.3	374.9	495.8	379.7	446.9	440.5	497.5	557.5	580.2	623.4	670.6	636.6	597.7	A
प	229.1	210.4	142.9	179.0	217.2	229.4	227.3	204.4	310.0	344.6	404.5	469.7	308.3	236.6	P
य	419	356	381	361	572	513	516	411	556	594	649	700	484	396	Y

सक्ता बेचाळीस
TABLE XLII

निरनिराळ्या राज्यांतील तिळाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Sesamum (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनांत
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1986-86	८६-८७ 1986-87	STATE
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश	..														Andhra Pradesh
अ	.. 244.0	227.1	136.1	113.3	162.2	173.3	169.9	184.6	172.0	164.4	173.9	142.1	153.3	162.2	A
प	.. 39.5	46.3	26.4	23.3	28.2	24.6	24.7	30.7	29.0	26.1	26.9	25.2	30.7	28.5	P
य	.. 162	204	194	206	174	142	145	166	169	159	155	177	202	176	Y
गुजरात	..														Gujarat
अ	.. 103.3	80.0	106.9	123.6	110.1	101.5	92.9	91.5	105.2	128.0	126.8	144.0	126.8	132.5	A
प	.. 30.9	11.4	41.7	31.4	23.3	30.4	33.1	25.7	40.2	31.6	46.1	49.9	19.6	12.4	P
य	.. 299	143	390	254	212	300	356	281	382	247	364	347	155	94	Y
कर्नाटक	..														Karnataka
अ	.. 79.6	88.3	103.5	87.8	117.7	116.8	114.9	118.4	112.1	118.3	125.4	114.2	124.4	128.0	A
प	.. 23.9	30.9	41.0	24.2	44.9	41.9	34.2	39.7	30.1	29.5	39.6	33.6	39.7	40.0	P
य	.. 300	350	396	276	381	359	298	335	269	249	316	294	319	313	Y
मध्य प्रदेश	..														Madhya Pradesh
अ	.. 302.3	302.2	259.5	258.8	250.1	232.8	242.2	250.0	270.4	257.2	258.9	259.6	233.0	233.1	A
प	.. 56.6	50.6	40.5	36.8	42.5	29.2	15.2	39.0	49.8	28.4	47.0	43.7	46.7	20.7	P
य	.. 187	167	156	142	170	125	63	156	184	110	182	168	200	89	Y
महाराष्ट्र	..														Maharashtra
अ	.. 153.6	137.1	171.1	176.6	175.1	179.3	205.3	191.4	178.2	198.5	204.9	220.9	227.2	216.0	A
प	.. 37.5	33.0	39.3	42.6	44.2	52.1	48.3	36.0	31.8	46.6	51.0	52.0	49.9	49.3	P
य	.. 244	241	230	241	252	291	235	188	178	235	249	235	220	228	Y
ओरिसा	..														Orisa
अ	.. 93.6	104.3	119.4	112.1	140.6	162.5	181.0	156.5	230.4	236.9	314.0	236.9	278.3	280.7	A
प	.. 47.0	46.4	53.8	43.2	64.7	78.0	47.5	73.8	123.4	123.3	143.2	106.7	144.5	134.5	P
य	.. 502	445	451	385	460	480	262	472	536	520	456	450	519	479	Y

सक्ता बेचाळीस—समाप्त
TABLE XLII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
राजस्थान														Rajasthan	
अ	.. 475.8	398.5	366.9	377.5	363.1	423.2	317.9	427.7	425.1	448.7	377.4	418.4	520.0	340.8	A
प	.. 58.9	22.3	64.9	59.2	50.1	75.3	11.7	33.8	49.9	40.7	65.4	73.2	27.0	7.0	P
य	.. 124	56	177	157	138	178	37	79	117	91	173	175	52	21	Y
तामिळनाडू														Tamilnadu	
अ	.. 130.8	97.2	97.5	112.3	162.0	131.6	123.6	100.8	131.7	110.0	121.3	99.8	113.7	120.3	A
प	.. 38.4	17.9	30.9	38.7	54.5	46.3	43.3	33.2	45.2	26.8	35.9	35.7	45.6	36.1	P
य	.. 294	184	317	345	336	352	350	329	343	244	296	358	401	300	Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh	
अ	.. 692.5	678.1	674.2	790.9	765.9	730.2	793.1	751.2	754.0	356.1	319.8	310.6	278.0	391.1	A
प	.. 113.2	87.6	86.2	70.7	105.0	80.5	32.6	55.2	96.1	109.1	12.8	16.7	16.8	13.8	P
य	.. 163	129	128	89	137	110	41	73	127	306	40	54	60	35	Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal	
अ	.. 14.9	25.9	33.3	33.4	52.0	56.0	56.1	108.1	122.5	114.4	94.8	76.4	74.8	86.9	A
प	.. 7.5	15.1	20.7	21.4	34.4	27.8	30.3	47.7	63.8	60.2	54.4	47.1	44.0	62.5	P
य	.. 503	583	622	641	662	496	540	441	521	526	574	616	588	719	Y
इतर														Others	
अ	.. 95.4	95.6	101.7	92.5	85.5	81.9	80.3	91.7	91.5	84.2	86.4	94.5	88.9	91.6	A
प	.. 30.9	30.7	33.8	30.3	28.4	28.0	26.8	30.8	30.9	29.4	36.5	36.9	36.5	38.4	P
य	.. 324	321	332	328	332	342	334	336	338	349	422	390	411	419	Y
अखिल भारत														All India	
अ	.. 2385.8	2234.3	2170.1	2278.8	2384.3	2389.1	2377.2	2471.9	2593.2	2216.7	2203.6	2117.4	2217.4	2183.2	A
प	.. 484.3	392.2	479.2	421.8	520.2	514.1	347.7	445.8	590.2	551.7	558.8	520.7	501.0	443.2	P
य	.. 203	176	221	185	218	215	146	180	228	249	254	246	226	203	Y

तक्ता त्रेचाळीस TABLE XLIII

निरनिराळ्या राज्यांतील सरसू पिकाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरा सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
 Estimates of area, production and average yield per hectare of Rapeseed and Mustard (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
 प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
 य-हेक्टरा उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	७९-८०	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	STATE
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	I
आसाम															Assam
अ	185.4	168.2	164.1	167.5	181.5	198.4	210.0	213.0	224.0	267.8	286.1	319.8	291.0	309.6	A
प	90.5	64.9	63.7	60.0	72.7	85.8	95.6	102.4	102.7	125.4	142.5	123.5	137.7	149.0	P
य	547	386	388	358	401	437	455	481	458	468	498	386	473	481	Y
बिहार															Bihar
अ	89.3	91.3	101.9	90.3	102.1	91.3	80.2	85.7	74.9	86.5	89.3	90.1	85.8	83.8	A
प	43.3	48.2	54.7	47.4	52.8	38.3	35.2	39.4	46.4	45.3	67.6	66.9	62.4	57.3	P
य	485	528	537	525	517	419	439	460	619	524	757	743	727	684	Y
गुजरात															Gujarat
अ	54.7	73.9	64.4	77.0	99.6	104.5	108.1	119.2	179.7	171.4	173.6	195.3	192.4	181.7	A
प	31.2	28.3	26.4	37.3	39.9	51.0	49.6	55.0	78.3	211.2	235.9	239.3	208.9	234.9	P
य	570	383	410	484	401	488	459	461	436	1232	1359	1225	1086	1293	Y
हरियाणा															Haryana
अ	168.9	197.7	136.9	105.0	177.1	118.5	126.0	301.0	202.0	165.0	195.0	311.0	342.0	276.0	A
प	53.0	137.0	65.0	66.0	84.8	81.0	63.0	179.0	141.0	111.0	157.0	296.6	274.0	216.0	P
य	314	693	475	629	479	684	500	595	698	673	805	954	801	783	Y
जम्मू व काश्मिर															Jammu & Kashmir
अ	36.5	25.4	27.9	31.6	47.6	47.2	39.9	42.3	43.1	46.6	51.4	55.1	61.7	52.1	A
प	34.1	22.4	24.3	26.6	44.3	31.4	39.2	59.8	64.0	47.6	51.8	54.5	63.8	54.0	P
य	934	882	871	842	931	665	982	1414	1485	1021	1008	989	1034	1036	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	236.1	265.4	242.1	179.9	252.5	238.6	184.5	236.0	291.3	278.2	311.9	355.1	338.2	318.1	A
प	113.6	142.1	126.8	46.7	85.1	92.5	47.2	143.2	158.9	139.6	232.0	242.5	182.0	202.0	P
य	481	535	524	260	337	388	256	607	545	502	744	683	538	635	Y
ओरिसा															Orisa
अ	72.3	85.9	95.0	66.5	109.7	152.0	144.6	162.1	162.1	123.7	106.5	117.4	146.5	137.5	A
प	34.5	38.1	44.7	6.22	48.3	68.4	39.3	72.4	72.4	56.9	50.7	52.6	80.6	64.4	P
य	477	444	471	394	441	450	272	447	447	460	476	448	550	468	Y

तक्ता त्रेचाळीस-समाप्त TABLE XLIII-*Concl*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
पंजाब															Punjab
अ	.. 178.8	179.0	122.0	67.0	128.0	83.0	88.0	146.0	108.0	85.0	83.0	137.6	146.0	128.0	.. A
प	.. 136.2	140.0	78.0	46.0	64.0	57.0	63.0	77.0	72.0	64.0	73.0	148.0	148.0	118.0	.. P
य	.. 762	782	639	687	500	687	716	527	667	753	880	1076	1014	922	.. Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	.. 374.1	424.3	252.6	230.5	353.3	314.8	349.0	362.5	651.2	607.0	820.0	1080.6	1014.8	851.7	.. A
प	.. 110.7	254.6	127.3	101.2	163.2	203.7	149.0	248.5	458.3	443.5	648.2	874.0	664.9	691.3	.. P
य	.. 296	600	504	439	462	647	427	686	704	731	790	809	655	812	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	.. 1932.6	2035.3	2008.1	2014.7	2007.2	2058.3	1994.4	2276.2	2258.0	1776.0	1519.1	1027.5	1069.3	1028.1	.. A
प	.. 1004.2	1323.9	1274.7	1438.7	939.5	1088.8	781.7	1229.2	1073.6	848.9	813.8	785.0	658.9	629.5	.. P
य	.. 520	650	635	524	468	529	392	540	475	478	536	764	616	612	.. Y
पश्चिम बंगाल															West Bengal
अ	.. 122.6	102.7	95.3	72.2	96.6	110.0	115.6	131.1	163.3	170.9	189.3	244.7	231.6	294.9	.. A
प	.. 44.3	39.7	39.3	25.5	42.8	46.8	53.4	79.2	94.7	91.0	113.0	164.0	163.4	176.9	.. P
य	.. 361	387	412	353	443	425	462	604	580	532	597	670	1417	600	.. Y
इतर															Others
अ	.. 25.5	31.3	29.1	26.4	28.7	28.9	30.2	37.8	41.7	48.6	48.3	52.7	60.6	64.7	.. A
प	.. 8.7	12.4	10.9	11.1	12.2	15.4	11.8	19.2	19.2	22.8	22.6	26.1	35.9	41.5	.. P
य	.. 341	396	375	420	425	535	321	508	460	469	468	495	593	641	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	.. 3456.8	3680.4	3339.4	3128.6	3583.9	3543.5	3470.5	4112.9	4399.3	3826.7	3873.5	3986.9	3979.9	3726.2	.. A
प	.. 1704.3	2251.6	1935.8	1550.7	1649.7	1860.1	1428.0	2304.3	2381.5	2207.2	2608.1	3073.0	2680.5	2634.8	.. P
य	.. 493	612	580	496	460	525	411	560	541	577	673	771	674	707	.. Y

तक्ता चव्वेचाळीस
TABLE XLIV

निरनिराळ्या राज्यांतील जवसाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Linseed (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A-Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P-Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y-Yield in kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
बिहार															Bihar
अ	86.7	97.9	103.8	94.3	106.7	99.5	88.3	97.2	90.6	87.9	90.7	86.3	85.2	85.1	.. A
प	26.9	44.3	50.4	39.9	40.1	37.9	37.7	41.0	38.4	43.0	42.6	44.1	37.6	41.8	.. P
य	310	453	486	423	376	381	427	422	424	489	470	511	441	491	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	62.7	82.6	86.1	80.4	72.0	73.1	68.3	63.2	63.1	55.8	49.2	55.0	41.2	55.7	.. A
प	14.3	17.6	18.2	17.6	12.5	21.3	15.4	13.9	15.8	10.0	10.9	8.2	4.0	11.0	.. P
य	228	213	211	218	174	291	225	220	250	179	222	149	97	197	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	841.9	766.6	782.8	652.5	741.2	770.6	444.0	508.4	571.9	554.6	584.7	574.5	620.6	525.7	.. A
प	205.4	214.6	217.6	102.5	179.4	173.4	49.8	114.4	120.1	129.8	164.3	127.0	138.4	141.4	.. P
य	244	280	278	157	242	225	112	225	210	234	281	221	223	269	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	222.2	265.9	286.3	269.6	282.9	281.0	261.2	248.5	251.6	245.1	257.3	248.7	247.4	216.2	.. A
प	46.0	61.2	62.7	55.5	67.6	60.2	58.2	52.2	57.7	52.5	64.9	61.8	54.0	39.1	.. P
य	207	230	219	206	239	214	223	210	229	214	252	248	218	181	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	16.7	24.8	24.8	17.7	27.6	32.8	34.4	36.3	37.0	25.1	32.9	36.0	30.6	31.8	.. A
प	6.9	8.3	10.7	6.5	11.3	14.2	13.6	15.6	15.8	10.7	14.5	12.7	13.6	10.9	.. P
य	413	335	431	367	409	433	395	430	427	426	441	353	444	343	.. Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	87.4	117.6	98.7	78.4	86.7	101.2	79.7	39.5	85.3	74.1	89.5	106.2	99.5	40.8	.. A
प	26.7	41.2	29.2	24.6	31.1	38.1	16.7	13.1	28.6	27.1	45.1	37.3	36.0	13.4	.. P
य	305	350	296	314	359	376	210	332	335	366	504	351	362	328	.. Y

तबता चखेवाळीस-समाप्त
TABLE XLIV-*Concl'd.*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
उत्तर प्रदेश																Uttar Pradesh
अ	..	622.6	622.3	644.2	630.2	607.6	634.6	557.0	584.2	636.3	268.1	290.4	205.0	222.3	222.3	.. A
प	..	149.8	144.4	181.1	153.2	158.0	164.4	53.5	145.5	183.2	74.3	74.1	73.1	70.5	70.5	.. P
य	..	241	232	281	243	260	259	96	249	288	277	255	357	317	3.7	.. Y
पश्चिम बंगाल																West Bengal
अ	..	56.4	63.5	66.0	43.1	60.2	68.3	52.6	67.8	55.1	65.2	62.5	52.6	48.8	21.6	.. A
प	..	14.1	20.0	17.5	11.8	19.4	18.3	13.8	19.4	13.6	17.6	18.7	14.6	13.0	6.8	.. P
य	..	250	315	265	274	322	268	262	286	247	270	299	278	266	315	.. Y
इतर																Others
अ	..	41.6	29.5	26.0	22.2	25.0	30.4	28.1	28.2	29.3	28.1	30.1	30.9	28.1	26.2	.. A
प	..	13.8	12.2	10.4	7.2	7.4	7.3	10.6	7.9	9.3	10.4	9.2	10.2	9.1	8.3	.. P
य	..	332	414	400	324	296	240	377	280	317	370	306	330	324	317	.. Y
अखिल भारत																All India
अ	..	2038.2	2070.7	2118.7	1888.4	2009.9	2091.5	1613.6	1673.3	1820.2	1404.0	1487.3	1395.2	1423.7	1225.4	.. A
प	..	503.9	563.8	597.8	418.8	526.8	535.1	269.3	423.0	482.5	375.4	444.3	389.0	376.2	343.2	.. P
य	..	247	272	282	222	262	256	167	253	265	267	299	279	264	280	.. Y

तक्ता पंचेचाळीस TABLE XLV

निरनिराळ्या राज्यांतील कारळ्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
 Estimates of area, production and average yield per hectare of Nigerseed (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
 प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
 य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	.. 7.4	6.2	9.4	10.9	13.8	11.3	10.6	10.6	9.0	7.0	8.4	11.3	12.6	13.5	.. A
प	.. 5.5	4.4	7.9	11.2	14.3	7.0	5.9	2.5	3.1	2.2	2.7	1.3	2.7	3.7	.. P
य	.. 683	743	710	840	1028	1036	619	557	236	344	321	115	214	247	.. Y
बिहार															Bihar
अ	.. 56.8	60.2	64.8	50.8	52.6	53.4	40.3	47.9	45.1	32.9	37.4	36.0	37.0	76.1	.. A
प	.. 12.4	17.6	19.5	18.6	20.7	22.5	11.2	17.7	16.6	12.6	14.4	13.7	13.6	13.5	.. P
य	.. 218	292	301	366	394	421	278	370	368	383	385	381	368	177	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	.. 35.6	42.9	47.4	47.4	57.3	60.3	62.0	54.8	57.7	54.4	59.8	64.5	54.8	53.1	.. A
प	.. 7.6	7.8	9.3	7.9	10.0	10.2	10.7	9.6	10.1	9.6	10.7	11.4	9.8	9.3	.. P
य	.. 213	182	196	167	175	169	173	175	175	176	179	177	179	1.24	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	.. 284.4	311.0	275.9	254.8	265.1	254.2	224.9	224.7	225.1	218.0	212.9	219.1	227.8	220.8	.. A
प	.. 55.5	48.1	52.6	29.8	47.7	37.2	21.0	32.5	40.7	38.4	45.4	34.3	49.2	32.1	.. P
य	.. 195	155	191	117	180	146	93	145	181	176	213	157	216	175	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	.. 83.9	91.6	104.5	106.3	107.7	102.4	102.9	102.0	101.0	86.7	95.1	96.8	95.9	87.3	.. A
प	.. 15.9	13.7	13.4	10.2	12.9	18.0	17.5	17.9	24.1	14.2	20.3	22.6	20.7	10.8	.. P
य	.. 190	150	128	96	120	176	170	175	239	164	213	233	216	124	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	.. 84.2	109.1	112.9	97.5	111.9	129.8	142.3	158.1	163.9	98.0	180.6	156.5	201.27	171.5	.. A
प	.. 39.1	40.4	47.6	35.4	42.2	51.3	38.8	65.8	64.6	40.5	81.2	62.3	94.0	60.5	.. P
य	.. 464	370	422	363	377	395	273	416	394	413	450	398	467	353	.. Y
दाद्रा व नगर-हवेली															Dadra & Nagar Haveli
अ	0.3	0.4	0.7	0.7	0.5	0.6	0.3	0.2	0.4	0.4	0.3	0.3	.. A
प	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	.. P
य	667	500	429	429	600	167	333	500	250	250	338	333	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	.. 52.3	621.0	615.2	568.1	609.1	612.1	583.5	598.7	603.6	497.9	599.3	590.0	635.0	588.7	.. A
प	.. 136.0	132.0	150.5	113.3	148.1	146.5	105.4	146.1	160.2	117.6	176.3	148.0	192.3	132.1	.. P
य	.. 246	213	245	199	243	239	181	244	265	236	294	251	303	224	.. Y

तक्ता सेहेचाळीस
TABLE XLVI

निरनिराळ्या राज्यांतील करडईचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७३-७४ ते १९८६-८७)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Safflower (1973-74 to 1986-87) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	62.7	40.7	17.1	9.5	26.4	33.2	35.3	34.9	43.1	55.1	56.3	51.4	44.6	36.3	.. A
प	13.9	13.2	3.9	1.8	6.5	7.9	9.1	5.5	14.9	18.6	15.7	13.7	10.8	9.7	.. P
य	222	324	228	189	246	238	258	158	346	338	279	267	242	267	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	149.9	159.9	178.9	160.8	159.7	150.1	160.4	157.8	157.1	172.7	200.0	250.2	241.8	224.6	.. A
प	23.1	25.7	41.5	35.8	37.1	29.4	75.0	80.9	79.6	96.9	108.8	135.0	85.8	123.0	.. P
य	154	161	232	223	232	196	468	513	507	561	544	540	355	548	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	399.4	445.3	471.3	509.9	515.0	513.9	533.4	519.9	542.2	547.2	568.1	610.5	619.0	583.7	.. A
प	153.5	172.4	190.4	181.0	142.2	169.2	193.7	245.6	324.4	277.6	373.3	364.1	248.7	197.5	.. P
य	364	387	404	355	276	329	363	472	598	507	657	596	402	338	.. Y
इतर															Others
अ	1.8	1.9	6.3	2.8	5.4	5.8	4.2	7.3	6.1	7.1	6.9	6.0	5.9	6.4	.. A
प	0.5	0.6	2.5	1.0	2.0	2.5	1.6	3.1	2.6	2.8	3.1	2.4	2.6	2.4	.. P
य	278	316	397	357	370	431	381	425	426	394	449	400	441	375	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	613.8	647.8	673.6	683.0	706.5	703.0	733.3	719.9	748.5	782.1	831.3	918.1	911.3	851.0	.. A
प	191.0	211.9	238.3	219.6	187.8	209.0	279.4	335.1	421.5	395.9	500.9	515.2	347.9	332.6	.. P
य	311	327	354	322	266	297	381	465	563	506	603	561	382	391	.. Y

तक्ता सत्तेवाळीस TABLE XLVII

कृषि गणना १९७६-७७
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77जिल्हानिहाय वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांच्या वहितीचे क्षेत्र-१९७६-७७
Districtwise number of operational holdings and area operated in 1976-77

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	वहिती खातेदार Operational holding		वहितीचे क्षेत्र हे. Operated area ha.		जिल्हानिहाय टक्केवारी अल्पभूधारक Percentages small holdings		वहिती सात्याचे सरासरी आकारमान Average size of holdings		District
		संख्या No. 3	टक्केवारी Percentage 4	क्षेत्र Area 5	टक्केवारी Percentage 6	संख्या No. 7	क्षेत्र (हे.) Area 8	हे. ha. 9		
१	बृहन्मुंबई	2,391	0.04	3,041	0.01	93	35	1.27	..	Gr. Bombay
२	ठाणे	1,61,227	2.80	4,14,133	1.96	66	19	2.57	..	Thane
३	रायगड	1,95,344	3.39	3,69,789	1.75	75	28	1.89	..	Raigad
४	रत्नागिरी	3,98,663	6.92	10,57,309	5.01	65	15	2.65	..	Ratnagiri
५	नाशिक	2,51,547	4.36	10,35,997	4.91	38	9	4.12	..	Nashik
६	धुळे	1,64,368	2.85	7,29,308	3.46	30	7	4.44	..	Dhule
७	जळगाव	2,48,196	4.30	8,47,555	4.02	43	14	3.41	..	Jaigaon
	एकूण—मुंबई विभाग	14,21,736	24.66	44,57,129	21.12	54	12	3.13	..	Total Bombay Division
८	अहमदनगर	3,22,148	5.59	13,07,654	6.20	40	10	4.06	..	Ahmednagar
९	पुणे	3,23,435	5.61	11,50,092	5.45	49	12	3.56	..	Pune
१०	सातारा	3,20,401	5.56	7,64,729	3.62	63	20	2.39	..	Satara
११	सांगली	2,42,881	4.21	7,25,136	3.44	57	16	2.99	..	Sangli
१२	सोलापूर	2,43,947	4.23	13,05,036	6.18	30	6	5.35	..	Solapur
१३	कोल्हापूर	3,02,384	5.25	5,37,163	2.54	73	29	1.78	..	Kolhapur
	एकूण—पुणे विभाग	17,55,196	30.45	57,89,809	27.43	53	13	3.30	..	Total Pune Division
१४	औरंगाबाद	2,78,464	4.83	12,94,084	6.13	29	7	4.65	..	Aurangabad
१५	परभणी	2,22,413	3.86	10,49,460	4.97	29	7	4.72	..	Parbhani
१६	बीड	2,10,729	3.66	9,58,379	4.54	34	8	4.55	..	Beed
१७	नांदेड	2,00,316	3.48	7,97,704	3.78	36	9	3.98	..	Nanded
१८	उस्मानाबाद	2,36,945	4.11	12,81,797	6.08	25	5	5.41	..	Osmanabad
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	11,48,867	19.94	53,81,424	25.50	30	7	4.68	..	Total Aurangabad Division
१९	बुलढाणा	1,79,837	3.12	7,51,238	3.56	39	10	4.18	..	Buldhana
२०	अकोला	2,01,704	3.50	8,46,829	4.01	39	11	4.20	..	Akola
२१	अमरावती	2,03,581	3.53	7,25,330	3.44	46	15	3.56	..	Amravati
२२	यवतमाळ	1,66,764	2.89	9,21,956	4.37	21	5	5.53	..	Yavatmal
२३	वर्धा	1,00,023	1.74	4,59,050	2.17	30	8	4.59	..	Wardha
२४	नागपूर	1,51,252	2.62	6,22,632	2.95	34	10	4.12	..	Nagpur
२५	भंडारा	2,18,944	3.80	4,24,059	2.01	70	29	1.94	..	Bhandara
२६	चंद्रपूर	2,16,403	3.75	7,25,305	3.44	47	13	3.35	..	Chandrapur
	एकूण—नागपूर विभाग	14,38,508	24.95	54,76,396	25.95	43	12	3.81	..	Total—Nagpur Division
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	57,64,307	100.00	2,11,04,758	100.00	46	11	3.66	..	Total—Maharashtra State

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as will as at various other levels.

तक्ता अड्डेचाळीस TABLE XLVIII
 कृषि गणना—१९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
 AGRICULTURAL CENSUS—1976-77 MAHARASHTRA STATE

वहिली खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहिलीचे क्षेत्र
 Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings

राज्य
 STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
 (Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	वैयक्तिक खातेदार Individual holdings		संयुक्त खातेदार Joint holdings		एकूण (वैयक्तिक + संयुक्त) Sub-total (Individual+ Jt. holdings)		संस्थेची खाती Institutional holdings		Size class	
	आकारमान गट	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.		क्षेत्र Area
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	०.५ हे. चे आत	7,94,290	1,94,534	16,976	3,907	8,11,266 } 6,92,223 } 11,41,135	1,98,441	1,191	230	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,77,752	4,96,485	14,471	10,433		5,06,918	752	571	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.०० ते २.० हे.	11,16,163	16,37,527	24,971	36,668		16,74,195	956	1,386	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,72,136	18,88,920	17,471	42,525	7,89,607	19,31,445	588	1,425	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,35,877	18,53,629	12,958	44,707	5,48,835	18,98,336	461	1,580	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,00,585	17,85,593	9,641	42,743	4,10,226	18,28,336	307	1,364	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,03,383	36,60,7	14,727	88,908	6,18,110	37,49,694	543	3,288	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,14,207	26,84,546	7,927	67,242	3,22,184	27,51,788	390	3,327	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,58,212	47,44,600	10,145	1,40,106	3,68,726	48,84,706	604	२,३५४	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	42,041	9,81,855	1,710	40,282	43,751	10,22,137	287	6,835	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,055	2,39,663	416	14,115	7,471	2,53,778	154	5,261	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	1,893	86,059	137	6,006	2,075	92,065	106	4,778	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,753	1,58,969	191	37,935	1,944	1,96,904	415	77,615	.. 50.0 ha. & above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		56,25,392	2,04,13,167	1,32,161	5,75,577	57,57,553	2,09,88,744	6,754	1,16,014	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही वावतीत क्षेत्रांचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकोणपन्नास
TABLE XLIX

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

वह्ति खातेदारांची संख्या व त्यांचे वह्तिचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holding (Including Institutional holdings)

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total holdings		सरासरी क्षेत्र Average Area					Size class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	वैयक्तिक खातेदार Individual holdings	संयुक्त खाते Jt. holdings	वैयक्तिक+संयुक्त Individual+ Jt. holdings	संस्थेची खाती Institutional holdings	एकूण खातेदार Total holdings	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
१	०.५ हे. चे आत	8,12,457	1,98,671	0.24	0.23	0.24	0.19	0.24	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,975	5,07,489	0.73	0.72	0.73	0.76	0.73	.. 0.5-1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,42,091	16,75,581	1.47	1.47	1.47	1.45	1.47	.. 1.0-2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,90,195	19,32,870	2.45	2.43	2.45	2.42	2.45	.. 2.0-3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,49,296	18,99,916	3.46	3.45	3.46	3.43	3.46	.. 3.0-4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,533	18,29,700	4.46	4.43	4.46	4.44	4.46	.. 4.0-5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,653	37,52,982	6.07	6.04	6.07	6.06	6.07	.. 5.0-7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,574	27,55,115	8.54	8.43	8.54	8.53	8.54	.. 7.5-10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,69,330	48,93,060	13.25	13.33	13.25	13.83	13.25	.. 10.0-20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	44,038	10,28,972	23.35	23.56	23.36	23.82	23.37	.. 20.0-30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,625	2,59,039	33.97	33.93	33.97	34.16	33.97	.. 30.0-40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,181	96,843	44.41	43.84	44.37	45.08	44.60	.. 40.0-50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	2,359	2,74,519	90.68	198.61	101.29	187.02	116.37	.. 50.0 ha. & above
	(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)	57,64,307	2,11,04,758	3.63	4.36	3.65	17.18	3.66	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी कांही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या दृष्ट्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता पत्रास
TABLE L

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

भूधारणेच्या संख्या प्रकारानुसार वह्ति खातेदारांची व वह्तिचे क्षेत्र
Number and area of operational holdings by Tenure and Tenancy Status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

श. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण खातेदार Total holdings		संपूर्ण मालकीची Wholly owned		संपूर्ण भाड्याची Wholly rented		अंशतः मालकीची व भाड्याची Partly owned and rented				Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	मालकीचे क्षेत्र Owned area	भाड्याचे क्षेत्र Rented area	एकूण क्षेत्र Total area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
१	०.५ हे. व आत	9,91,442	1,98,441	7,85,743	1,91,733	16,859	4,098	8,521	1,454	1,111	2,566	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	9,34,486	5,06,918	6,67,318	4,88,594	12,252	8,954	12,466	5,518	3,715	9,233	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	15,40,854	16,74,195	10,98,829	16,12,041	17,941	25,910	24,137	22,630	13,292	35,922	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	10,27,475	19,31,445	7,57,201	18,52,606	12,774	30,897	19,561	30,861	16,874	47,735	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	6,58,385	18,98,336	5,24,482	18,14,120	8,220	28,304	16,065	35,999	19,694	55,694	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,60,104	18,28,336	3,90,920	17,42,136	6,501	28,982	12,734	37,125	19,950	57,075	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	3,26,575	37,49,694	5,86,798	35,56,778	8,435	51,536	22,878	93,034	48,175	1,41,209	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,15,386	27,51,788	3,04,099	25,97,387	3,823	32,449	14,180	80,476	41,341	1,21,817	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	2,89,677	48,84,706	3,44,120	45,54,246	4,061	52,963	20,533	1,80,803	96,522	2,77,325	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	2,81,900	10,22,137	39,768	9,28,760	499	11,817	3,487	56,492	25,026	81,518	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	28,174	2,53,778	6,718	2,27,324	150	4,969	620	13,749	7,734	21,483	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	4,785	92,065	1,901	83,401	72	3,395	106	3,670	1,599	5,269	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र (एकूण सर्व आकारमान गटाचे)	1,386	1,96,904	1,828	1,84,504	20	2,397	94	6,527	3,475	10,002	.. 50.0 ha. & above
		57,57,553	2,09,88,744	55,09,725	1,98,33,630	91,607	2,86,671	1,55,382	5,68,337	2,98,510	8,66,848	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या गावांच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एककावज
TABLE LI
कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE
आकारमानानुसार गटानुसार जमिनीच्या वापरानुसार वर्गीकरण
Area under different land uses
राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट Size Class in Ha.	एकूण खातेदार Total holdings		क्षेत्र Area										Size Class
		संख्या Number	क्षेत्र Area	निव्वळ पेरलेले Net area	चालू पड Current fallow	निव्वळ लागणी- लायक क्षेत्र Net cultivated land Col. 5+6	लागवड न केलेले क्षेत्र Uncultivated land	इतर पड Other fallows	लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Cultivated waste	एकूण लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Total un- cultivated land Col. 8+9+10	लागवडी ला न मिळणारे क्षेत्र Not avail- able for cultivation			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	1,72,111	4,435	1,76,546	2,408	3,375	5,658	11,441	10,403	..	Below 0.5 ha.	
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	4,42,925	13,194	4,56,119	6,829	8,766	14,363	29,958	20,699	..	0.5-1.0 ha.	
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	14,53,014	54,126	15,07,139	20,362	32,989	49,465	1,02,816	63,910	..	1.0-2.0 ha.	
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	16,49,482	75,296	17,24,778	26,010	43,270	61,470	1,30,751	75,704	..	2.0-3.0 ha.	
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	16,10,249	80,055	16,90,305	26,955	43,125	60,113	1,30,193	77,615	..	3.0-4.0 ha.	
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	15,41,944	80,610	16,22,554	27,056	43,402	59,486	1,29,944	75,689	..	4.0-5.0 ha.	
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	31,16,433	1,84,428	33,00,861	64,533	91,437	1,27,062	2,83,033	1,65,625	..	5.0-7.5 ha.	
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	22,54,950	1,50,040	24,04,989	46,212	73,531	96,559	2,16,302	1,30,355	..	7.5-10.0 ha.	
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	38,57,810	3,06,720	41,64,530	95,750	1,61,834	1,97,759	4,55,343	2,64,654	..	10.0-20.0 ha.	
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	7,36,339	75,076	8,10,415	24,724	47,355	57,541	1,29,620	82,055	..	20.0-30.0 ha.	
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	1,60,887	19,696	1,80,583	9,659	13,502	20,684	43,846	29,347	..	30.0-40.0 ha.	
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	54,749	6,175	60,923	3,495	5,497	9,114	18,106	12,966	..	40.0-50.0 ha.	
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	98,353	10,150	1,08,503	13,082	8,874	32,940	54,895	33,500	..	50.0 ha. and above	
	(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)	5757553	20988744	17148244	1060002	18208246	367077	576956	792215	1736248	1042522	..	(Total all size classes)	

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या डब्ब्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णिकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबला बायल
TABLE LII

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांच्या अंदाजे संख्या व क्षेत्र यांचे ओलीतानुसार वर्गीकरण
Distribution of estimated number and area of operational holdings by Irrigation Status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण ओलीत Wholly irrigated		संपूर्ण जिराईत Wholly unirrigated		अंशतः ओलीत/जिराईत Partly irrigated / Unirrigated			ओलीत क्षेत्र असणारे खातेदार Holdings Receiving Irrigation		Size Class	
		संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	एकूण क्षेत्र Total area	ओलीताचे क्षेत्र Irrigated area	संख्या Number	ओलीताचे क्षेत्र Irrigated area		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
१	०.५ हे. चे आत	९,९१,४४२	१,९८,४४१	७४,४६५	१८,०४७	६,७५,९५७	१,३५,२९६	६०,४०५	१८,७६८	१०,०७२	१,३४,८७०	२८,११६	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	९,३४,४८६	५,०६,९१८	५२,८१५	३४,९७६	५,४८,७२२	३,४४,४०५	९०,१९८	६३,५४४	३०,९६८	१,४३,०१३	६५,९४४	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	१५,४०,८५४	१६,७४,१९५	५५,३४६	६८,८२०	९,०८,७७९	११,४०,४३३	१,७६,४८८	२,४३,७६१	९८,६००	२,३१,८३४	१,६७,४२०	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	१०,२७,४७५	१९,३१,४४५	२६,०५०	५३,७०७	६,१८,००३	१२,७१,३०४	१,४५,१८६	३,२४,४७१	१,०९,६६९	१,७१,२३६	१,६३,३७५	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	६,५८,३१५	१८,९८,३३६	१४,१७१	३९,८००	४,१८,५६१	१२,०८,८०४	१,१५,७६५	३,६१,६४४	१,०७,३८१	१,२९,९३६	१,४७,१८१	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	४,६०,१०४	१८,२८,३३६	७,७०२	२७,६७५	३,०८,६३८	११,४०,४०३	९३,५५६	३,७३,८६६	९६,८१०	१,०१,२५८	१,२४,४८५	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	३,२६,५७५	३७,४९,६९४	८,३६८	४०,०१२	४,५६,५०९	२२,५५,६२४	१,५२,९८०	८,२०,७९७	१,८७,५९७	१,६१,३४८	२,२७,६०८	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	३,१५,३८६	२७,५१,७८८	२,७१५	१६,७२४	२,२८,९१७	१५,६९,९४३	९०,२१०	६,६८,२८३	१,२६,८५९	९२,९२५	१,४३,५८४	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	२,८९,६७७	४८,८४,७०६	२,५०३	१८,८८२	२,५०,५७१	२५,७२,१५०	१,१५,३८७	१२,६६,७७७	१,९२,८७४	१,१७,८९०	२,११,७५६	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	४३,७५१	१०,२२,१३७	१३९	१,२९८	२६,९९४	४,३७,९८६	१६,४२५	२,९६,०५५	३५,४७९	१६,५६४	३६,७७६	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	७,४७१	२,५३,७७८	६४	८६५	४,७३३	९६,५९६	२,५९२	६३,४२६	७,५७२	२,६५६	८,४३७	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	२,०७५	९२,०६५	११	३९०	१,२९९	३२,९९७	७१८	२१,३६१	२,६२९	७२९	३,०१९	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	१,९४४	१,९६,९०४	१९	१,०२५	१,४५९	७५,७३७	४३१	२१,५९१	३,७६७	४५०	४,७९२	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे) ..		५७,५७,५५३	२०९,८८,७४४	२,४४,३६८	३,२२,२२१	४४,४९,१४२	१,२२,८१,६७९	१०,६०,३४१	४५,४४,३४४	१०,१०,२७६	१३,०४,७०९	१३,३२,४९७	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता त्रेपन्न
TABLE LIII

कृषि गणना १९७६-७७, महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77, MAHARASHTRA STATE

निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणाऱ्या क्षेत्राचे व खातेदाराचे अंदाजे वर्गीकरण
Estimated number of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources
राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

ब. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		ओलिताचे प्रकारानुसार भिजणारे निव्वळ क्षेत्र व खातेदार Number of holdings and area irrigated by						Size Class	
		संख्या Number	क्षेत्र Area	कालवे Canals	तलाव Tanks	विहिरी Wells	संख्या Number	ओलित क्षेत्र Area irrigated	संख्या Number		ओलित क्षेत्र Area irrigated
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	34,949	7,840	16,155	4,420	46,195	10,365	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	36,881	19,004	21,170	11,850	52,179	25,101	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	55,793	46,728	29,004	25,811	1,05,872	74,774	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	37,880	43,235	17,903	22,535	93,447	83,085	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	25,333	36,320	12,856	18,906	79,558	81,334	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	18,039	29,219	8,404	15,447	67,863	71,962	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	25,654	50,598	12,934	26,172	113,774	1,37,813	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	11,937	26,239	6,999	16,365	70,892	94,573	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	11,479	29,926	7,538	23,592	95,134	1,49,205	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	1,092	3,672	1,055	4,533	14,156	26,727	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	206	1,075	224	1,267	2,130	5,621	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	42	335	39	410	603	1,982	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	38	793	50	617	271	2,670	..	50.0 ha. and above
	(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)	57,57,553	2,09,88,744	2,59,323	2,94,985	1,34,331	1,71,926	7,42,074	7,65,218	..	Total (all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या रूपा स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णिकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता वेपन्न—समाप्त
TABLE LIII—Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	ओलितांचे प्रकारानुसार भिजणारे निव्वळ क्षेत्र व खातेदार Number of Holdings and Area Irrigated by						बागाईत खातेदारांची निव्वळ संख्या Exclusive No. of irrigated holdings	निव्वळ ओलितांचे क्षेत्र Net irrigated Area	Size Class	
		कूपनलिका Tube wells		लिफ्ट Lift irrigation		इतर Others					
		संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.	संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.	संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.				
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18		
१	०.५ हे. चे आत	60	9	30,276	4,652	7,344	831	1,34,870	28,119	.. Below 0.5 ha.	
२	०.५ ते १.० हे.	151	48	27,296	३,४०८	६,५२३	१,५३०	१,४३,०१३	६५,९४४	.. ०.५—१.० ha.	
३	१.० ते २.० हे.	405	217	33,527	16,191	10,180	3,695	2,31,834	1,67,420	.. १.०—२.० ha.	
४	२.० ते ३.० हे.	290	291	17,467	11,240	7,338	2,985	1,71,236	1,63,375	.. २.०—३.० ha.	
५	३.० ते ४.० हे.	378	432	9,544	7,286	5,301	2,900	1,29,936	1,47,181	.. ३.०—४.० ha.	
६	४.० ते ५.० हे.	274	173	6,031	5,347	3,990	2,333	1,01,258	1,24,485	.. ४.०—५.० ha.	
७	५.० ते ७.५ हे.	192	271	7,271	7,545	6,005	5,206	1,61,348	2,27,608	.. ५.०—७.५ ha.	
८	७.५ ते १०.० हे.	142	315	2,798	3,275	3,329	2,808	92,925	1,43,584	.. ७.५—१०.० ha.	
९	१०.० ते २०.० हे.	116	358	2,938	3,996	4,109	4,676	1,17,890	2,11,756	.. १०.०—२०.० ha.	
१०	२०.० ते ३०.० हे.	2	16	322	772	749	1,053	16,564	36,776	.. २०.०—३०.० ha.	
११	३०.० ते ४०.० हे.	2	20	62	222	169	231	2656	8,437	.. ३०.०—४०.० ha.	
१२	४०.० ते ५०.० हे.	..	1	11	107	58	185	729	3,019	.. ४०.०—५०.० ha.	
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	2	17	234	98	476	450	4,792	.. ५०.० ha. and above	
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		..	2,012	2,154	1,37,560	69,275	55,193	28,908	13,04,709	13,32,497	.. Total (all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता चोपन्न
TABLE LIV
कृषि गणना १९७६-७७, महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77, MAHARASHTRA STATE

प्रमुख पिकाखालील ओलित व जिराईत क्षेत्र
Estimated irrigated and unirrigated area under different crops

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		पिकाखालील एकूण क्षेत्र Gross Cropped Area			तांदूळ (खरीप) Rice (Kharif)			Size Class		
		संख्या No.	क्षेत्र Area	ओलित Irr.	जिराईत Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओलित Irr.	जिराईत Unirri.		एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
१	०.५ हे. व आत	8,11,266	1,98,441	31,494	1,59,894	1,91,388	4,05,613	9,695	62,051	71,746	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	73,341	4,14,341	4,87,681	2,87,622	23,315	96,901	1,20,216	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	1,84,482	13,90,594	15,75,076	3,98,369	49,732	1,97,972	2,47,704	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	1,80,831	15,80,607	17,61,438	2,66,718	42,017	1,59,274	2,01,291	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	1,64,513	15,47,124	17,11,637	1,91,254	33,172	1,22,830	1,56,002	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	1,38,238	14,95,267	16,33,505	1,45,282	26,663	98,818	1,25,481	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	2,54,687	30,36,530	32,91,217	2,28,229	45,416	1,67,400	2,12,816	..	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	1,58,893	22,10,569	23,69,461	1,24,780	26,237	1,01,791	1,28,028	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	2,32,665	38,02,625	40,35,290	1,48,756	35,311	1,47,969	1,83,880	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	40,024	7,25,163	7,65,187	20,441	6,299	29,566	35,866	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	9,410	1,57,629	1,67,038	3,771	1,532	8,686	10,218	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	3,243	53,706	56,949	1,042	614	4,445	5,060	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	5,114	95,853	1,00,967	1,177	813	10,975	11,788	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		57,57,553	2,09,88,744	14,76,933	1,66,69,901	1,81,46,884	22,23,054	3,00,817	12,08,679	15,09,496	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या लभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता चौपन्न—चालू

TABLE LIV-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	तांदूळ (उन्हाळी) Rice (Summer)			तांदूळ (खरीप + उन्हाळी) Rice (Kharif + Summer)			ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharif)			Size Class			
		संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irr.		जि. Unirr.	एकूण Total	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
१	०.५ हे. चे आत	4,492	866	866	10,561	62,051	72,612	1,30,808	831	23,980	24,811	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	4,545	1,728	1,728	25,043	96,901	1,21,944	2,02,695	2,010	82,709	84,719	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	7,793	4,238	4,238	53,970	1,97,972	2,51,942	4,23,766	5,120	2,98,654	3,03,775	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	4,393	2,909	2,909	44,926	1,59,274	2,04,200	3,35,160	4,811	3,32,381	3,37,192	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	3,020	2,344	2,344	35,516	1,22,830	1,58,346	2,48,258	4,582	3,12,600	3,17,182	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,998	1,370	1,370	28,033	98,818	1,26,851	1,95,315	3,876	3,01,967	3,05,843	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	3,288	2,349	2,349	47,766	1,67,400	2,15,166	3,02,129	6,914	5,84,776	5,91,690	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,043	1,287	1,287	27,524	1,01,792	1,29,316	1,68,190	4,528	4,15,876	4,20,404	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	2,632	2,089	2,089	37,400	1,47,969	1,85,370	1,90,361	6,202	6,62,395	6,68,597	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	515	383	383	6,682	29,566	36,249	20,816	1,195	1,10,348	1,11,544	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	148	185	...	185	1,718	8,686	10,403	2,765	277	20,756	21,033	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	36	79	..	79	693	4,445	5,138	565	51	6,250	6,301	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	94	388	388	1,201	10,975	12,176	465	156	9,534	9,690	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		34,997	20,216	20,216	3,21,033	12,08,679	15,29,713	22,21,293	40,554	31,62,226	32,02,780	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता चोपस-चालू

TABLE LIV-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. आकारमान गट Sr. No.	संख्या No.	ज्वारी (रब्बी) Jowar (Rabi)			ज्वारी (खरीप + रब्बी) Jowar (Kharif & Rabi)			(बाजरी) Bajri			Size Class		
		ओलीत Irr.	जिरायत Unirr.	एकूण Total	ओलीत Irr.	जिरायत Unirr.	एकूण Total	संख्या No.	ओलीत Irr.	जिरायत Unirr.		एकूण Total	
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
१ ०.५ हे. चे मात	81,327	2,845	13,500	16,345	3,676	37,479	41,156	68,447	1,329	12,187	13,516	..	Below 0.5 ha.
२ ०.५ ते १.० हे.	1,11,090	7,196	46,874	54,070	9,206	1,29,583	1,38,788	84,090	2,777	33,190	39,085	..	0.5— 1.0 ha.
३ १.० ते २.० हे.	2,44,762	20,116	1,88,191	2,08,308	25,237	4,86,846	5,12,062	1,83,068	6,895	1,21,556	1,28,335	..	1.0— 2.0 ha.
४ २.० ते ३.० हे.	2,09,608	21,495	2,41,256	2,62,751	26,309	5,73,637	5,99,943	1,60,742	6,107	1,53,414	1,59,522	..	2.0— 3.0 ha.
५ ३.० ते ४.० हे.	1,67,397	21,300	2,52,622	2,73,922	25,883	5,65,222	5,91,104	1,31,274	6,404	1,56,332	1,62,736	..	3.0— 4.0 ha.
६ ४.० ते ५.० हे.	1,35,405	17,524	2,50,361	2,67,885	21,400	5,52,328	5,73,728	1,05,119	4,891	1,49,350	1,54,241	..	4.0— 5.0 ha.
७ ५.० ते ७.५ हे.	2,18,808	34,859	5,27,785	5,62,644	41,774	11,12,560	11,54,334	1,74,212	8,765	3,01,891	3,10,655	..	5.0— 7.5 ha.
८ ७.५ ते १०.० हे.	1,24,271	21,297	3,91,440	4,12,737	25,825	8,07,316	8,33,141	1,00,814	6,147	2,19,684	2,25,831	..	7.5—10.0 ha.
९ १०.० ते २०.० हे.	1,54,394	33,629	7,22,389	7,56,018	39,831	13,84,784	14,24,615	1,27,422	7,506	3,69,223	3,76,729	..	10.0—20.0 ha.
१० २०.० ते ३०.० हे.	19,911	6,967	1,47,940	1,54,906	8,162	2,58,288	2,66,450	17,551	1,455	69,283	70,737	..	20.0—30.0 ha.
११ ३०.० ते ४०.० हे.	3,247	1,897	30,682	32,578	2,174	51,438	53,612	2,656	372	15,719	16,091	..	30.0—40.0 ha.
१२ ४०.० ते ५०.० हे.	818	510	10,461	10,971	561	16,711	17,272	681	184	5,081	5,266	..	40.0—50.0 ha.
१३ ५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	545	836	14,284	15,120	992	23,818	24,809	416	195	6,341	6,587	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)	14,71,583	1,90,472	28,37,783	30,28,255	2,31,026	60,00,009	62,31,035	11,56,478	53,026	16,13,254	16,66,280	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या रकमा स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चोपन्न-चालू
TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	गहू Wheat				नागली Nagli				इतर तणघान्य Other Cereals				Size Class
		संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	
1	2	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	
१	०.५ हे. चे आत	.. 49,442	5,883	3,275	8,658	43,027	..	4,388	4,388	23,611	308	2,176	2,484	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	.. 67,185	12,626	10,930	23,556	46,070	..	9,067	9,067	24,938	521	4,746	5,267	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	.. 1,46,346	34,326	36,942	71,268	72,920	..	23,025	23,025	56,751	1,234	15,406	16,640	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	.. 1,33,694	37,402	48,804	80,706	53,529	..	23,961	23,961	51,271	1,187	18,652	19,840	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	.. 1,13,869	35,870	43,896	79,766	38,809	..	20,959	20,959	46,926	1,249	20,464	21,713	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	.. 95,385	32,226	48,463	75,689	30,119	..	19,916	19,916	40,459	1,142	21,488	22,629	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	.. 1,65,057	61,301	91,769	1,53,070	46,974	..	39,475	39,475	67,358	2,345	44,125	46,470	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	.. 97,590	39,741	67,119	1,06,861	25,585	..	25,470	25,470	40,639	1,474	31,951	33,426	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	.. 1,28,026	60,141	1,17,263	1,77,404	30,194	..	41,783	41,783	51,502	2,774	54,596	57,370	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	.. 16,638	9,572	21,323	30,895	5,332	..	9,995	9,995	8,214	642	10,207	10,849	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	.. 2,504	1,890	3,877	5,768	1,365	..	3,647	3,647	1,438	132	2,573	2,704	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	.. 654	701	1,321	2,082	347	..	1,038	1,038	352	33	923	957	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	.. 334	850	2,095	2,946	525	..	6,099	6,099	324	43	1,516	1,516	.. 50.0 ha. and above
	(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)	.. 10,16,724	3,32,030	4,86,640	8,18,669	3,94,796	..	2,28,821	2,28,821	4,16,871	13,084	2,28,823	2,41,906	.. (Total all size classes)

223

नमुना पद्धतीच्या ऋषि गणनेमध्ये निवडलेल्या नावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उम्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.
Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तपसा चौपस—चालू
TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण तणधान्य Total Cereals			संख्या No.	मूग M u g			संख्या No.	तूर T u r			Size Class	
		ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total		ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total		ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total		
1	2	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56		
१	०.५ हे. चे आत	21,258	1,21,556	1,42,814	18,569	30	2,600	2,630	47,284	21	1,992	2,014	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	50,290	2,84,417	3,34,707	52,472	98	12,120	12,219	1,01,605	92	8,727	8,819	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,21,543	8,81,749	10,03,293	1,51,869	275	46,951	47,226	2,42,586	288	37,438	37,726	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,15,929	9,72,243	10,88,172	1,41,731	196	54,194	54,390	2,17,049	265	46,477	46,741	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,04,922	9,29,701	10,34,623	1,19,739	258	54,306	54,565	1,77,859	304	48,490	48,794	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	87,692	8,85,362	9,73,054	1,01,443	169	53,320	53,488	1,50,038	250	49,094	49,344	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,61,950	17,57,220	19,19,170	1,74,464	650	1,09,265	1,09,915	2,46,600	425	1,06,168	1,06,593	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,00,711	12,53,334	13,54,045	1,04,212	343	80,703	81,047	1,46,153	362	79,495	79,857	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,47,653	21,15,618	22,63,270	1,27,539	570	1,33,111	1,33,681	1,80,370	389	1,47,475	1,47,864	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	26,512	3,98,662	4,25,174	14,827	133	20,631	20,764	22,758	149	28,270	28,419	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	6,286	85,939	92,225	1,995	25	3,797	3,822	3,185	23	5,726	5,749	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,172	29,580	31,752	476	9	1,123	1,132	715	1	1,898	1,899	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	3,281	50,844	54,125	281	11	1,384	1,396	498	7	2,319	2,325	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		9,50,199	97,66,226	1,07,16,424	10,09,617	2,768	5,73,506	5,76,274	5,36,700	2,575	5,63,569	5,66,143	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या रम्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चौपत्र—चालू
TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

सं. २१२-३२

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	उडीद Udid			कुळीथ Kulith				माठ Math				Size Class		
		संख्या No. 57	ओ. Irri. 58	जि. Unirri. 59	एकूण Total 60	संख्या No. 61	ओ. Irri. 62	जि. Unirri. 63	एकूण Total 64	संख्या No. 65	ओ. Irri. 66	जि. Unirri. 67		एकूण Total 68	
१	०.५ हे. पे आत	24,840	..	2,899	2,899	17,082	..	1,446	1,446	15,797	..	805	805	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	50,563	..	10,395	10,395	24,773	..	4,073	4,073	27,144	..	2,510	2,510	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,30,978	..	40,614	40,614	65,083	..	18,473	18,473	69,072	..	10,631	10,631	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,12,698	..	45,517	45,517	65,618	..	27,604	27,604	68,141	3	15,473	15,476	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	90,219	1	44,544	44,545	57,809	..	30,196	30,196	56,747	1	16,076	16,077	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	75,217	4	42,391	42,395	49,880	..	31,542	31,542	48,561	..	15,917	15,917	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,20,060	2	83,286	83,288	89,965	..	70,040	70,040	81,788	..	33,618	33,618	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	70,942	..	61,234	61,234	56,290	..	56,512	56,512	48,442	1	25,425	25,426	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	84,486	26	96,320	96,346	76,502	..	1,10,030	1,10,030	65,652	2	50,281	50,283	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	10,024	6	15,629	15,635	11,901	..	23,650	23,650	10,215	..	12,041	12,041	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,427	..	3,041	3,041	1,976	..	5,488	5,488	1,818	..	3,314	3,314	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	302	..	842	842	444	..	1,377	1,377	510	..	1,091	1,091	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	200	..	1,026	1,026	326	..	1,619	1,619	300	..	1,012	1,012	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		7,71,956	39	4,47,737	4,47,776	5,17,649	..	3,82,047	3,82,047	4,94,187	8	1,88,194	1,88,202	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत धोत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चौपन्न-चालू
TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	मुख्य खरीप कडधान्ये Main Kharif Pulses			हरभरा Gram			लास Lakh			Size Class			
		ओ. Irr. 69	जि. Unirri. 70	एकूण Total 71	संख्या No. 72	ओ. Irr. 73	जि. Unirri. 74	एकूण Total 75	संख्या No. 76	ओ. Irr. 77		जि. Unirri. 78	एकूण Total 79	
१	०.५ हे. चे आत	51	9,742	9,793	13,938	370	1,537	1,907	5,425	..	1,186	1,186	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	190	37,825	38,015	26,019	930	4,954	5,884	8,364	..	3,081	3,081	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	563	1,54,107	1,54,670	69,496	2,776	17,373	20,150	15,582	6	7,420	7,426	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	464	1,89,264	1,89,728	67,717	2,895	20,407	23,302	12,163	2	6,621	6,623	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	564	1,93,612	1,94,176	57,304	2,703	19,858	22,560	9,202	20	5,695	5,714	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	422	1,92,265	1,92,687	52,198	2,609	19,717	22,326	7,211	..	4,601	4,601	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,077	4,02,377	4,03,454	91,804	4,679	41,755	46,434	12,456	9	9,059	9,068	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	707	3,03,368	3,04,075	55,662	2,763	31,359	34,122	6,720	43	5,482	5,524	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	987	5,37,216	5,38,204	73,928	4,494	53,059	57,553	8,355	15	8,055	8,071	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	288	1,00,221	1,00,509	10,154	643	9,594	10,237	1,015	..	1,606	1,606	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	48	21,366	21,414	1,481	99	1,612	1,711	202	4	373	377	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	10	6,331	6,341	360	45	614	660	53	..	156	156	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	18	7,359	7,377	212	52	899	951	30	..	190	190	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे) ..		5,390	21,55,052	21,60,442	5,20,273	25,056	2,22,740	2,47,796	86,778	99	53,526	53,624	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या ऋषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या दृष्ट्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी संतोलित जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तवता चौपन्न-वालू
TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	मुख्य रब्बी कडधान्ये Main Rabi Pulses			इतर कडधान्ये Other Pulses			एकूण कडधान्ये Total Pulses			Size Class	
		ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	ओ. Irri.	जि. Unirri.		एकूण Total
1	2	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	
१	०.५ हे. चे आत	370	2,724	3,094	17,527	59	1,651	1,710	480	14,116	14,596	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	930	8,035	8,965	21,171	102	3,389	3,491	1,221	49,249	50,471	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	2,782	24,794	27,576	47,359	411	8,890	9,302	3,756	1,87,791	1,91,547	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,897	27,028	29,925	44,201	232	9,743	9,975	3,593	2,26,035	2,29,627	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	2,722	25,553	28,275	36,118	436	8,889	9,325	3,723	2,28,053	2,31,776	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	2,609	24,319	26,927	30,908	251	8,518	8,769	3,282	2,25,102	2,28,384	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	4,688	50,814	55,501	51,971	610	16,314	16,925	6,375	4,69,505	4,75,880	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,805	36,841	39,646	30,967	200	11,635	11,835	3,711	3,51,845	3,55,556	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	4,509	61,115	65,623	39,128	427	21,773	22,200	5,923	6,20,104	6,26,027	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	643	11,200	11,843	5,580	69	4,710	4,779	1,000	1,16,131	1,17,131	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	103	1,985	2,088	811	44	874	919	195	24,225	24,420	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	45	770	816	144	7	204	211	63	7,305	7,368	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	52	1,090	1,142	131	58	502	560	128	8,951	9,079	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		25,154	2,76,266	3,01,420	3,26,016	2,905	97,093	99,999	33,449	25,28,412	25,61,862	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चौपन्न-चालू
TABLE LIV-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

क्र. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खाद्य पिके Total foodgrains			ऊस Sugarcane			एकूण मसाल्याची पिके Total cond. and spices			Size Class		
		ओलित Irrigated	जिरायत Un- irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated		एकूण Total	
1	2	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99		
१	०.५ हे. वरून आत ..	21,738	1,35,672	1,57,411	40,397	6,059	6,059	649	1,135	1,784	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे. ..	51,511	3,33,666	3,85,177	47,889	13,312	13,312	1,213	3,000	4,213	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे. ..	1,25,300	10,69,540	11,94,840	81,497	34,313	34,313	3,718	9,103	12,821	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे. ..	1,19,521	11,98,278	13,17,799	63,797	33,362	2	33,364	4,178	10,438	17,615	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे. ..	1,08,645	11,57,755	12,66,399	49,349	30,006	30,006	4,486	10,801	15,287	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे. ..	90,974	11,10,464	12,01,438	38,776	24,355	24,355	3,979	10,207	14,186	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे. ..	1,68,324	22,26,725	23,95,049	61,595	41,380	41,380	8,122	21,323	29,445	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे. ..	1,04,422	16,05,179	17,09,601	36,043	25,115	25,115	5,977	16,076	22,053	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे. ..	1,53,576	27,35,721	28,89,297	45,915	34,675	34,675	8,880	26,829	35,709	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे. ..	27,512	5,14,792	5,42,305	6,594	5,131	5,131	1,797	4,867	6,665	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे. ..	6,481	1,10,164	1,16,645	1,000	1,095	1,095	340	1,072	1,413	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे. ..	2,235	36,886	39,121	243	467	467	116	316	433	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	3,409	59,795	63,204	120	873	873	167	343	510	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे) ..		9,83,648	1,22,94,638	1,32,78,286	4,73,215	2,50,144	2	2,50,146	43,622	1,15,512	1,59,135	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषी गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चोपल्ल-चालू
TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण फळझाडे Total Fruit Crops			एकूण भाजीपाला Total Vegetables			एकूण धान्य पिके Total Food Crops			Size Class
		ओळित Irrigated 100	जिरायत Unirrigated 101	एकूण Total 102	ओळित Irrigated 103	जिरायत Unirrigated 104	एकूण Total 105	ओळित Irrigated 106	जिरायत Unirrigated 107	एकूण Total 108	
१	०.५ हे. चे आत	956	993	1,949	886	497	1,383	30,288	1,38,297	1,68,585	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	2,629	717	3,347	2,005	921	2,926	70,670	3,38,305	4,08,975	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,043	1,630	9,674	5,306	2,325	7,632	1,76,681	10,82,599	12,59,280	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	8,716	1,933	10,649	6,029	2,975	9,004	1,71,806	12,13,626	13,85,431	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	7,908	1,749	9,657	5,599	2,296	7,895	1,56,644	11,72,600	13,29,244	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	7,364	1,386	8,751	4,660	2,853	7,513	1,31,332	11,24,911	12,56,243	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	14,356	2,793	17,149	8,693	5,811	14,504	2,40,876	22,56,652	24,97,528	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	8,739	2,418	11,156	5,824	3,200	9,024	1,50,077	16,26,873	17,76,951	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	12,840	4,163	17,003	8,230	5,060	13,290	2,18,201	27,71,773	29,89,974	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	1,928	1,671	3,599	1,353	882	2,236	37,722	5,22,213	5,59,935	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	367	918	1,285	289	74	363	8,572	1,12,228	1,20,801	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	127	363	490	98	113	212	3,043	37,679	40,722	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	141	1,553	1,694	195	151	346	4,785	61,843	66,628	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे) ..		74,114	22,288	96,402	49,168	27,160	76,328	14,00,697	1,24,59,599	1,38,60,296	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषी गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या जम्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चौपन्न-चालू
TABLE LIV-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr No.	आकारमान गट	कापूस Cotton			इतर तंतुमय पिके Other Fibre Crops				Size Class	
		संख्या Number	ओलीत Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated	जिरायत Unirrigated		एकूण Total
1	2	109	110	111	112	113	114	115	116	
१	०.५ हे. व त्यात	12,601	161	2,807	2,967	1,786	1	165	166	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	48,414	647	23,804	24,451	4,139	25	596	621	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,44,782	1,880	1,16,960	1,18,839	16,395	45	2,608	2,653	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,38,878	2,235	1,50,307	1,52,542	18,630	32	3,567	3,598	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,17,372	1,729	1,58,303	1,60,032	18,870	25	3,916	3,941	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	99,866	1,891	1,62,009	1,63,900	17,600	41	3,715	3,756	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,73,183	3,995	3,51,700	3,55,696	32,705	74	8,670	8,744	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,02,132	2,288	2,70,289	2,72,577	22,508	49	7,721	7,770	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,24,932	3,787	4,70,064	4,73,851	31,008	76	14,513	4,589	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	13,782	569	85,033	85,602	4,144	12	1,817	1,829	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,812	233	14,476	14,709	497	2	328	330	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	367	29	4,459	4,488	138	7	91	98	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	230	67	4,817	4,884	53	1	100	101	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		9,78,351	19,511	18,15,026	18,34,537	1,68,473	390	47,805	48,195	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषी गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता खोपन्न-चालू
TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण तंतुमय पिके Total Fibre Crops			भूईमूग (खरीप) Groundnut (Kharif)			भूईमूग (उन्हाळी) Groundnut (Summer)			Size Class		
		ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated		जिरायत Un-irrigated	एकूण Total
1	2	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	
१	०.५ हे. चे आत	161	2,972	3,133	48,747	113	6,516	6,629	444	82	82	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	672	24,399	25,072	73,472	301	21,481	21,782	1,140	317	317	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,925	1,19,568	1,21,493	1,60,711	927	79,429	80,356	2,976	919	919	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,267	1,53,873	1,56,140	1,35,537	1,642	86,838	88,480	2,677	1,188	1,188	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,754	1,62,218	1,63,972	1,06,226	1,280	83,677	84,956	2,570	990	990	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,933	1,65,724	1,67,657	84,432	934	78,302	79,236	2,062	849	1	849	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	4,069	3,60,370	3,64,439	1,37,664	1,866	1,49,388	1,51,254	3,674	1,562	1,562	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,337	2,78,009	2,80,347	80,807	1,222	1,05,089	1,06,311	2,389	1,148	1,148	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,863	4,84,577	4,88,440	97,648	1,865	1,62,666	1,64,532	3,165	1,881	1,881	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	581	86,850	87,431	11,923	268	25,506	25,773	561	452	452	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	235	14,803	15,039	1,579	86	3,954	4,040	87	72	72	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	37	4,549	4,586	372	10	1,474	1,484	18	19	19	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	68	4,917	4,986	284	28	2,884	2,912	16	40	39	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		19,901	18,62,831	18,82,732	9,39,402	10,541	8,07,205	8,17,746	21,779	9,519	1	9,520	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषी गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चोपन्न-चालू
TABLE LIV--Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	भुईमूग (खरीप+उन्हाळी) Groundnut (Kharif-Summer)			एकूण गळीत धान्ये Total Oil Seeds			Size Class
		ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	
1	2	128	129	130	131	132	133	
१	०.५ हे. चे आत	१९५	६,५१६	६,७११	४५६	१०,९४३	११,३९८	Below ०.५ ha.
२	०.५ ते १.० हे.	६१८	२१,४८१	२२,०९९	८५०	३४,४०८	३५,२५७	०.५— १.० ha.
३	१.० ते २.० हे.	१,८४६	७९,४२९	८१,२७५	२,३९८	१,३१,४९३	१,३३,८९१	१.०— २.० ha.
४	२.० ते ३.० हे.	२,८३१	८६,८३८	८९,६६८	३,३२२	१,५३,९१३	१,५७,२३६	२.०— ३.० ha.
५	३.० ते ४.० हे.	२,२७०	८३,६७७	८५,९४७	२,६८१	१,५३,६९२	१,५६,३७३	३.०— ४.० ha.
६	४.० ते ५.० हे.	१,७८३	७८,३०४	८०,०८७	२,०३६	१,४९,७४५	१,५१,७८१	४.०— ५.० ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	३,४२८	१,४९,३८८	१,५२,८१६	४,००९	३,०६,५०७	३,१०,५१६	५.०— ७.५ ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	२,३७०	१,०५,०८९	१,०७,४५९	२,९११	२,२८,७१०	२,३१,६२१	७.५—१०.० ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	३,७४६	१,६२,६६६	१,६६,४१३	४,६६४	३,९८,१३४	४,०२,७९८	१०.०—२०.० ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	७१९	२५,५०६	२६,२२५	८६८	७२,७१७	७३,५८५	२०.०—३०.० ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	१५८	३,९५४	४,११२	२६२	१४,०३९	१४,३०१	३०. —४०.० ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	२९	१,४७४	१,५०३	४३	४,६३७	४,६८१	४०.०—५०.० ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	६७	२,८८४	२,९५१	१०६	७,२९१	७,३९७	५०.० ha and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		२०,०६०	८,०७,२०६	८,२७,२६६	२४,६०५	१६,६६,२२९	१६,९०,८३५	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषी गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या टक्क्या स्वर्गनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता चोपन्न-समाप्त
TABLE LIV-*Concl.*

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

सं. २१२-२३

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	इतर चान्याची पिके Other Fodder Crops				एकूण चान्याची पिके Total Fodder Crops			Size Class
		संख्या Number	ओलित Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	
1	2	134	135	136	137	138	139	140	
१	०.५ हे. चे आत	68,089	284	7,187	7,471	407	7,332	7,738	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	66,125	672	15,812	16,484	899	16,133	17,032	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,10,359	2,071	52,445	54,516	2,923	53,266	56,189	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	77,172	2,146	54,801	56,947	3,038	55,757	58,794	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	57,190	2,328	54,634	56,962	3,133	55,305	58,438	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	41,352	1,809	51,447	53,285	2,590	52,333	54,923	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	63,145	3,563	1,06,885	1,10,449	5,050	1,08,288	1,13,338	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	32,482	2,131	73,246	75,376	3,162	74,192	77,354	.. 7.5—10.0, ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	39,424	13,421	42,038	1,45,459	5,226	1,43,808	1,49,034	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	6,179	572	42,240	42,811	711	42,306	43,017	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,443	170	16,391	16,561	309	16,423	16,732	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	368	102	6,809	6,911	113	6,816	6,929	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	474	65	21,644	21,709	132	21,714	21,847	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		5,63,802	19,333	6,45,609	6,64,941	27,693	6,53,674	6,81,367	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषी गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता पंचावन्न

TABLE LV

कृषि गणना-१९८०

AGRICULTURAL CENSUS-1980

जिल्हानिहाय व्हिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे व्हितीचे क्षेत्र
Districtwise number of operational holdings and area operated

अ. नं.	व्हिती खातेदार	व्हितीचे क्षेत्र		जिल्हानिहाय टक्केवारी अल्पभूधारक व्हितीचे क्षेत्र		व्हिती खात्याचे सरासरी आकारमान		District	
		Operational Holdings	Area of Holding	Districtwise percentage Small Holdings	Average size of Holding (ha).				
Sr. No.		संख्या	टक्केवारी	हेक्टर	टक्केवारी	संख्या	क्षेत्र		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
१	बृहन्मुंबई	11,00	..	746	..	94	65	0.7	Greater Bombay
२	ठाणे	1,81,809	2.6	4,20,079	2.0	68	22	2.3	Thane
३	रायगड	2,17,219	3.2	3,70,212	1.7	76	32	1.7	Raigad
४	रत्नागिरी	2,80,447	4.1	7,54,154	3.5	61	16	2.7	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	1,77,957	2.6	4,01,747	1.9	..	18	2.3	Sindhudurg
	एकूण-मुंबई विभाग	8,58,532	12.5	19,46,847	9.1	69	21	2.3	Total-Bombay Division
६	नाशिक	2,90,502	4.2	10,50,861	4.9	41	11	3.6	Nashik
७	धुळे	2,06,995	3.0	7,62,316	3.6	39	12	3.7	Dhule
८	जळगाव	2,75,737	4.0	8,72,578	4.1	47	16	3.2	Jalgaon
	एकूण-नाशिक विभाग	7,73,235	11.2	26,85,755	12.6	42	13	3.5	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	3,81,728	5.6	12,63,373	5.9	46	15	3.3	Ahmednagar
१०	पुणे	3,65,173	5.3	11,41,429	5.3	52	15	3.1	Pune
११	सोलापूर	2,68,699	3.9	12,44,154	5.8	33	8	4.0	Solapur
१२	सातारा	3,83,301	5.7	7,73,438	3.5	69	32	2.0	Satara
१३	सांगली	2,83,980	4.0	7,20,250	3.4	61	20	2.5	Sangli
१४	कोल्हापूर	3,38,116	4.9	5,22,707	2.4	77	35	1.6	Kolhapur
	एकूण-पुणे विभाग	20,25,997	29.5	56,65,851	26.5	57	17	2.8	Total-Pune Division
१५	औरंगाबाद	2,05,067	3.0	7,66,137	3.6	37	12	3.7	Aurangabad
१६	जालना	1,69,770	2.5	7,06,327	3.3	33	10	4.2	Jalna
१७	परभणी	2,44,571	3.6	9,29,193	4.3	34	11	3.8	Parbhani
१८	बीड	2,63,573	3.8	9,60,020	4.5	39	12	3.6	Beed
१९	नांदेड	2,33,291	3.4	7,87,971	3.7	41	14	3.4	Nanded
२०	उस्मानाबाद	1,40,261	2.0	6,60,325	3.1	31	8	4.7	Osmanabad
२१	लातूर	1,51,363	2.2	6,66,509	3.2	31	8	4.4	Latur
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	1,40,7,896	20.5	54,76,482	25.6	36	11	3.9	Total Aurangabad Dn.
२२	बुलढाणा	2,35,664	3.4	7,52,324	3.5	47	17	5.2	Buldhana
२३	अकोला	2,45,114	3.6	8,46,418	4.0	45	15	3.5	Akola
२४	अमरावती	2,58,774	3.8	7,74,192	3.6	52	20	3.0	Amravati
२५	यवतमाळ	2,31,129	3.4	9,55,784	4.5	31	10	4.1	Yavatmal
२६	वर्धा	1,22,019	1.8	4,52,659	2.2	38	13	3.7	Wardha
२७	नागपूर	1,81,906	2.7	6,41,211	3.0	41	14	3.5	Nagpur
	एकूण-नागपूर विभाग	12,74,606	18.6	44,22,588	20.7	43	15	3.5	Total Nagpur Division
२८	भंडारा	2,58,763	3.8	4,28,951	2.0	75	36	1.7	Bhandara
२९	चंद्रपूर	1,75,553	2.6	5,24,314	2.5	51	16	3.0	Chandrapur
३०	गडचिरोली	87,895	1.3	2,10,839	1.0	58	23	2.4	Gadchiroli
	एकूण-गडचिरोली विभाग	5,22,211	7.6	11,64,104	5.4	64	25	2.2	Total Gadchiroli Dn.
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	68,62,477	100	2,13,61,627	100.0	50	15	3.1	Total-Maharashtra State

तक्ता छप्पन्न
TABLE LVI

कृषि गणना १९८०-८१, महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1980-81 MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार बहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे बहितीचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

श. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	वैयक्तिक खातेदार Individual Holdings		संयुक्त खातेदार Joint Holdings		संस्थेची खाती Institutional Holdings		एकूण खातेदार Grand Total Holdings		Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	०.५ हे. चे आत	१,२६,९७९	२,४७,४३६	६२,५२६	१५,११६	१,९३७	४३५	९,९१,४४२	२,६२,९८७	.. Below ०.५ ha.
२	०.५ ते १.० हे.	८,८५,०४०	६,७२,६०८	४८,४२८	३६,९८०	१,०१८	७३३	९,३४,४८६	७,१०,३२१	.. ०.५—१.० ha.
३	१.० ते २.० हे.	१४,६०,७७१	२२,१९,२९२	७८,६५९	१,१२,३७०	१,४२४	२,०४७	१५,४०,८५४	२३,३३,७०९	.. १.०—२.० ha.
४	२.० ते ३.० हे.	९,७५,१५६	२४,०७,९४६	५१,२७६	१,२५,८८८	१,०४३	२,५११	१०,२७,४७५	२५,३६,३४५	.. २.०—३.० ha.
५	३.० ते ४.० हे.	६,२२,१४०	२१,५६,७३६	३५,४५४	१,२२,३०६	७१२	२,४२०	६,५८,३१५	२२,८१,४६२	.. ३.०—४.० ha.
६	४.० ते ५.० हे.	४,३४,१३७	१९,४०,३७२	२५,२९९	१,१२,२८४	६६८	२,९१५	४,६०,१०४	२०,५५,५७१	.. ४.०—५.० ha.
७	५.० ते ६.० हे.	३,०७,७५७	१६,८४,९०७	१८,३६०	१,००,३१३	४५८	२,४५३	३,२६,५७५	१७,८७,६७३	.. ५.०—६.० ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	२,९५,९६४	१९,८८,०१०	१८,८९२	१,२६,३३७	५३०	३,५४१	३,१५,३८६	२१,१७,८८८	.. ६.०—७.५ ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	२,६९,८९२	२३,१८,५४८	१८,९८५	१,६२,४८४	८००	७,०६७	२,८९,६७७	२४,८८,०९९	.. ७.५—१०.० ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	२,५९,८७२	३४,२९,१३०	२०,९९८	२,७८,०१०	१,०३०	१४,१९३	२,८१,९००	३७,२१,३९३	.. १०.०—२०.० ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	२४,८०१	५,७२,५१८	२,९८९	७०,८४४	३८४	९,१५०	२८,१७४	६,५२,५१२	.. २०.०—३०.० ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	३,८९२	१,३१,२८१	७४६	२५,२६४	१४७	५,०७०	४,७८५	१,६१,६१५	.. ३०.०—४०.० ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	१,०४२	४६,३२५	२३९	१०,५६०	१०५	४,५७७	१,३८६	६१,४६२	.. ४०.०—५०.० ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	१,१७०	१,०८,६२९	३८३	२९,६८२	३६५	५२,३३९	१,९१८	१,९०,६५०	.. ५०.० ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		६४,६८,६२२	१,९९,२३,७३८	३,८३,२३४	१३,२८,४३८	१०,६२१	१,०९,४५१	६८,६२,४७७	२,१३,६१,६२७	.. Total all size classes

सक्ता सक्तावस
TABLE LVII

कृषि गणना १९८०-८१, महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1980-81, MAHARASHTRA STATE

भू-धारणेच्या सक्ता प्रकारानुसार वहीनी खातेदारांची संख्या व त्यांचे आकारमानानुसार वहीती क्षेत्र
Number and area of operational holdings by Tenure and Tenancy status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in Hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण मालकीची Wholly Owned		संपूर्ण भाड्याची Wholly Rented		अंशतः मालकीची व भाड्याची Partly Owned & Rented				Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	मालकीचे क्षेत्र Owned area	भाड्याचे क्षेत्र Rented area	एकूण क्षेत्र Total area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
१	०.५ हे. व आत	9,91,442	2 62 987	9,75,151	2,57,902	7,991	2,180	8,300	1,412	1,493	2,905	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	9,34,486	7,10,321	9,19,148	6,98,700	4,307	3,238	11,031	4,731	3,652	8,383	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	15,40,854	23,33,709	15,15,517	22,96,107	7,843	11,228	17,494	15,137	11,237	26,374	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	10,27,475	25,36,345	10,09,311	24,91,837	4,625	11,382	13,539	20,279	12,847	33,126	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	6,58,315	22,81,462	6,46,769	22,41,726	2,764	9,341	8,782	18,327	12,068	30,395	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,60,104	20,55,571	4,50,369	20,12,235	2,164	9,584	7,571	19,974	13,778	33,752	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	3,26,575	17,87,673	3,19,495	17,49,078	1,262	6,837	5,818	19,412	12,346	31,758	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	3,15,386	21,17,888	3,07,251	20,63,199	1,327	8,851	6,808	27,842	17,996	45,838	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	2,89,677	24,88,099	2,81,647	24,19,950	1,170	9,815	6,860	31,119	27,215	58,334	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	2,81,900	37,21,333	2,72,649	35,90,487	1,269	17,541	7,982	66,156	47,149	1,13,305	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	28,174	6,52,512	26,792	6,18,739	91	2,234	1,291	18,782	12,757	31,539	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	4,785	1,61,615	4,533	1,53,052	13	459	239	4,458	3,646	8,104	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	1,386	61,462	1,313	58,217	8	351	65	1,686	1,208	2,894	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,918	1,90,650	1,845	1,84,294	15	1,581	58	2,205	2,570	4,775	.. 50.0 ha. and above
	एकूण सर्व आकारमान गटाचे	68,24,477	2,13,61,627	67,31,790	2,08,35,523	34,849	94,622	95,838	2,51,520	1,79,962	4,31,482	.. Total all size classes

तक्ता अष्टावन्न
TABLE LVIII

कृषि गणना १९८०-८१ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1980-81 MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार जमिनीच्या वापरानुसार वर्गीकरण
Area under different land uses.

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातिदार Total Holdings		निव्वळ पेरलेले Net area sown	चालू पड Area under current follows	लागवडी लायक क्षेत्र Net culti- vated area Col. 5+6	इतर Other un- cultivated land Ex. fallow land	चालू पड शिवाय इतर पड Fallow land other than current follows	अयोग्य क्षेत्र Culturable waste land	एकूण Total un- cultivated land Col. 8+9+10	लागवडीस न मिळणारे क्षेत्र Land not available for culti- vation	Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
१	०.५ हे. पे आत	9,91,442	2,62,987	2,20,651	6,126	2,26,777	4,734	5,298	7,449	17,481	18,729	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	9,34,486	7,10,321	6,17,871	15,614	6,33,485	11,254	12,505	17,027	40,786	36,050	0.5—1.0 ha.
३	१.०० ते २.० हे.	15,40,854	23,33,709	20,40,193	59,693	20,99,886	35,229	41,093	55,118	1,31,440	1,02,383	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	10,27,475	25,36,345	21,95,736	73,061	22,68,797	41,331	50,836	61,681	1,53,848	1,13,700	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	6,58,315	22,81,462	19,57,102	69,544	20,26,646	35,673	45,334	61,528	1,42,535	1,12,281	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,60,104	20,55,571	17,50,958	68,298	18,19,256	38,183	41,470	58,532	1,38,185	98,130	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	3,26,575	17,87,673	15,15,854	61,664	15,77,518	31,546	38,075	53,502	1,23,123	87,032	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	3,15,386	21,17,888	17,81,343	77,631	18,58,974	39,026	47,436	66,591	153,053	1,05,861	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	2,89,677	24,88,099	20,51,426	1,01,848	21,53,274	49,071	61,005	86,288	1,96,364	1,38,461	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	2,81,900	37,21,333	29,23,265	1,83,132	31,06,397	90,692	1,13,335	1,62,087	3,66,114	2,48,822	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	28,174	6,52,512	4,49,091	41,598	4,90,689	24,391	28,706	43,682	96,779	65,044	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	4,785	1,61,615	94,870	11,462	1,06,332	8,742	8,623	14,757	32,122	23,161	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	1,386	61,462	30,853	4,480	35,333	3,824	3,307	7,792	14,923	11,206	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,918	1,90,650	75,240	10,988	86,228	17,299	16,097	23,679	57,075	47,347	50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		68,62,477	2,13,61,627	1,77,04,453	7,85,139	1,84,89,592	4,30,995	5,13,120	7,19,713	16,63,828	12,08,207	Total all size classes

तक्ता एकोणसाठ
TABLE LIX

कृषिगणना १९८०-८१ महाराष्ट्र राज्य
Agricultural Census 1980-81 Maharashtra State

ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची संख्या व त्याचे आकारमान गटानुसार निव्वळ ओलीत क्षेत्र
Distribution of operational holdings by Irrigation status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in Hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार संख्या Total Holdings		संपूर्ण ओलीत Wholly Irrigated		संपूर्ण जिरायत Wholly Un-irrigated		अंशतः ओलीत Partly Irrigated & Un-Irrigated			ओलीत खातेदारांची संख्या Holdings receiving Irrigation		Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	एकूण क्षेत्र Total area	क्षेत्र Irrigated area	संख्या No.	क्षेत्र Irrigated area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
१	०.५ हे. चे आत	9,91,442	2,62,987	70,808	19,735	8,24,267	1,67,036	96,367	33,880	19,305	1,67,175	39,040	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	9,34,486	7,10,321	56,762	37,396	7,49,627	4,84,669	1,28,097	95,806	54,041	1,84,859	91,437	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	15,40,854	23,33,709	60,384	75,665	12,48,921	16,31,349	2,31,549	3,33,179	1,54,181	2,91,933	2,29,846	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	10,27,475	25,36,345	31,117	65,342	8,22,268	17,36,324	1,74,090	3,94,070	1,48,053	2,05,207	2,13,395	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	6,58,315	22,81,462	14,291	40,429	5,13,717	15,09,775	1,30,307	4,06,898	1,35,780	1,44,598	1,76,209	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,60,104	20,55,571	7,345	25,790	3,50,409	13,14,361	1,02,350	4,10,807	1,15,208	1,09,695	1,40,998	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	3,26,575	17,87,673	3,690	17,085	2,44,291	11,18,011	78,594	3,80,758	97,580	82,284	1,14,665	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	3,15,386	21,17,888	2,810	14,934	2,35,418	13,03,025	77,158	4,63,384	1,03,198	79,968	1,18,132	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	2,89,677	24,88,099	1,879	11,940	2,13,133	14,83,610	74,665	5,55,876	1,10,636	76,544	1,22,576	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	2,81,900	37,21,333	1,381	14,069	2,00,811	20,34,938	79,708	8,74,258	1,32,856	81,089	1,46,925	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	28,174	6,52,512	65	1,243	18,642	2,68,040	9,467	1,79,808	20,429	9,532	21,672	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	4,785	1,61,615	5	115	3,336	59,070	1,444	35,685	4,493	1,449	4,608	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	1,386	61,462	1,047	20,608	339	10,245	1,452	339	1,452	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,918	1,90,650	7	873	1,491	41,707	420	32,660	14,125	427	14,998	50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		68,62,477	2,13,61,627	2,50,544	3,24,616	54,27,378	1,31,72,523	11,84,555	42,07,314	11,11,337	14,35,099	14,35,953	Total all size classes

तक्ता साठ
TABLE LX

कृषि गणना १९८०-८१ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1980-81 MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणारे निव्वळ क्षेत्र
Number of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources
राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in Hectare)

आकारमान प्रकारामुळे भिजणारे निव्वळ क्षेत्र
Number of holdings and area irrigated by

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट Size Class	एकूण खातेदार Total Holdings		कालवे क्षेत्र Canals		तलाव क्षेत्र Tanks		विहीरी क्षेत्र Wells		
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	०.५ हे. चे आत	९,९१,४४२	२,६२,९८७	३६,३८६	९,५२६	२२,६१६	५,९६६	६२,५३८	१५,४००	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे. क्षेत्र	९,३४,४८६	७,१०,३२१	४९,९३९	२५,४७२	२२,९५४	१३,६२०	८०,८३५	३९,१४१	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे. क्षेत्र	१५,४०,८५४	२३,३३,७०९	६६,२४५	५४,४२५	३४,७३६	३४,९१४	१,४७,६४९	१,१४,५१९	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे. क्षेत्र	१०,२७,४७५	२५,३६,३४५	३९,१५६	४६,८४२	१८,२२४	२४,०२६	१,२३,७६६	१,२२,३०९	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे. क्षेत्र	६,५८,३१५	२२,८१,४६२	२७,१७०	३६,४५०	१०,४९७	१७,६६१	९६,६७७	१,०८,५३५	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे. क्षेत्र	४,६०,१०४	२०,५५,५७१	१८,०६७	२७,७४१	८,२०४	१४,६७२	७९,८६३	८८,४१७	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे. क्षेत्र	३,२६,५७५	१७,८७,६७३	१३,२६५	२१,५६०	५,४९०	११,२५७	६२,०५६	७५,२००	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे. क्षेत्र	३,१५,३८६	२१,१७,८८८	११,१४५	१९,९६४	५,६५२	११,९९७	६०,६६४	७९,४३०	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे. क्षेत्र	२,८९,६७७	२४,८८,०९९	९,३८०	१८,४७८	५,०७२	१२,०३७	६०,१७१	८४,४८०	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे. क्षेत्र	२,८१,९००	३७,२१,३३३	७,९३६	१७,२२१	४,५९६	१५,७६९	६६,८१९	१,०६,३००	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे. क्षेत्र	२८,१७४	६,५२,५१२	८५३	२,२५६	६०८	२,७७०	७,८४०	१५,४२२	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे. क्षेत्र	४,७८५	१,६१,६१५	१३३	५८५	९६	७८१	१,१७४	२,८३६	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे. क्षेत्र	१,३८६	६१,४६२	२२	१५२	२०	१४४	२६९	९४३	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	१,९१८	१,९०,६५०	१०२	११,९३७	२१	३४१	२९१	२,१७८	.. 50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		६८,६२,४७७	२,१३,६१,६२७	२,७९,७९९	२,९२,६०९	१,३८,७८६	१,६५,९५५	८,५०,६१२	८,५५,११०	.. Total all size classes

तक्ता साठ-संपूर्ण
TABLE LX-Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in Hectares)

ब. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदारांची संख्या आणि ओलित क्षेत्र Number of holdings and area irrigated by									
		कूप नलिका Tube wells		उपसा सिंचन Lift irrigation		इतर Others		पडीक क्षेत्र Exclusive No. of Irri.	निव्वळ बागायत क्षेत्र Net irri. area	Size Class	
		संख्या No. 11	क्षेत्र Area 12	संख्या No. 13	क्षेत्र Area 14	संख्या No. 15	क्षेत्र Area 16				
1	2							17	18		
१	०.५ हे. चे आत	1,065	329	41,014	5,864	7,536	1,955	1,67,175	39,040	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	555	206	32,349	10,982	6,239	2,016	1,84,859	91,437	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	901	694	40,531	20,889	9,899	4,405	2,91,933	2,29,846	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,502	1,479	20,111	15,002	7,201	3,737	2,05,207	2,13,395	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	462	484	9,994	9,534	5,288	3,545	1,44,598	1,76,209	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	283	416	6,228	7,095	3,593	2,657	1,09,695	1,40,998	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	223	283	3,574	3,937	2,786	2,428	82,284	1,14,665	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	373	446	3,229	3,985	2,532	2,310	79,968	1,18,132	..	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	233	406	2,603	3,857	2,824	3,318	76,544	1,22,576	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	236	345	2,472	3,275	2,986	4,015	81,089	1,46,925	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	10	9	231	429	461	786	9,532	21,672	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	8	11	35	120	99	275	1,449	4,608	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	1	12	23	165	24	36	339	1,452	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	21	348	49	194	427	14,998	..	50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		5,852	5,120	1,62,415	85,482	51,517	31,677	14,35,099	14,35,953	..	Total all size classes

तक्ता एकसष्ट
TABLE LXI

कृषि गणना १९८०-८१ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1980-81 MAHARASHTRA STATE

बागायत व जिरायत पिकाखालील आकारमान गटानुसार क्षेत्र
Irrigated and unirrigated area under different crops

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान हेक्टरमध्ये 2	एकूण खातेदार Total holdings		एकूण पिकाखालील क्षेत्र Gross cropped area			तांदूळ (खरीप) Rice (Kharif)			Size Class in Ha.	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	बागायत Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	खातेदार No. of holding	बागायत Irrigated	जिरायत Unirrigated		एकूण Total
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	
१	०.५ हे. चे आत	9,91,442	2,62,987	50,261	2,04,354	2,54,615	3,48,297	13,540	73,726	87,266	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	9,34,486	7,10,321	1,22,093	5,84,262	7,06,355	3,06,238	30,353	1,15,688	1,46,041	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.०० ते २.० हे.	15,40,854	23,33,709	3,12,743	19,60,703	22,73,446	3,99,015	66,930	2,34,260	3,01,190	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	10,27,475	25,36,345	2,97,030	21,23,108	24,20,138	2,45,155	49,142	1,91,000	2,40,142	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	6,58,315	22,81,462	2,49,349	19,09,444	21,58,793	1,60,127	34,565	1,33,018	1,67,583	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,60,104	20,55,571	2,05,245	17,29,243	19,34,488	1,12,350	26,903	1,21,220	1,48,123	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	3,26,575	17,87,673	1,69,364	14,98,713	16,68,077	80,611	20,370	82,723	1,03,093	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	3,15,386	21,17,888	1,75,852	17,65,675	19,41,527	82,306	21,179	88,474	1,09,653	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	2,89,677	24,88,099	1,81,228	20,50,319	22,31,547	80,677	20,786	86,881	1,07,667	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	2,81,900	37,21,333	2,23,025	28,99,800	31,22,825	83,963	25,057	1,22,940	1,47,997	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	28,174	6,52,512	33,804	4,46,923	4,80,727	10,835	3,662	20,613	24,275	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	4,785	1,61,615	6,796	95,536	1,02,332	2,102	939	6,718	7,657	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	1,386	61,462	2,100	30,666	32,766	658	289	2,398	2,687	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,918	1,90,650	18,774	63,749	82,523	752	495	5,125	5,620	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		68,62,477	2,13,61,627	20,47,664	1,73,62,495	1,94,10,159	19,13,086	3,14,210	12,84,784	15,98,994	.. Total all size classes

तबता एकसण्ड-चालू
TABLE-LXI-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

व. क्र.	आकारमान गट	तांदूळ (उन्हाळी) Rice (Summer)				तांदूळ (खरीप + उन्हाळी) Rice (Kharif—Summer)				ज्वार (खरीप) Jowar (Kharif)				आकारमान गट Size Class
		खातेदार No. of Hold.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	खातेदार No. of Hold.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	खातेदार No. of Hold.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
१	०.५ हे. वरून आत	8,132	1,794	..	1,794	..	15,334	73,726	89,060	1,55,182	933	28,432	29,365	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	7,579	2,757	..	2,757	..	33,110	1,15,688	1,48,798	2,73,417	2,267	1,12,236	1,14,503	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	9,836	5,736	..	5,736	..	72,666	2,34,260	3,06,926	5,57,467	5,554	4,05,687	4,11,241	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	6,021	4,113	..	4,113	..	53,255	1,91,000	2,44,255	4,11,660	5,305	4,30,038	4,35,343	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	3,685	2,859	..	2,859	..	37,424	1,33,018	1,70,442	2,84,360	5,227	3,62,808	3,68,035	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,909	1,706	..	1,706	..	28,609	1,21,220	1,49,829	2,14,702	4,255	3,28,772	3,33,027	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	1,707	1,453	..	1,453	..	21,823	82,723	1,04,546	1,51,318	4,008	2,79,053	2,83,061	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	1,229	1,625	..	1,625	..	22,804	88,474	1,11,278	1,50,987	3,751	3,18,487	3,22,238	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	1,368	1,148	..	1,148	..	21,934	86,881	1,08,815	1,40,115	3,927	3,71,229	3,75,156	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	1,663	1,529	..	1,529	..	26,586	1,22,940	1,49,526	1,35,190	5,378	4,85,654	4,91,032	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	250	296	..	296	..	3,958	20,613	24,571	11,972	1,089	62,648	63,737	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	54	86	..	86	..	1,025	6,718	7,743	1,575	206	10,709	10,915	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	15	19	..	19	..	308	2,398	2,706	385	79	3,098	3,177	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	28	71	..	71	..	566	5,125	5,691	445	985	5,875	6,860	.. 50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		43,476	25,192	..	25,192	..	3,39,402	12,84,784	16,24,186	24,88,775	42,964	32,04,726	32,47,690	.. Total all size classes

तक्ता एकसष्ट—चाल
TABLE LXI Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in Hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट 2	ज्वार (रब्बी) Jowar (Rabi)				ज्वार (खरीप व रब्बी) Jowar (Kharif & Rabi)				बाजरी Bajri				Size Class
		खातेदार No. of Hold. 24	वागायत Irrri. 25	जिरायत Un-Irrri. 26	एकूण Total 27	खातेदार No. of Hold. 28	वागायत Irrri. 29	जिरायत Un-Irrri. 30	एकूण Total 31	खातेदार No. of Hold. 32	वागायत Irrri. 33	जिरायत Un-Irrri. 34	एकूण Total 35	
१	०.५ हे. चे आत	1,13,096	4,386	20,909	25,295	..	5,319	49,341	54,660	72,760	1,396	14,406	15,802	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	1,89,439	11,236	81,277	92,513	..	13,503	1,93,513	2,07,016	1,10,510	2,589	45,101	47,690	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	3,56,791	29,811	3,04,791	3,34,602	..	35,365	7,10,478	7,45,843	2,26,900	7,825	1,64,219	1,72,044	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	3,13,182	29,283	3,73,095	4,02,378	..	34,588	8,03,133	8,37,721	1,93,471	7,563	1,91,743	1,99,306	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	2,22,526	26,044	3,58,114	3,84,158	..	31,271	7,20,922	7,52,193	1,47,321	7,489	1,84,881	1,92,370	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,62,532	21,364	3,35,095	3,56,459	..	25,619	6,63,867	6,89,486	1,16,495	6,042	1,64,315	1,70,357	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	1,26,902	23,628	3,02,893	3,26,521	..	27,636	5,81,946	6,09,582	89,487	4,983	1,52,376	1,57,359	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	1,22,383	20,188	3,54,134	3,74,322	..	23,939	6,72,621	6,96,560	89,018	5,779	1,70,019	1,75,798	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	1,14,642	22,460	4,04,082	4,26,542	..	26,387	7,75,311	8,01,698	86,339	4,383	1,99,747	2,04,130	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	1,20,626	27,667	6,10,554	6,38,221	..	33,045	10,96,208	11,29,253	94,648	6,206	2,69,616	2,75,822	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	12,802	4,853	99,395	1,04,248	..	5,942	1,62,043	1,67,985	9,986	1,009	43,331	44,340	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	2,006	996	22,107	23,103	..	1,202	32,816	34,018	1,509	219	8,284	8,503	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	506	300	6,969	7,269	..	379	10,067	10,446	386	372	2,386	2,458	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	545	1,885	12,300	14,185	..	2,870	18,175	21,045	421	337	3,927	4,264	.. 50.0 ha. & above
	(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)	18,57,978	2,24,101	32,85,715	35,09,816	..	2,67,065	64,90,441	67,57,506	12,39,246	55,892	16,14,351	16,70,243	.. Total all size classes

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in Hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	गहू Wheat				नाचणी Nagli				इतर एकदल Other Cereals				Size Class
		खातेदार No. of Hold.	बागायत Irr.	जिरायत Un-Irr.	एकूण Total	खातेदार No. of Hold.	बागायत Irr.	जिरायत Un-irri.	एकूण Total	खातेदार No. of Hold.	बागायत Irr.	जिरायत Un-Irr.	एकूण Total	
1	2	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	
१	०.५ हे. चे जात	35,947	9,940	3,895	13,835	45,046	..	6,495	6,495	22,891	305	2,451	2,756	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	58,753	25,406	12,965	38,371	49,409	..	11,042	11,042	22,617	554	5,032	5,586	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,25,015	71,846	44,815	1,16,661	78,028	..	25,650	25,650	55,940	1,409	16,573	17,982	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,15,329	73,337	48,070	1,21,407	58,797	..	25,866	25,866	48,918	1,268	18,971	20,239	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	93,902	65,073	53,227	1,18,300	41,812	..	25,349	25,349	38,145	1,337	18,326	19,663	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	77,730	57,204	44,837	1,02,041	28,355	..	20,434	20,434	31,795	832	18,756	19,588	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	57,952	45,191	42,284	87,475	24,538	..	18,906	18,906	28,393	940	16,916	17,856	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	58,380	46,750	48,408	95,158	22,625	..	20,416	20,416	24,302	839	17,713	18,552	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	62,205	49,452	66,021	1,15,473	21,969	..	22,504	22,504	28,168	1,079	22,341	23,420	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	68,384	60,993	83,143	1,44,136	26,186	..	37,626	37,626	33,472	1,599	32,729	34,328	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	7,638	8,962	12,926	21,888	3,789	..	6,872	6,872	4,377	282	7,669	7,951	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	1,207	1,580	2,635	4,215	1,060	..	2,610	2,610	843	56	1,502	1,558	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	291	1,112	845	1,957	352	..	785	785	269	45	664	709	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	363	3,381	1,326	4,707	409	..	2,752	2,752	266	93	1,234	1,327	.. 50.0 ha. & above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		7,63,096	5,20,227	4,65,397	9,85,624	4,02,375	..	2,27,307	2,27,307	3,40,396	10,638	1,80,877	1,91,515	.. Total all size classes

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण एकदल Total Cereals				मूग Mug				तूर Tur				Size Class	
		खातेदार No. of Hold. 48	बागायत Irri. 49	जिरायत Unirri. 50	एकूण Total 51	खातेदार No. of Hold. 52	बागायत Irri. 53	जिरायत Unirri. 54	एकूण Total 55	खातेदार No. of Hold. 56	बागायत Irri. 57	जिरायत Unirri. 58	एकूण Total 59		
१	०.५ हे. व आत	32,294	1,50,314	1,82,608	21,505	39	2,644	2,683	56,605	18	2,364	2,382	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	75,162	3,83,341	4,58,503	59,396	106	13,036	13,142	1,42,170	184	13,272	13,159	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,89,111	11,95,995	13,85,106	1,54,937	411	54,902	55,313	3,58,720	418	64,970	65,388	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,70,011	12,78,783	14,48,794	1,46,482	429	56,342	56,771	2,96,563	367	71,698	72,065	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,42,594	11,35,723	12,78,317	1,14,986	424	53,527	53,951	2,10,263	259	66,452	66,711	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,18,306	10,33,429	11,51,735	91,539	397	48,774	49,171	1,63,400	232	61,214	61,446	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	1,00,573	8,95,151	9,95,724	68,096	417	43,357	43,774	1,16,975	163	54,670	54,833	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	1,00,111	10,17,651	11,17,762	75,586	२६२	५८,३३१	५८,५९३	१,२५,९२०	२००	६९,०२७	६९,२२७	..	६.०—७.५ ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	1,03,235	11,72,805	12,76,040	74,082	273	61,352	61,625	1,23,248	337	81,628	81,965	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	1,28,429	16,42,262	17,70,691	78,897	576	80,094	80,670	1,24,108	235	1,22,290	1,22,525	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	20,153	2,53,454	2,73,607	7,685	68	9,985	10,053	12,963	33	19,487	19,520	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	4,082	54,565	58,647	927	15	1,608	1,623	1,736	29	31,00	3,129	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	1,316	17,145	18,461	204	3	409	412	455	14	1,008	1,022	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	7,847	32,539	40,386	222	64	639	703	410	789	1,385	2,174	..	50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		11,93,224	1,02,63,157	1,14,56,381	8,94,544	3,484	4,85,000	4,88,484	17,33,538	3,278	6,32,268	6,35,546	..	Total all size classes

तक्ता एकसष्ट—चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये) (Area in Hectares)

अ. क्र. Sr. No. 1	भाकारमान गट	उडीद Uddid			कुलथी Kulith			माठ Math			Size Class				
		खातेदार No. of Hold. 60	बागायत Irri. 61	जिरायत Un-Irri. 62	एकूण Total 63	खातेदार No. of Hold. 64	बागायत Irri. 65	जिरायत Un-Irri. 66	एकूण Total 67	खातेदार No. of Hold. 68		बागायत Irri. 69	जिरायत Un-Irri. 70	एकूण Total 71	
१	०.५ हे. वर आत	25,437	..	3,311	3,311	19,029	..	2,269	2,269	13,478	..	748	748	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	50,592	..	11,207	11,207	30,915	..	5,968	5,968	24,972	..	2,559	2,559	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,14,875	..	40,767	40,767	65,021	..	18,997	18,997	55,617	..	10,605	10,605	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,03,596	..	43,582	43,582	58,804	..	23,199	23,199	48,889	..	11,916	11,916	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	75,058	..	39,341	39,341	53,253	..	22,918	22,918	42,652	..	11,675	11,675	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	60,674	..	37,011	37,011	42,842	..	23,595	23,595	31,340	..	12,004	12,004	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	45,691	..	31,193	31,193	35,198	..	19,928	19,928	25,367	..	10,328	10,328	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	49,515	..	41,029	41,029	36,867	..	25,433	25,433	28,234	..	12,466	12,466	..	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	49,975	..	45,131	45,131	36,440	..	31,950	31,950	30,312	..	15,553	15,553	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	53,270	..	66,625	66,625	46,695	..	48,932	48,932	36,924	..	25,798	25,798	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	5,637	..	8,559	8,559	5,967	..	8,078	8,078	5,096	..	5,181	5,181	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	759	..	1,505	1,505	1,092	..	1,715	1,715	814	..	1,300	1,300	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	145	..	327	327	264	..	510	510	232	..	445	445	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त. असणारे क्षेत्र	168	..	474	474	244	..	844	844	216	..	388	388	..	50.0 ha. & above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		6,35,392	..	3,70,062	3,70,062	4,32,631	..	2,34,336	2,34,336	3,44,143	..	1,20,966	1,20,966	..	Total all size classes

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये) (Area in Hectares)

अ. क्र. Sr. No. 1	आकारमान गट	प्रमुख खरीप द्विदल Main Kharif Pulses				हरभरा Gram				लाख Lakh				Size Class	
		खातेदार No. of Hold. 72	बागायत Irrri. 73	जिरायत Un-Irrri. 74	एकूण Total 75	खातेदार No. of Hold. 76	बागायत Irrri. 77	जिरायत Un-Irrri. 78	एकूण Total 79	खातेदार No of Hold. 80	बागायत Irrri. 81	जिरायत Non-Irrri. 82	एकूण Total 83		
१	०.५ हे. चे आत	..	57	11,336	11,393	12,722	1,642	2,526	4,168	5,194	..	913	913	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	290	45,745	46,035	22,316	5,049	6,315	11,364	5,999	2	2,272	2,274	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	..	829	1,90,241	1,91,070	59,536	16,508	19,976	36,484	10,409	9	5,184	5,193	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	796	2,06,737	2,07,533	53,134	18,397	21,382	39,779	8,334	14	4,335	4,349	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	683	1,93,913	1,94,596	45,067	14,482	21,809	36,291	6,267	21	3,574	3,595	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	629	1,82,598	1,83,227	37,450	15,363	19,056	34,419	5,243	20	3,009	3,029	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	..	580	1,59,47	1,60,056	27,834	9,457	17,450	26,907	3,906	75	2,145	2,220	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	..	462	2,06,286	2,06,748	29,859	11,595	20,587	32,182	4,305	48	2,389	2,437	..	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	..	610	2,35,614	2,36,224	31,859	13,364	23,962	37,326	4,364	..	2,763	2,763	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	..	811	3,43,739	3,44,550	36,193	16,112	35,709	51,821	5,545	27	3,988	4,015	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	..	101	51,290	51,391	4,359	2,636	6,088	8,724	517	2	563	565	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	..	44	9,228	9,272	665	502	953	1,455	72	4	117	121	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	..	17	2,699	2,716	160	134	260	394	23	..	49	49	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	853	3,730	4,583	163	516	556	1,072	15	..	50	50	..	50.0 ha. & above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		..	6,762	18,42,632	18,49,394	3,61,317	1,25,757	1,96,629	3,22,386	60,195	222	31,351	31,573	..	Total all size classes

तक्ता एकसष्ट—चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये) (Area in Hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट 2	प्रमुख रब्बी डाळी Main Rabi Pulses				इतर डाळी Other Pulses				एकूण डाळी Total Pulses				Size Class		
		खातेदार No. of Hold. 84	बागायत Irri. 85	जिरायत Un-Irri. 86	एकूण Total 87	खातेदार No. of Hold. 88	बागायत Irri. 89	जिरायत Un-Irri. 90	एकूण Total 91	खातेदार No. of Hold. 92	बागायत Irri. 93	जिरायत Un-Irri. 94	एकूण Total 95			
१	०.५ हे. चे आत	1,642	3,439	5,081	21,375	134	2,351	2,485	..	1,833	17,126	18,959	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.चे	5,051	8,587	13,638	19,575	249	4,818	5,067	..	5,590	59,150	64,740	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.चे	16,517	25,160	41,677	37,034	671	10,353	11,024	..	18,017	2,25,754	2,43,771	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.चे	18,411	25,717	44,128	32,630	596	9,301	9,897	..	19,803	2,41,755	2,61,558	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.चे	14,503	25,383	39,886	27,014	528	8,278	8,806	..	15,714	2,27,574	2,43,288	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.चे	15,383	22,065	37,448	20,660	417	6,102	6,519	..	16,429	2,10,765	2,27,194	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.चे	9,532	19,595	29,127	17,020	490	5,762	6,252	..	10,602	1,84,833	1,95,435	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.चे	11,643	22,976	34,619	17,535	298	6,282	6,580	..	12,403	2,35,544	2,47,947	..	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.चे	13,364	26,725	40,089	18,500	414	10,051	10,465	..	14,388	2,72,390	2,86,778	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.चे	16,139	39,697	55,836	21,505	678	11,768	12,446	..	17,628	3,95,204	4,12,832	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.चे	2,638	6,651	9,289	2,513	287	1,720	2,007	..	3,026	59,661	62,687	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.चे	506	1,070	1,576	358	21	435	456	..	571	10,733	11,304	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.चे	134	309	443	83	3	124	127	..	154	3,132	3,286	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	516	606	1,122	50	53	158	211	..	1,422	4,494	5,916	..	50.0 & above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		1,25,979	2,27,980	3,53,959	2,35,852	4,839	77,503	82,342	..	1,37,580	21,48,115	22,85,695	..	Total all size classes

सक्ता एकसष्ट—वालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण अन्नधान्य Total Foodgrains				ऊस Sugarcane				Size Class
		खातेदार No. of Hold.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	खातेदार No. of Hold.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	
1	2	96	97	98	99	100	101	102	103	
१	०.५ हे. व आत	..	34,127	1,67,440	2,01,567	45,040	8,987	..	8,987	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	80,752	4,42,491	5,23,243	58,734	21,336	..	21,336	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	..	2,07,128	14,21,749	16,28,877	89,735	49,387	..	49,387	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	1,89,814	15,20,538	17,10,352	66,864	48,276	..	48,276	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	1,58,308	13,63,297	15,21,605	48,979	38,385	..	38,385	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	1,34,735	12,44,194	13,78,929	31,984	27,304	..	27,304	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	..	1,11,175	10,79,984	11,91,159	21,918	20,030	..	20,030	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	..	1,12,514	12,53,195	13,65,709	23,868	20,348	..	20,348	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	..	1,17,623	14,45,195	15,62,818	24,029	20,438	..	20,438	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	..	1,46,057	20,37,466	21,83,523	24,484	23,686	..	23,686	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	..	23,179	3,13,115	3,36,294	3,074	2,752	..	2,752	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	..	4,653	65,298	69,951	449	566	..	566	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	..	1,470	20,277	21,747	106	224	..	224	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	9,269	37,033	46,302	172	6,370	..	6,370	.. 50. ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		..	13,30,804	1,24,11,272	1,37,42,076	4,39,436	2,88,089	..	2,88,089	.. Total all size classes

तक्ता एकसष्ट—चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण मसाल्याची पिके Total Cond. & Spices				एकूण फळे Total Fruit crops				एकूण भाजीपाला Total Vegetables				Size Class
		खातेदार No.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	खातेदार No.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	खातेदार No.	बागायत Irri.	जिरायत Unirri.	एकूण Total	
		104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	
१	०.५ हे. व आत	..	905	1,223	2,128	..	1,306	791	2,097	..	1,840	644	2,484	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	1,823	3,309	5,132	..	4,026	1,159	5,185	..	3,872	1,200	5,072	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.०० ते २.० हे.	..	4,629	11,585	16,214	..	13,438	2,300	15,738	..	9,693	3,069	12,762	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	4,708	11,647	16,355	..	13,328	2,098	15,426	..	10,162	3,532	13,694	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	4,172	10,703	14,875	..	12,184	1,834	14,018	..	8,772	2,811	11,583	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	3,758	9,613	13,371	..	9,394	1,606	11,000	..	7,165	2,268	9,433	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	..	3,621	8,204	11,825	..	8,355	1,415	9,770	..	6,401	3,239	9,640	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	..	3,900	10,427	14,327	..	9,889	1,635	11,524	..	6,782	2,366	9,148	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	..	4,006	12,084	16,090	..	9,859	2,173	12,032	..	7,454	2,704	10,158	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	..	5,276	16,745	22,021	..	12,120	5,142	17,262	..	9,434	3,309	12,743	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	..	733	2,237	2,970	..	1,344	1,263	2,607	..	1,213	539	1,752	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	..	163	551	714	..	238	1,072	1,310	..	249	107	356	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	..	37	134	171	..	97	209	306	..	58	24	82	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	119	208	327	..	204	665	869	..	85	81	166	.. 50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		..	37,850	98,670	1,36,520	..	95,782	23,362	1,19,144	..	73,180	25,893	99,073	.. Total all size classes

तक्ता एकसष्ट—चालू

TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण खाद्य पिके Total Food crops				कापूस Cotton				इतर तंतूमय पिके Other Fibre crops				Size Class	
		खातेदार No. of Hold. 116	वागायत Irri. 117	जिरायत Unirri. 118	एकूण Total 119	खातेदार No. of Hold. 120	वागायत Irri. 121	जिरायत Unirri. 122	एकूण Total 123	खातेदार No. of Hold. 124	वागायत Irri. 125	जिरायत Unirri. 126	एकूण Total 127		
१	०.५ हे. चे आत	..	47,165	1,70,098	2,17,263	42,345	977	7,861	8,838	1,566	12	185	197	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	1,11,809	4,48,159	5,59,968	1,42,536	2,776	68,499	71,275	5,260	40	711	751	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	..	2,84,275	14,38,703	17,22,978	3,60,444	7,401	3,02,175	3,09,576	21,400	107	4,285	4,392	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	2,66,288	15,37,815	18,04,103	2,98,628	7,393	3,48,396	3,55,789	18,590	79	4,009	4,088	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	2,21,821	13,78,645	16,00,466	2,07,095	6,454	3,21,430	3,27,884	15,843	127	3,797	3,924	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	1,82,356	12,57,681	14,40,037	1,56,749	5,478	2,80,392	2,85,870	12,861	142	3,918	4,060	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	..	1,49,582	10,92,842	12,42,424	1,11,116	4,570	2,39,197	2,43,767	9,606	134	3,032	3,166	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	..	1,53,433	12,67,623	14,21,056	1,15,413	4,922	2,98,828	3,03,750	10,903	184	3,819	4,003	..	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	..	1,59,380	14,62,156	16,21,536	1,11,685	5,461	3,40,038	3,45,499	11,579	138	4,817	4,955	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	..	1,96,573	20,62,662	22,59,235	1,03,393	6,814	4,63,856	4,70,670	15,499	189	6,825	7,014	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	..	29,221	3,17,154	3,46,375	8,801	819	61,410	62,229	1,647	79	959	1,038	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	..	5,869	67,028	72,897	1,037	138	8,969	9,107	178	..	149	149	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	..	1,886	20,644	22,530	266	59	2,782	2,841	29	..	33	33	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	16,047	37,987	54,034	233	220	3,610	3,830	55	139	126	265	..	50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		..	18,25,705	1,25,59,197	1,43,84,902	16,59,741	53,482	27,47,443	28,00,925	1,25,016	1,370	36,665	38,035	..	Total all size classes

पृ. ११२-१६

तक्ता एकसष्ट—चालू

TABLE LXI-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण तंतूमय पिके Total Fibre crops			भूईमूग (खरीप) Groundnut (Kharif)			भूईमूग (जुहाळी) Groundnut (Summer)				Size Class			
		खातेदार No. of Hold. 128	बागायत Irri. 129	जिरायत Unirri. 130	एकूण Total 131	खातेदार No. of Hold. 132	बागायत Irri. 133	जिरायत Unirri. 134	एकूण Total 135	खातेदार No. of Hold. 136	बागायत Irri. 137		जिरायत Unirri. 138	एकूण Total 139	
१	०.५ हे. व आत	..	989	8,046	9,035	45,322	297	8,334	8,631	1,391	702	..	702	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	2,816	69,210	72,026	70,639	953	24,478	25,431	5,140	4,203	..	4,203	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	..	7,508	3,06,460	3,13,968	1,36,887	2,990	77,629	80,619	14,218	12,810	..	12,810	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	7,472	3,52,405	3,59,877	1,07,832	3,284	80,555	83,839	12,033	13,206	..	13,206	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	6,581	3,25,227	3,31,808	79,624	3,361	65,837	69,198	9,949	12,785	..	12,785	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	5,620	2,84,310	2,89,930	59,916	3,137	57,997	61,134	7,936	9,787	..	9,787	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	..	4,704	2,42,229	2,46,933	44,443	2,238	49,139	51,377	7,753	9,393	..	9,393	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	..	5,106	3,02,647	3,07,753	48,022	2,318	55,254	57,572	7,894	11,135	..	11,135	..	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	..	5,599	3,44,855	3,50,454	49,906	2,331	65,552	67,883	7,440	9,775	..	9,775	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	..	7,003	4,70,681	4,77,684	50,459	2,856	80,627	83,483	7,823	11,830	..	11,830	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	..	898	62,369	63,267	5,506	425	10,342	10,767	1,169	1,575	..	1,575	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	..	138	9,118	9,256	688	54	1,375	1,429	143	279	..	279	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	..	59	2,815	2,874	165	33	522	555	33	80	..	80	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	359	3,736	4,095	208	43	1,501	1,544	21	151	..	151	..	50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		..	54,852	27,84,108	28,38,960	6,99,617	24,320	5,79,142	6,03,462	82,943	97,711	..	97,711	..	Total all size classes

तक्ता एकसष्ट-चालू

TABLE LXI-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट 2	भूईमूग (खरीप + उन्हाळी) Groundnut (Kharif + Summer)			एकूण गळीत धान्य Total Oilseeds				Size Class	
		खातेदार No. of Hold. 140	बागायत Irrri. 141	जिरायत Unirri. 142	एकूण Total 143	खातेदार No. of Hold. 144	बागाईत Irrri. 145	जिरायत Unirri. 146		एकूण Total 147
१	०.५ हे. चे आत	..	999	8,334	9,333	..	1,304	13,551	14,855	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	5,156	24,478	29,634	..	5,568	40,622	46,190	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	..	15,800	77,629	93,429	..	16,316	1,42,844	1,59,160	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	16,490	80,555	97,045	..	17,315	1,59,935	1,77,250	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	16,146	65,837	81,983	..	16,643	1,40,807	1,57,450	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	12,924	57,997	70,921	..	13,327	1,32,791	1,46,118	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	..	11,631	49,139	60,670	..	11,941	1,15,798	1,27,739	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	..	13,453	55,254	68,707	..	14,033	1,38,125	1,52,158	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	..	12,106	65,552	77,658	..	12,586	1,68,971	1,81,557	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	..	14,686	80,627	95,313	..	15,152	2,38,880	2,54,032	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	..	2,000	10,342	12,342	..	2,458	35,108	37,566	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	..	333	1,375	1,708	..	382	6,820	7,202	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	..	113	522	635	..	129	1,980	2,109	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	194	1,501	1,695	..	250	3,611	3,861	.. 50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		..	1,22,031	5,79,142	7,01,173	..	1,27,404	13,39,843	14,67,247	.. Total all size classes

तक्ता एकसष्ट--चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र.	आकारमान गट	इतर चान्याची पिके Other fodder crops				एकूण चान्याची पिके Total fodder crops				Size Class
		खातेदार No. of Hold. 148	बागायत Irrri. 149	जिरायत Unirri. 150	एकूण Total 151	खातेदार No. of Hold. 152	बागायत Irrri. 153	जिरायत Unirri. 154	एकूण Total 155	
१	०.५ लघू क्षेत्रे आत	87,345	366	11,994	12,360	677	12,151	12,828	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० लघू	88,896	828	23,904	24,732	1,675	24,855	26,530	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० लघू	1,33,540	2,349	66,623	68,972	4,084	68,107	72,191	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० लघू	83,007	2,924	68,137	71,061	5,477	69,603	75,080	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० लघू	58,548	2,134	61,087	63,221	3,926	62,050	65,976	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० लघू	37,992	2,048	52,369	54,417	3,642	52,382	56,024	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० लघू	26,855	1,489	44,653	46,142	2,903	46,074	48,977	..	5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ लघू	26,159	1,510	53,798	55,308	3,040	55,564	58,604	..	6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० लघू	28,193	1,631	69,159	70,790	3,407	71,486	74,893	..	7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० लघू	31,791	1,989	1,22,465	1,24,454	3,883	1,25,547	1,29,430	..	10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० लघू	4,742	377	31,185	31,562	1,155	31,793	32,948	..	20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० लघू	990	123	11,911	12,034	394	12,090	12,484	..	30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० लघू	360	17	5,098	5,115	24	5,182	5,206	..	40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	527	552	18,072	18,624	937	18,378	19,315	..	50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटांचे		6,08,945	18,337	6,40,455	6,58,792	35,224	6,55,262	6,90,486	..	Total all size classes

तक्ता एकसष्ट—समाप्त

TABLE LXI—Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	फुले व इतर पिके Flowers & other Misc. crops				एकूण अखाद्य पिके Total Non-food crops				Size Class
		खातेदार No. of Hold. 156	बागायत Irri. 157	जिरायत Unirri. 158	एकूण Total 159	खातेदार No. of Hold. 160	बागायत Irri. 161	जिरायत Unirri. 162	एकूण Total 163	
१	०.५ हे. चे आत	540	13	3	16	..	3,096	34,256	37,352	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	157	23	12	35	..	10,284	1,36,103	1,46,387	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,100	71	860	931	..	28,468	5,22,000	5,50,468	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	189	43	34	77	..	30,742	5,85,293	6,16,035	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	448	35	44	79	..	27,528	5,30,799	5,58,327	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	108	33	14	47	..	22,889	4,71,562	4,94,451	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ६.० हे.	53	20	14	34	..	19,782	4,05,871	4,25,653	.. 5.0—6.0 ha.
८	६.० ते ७.५ हे.	159	26	69	95	..	22,419	4,08,052	5,20,471	.. 6.0—7.5 ha.
९	७.५ ते १०.० हे.	99	22	32	54	..	21,848	5,88,163	6,10,011	.. 7.5—10.0 ha.
१०	१०.० ते २०.० हे.	105	45	26	71	..	26,452	8,37,138	8,63,590	.. 10.0—20.0 ha.
११	२०.० ते ३०.० हे.	35	22	2	24	..	4,583	1,29,769	1,34,352	.. 20.0—30.0 ha.
१२	३०.० ते ४०.० हे.	60	..	348	348	..	927	28,508	29,435	.. 30.0—40.0 ha.
१३	४०.० ते ५०.० हे.	214	10,022	10,236	.. 40.0—50.0 ha.
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	2	1	..	1	..	2,727	25,762	28,489	.. 50.0 ha. and above
एकूण सर्व आकारमान गटाचे		3,055	480354	1,458	1,812	..	2,21,959	48,03,298	50,25,257	.. Total all size classes

तक्ता बासण्ड TABLE LXII

प्रशिक्षण व भेट योजनेत आयोजित करण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या प्रकारच्या प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमाची प्रगती दर्शविणारा तक्ता
Statement showing progress made under various Training Programmes

अ. क्र. Sr. No.	बाब	घटक Unit	१९८४-८५ 1984-85		१९८५-८६ 1985-86		१९८६-८७ 1986-87		१९८७-८८ 1987-88		Item
			लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	
१	व्यावहारिक प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	संख्या No.	800	730	..	311	..	151	Induction Training for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.
२	पूर्वहंगामी प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—,—	6000	6152	6000	6070	..	6354	6000	3153	Preseasonal Training for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.
३	पूर्वहंगामी प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—,—	1049	950	1049	1290	..	1449	1246	559	Preseasonal Training for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.
४	विशिष्ट अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—,—	6847	4073	6847	1844	..	4910	765	844	Special Short Courses for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.
५	विशिष्ट अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण (जि. वि. वि./इतर कर्मचारी)	—,—	317	480	317	619	..	433	317	305	Special Short Courses for Subject Matter Specialists/other staff.
६	प्रकल्पाभिमुख कृतिसत्र (सर्व संवर्ग व सर्व स्तरावर)	—,—	7164	3141	7164	2195	..	2426	7164	902	Project Orientation Workshop at all levels for all staff.
७	ग्रामविस्तारकांना कृषि पदवीच्या प्रशिक्षणासाठी प्रतिनियुक्तिवर पाठविणे	—,—	50	..	50	35	33	Deputation for Agril. Assistants for B.Sc. (Agril.) Courses.
८	कृषि अधिकारी व विषय विशेषज्ञ यांचेसाठी पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी प्रतिनियुक्तीवर पाठविणे	—,—	25	24	25	41	..	9	..	3	Deputation of Agril. Extension Officers/Subject-Matter Specialists M.Sc. (Agril.) Course.
९	मासिक चर्चासत्र विषय विशेषज्ञ व उपविभागीय अधिकारी यांचेकरिता	—,—	346	353	346	355	..	353	377	210	Monthly District Workshop for Subject-Matter Specialists/Sub-Divisional Agril. Officers/Assistant Sub-Divisional Agril. Officers.
१०	उजळणी वर्ग (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—,—	2000	637	..	736	2000	341	Refreshers Course for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.

तक्ता-त्रैसष्ट TABLE-LXIII

प्रशिक्षण व भेट योजनेमधील विभागीय, जिल्हा व तालुका पातळीवरील मुख्यालये.

Headquarters of Divisional, District and Taluka level under Training and Visit Scheme.

- १ विभागीय कृषि सहसंचालक (विस्तार) :
1 Divisional Joint Director of Agriculture (Extension) :
१) ठाणे २) नाशिक ३) पुणे ४) कोल्हापूर ५) औरंगाबाद ६) अमरावती ७) नागपूर
1) Thane 2) Nashik 3) Pune 4) Kolhapur 5) Aurangabad 6) Amravati 7) Nagpur
- २ प्रमुख कृषि अधिकारी (प्रवर्धने)
2 Principal Agricultural Officer (T & V) :
महाराष्ट्र राज्यातील २९ जिल्ह्यांची ठिकाणे
29 District places in Maharashtra State.
- ३ उप-विभागीय कृषि अधिकारी (प्रवर्धने) :
3 Sub-Divisional Agricultural Officer (T & V) :
- १ ठाणे जिल्हा/Thane District:—
१) पालघर २) वाडा ३) कल्याण
1) Palghar 2) Wada 3) Kalyan
- ३ रत्नागिरी जिल्हा/Ratnagiri District:—
१) लांजा २) चिपळूण ३) दापोली
1) Lanja 2) Chiplun 3) Dapoli
- ५ नाशिक जिल्हा/Nashik District:—
१) नाशिक २) निफाड ३) मालेगांव ४) दिंडोरी
1) Nashik 2) Niphad 3) Malegaon 4) Dindori
- ७ जळगांव जिल्हा/Jalgaon District:—
१) जळगांव २) अमळनेर ३) पाचोरा
1) Jalgaon 2) Amalner 3) Pachora
- ९ पुणे जिल्हा/Pune District:—
१) बारामती २) भोर ३) राजगुरुनगर ४) सासवड
1) Baramati 2) Bhor 3) Rajgurunagar 4) Saswad
- ११ सातारा जिल्हा/Satara District:—
१) वाई २) वडज ३) कराड ४) सातारा
1) Wai 2) Waduj 3) Karad 4) Satara
- १३ कोल्हापूर जिल्हा/Kolhapur District:—
१) करवीर २) शाहूवाडी ३) गारगोटी ४) गडहिंग्लज
1) Karveer 2) Shahuwadi 3) Gargoti 4) Gadhinglaj
- १५ जालना जिल्हा/Jalna District:—
१) जालना २) परतुर
1) Jalna 2) Partur
- १७ बीड जिल्हा/Beed District:—
१) बीड २) मालेगांव ३) अंबेजोगाई
1) Beed 2) Malegaon 3) Ambejogai
- १९ उस्मानाबाद जिल्हा/Osmanabad District:—
१) उस्मानाबाद २) उमरगा
1) Osmanabad 2) Umarga
- २१ बुलढाणा जिल्हा/Buldhana District:—
१) बुलढाणा २) खामगांव ३) मेहकर
1) Buldhana 2) Khangaon 3) Mehkar
- २३ अमरावती जिल्हा/Amravati District:—
१) अमरावती २) अचलपूर ३) मोर्शी
1) Amravati 2) Achalpur 3) Morshi
- २५ वर्धा जिल्हा/Wardha District:—
१) वर्धा २) हिंगणघाट
1) Wardha 2) Hinganghat
- २७ भंडारा जिल्हा/Bhandara District:—
१) भंडारा २) तुमसर ३) गोंदिया ४) देवरी ५) साकोली
1) Bhandara 2) Tumsar 3) Gondia 4) Deori 5) Sakoli
- २९ गडचिरोली जिल्हा/Gadchiroli District:—
१) गडचिरोली २) वडसा ३) अहेरी
1) Gadchiroli 2) Wadsa 3) Aberi
- २ रायगड जिल्हा/Raigad District:—
१) खोपोली २) पेण ३) माणगांव ४) महाड
1) Khopoli 2) Pen 3) Mangaon 4) Mahad
- ४ सिंधुदुर्ग जिल्हा/Sindhudurg District:—
१) सावंतवाडी २) कणकवली
1) Sawantwadi 2) Kankawali
- ६ धुळे जिल्हा/Dhule District:—
१) धुळे २) साकरी ३) शाहदा
1) Dhule 2) Sakri 3) Shahda
- ८ अहमदनगर जिल्हा/Ahmednagar District:—
१) अहमदनगर २) कर्जत ३) नेवासा ४) संगमनेर
1) Ahmednagar 2) Karjat 3) Newasa 4) Sangamner
- १० सोलापूर जिल्हा/Solapur District:—
१) सोलापूर २) बारशी ३) पंढरपूर
1) Solapur 2) Barshi 3) Pandharpur
- १२ सांगली जिल्हा/Sangli District:—
१) इस्लामपूर २) मिरज ३) विटा
1) Islampur 2) Miraj 3) Vitta
- १४ औरंगाबाद जिल्हा/Aurangabad District:—
१) औरंगाबाद २) वैजापूर ३) सिल्लोड
1) Aurangabad 2) Vijapur 3) Sillod
- १६ परभणी जिल्हा/Parbhani District:—
१) परभणी २) हिंगोली
1) Parbhani 2) Hingoli
- १८ नांदेड जिल्हा/Nanded District:—
१) नांदेड २) किनवट ३) देगलूर
1) Nanded 2) Kinwat 3) Degloor
- २० लातूर जिल्हा/Latur District:—
१) लातूर २) उंदगीर
1) Latur 2) Udgir
- २२ अकोला जिल्हा/Akola District:—
१) अकोला २) अकोट ३) वाशिम
1) Akola 2) Akot 3) Washim
- २४ यवतमाळ जिल्हा/Yeotmal District:—
१) यवतमाळ २) पांढरकवडा ३) पुसद
1) Yeotmal 2) Pandharkwada 3) Pusad
- २६ नागपूर जिल्हा/Nagpur District:—
१) नागपूर २) काटोल ३) उमरेड
1) Nagpur 2) Katol 3) Umred
- २८ चंद्रपूर जिल्हा/Chandrapur District:—
१) चंद्रपूर २) नागभीड ३) राजुरा ४) वरोरा
1) Chandrapur 2) Nagbhir 3) Rajura 4) Warora